

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

S Zadnja nedelja
letnega leta
Danes telma harmonikarjev
Jutri zvečanje velopopis za darila.

Uprava: 60-01, 60-02, 60-03, 60-04, 60-05 — izhaja vsak dan s jutranj razen ponedeljka in dneva po prazniku

JUENEC

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Saraievo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6

Proti laži in neumnosti

Poleg bomb iz zraka, strupenih plinov in podvodnih torpedov se sodobna vojska poslužuje tudi laži in prevare, kakor se je je posluževala vsaka vojska.

Toda, kakor je naša doba označena po tem, da so vsa dobra in elaba sredstva življenjske borbe narasla v ogromne razmere, tako je sodobna družba organizirala tudi laž in prevaro do prav peklenke dovršenosti. V službo te laži so danes postavili eno najgenialnejših iznajdb našega stoletja, radio. Moralno od dne do dne globlje propadajoči Evropi mora danes pomagati ta veliki izum, ki je po sebi namenjen zato, da bi narode zemlje bolj in bolj zbliževal v bratovsko družino, za to, da se s sistematično lažjo v največjih izmerah zastruplja in vara ter zmeša ves omikani svet. Vlade modernih držav so se pripravljale zadnja leta na vojsko tudi na ta način, da so ustanovile tako zvane propagandne urade, ki jim je poverjena naloga, da z vsimi sredstvi sodobne tehnike, predvsem pa po radiju, vsak po svoje in v službi svojih koristi obdeluje svetovno javnost v smislu lastnih namenov. En sam teden, kar traja vojna med Nemčijo na eni in Anglijo, Francijo ter Poljsko na drugi strani, nam dokazuje, koliko ta propaganda in obveščanje javnosti o uspehih in neuspehih vojaških armad in diplomatov ustreza božji hčerki resnici...

Ne mine dan, da ne bi iz enega ali drugega tabora bila epuščena v svet po radiju laž, od katerih je ena grozljivejša od druge, vendar pa sestavljena tako, da jo more komaj najboljši poznavalec dejanskih razmer ločiti od resnice, ogromna večina ljudi, ki je po naravi lahkoverna, pa jo vzame za čisto zlato. Vse te laži so prirojene tako, da se nasprotniku pripišejo take zlobne namere, dejanja ali opustitve, taki neuspehi, porazi in katastrofe, kakršne želi tista stran, ki jih po električnih valovih razpošilja po vsej zemeljski obli, da bi se bile zgodile, v resnici pa se niso. Čeprav prizadeta stranka ne vesti zanika, so večkrat take prirode, da je težko presoditi, kdo ima prav in javnost veruje naprej tudi najhujšo laž, da le ugaja tistim, ki simpatizirajo z onim taborom, ki si je laž izmislil in jo razširil, zakaj že star pregovor pravi, da človek verjame vse, kar si želi. In tako je zlobni namen te laži široko organizirane vojske z lažjo dosežen: da se pogloblja sovraštvo, da ljudje mislijo drug o drugem najhujše, da se možnost omiljenja vojne in mirne poravnave bolj in bolj oddaljuje in se ljudski duši dopoveduje, da more ročiti spor samo popolno uničenje enega oziroma drugega tabora, da se eni in drugi bolj in bolj pozverinijo. Vojska z lažjo se zato tudi ne more končati s poštenim mirom in vsak tak mir je le povod za novo vojno, dokler Evropa ne bo propadla dokončno in se bo — kakor je zapisal Solovjov v svojem videnju o koncu zapadne civilizacije — v svoji laži, brezpravnosti in brezbožnem nasilju sama zadušila.

Imamo torej poleg armad na frontah satanško vojsko laži, ki je žal pošena javnost ne more preprečiti. Zato je treba opozoriti vse, ki jim je resnica draga, da naj bodo zelo opretni, kadar poslušajo ali berejo senačne novice, zlasti, če se raznašajo po trgih in javnih prostoreh in v zaključnih družbah iz neznanih virov pod firmo najčistejše resnice. Mi se bomo slejkoprej trudili, da prinašamo vesti o političnega in vojaškega bojišča tako, da se bodo naši čitatelji, kolikor je le mogoče, lažje orientirali: iz katerega tabora so le, iz katerega druge novice, koliko so verjetne, koliko ne, oziroma katere je treba sprejeti le s pridržkom; prinašali bomo tudi zanikanje vesti, naj pride s katerekoli strani in, kolikor je le mogoče, pazili, da ne bi begali ljudi z vestmi, ki se potem izkažejo ali kot plod prenapetosti ali kot domisljije ali kot nameravana laž. To je tista nepristranost, ki jo, prvič, zahteva resnica kot vrhovno načelo človeškega sočivljenja in, drugič, ki jo je pošten list svojim bralcem absolutno dolžan, kakaj, kaj koristi človeku neresnica? Da je padlo mesto, ki ni padlo? Da je bilo poklanih toliko nedolžnih ljudi, ki so še danes živi? Da je bilo potopljenih sto ladij, ko jih je bilo dejansko mogoče samo deset? Da je ta vlada ali ta general že obupal, ko pa se še hrabro brani? Da je ta ali ona država izjavila, da bo stopila na to stran, ko pa je morebiti v resnici za drugo, ali pa sploh ne misli nastopiti? Naj si želimo poraziti tega in zmage otrgati, kaj mi koristi, če me neresnična vest poturja v moj prepričanju in ustreza mojim simpatijam, jutri pa bom grenko razočaran, ko izvem, da se je dejansko zgodilo ravno nasprotno? In ali bi list izpolnjeval svojo nalogo, da javnost prav in po resnici informira, če bi vesti iz tega in iz onega tabora še sam po svoje prikrojeval, da bi ugajal čitateljem, ki od njega pričakujejo, da bo pomagal enim zmagovalcem, drugim pa, da bodo tepeni, s svojimi izmišljotinami in izkrivljanji dejanskega stanja? To bi bilo pač neskončno smešno, kakor že bi mravlje hotele zajeziti tok velereke. List mora v takih usodnih časih biti tak, da bo čitatelj, naj se mu je ta vest dopadla ali pa ne, rekel: čez čas z največjim zadovoljstvom, da so dejanski dogodki bili taki, kakor je o njih njegov list poročal, ne pa, da bi se svet sukal na desno, medtem ko mu je njegov list dopovedoval, da se suče na levo.

Zakaj naša naloga je taka, da se v sedanjem

Nemci obkoljujejo Varšavo, ki se bo branila

Jedro poljske armade se v redu umika v močno obrambno črto

Francozi obkolili Saarbrücken - Glavni napad na Siegfriedovo črto se pa še ni začel - Rusija se pripravlja

Bitka 6 km od Varšave

London, 9. sept. AA. Reuter. Poljsko veleposlaništvo v Londonu je izdalo sporočilo, v katerem pravi, da so popolnoma neresnične vesti nemškega radia o zasedbi Varšave.

Berlin, 9. sept. AA. Glavni predmet pisanja nemškega tiska je dejstvo, da so nemške čete zasedle včeraj ob 17.15 Varšavo.

Rim, 9. sept. AA. Stefani. Listi javljajo z ogromnimi naslovi na prvi strani, da so nemške čete prodrle v Varšavo. Dopisniki poudarjajo moralni, politični in vojaški pomen tega nemškega uspeha, ki je bil dosežen že po osmih dneh vojne epopoda. Listi menijo, da se nameravajo Poljaki z vso svojo vojsko upreti Nemcem v vzhodnem delu države in da utegnejo preiti celo v ofenzivo.

London, 9. sept. AA. Reuter. Po poljskih poročilih Nemci še niso udrili v Varšavo. Poljsko prestolnico brani prebivalstvo na vseh straneh in tudi v predmestjih, ki se nahajajo na severovzhodu in jugozahodu približno 6 km od prestolnice, kjer trajajo hude ulične bitke. Poljaki trdijo, da je današnje sporočilo, ki so ga dali Nemci preko nemške kratkovalovne postaje iz Varšave, dejansko bilo oddano iz Vratislave na isti valovni dolžini, katero ima sicer poljska radijska postaja.

Varšava, 9. sept. AA. Havas. Dnevno povelje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo predstano snoči ob 22 po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega koraka več!« Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava, je, da ponovno dokaže svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Nato je napovedovalec dejal: Govorim s postaje poljskega radia, ki jo lahko vsak trenutek zadene sovražnikova krogla. Ako naša antena utihne, pomeni, da je pretrgana. V tem primeru bodo povelja izdana na drug način. Nato so odigrali poljsko državno himno in to večkrat. Prva kitica ee, kakor je znano, glasi: »Poljska še ni propadla.«

Varšavo bodo branili

Budimpešta, 9. sept. b. General Smigly-Rydz je imenoval generala Krumo za poveljnika poljskih čet, ki imajo nalogo, da branijo Varšavo do zadnje kaplje krvi. Tozadevno naredbo so objavile tudi poljske radijske postaje danes ob 10.30.

Nemci prekoračili reko Narev

Berlin, 9. sept. AA. DNB. Vrhovni poveljnik nemške vojske general Bauchtisch je odšel v petek v sprednje vrste čet, ki so se borile pri Mlavi in ki so po težkih uličnih borbah v Pultusku prekoračile reko Narev. General Bauchtisch je v prvih vrstah sprejel raport ter izrazil četam svoje priznanje.

Poznanj in Rzeszow zavzeta

London, 9. sept. c. Londonski dopisniki poročajo s poljskega bojišča, da so sedaj nemške čete na severu še 5 do 6 milj od Varšave. Ponekod pa so se zelo približala poljski prestolnici. Poročajo, da sta bila danes pri Kolbiču dva spopada med nemško vojsko in obrambnimi oddelki varšavske posadke.

Prav tako poročajo s poljskega južnega bojišča, da so nemške čete prodrle naprej vzhodno od Tarnova in da so sedaj zasedle Rzeszow, ki

višnjem vrstincu, o katerem prav nihče na svetu ne ve, kako se bo končal, ne damo zapeljati od tistih strasti, ki so ta strašni požar zanetile, da se strogo držimo resnice in poznamo samo eno tendenco: da bi se izvršila nepodkupna, absolutno nepristranska in pravična sodba božja, ki bo prej ali slej pomenila triumf resnice, pravice in novega moralnega in političnega reda nad propadajočo Evropo; da bo sila podlegla pravu, kakor temelji na božjih zakonih, na tistem nauku ljubezni, ki ga je naša družba dejansko zavrgla in ga že štiri sto let tepta ter se tako sama počasi izpodkopa in se sama ugonablja.

Posebno mirno pa bi lahko sledili dogodkom ml. ki živimo v državi, ki ne želi samo biti ne-

je na pol poti med Krakovom in Lwowom in 100 milj južno od Lublina.

Berlin, 9. sept. c. Nemško vojno poročilo pravi, da so nemške čete zasedle Poznanj. Poljske čete so se brez borbe umaknile.

Berlin, 9. sept. AA. Stefani. Čete, ki operirajo severno od Karpatov, so zavzele Jaroslav.

Tarnov, 9. sept. AA. NDB. S tem, da je bil zavzet Tarnov, je prenehala preskrba z električnim tokom za vso osrednjo industrijsko pokrajino okrog Sandomira.

Na Poljskem 98 nemških divizij

Rim, 9. sept. Po informacijah italijanskega časopisa, operira proti Varšavi 98 nemških divizij, to je nad 1.600.000 mož.

Nemško poročilo o umikanju poljske armade Nemci še vedno trdijo, da so vdrl v Varšavo

Berlin, 9. sept. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča: Tudi včeraj je pobita poljska vojska na vseh bojiščih nadaljevala z umikom. Motorizirane nemške čete so se na več krajih prebile skozi sovržnikove vrste. Prišle so na reko Vislo na več krajih med Sandomirom in Varšavo. Popoldne so prodrle z jugozahoda v poljsko prestolnico. Na južnem Poljskem smo napredovali v borbah preko reke Visle proti vzhodu, motorizirane čete pa so že prišle do Rzeszowa. Pri Sandomierzu se nam je posrečilo priti preko reke Visle in zavzeti vzhodno obalo v smeri proti

Umik poljske vojske se vrši v redu

Poljaki se bodo branili do zadnjega ob peterorečju

Varšava, 9. sept. AA. Havas. Borbe, ki se zdaj vodijo, imajo namen omogočiti na eni strani preureditev že zaposlenih čet, na drugi strani pa razvrstitev velikega števila enot, ki jih vrhovno poveljstvo drži v rezervi. Čete, ki so se nahajale v Poznanju, so se začele umikati, da bi se osvojile pritiska dveh nemških motoriziranih kolon, ki prodirajo proti prestolnici od severa proti jugu od Pilice ter od juga proti zapadu preko Visle. Čete, ki zapuščajo Poznanj, podirajo za seboj vse važne objekte. Umikanje iz poznanske pokrajine v Varšavo ni težko z ozirom na to, da so glavne industrije, ki delajo za narodno obrambo že 5 let, prenesene ter se nahajajo v srednjem delu države. Umik poljskih čet se vrši v najboljšem redu navzlec neprestanim letalskim napadom. Pionirski oddelki postavljajo tam, kjer so nemška letala porušila mostove, nove pontonske mostove. Poljski pionirji so pri tem pokazali veliko spretnost, vojaki pa veliko junaštvo, sposobnost in vztrajnost. Poljski pionirji so znani že iz časa Napoleonove vojske, ker so ravno oni zgradili znameniti most na Berezini, ki je rešil Napoleonovo vojsko, ko se je umikala iz Rusije. Nemci prodirajo po toku pet rek, ki se stekajo v Varšavi, to so Narev, ki se steka v Bug, pritok Visle, nato sama Visla ter Bzura, Ravka in Piliga. Na tem kraju bo poljskim četam omogočeno stopiti v obrambno borbo, naslanjajoč se na prometne središče, ki ga predstavlja Varšava. Na desni obali Visle bodo nemške čete naletele na trikotnik, ki ga oblikujejo trdnjave Modlin, Sierozk in Varšava sama. Te trdnjave so znane še iz ruskih časov, toda Poljska jih je še bolj utrdila. Primer Verdu-

Lublinu. Zavzeli smo zapadno od Visle Zvolen in Radom, dalje severno pa smo prispeli do Visle pri gori Kalvariji. Lodi bodo danes zasedle naše enote, ki se nahajajo za prvimi linijami, medtem ko se čete, ki se tam bore, z obeh strani mesta prodrle naprej ter preganjajo sovražnika, ki se umika južno od reke Bzura. V pokrajini Poznanj smo zasedli več novih delov. Sovražnik se ne upira. Severovzhodno od Varšave smo vrgli sovražnika preko Buga pri Viškovi v vzhodno smer. Naše letalske sile so bombardirale večerj zlasti prometne zveze, po katerih se umika sovražnik zahodno in vzhodno od Visle. Poljske letalske sile izkrmijo njihova lovstva letala sploh niso stopila v akcijo. Na zahodu smo zbili dve francoski letali nad nemškim ozemljem.

Italijansko poročilo

Berlin, 9. sept. AA. Stefani. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja s telefonom z nemškega vzhodnega bojišča, da se urno nadaljuje napredovanje nemške armade v severni in južni Poljski, kakor tudi nemške vojske, ki prodira iz vzhodne Prusije. Nemci so prisilili iz vseh strani Poljake k umiku. Nemško letalstvo je od samega začetka močno in z uspehom podpiralo vojaške operacije. V zadnjih dneh je nemško letalstvo v glavnem bombardiralo poti, po katerih se je sovražnik umikal. Dopisnik agencije je z nekega nemškega letala opazoval bombardiranje, ki so ga nemške eskadrile izvršile nad poljskimi četami v pasu Kutno—Łódź—Varšava. Dopisnik javlja, da so te eskadrile s preciznim metanjem bomb pretrgale vse železniške zveze v tej pokrajini. Dopisnik je lahko ugotovil, da se v tej pokrajini nahaja 19 vlakov, ki so bili težko poškodovani, prevrnjeni in vrženi iz tirov. Poljske protiletalske baterije so zadele izmed 27 letal samo 2 letali, pa tudi ti dve letali sta bili neznatno poškodovani ter nista bili prisiljeni spustiti se na zemljo. Poljska lovstva letala, ki so se dvignila v zrak, pa niso mogla napadati nemških bombnikov.

na je dokazal, kako veliko podporo lahko nudijo stalne trdnjave, dasi so zastarele, ako se pametno izkoristijo. Glede zavzetja Krakova se naglašja, da ni imelo to mesto nobenega vojaškega ali gospodarskega pomena. Obramba Krakova po ulicah ni bila mesto, ki ima veliko umetniško vrednost, popolnoma uničila. Krakov tudi nima nobene industrije ter ima samo eno tovarno čokolade. Čestohovo so Poljaki branili, ker je važno železniško križišče, vprašanje obrambe Krakova pa se sploh ni postavilo.

Sodba francoskih listov

Poljaki bodo Varšavo pustili. — Na zapadu je šlo za olajšanje položaja Poljakov.

Pariz, 9. septembra. c. Francoski listi obravnavajo danes položaj na bojiščih. Tako piše »Journal«, da se sedaj na zapadni fronti razvijajo hudi boji med nemškimi in francoskimi četami. Francoske čete čisto ozemlje in morajo prodirati zelo metodno z majhnimi oddelki. Ti majhni oddelki delujejo sedaj povsod med Renom in Mozelo.

Listi obravnavajo tudi položaj na poljski fronti in pravijo, da se mora poljska vojska boriti proti premoči, ki je ponekod trikratna ali pa celo štirikratna. Ali bo poljska vojska skušala braniti Varšavo? Verjetno je celo, da jo bodo poljske čete zapustile brez borbe, toda dosegel ne bo imel velikega strateškega pomena. Poljska vlada je že v Lublinu in poljska armada se zbira na fronti, ki bo mnogo krajša. Tam bo lahko poljska armada lažje nastopila proti premoči.

V »Petit Parisien« piše Charles Maurice, da so francoske čete že prodrle tako daleč, da je moral sovražnik razstreliti svoje utrdbe. Te utrdbe so prvi začetki Siegfriedove črte. Sedaj prehajamo v tem odseku v trdnjavsko vojno. Zasedli smo do sedaj nekaj kilometrov ozemlja in ta borba nam je dokazala, da je naše orožje sijajno. Gre zato, da prisilimo sovražnika, da mora poslati nekaj svojih divizij s poljske fronte na zapad. Vedeti je namreč treba, da imajo sedaj Nemci v Siegfriedovi črti samo en armadni zbor. (7.)

»Excelsior« piše, da so francoske čete napredovale na črti, ki je dolga 100 km. Sicer pa to niso bili kakšni ogromni bliskoviti uspehi. Obe sovražni vojski sta se namreč lahko spopadli samo ponekod. Uspeh je v glavnem ta, da je nemško poveljstvo moralo vreči nekaj divizij s poljske fronte na zapad. Tako podpiramo Poljsko, da smo zavirli premočan nemški napad na Poljsko.

Politični zapiski

Gospodje z leve»

Pod tem naslovom zadnji »Gorenjec« bere levite raznim levičarjem, ki je sedaj glavna njihova naloga kritiziranje dela drugih, medtem ko poprej sami niso za delavce storili toliko, da bi bilo morda vredno. Tako pravi Gorenjec: »Zelo veliko se debatira o delavskih vprašanjih ter se tudi marsikaj stori, vendar vsega pač ni mogoče naenkrat storiti. In to je kost, ki jo sedaj od vseh strani glodajo gospodje z leve. Mislimo in smo tudi prepričani, da ti gospodje prav nič ne delajo, tudi se nič niso naredili za delavski položaj. Silno grmenje po njihovih delavskih časopisih, kritiziranje, neumestno zakrivanje — a dejaj nikjer! Krščanski delavci in krščanska delavka ne poslušata publih marksističnih fraz, ker vesta, kam vodi ta pot. Marsikdo se stremi in spozna, kje je mesto slovenskega delavca in kemu lahko zaupa. Pri nas ne poznamo plačancev, ki bi s tujim denarjem delali nerazpoloženo med delavstvom, kajti to je patetični komunistični hlapci in njegovih slepih privrženec. Socialna blaginja jim je deveta briga. Povsod ščeje le svoje lastne blaginje. Koderkoli jim je delavstvo sledilo, je imelo vedno le škodo.«

Glasi prekmurskih Slovencev o sporazumu

»Nove Slovenske Krajine«, ki jih v Lendavi izdaja bivši poslanec ter voditelj prekmurskih Slovencev g. Jožef Klekl, so prinesle v tej številki članek o hrvaški banovini, kjer med drugim list piše: »S tem so bratje Hrvati dobili tisto, za kar so se 20 let borili. V tem boju so jim najbolje pomagali Slovenci. Ko se je ustanovila Jugoslavija, so Slovenci že zahtevali te pravice Hrvatim in Slovincem v ustavotvorni skupščini. Njihov predlog je prepadel zaradi tega, ker takrat hrvaški poslanci niso prišli v parlament. Vsekdar, kadar so prišli v parlament in bili na vladi, niso zahtevali avtonomije. Potem pa je prišla Zivkovičeva strahovlada in dosti krivice je moral tedaj pretrpeti slovenski in hrvaški narod. Voditelji obeh narodov dr. Maček in dr. Korosec sta bila zaprta. Obema je bilo jasno, da se bosta borila za avtonomijo svojega naroda, ko se rešita zaporov. Dr. Korosec je to napravil v vladi, dr. Maček zunaj vlade. Pri lanskih volitvah se je v Ljubljani jasno in glasno razglasilo, da se zahteva avtonomija za narod slovenski in hrvaški, da se zahteva enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev v državi. Dr. Korosec je z vladnega stola vsledar zagovarjal pravice vseh treh narodov in delal za sporazum med Hrvati in Srbi. Učakal je sad svojega prizadevanja. Po njegovih mislih in željah je delal Dragiša Cvetković pri pogajanjih z dr. Mačkom ter privedel razgovore do sporazuma. Slovenska banovina že obstoji, treba je bilo napraviti še hrvaško. Ta sedaj že tudi stoji. V obe je zdaj treba uvesti široko samoopravo, o kateri govori uredba o sporazumu, pa bodo trije narodi Jugoslavije okrepljeni do neslutene moči. Naš mali list je vsekdar zagovarjal sporazum s Hrvati. Pred dobrimi tremi leti, ko sta prišla iz zaporov voditelja slovenskega in hrvaškega naroda ter je dr. Korosec prevzel posle notranjega ministra, smo v »Novin« jasno napisali, da Slovenci ne smejo biti stena, ki bi ločila Srbe od Hrvatov, marveč most, ki bo skupaj privedel oba brata. In to se je zdaj zgodilo.«

Voditelj hrvaških frankovcev zoper sporazum

Hrvaški frankovci, ki jih vodi znani in ugledni hrvaški pisatelj dr. Budak, so se izrekli zoper sporazum, ki ga je bil dr. Maček sklenil. Dr. Budak je izdal zoper ta sporazum sedaj celo letak. S tem letakom se peča »Nova Rijeka«, ki piše na naslov dr. Budaka tudi te besede: »Mi se dr. Budaku pri vsej njegovi znani orientiranosti vendarle čudimo. Verjamemo mu, da je doledno stal na strani tistih, ki so zasedli Abesinijo, del Kitajske, Avstrijo, Češko itd. in da se ta njegova zunanja orientacija ravna po njegovih pogledih na položaj hrvaškega naroda, kljub temu, da si niti njegova pisateljska fantazija ne more zamisliti hrvaškega naroda v vlogi teh zavojevalec. Toda on se je sicer, in tudi v tem letaku, izjavil za nagodbo, za kompromis, on je podpisal zagrebške punkcije SDK leta 1932, on je navdušeno pozdravil vstop muslimana Hrvata Kulenovića v čisto Cvetkovičovo vladno, kakor je tudi njegov Lukas pozdravil sporazum iz s. 1937. Odkod se mu zdaj zdi dejanje dr. Mačka, ki se more s tem le ponašati in ki himalajsko nadkrijuje vsa Budakova dejanja, tako strašno?«

O združitvi razcepljenih Srbov v Bosni

Bivši minister g. Ljubomir Pantić je te dni obiskal Sarajevo, kjer je imel sejo vodstva JRZ. Pri tej priliki so ga časniki vprašali: »Ali ste prepričani, ali bodo sedanjí resni časi združili tako razcepljene pravoslavne Srbe?« Minister je odgovoril: »Semi V to trdno verujem kot sin tega kraja in član bivše revolucionarne organizacije »Mlade Bosne« ter drugih, ki so vodile akcijo za osvoboditev Bosne, ker sem v tem svojem delovanju prav dobro spoznal, da se naš srbski element more razcepiti, če mu ne grozi nobena resna nevarnost. Naš element je v bistvu individualističen in vsaka politična enota želi čim več dati od sebe. Toda v vseh resnih časih, kadar gre za narodne pridobitve, se srbski element v Bosni zna dvigniti nad vse prepire in razdore, zna vse zgoreti ter se žrtvovati za domovino in svojega kralja. Verujem, da bo tako tudi zdaj, ko gre znotraj za ureditev domovine na novih temeljih, zunaj pa je težki in resni vojni položaj.« Te besede so bile očitno namenjene združitvi vseh Srbov v Bosni, da bi se združili v obrambo sporazuma, ki bi ga nekatere male skupine rade preprečile, kar pa bi bilo v škodo naroda in države.

»Nacionalna« društva v Dubrovniku

»Narodna Svijest«, ki izhaja v Dubrovniku, piše 5. t. m.: »Nekatera nacionalna društva iz Dubrovnika so oni teden poslala brzojavko banu Hrvatske, ki v njej pravijo, da so ogroženi od ulice ter zato prosijo bana, naj jih zaščiti. Vprašamo: Od katere ulice so ogroženi, ker se dubrovnikišče ulice ne gibljejo, razen ob potresu, česar pa Bog ne da! Toda za te ljudi je ulica vse hrvaško prebivalstvo, ki pa nikomur izmed njih ni skrivilo lasu na glavi. Mi pa vprašamo, kaj bi bili morali storiti dubrovnikiški Hrvati in koliko brzojavk bi bili morali poslati, ko bi jih imeli komu, v vsem tem času 20 letnega preganjanja, denunciranja, batinanja itd. itd.? Za ta »nacionalna« društva izgubiti oblast, nehati izživati, denuncirati, kaznovati, brez vzroka preganjati — pomeni biti ogrožen. Prijetno nam je ugotoviti, da se pod tem skriva izpoved o slabi vesti.«

Borbe na zapadni meji

Deset samo predigra. — Pravi napad se še ni začel

Pariz, 9. septembra. A.A. Havas: Komunikacije št. 10 francoskega glavnega poveljstva se glasijo: Nadaljujejo se naša krajevna napredovanja. Na krajih, iz katerih se sovražnik umika, so bili porušeni vsi prometni objekti ter se nahajajo tam polja mina. Naše letalstvo vrši izvidniške polet. Na morju kažejo naše patrolne ladje nenavadno aktivnost. Sodelovanje z angleškimi enotami je popolnoma zavazovano ter čiti pomorski promet.

Pariz, 9. septembra. c. Francosko vojno poročilo pravi, da je borba ob Posarju v polnem teku. Francoske čete so zasedle vse postojanke zapadno od Forbacha in tudi vse vitine, ki se nahajajo onstran meje.

Francosko letalstvo je stalno sodelovalo z borzami čet na zapadu.

Pač pa poudarja francosko vojno poročilo pomembno, da francoska vojska še ni prešla v pravi napad. Najprej moramo poudariti, da sta Maginotova in Siegfriedova črta utrdbi, ki sta tako rekoč izven borbe. V Posarju, kjer se sedaj razvija borba, sta obe črte ponekod druga od druge 200 m ali pa tudi 20 km. Med obema pa je vse polno raznih gnezd za strojnice in pasti za tanke. Prav tako so vsa polja podmimirana. Z vsem tem morajo računati naše čete pri svojem prodiranju.

Vendar pa moramo izjaviti, da so naše čete precej napredovale in da so povsod prekorščile nemško mejo.

Naše letalstvo je izvedlo več izvidniških poletov nad sovražnim ozemljem, da bi pripravilo bodoče poteze.

Nemci izpraznili Saarbrücken

London, 9. septembra. c. S francoske zapadne fronte poročajo, da so Nemci izpraznili Saarbrücken, ki je tik na meji med Francijo in Nemčijo. Prav tako so nemške oblasti pozvale prebivalstvo v Koblenzu in Kölnu, da naj se izseli, če le more kam ven iz mesta.

Nemci se umikajo iz južnega dela zapadne črte

Pariz, 9. sept. b. Uradno potrjujejo, da se nemška vojska na južni fronti zapadnega bojišča umika in da uničuje pri umiku vse prometne in stratežne objekte. Francoska vojska je popoln gospodar področja med Vorbachom in Saarbrückenom. Nemška armada se umika v smeri proti Koblenzu in Kölnu. Trenutno je še vedno v delu težko topništvo med Maginotovo in Siegfriedovo črto in se ogrožene borbe vodijo zlasti na področju 3—6 milj severozapadno od Luxemburga. Francoska vojska je zasedla nevtralno zemljišče med obema linijama in išče najbolj občutljiva točka Siegfriedove črte, kjer namerava izvršiti prodor. Siegfriedovo črto obkrožajo francoski daljnometi in topovi.

Francoske letalske sile so končno izvršile fotografske posnetke vsega Siegfriedovega utrjenega pasu. Ti posnetki se sedaj sestavljajo in ko bodo končno shranjeni, bodo zavezniška vojska v posesti dragocene dokumenta, ki bo olajšal operacije na vsej utrjeni Siegfriedovi liniji. Tudi Nemci so večkrat poskušali dobiti posnetke Maginotove vojne črte, toda vedno so bili zavrnjeni od močnega

protiletalskega topništva in pa od letalskih protinapadov.

Angleži bombardirali Syt

London, 9. sept. b. Angleške letalske sile so napadle danes nemška pomorska in letalska oporišča na otoku Syt. Na otoku so se slišale večkratne strahovite eksplozije. Navzlic hudi nemški protiletalski obrambi so se vsi aparati vrnili neškodovani v svoja oporišča.

Angleška letala nad Berlinom

London, 9. sept. c. Angleški bombniki so ponoči preleteli Kassel v Nemčiji in nato Berlin. Nad Berlinom je krožilo 30 angleških bombnikov, niso pa vrgli na mesto nobene bombe.

Berlin, 9. sept. AA. DNB. Danes ponoči je bil najavljen prihod sovražnih letal na ozemlju severozahodne Nemčije iz severozahodne smeri. Ko je sovražnik priletel do obale, ga je sprejelo naše protiletalsko topništvo. Sovražna letala so se obrnila v pristanišče, nato pa v jugozahodno smeri letela preko Holandije. Bombardiranja ni bilo. Na holandski meji so nemška lovška letala napadla sovražnika. Eno angleško letalo je zbito. Posadka 5 ljudi je skočila s padobranci in je bila ujeta.

Kodanj, 9. sept. AA. Reuter. Danes zjutraj so se dve milj od dansko-nemške meje slišale detonacije, za katere mislijo, da izvirajo od letalskih borb. Zaradi goste megle se letala niso mogla videti, vendar pa opazovalci trdijo, da so videli padanje večjega števila bomb, ki so povzročile visoke stebre vode v bližini Hindenburgovega jezua, ki spaja nemški otok Sild s kopnim.

Angleži mečejo letake

London, 9. sept. c. Informacijsko ministrstvo objavlja, da so v noči od 8. do 9. septembra angleška letala zopet poletela nad severozapadno Nemčijo in raztresla več milijonov letakov. Vremenske razmere nad Nemčijo so bile neugodne, vendar pa so se vsa letala v redu vrnila na svoja letališča. Ko so se letala vračala, jih je napadlo neko lovsko letalo, ki je bilo najbrž belgijsko. Pomotoma so namreč angleška letala letela nad Belgijo. Angleški veleposlanik se je danes popoldne pri belgijski vladi opravičil zaradi kršitve belgijske nevtiralnosti, ki se ne bo ponovila.

Francozi mislijo, da bo vojna trajala dolgo

Pariz, 9. sept. c. »Petit Parisien« objavlja poročilo svojega posebnega vojnega poročevalca. Poročilo naglašja, da so francoske čete, kakor znano, prednostno napredovale nekaj kilometrov od Maginotove linije in da so se kljub močnemu nemškemu odporu utrdele na novih položajih, skritih za gozdovi, ki jih je dovolj v tem kotu. Težko je domnevati, da bi se pod takimi okoliščinami v kratkem času lahko prebila sovražnikova fronta. Verjetno je, da se bo tu vodila vojna zelo dolgo časa. Mora se priznati, da je tako kakor Maginotova tudi Siegfriedova linija okoraj neprobojna. Na drugi strani pa sodijo francoski strokovnjaki, da je vendar razlika med Maginotovo linijo, ki so jo gradili 10 let, in med Siegfriedovo, ki je bila zgrajena relativno v kratkem času. Francoski vojaški strokovnjaki bodo usmerili napade proti točkam, ki jih smatrajo za najmanj odporne.

Rusija mobilizira na poljski meji

Proti komu?

Moskva, 9. septembra. c. Sovjetska Rusija pospešeno izvaja svojo mobilizacijo. Za glavno mobilizacijsko središče je določen Vitebsk v Belji Rusiji.

V Moskvi so danes zaplenile vojaške oblasti vse konje in vsa motorna vozila.

London, 9. sept. b. V vseh tukajšnjih krogih je veliko senzacijo zbudila novica iz Moskve, da je smučil zasedal v Kremlju vrhovni sovjetski svet pod predsedstvom Stalina. Na tej seji so bili sprejeti zelo važni sklepi, zlasti glede vloge, ki bi jo Sovjetska Rusija mogla imeti pri dobavi vojnega materiala in hrane vojskujočim se državam.

Moskva, 9. sept. b. Sovjetske vojske oblasti pošiljajo ogromne množine vojnega materiala na

zahodno bojišče, kjer se je pojavila možnost, da bi Nemci mogli vpostaviti skupno mejo s Sovjetsko Rusijo. Vlada je odredila nadaljnje pozivanje v rdečo armado. Vsi tehniki, šoferji in mehaniki so dobili nalog, da se javijo vojaškim oblastem. Prav tako so bili vpoklicani zdravniki in bolničarke. Oblasti so tudi že pričele rekvirirati privatne avtomobile, ki so bili doslej dodeljeni na uporabo civilnemu prebivalstvu.

Litva se boji

Kaunas, 9. sept. Oblasti organizirajo izpraznitev Kaunasa. Mesto se pripravlja za protiletalsko obrambo. V Vilno (ki je poljska) prihajajo poljski vojaki ter begunci z vseh strani.

Japonska zahteva, da se vse inozemske vojne sile umaknejo iz Kitaja

Tokio, 9. sept. AA. DNB: Poučeni krogi trdijo, da bo japonska vlada te dni izdala posebno sporočilo o nadaljnjih akcijah na Kitajskem. Vse bojujoče se in vse nevtralne države bodo pozvane, naj čim prej izvedejo ukrepe, ki so potrebni za nevtralno stališče tistega dela Kitajske, ki je zaseden od japonskih čet. Japonska bo to svojo zahtevo utemeljila z mednarodnim pravom. Politični krogi prav tako trdijo, da je japonska vlada

v sporazumu z novo začasno vlado na Kitajskem, ki bo te dni sestavljena, pripravljena ohraniti nevtralnost Kitajske do vsake tretje vojujoče se stranke. »Japan Times«, kakor tudi veliko število drugih listov, poudarjajo, da je Japonska na podlagi mednarodnega prava pooblaščen zahtevati, da vse bojujoče se stranke umaknejo svoje kopenske in pomorske oborožene sile s tistega dela kitajskega ozemlja, ki ga je Japonska zavzela.

Belgrajske vesti

Belgrad, 9. septembra. AA. V ministstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje je bila danes pod predsedstvom ministra dr. Budisavljevića konferenca predstavnikov zainteresiranih ministrstev in ustanov glede pobijanja brezvestne špekulacije in nepravilnega poviševanja cen življenjskih potrebščin v prostem prometu. Konferenca je ugotovila, da je treba nujno izdati potrebne ukrepe proti takim pojavom, katerim položaj v naši državi ne daje nobenega opravičila. Konferenca se bo ponovno zbrala v ponedeljek 11. t. m., da določi potrebne ukrepe. V tej konferenci bodo sodelovali tudi predstavniki ostalih zainteresiranih ustanov.

Osebnosti

Belgrad, 9. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja, z ukazom kr. namestnikov in na predlog finančnega ministra sta bila odlikovana z redom Jugoslovanske krone III. razr. Avgust Sedlar, direktor dravske finančne direkcije, z redom Belega orla V. razr. pa Josip Mozetič, višji finančni svetnik dravske finančne direkcije.

Czaki odpotovali v Berlin

Budimpešta, 9. sept. b. Včeraj je odpotoval v Nemčijo madžarski zunanji minister Czaki. Njemu so Nemci poslali posebno letalo. Namen njegovega potovanja držijo v največji tajnosti in še ni znano, ali je odpotoval v Berlin, na Dunaj ali v Solnohrad.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

sporoča, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 9. septembra izžrebani naslednji dobitki V. razreda 38. kola:

91760 je zadelo premijo	2.008.000 din.
97974 je zadelo premijo	1.008.000 din.
40563 je zadelo premijo	505.000 din.
60.000 din št. 164.	
50.000 din št. 81396.	
24.000 din št. 24276, 94236.	
20.000 din št. 30469, 49990, 51717, 59873.	
16.000 din št. 6109, 10025, 29623.	
12.000 din št. 92184, 95905.	
10.000 din št. 6402, 10093, 38330, 43777, 50437, 53324, 57475, 91301.	
8000 din 3410, 23628, 34861, 54501, 54931, 72514, 72839, 73167, 78157, 78332, 82245, 83834, 94935, 89264.	
6000 din 13752, 25078, 39196, 52131, 57451, 73469, 84700.	
5000 din 77, 6093, 34325, 42363, 54751, 62417, 72670.	
4000 din 692, 1845, 3232, 6234, 6338, 7944, 13091, 17974, 20485, 30618, 37780, 39018, 40860, 41138, 44828, 44987, 45611, 55515, 62032, 62273, 70646, 71247, 74789, 74981, 82294, 84848, 86189, 76528, 77619.	
1000 din 19955, 28060, 87597, 32954, 45475, 322, 72243, 6967, 9375, 10560, 79858, 88514, 76593, 72385, 37345, 74089, 1060, 28766, 76691, 21002, 39088, 18885, 49389, 63064, 51498, 85311, 8095, 50561, 34694, 8948, 12885, 24013, 93624, 43023, 68860, 58675, 83910, 95775, 68403, 45483, 58172, 62958, 55930, 92208, 71218, 58269, 25385, 7208, 81382, 7461, 53480, 49999, 79199, 75208, 14581, 20972, 93334, 82631, 18931, 26507, 65313, 75062, 62310, 95744, 88980, 23231, 58410, 94185, 83356, 47506, 4897, 93599, 80854, 78285, 80337, 59591, 50594, 34751, 46780, 56407, 85756, 50143, 81740, 33747, 45088, 86286, 65934, 70539, 16122, 1482, 23340, 34109, 3793, 56105, 34750, 44551, 47002, 3294, 5721, 62417, 14590, 99763, 60236, 85780, 13354, 9536, 86717, 58700, 25015, 83175, 19860, 29723, 11506, 43939, 11203, 19543, 37304, 23545, 64007, 80197, 96831, 93052, 95760, 85757, 18135, 83798, 12745, 12592, 49682, 51413, 24822, 61056, 48587, 14949, 60537, 49570, 51493, 78828, 49888, 91337, 65101, 57993, 63004, 2860, 58459, 31649, 90081, 91661, 93099, 54755, 9761, 10460, 39420, 20728, 45498, 29179, 88827, 19850, 74043, 63645, 52506, 35949, 42127, 60427, 21753, 88548, 98342, 81100, 11599, 80606, 23458, 80811, 92119, 88114, 27287, 54873, 19315, 68317, 86775, 47849, 10578, 35784, 5582, 44570, 53055, 85448, 41007, 34325, 38367, 75429, 71227, 82462, 91376, 47950, 83198, 36702, 17300, 67125, 41140, 80374, 25545, 95740, 51841, 35587, 76650, 49875, 79694, 71625, 14332, 27500, 7247, 89854, 4260, 9774, 3367, 35261, 74698, 73950, 26377, 87977, 9492, 60484, 78942, 533, 50048, 28460, 31250, 80062, 80945, 58348, 80175, 44266, 31570, 90160, 24509, 96935, 19846, 51911, 3177, 25989, 78579, 57210, 85221, 98782, 85130, 88761, 7498, 99170, 24756, 9665, 50196, 98569, 61565, 60908, 3212, 501, 10126, 77442, 41750, 30820, 45629, 32054, 52860, 3811, 10550, 29078, 94532, 26928, 95454, 46769, 84752, 64925, 20777, 53508, 77190, 94010, 43684, 614, 22314, 52486, 23613, 20407, 67499, 51949, 65351, 16, 35814, 41514, 12558, 63743, 71335, 94235, 23942, 71074, 49817, 53184, 48317, 52607, 62703, 15069, 40876, 20401, 55465, 12465, 41380, 64586, 44167, 10262, 78425, 91758, 51666, 34765, 31167, 85140, 32271, 65699, 38930, 80092, 97948, 15752, 7382, 90485, 15858, 45776, 11700, 24434, 99943, 26697, 13370, 93277, 49503, 83723, 63154, 6814, 17395, 15074, 55014, 43787, 12549, 37798, 10294, 33017, 71462, 55587, 90564, 22707, 9823, 50472, 10815, 87834, 77740, 39099, 62593, 61719, 58250, 34297, 17540, 87265, 47419, 37913, 80801, 18352, 24112, 84651, 24117, 48825, 33815, 18059, 15740, 83158, 9081, 81114, 25812, 30052, 93148, 54862, 47963, 68084, 11359, 27294, 10229, 60317, 85124, 27749, 84329, 67088, 49891, 69044, 87965, 9665, 94007, 3578, 8461, 4950, 32992, 1023, 95042, 45263, 40900, 59057, 53918, 41731, 88996, 71203, 79600, 16804, 31556, 64731, 37505, 71905, 82537, 10522, 78575, 18146, 88569, 28172, 27454, 17508, 65820, 67477, 99052, 91507, 87733, 58279, 51539, 88433, 33195, 65869, 35704, 54500, 5201, 42390, 33462, 55180, 50665, 60521, 80761, 36696, 10264, 70626, 26052, 27959, 22787, 72179, 64251, 42990, 37554, 16545, 62205, 21374, 17554, 7562, 37027, 84592, 48555.	

Zrebanje V. razreda 38. kola je s tem zaključeno.

Za I. razred novega 39. kola se bodo začele prodajati razreke 13. septembra, prvo žrebanje pa bo 14. oktobra.

Priporočila se vsem domača glavna kolektura državne razredne loterije »VRELEC SREČE« — Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14. Celokupna uradna lista V. razreda 38. kola bo izšla tekom osmih dni.

Zemunska vrem. napoved: Pretežno vedro na severni polovici, delno oblačno v južnih in jugovzhodnih krajih. Toplota se ne bo znatno spreminila.

Od nedelje — do nedelje

Zunanji pregled

Dne 1. septembra zjutraj so se začele sovražnosti vzdolž nemško-poljske meje. Ves svet se je takoj zavedel usodnosti tega dogodka in samo še čakal nato, kaj bosta storili Anglija in Francija. Obe sta imeli zavezniške pogodbe s Poljsko in sta morali Poljski na pomoč, če bi bila napadena. To je pomenilo, da se bo spor med Poljsko in Nemčijo spremenil v vojno, v katero bo takoj v prvih dneh zapletena ena tretjina Evrope.

Angleški in francoski veleposlanik v Berlinu sta že dopoldne dne 1. septembra po nalogu svojih vlad obiskala nemško zunanje ministrstvo in zahtevala, da naj se na meji med Poljsko in Nemčijo vpostavi stanje, ki je bilo pred sovražnostmi. Zahtevala sta, da naj Nemčija umakne svoje čete s poljskega ozemlja in v Gdansk naj bo zopet tako, kakor je bilo pred 1. septembrom, preden je tamkajšnji vpditelj narodnih socialistov Forster proglasil zedinjenje Gdanska z Nemčijo. Nemški zunanji minister je oba veleposlanika sprejel zaporedoma in jima odgovoril, da bo nemška vlada takoj pojasnila svoje stališče, ko bo vodjo rajha Hitlerja obvestil o angleških in francoskih zahtevah.

Najodločilnejša je pač bila noč med 2. in 3. septembrom. Predsednik italijanske vlade Mussolini je obvestil angleško in francosko vlado, da skuša poseči v spor še z enim posredovalnim predlogom. Predlagal je obema strankama, da naj se skliče konferenca petih velesil, ki naj bi obravnavala vsa sporna vprašanja. V soboto, dne 2. septembra zvečer, so že povsod računali s tem, da bosta Anglija in Francija posegli v vojno, toda angleški zunanji minister lord Halifax posreduje in da zato zadnja beseda ni padla. Mir je še bilo mogoče rešiti!

Napočila je usodna nedelja 3. septembra. Poslednje posredovanje v noči ni moglo naprej in ob 9 dopoldne so v Londonu objavili, da bo angleška vlada počakala do 11 na nemški odgovor. Če Nemčija ugodno odgovori na angleška vprašanja, tedaj Anglija ne bo posegla po orožju; če pa do 11 ne bo odgovora, bo Anglija začela izvajati svoje obveze do Poljske. Ob 11.15 je Chamberlain napovedal po radiu, da nemška vlada ni odgovorila in da je Anglija od 11 naprej v vojnem stanju z Nemčijo. Francoska vlada je sporočila nemški vladi, da bo počakala na nemški odgovor do 17 popoldne. Po tem času bo tudi Francija stopila v vojno stanje z Nemčijo.

Dne 3. septembra ob 17 popoldne so bile v vojni torej že Anglija, Francija, Nemčija in Poljska. Med tem so borbe na poljskem ozemlju trajale že tri dni in poljske čete so se morale povsod umikati silnemu pritisku nemških motoriziranih oddelkov in kloniti silni številčni premoči nemških vojsk.

V prvih dneh borb je bil pritisk na Poljake najhujši v dveh smereh: v poljsko Gornjo Slezijo in v koridor. Ob koridorju je bila bitka zelo huda za Tzewe (Tirschau), ki so ga nemške čete zavzele in tako vdrle v koridor. Na jugu pa je 3. septembra padla Čenstohova, nakar so nemške čete vdrle v Gornjo Slezijo. Dne 4. septembra so padle Katowice in 5. septembra so nemške čete vkorakale v Krakov, slavno mesto poljske zgodovine. Borba za Krakov ni bilo, ker so Poljaki sami objavili pojasnilo, da mesto ni bilo utrjeno in da v mestu ni nobene industrije, pač pa toliko umetnostnih in slavnih spomenikov poljskega naroda, da ga niso mogli razdeljati z vojnimi operacijami. Nemške čete so začele vdirati proti Varšavi tudi s severa iz Vzhodne Prusije in v prvih dneh zasedle Mlavo, iz te smeri so nato nemške čete prodrle do Pultuska, ki je 40 km od Varšave.

Na zapadni fronti se med tem še niso začele prave borbe. Francoska mobilizacija je bila proglašena v celoti 2. septembra in se je v prvih dneh tega tedna šele razvijala. Poročali so samo o topniškem ognju med Maginotovo in Siegfriedovo črto, toda obe strani še nista zapustili svojih glavnih postojank ob meji, dasi francoska vojska poročila danes poročajo, da so francoske čete povsod prekorajile nemško mejo. Saarbrücken so nemške oblasti dale izprazniti, prav tako pa danes poročajo, da se seli prebivalstvo iz Koblenza in Kölna.

Na zapadu se je v prvih dneh borb vsa organizacija vojne omejila predvsem na blokado

Nemčije. Angleška admiraliteta je sklenila preprečiti ves dovoz v Nemčijo, prav tako pa bi naj letala s svojimi poleti razdirala nemško industrijo. Ob Hebridih je takoj prvi dan po napovedi vojne, 4. septembra zjutraj, utonil angleški parnik »Athene«, ki je iz Liverpoola vozil v Kanado in Newyork. Ladja je bila torpedirana in je hitro utonila, vednar pa vseh 1400 mož na parniku ni utonilo, kakor so najprej poročali. Utonilo je vsega 96 oseb. Vojna na morju se je torej najbrž začela prej kot pa je počil prvi strel na fronti med Nemčijo in Francijo. Težišče te vojne bo torej mnogo bolj na morju, kjer bodo hoteli prisiliti vse tuje države, da ne bodo mogle ničesar dovažati v Nemčijo, kot pa na kopnem, kjer sta se obe sovražni vojski zarili v betonske okove Maginotove in Siegfriedove črte. Vojna na morju je med tem že v polnem teku in obe stranki poročata, da sta potopili že mnogo parnikov.

Ob koncu tedna se borba na Poljskem zaključuje z borbo za Varšavo. Ze v petek zvečer, dne 8. t. m., so Nemci napovedali, da so vkorakali v Varšavo. Poljaki so to zanimali in izkazalo se je, da je bila ta vest še prezgodnja. Danes popoldne poročajo vesti iz angleškega vira, da so nemške čete 6—10 milj od Varšave in da se bližajo poljski prestolnici od severa. V poljski prestolnici pa je bil sestavljen poseben obrambni odbor, ki bo po zadnjih zatrdilih branil mesto do zadnjega moža.

Med obe stranki pa se je postavila takoj v prvih dneh cela vrsta držav, ki so izjavile, da hočejo ostati nevtralne. Jugoslavija bo nevtralna — to je objavila naša vlada 5. septembra. Tudi ves Balkan je nevtralen, skandinavske države, Švica, Belgija, Nizozemska in Španija. Zedinjene države Severne Amerike so tudi proglasile svojo nevtralnost. Italija pa je svoje stališče povedala 4. septembra, ko je italijanska vlada po posebnih seji izjavila, da Italija ne bo dajala nobene pobude v vojaškem smislu.

Domači pregled

V teh zgodovinskih dneh je naša vlada že nekajkrat javno razglasila ter izjavila, da ostane Jugoslavija nevtralna in se ne bo mešala v spore drugih narodov, dokler ne bi bila v nevarnosti njena samostojnost. Zato je za vse državljane Jugoslavije jasno, kaj je v prihodnje njihova dolžnost. Ostati moramo mirni ter se ne dati begati od nikogar. Poleg tega pa moramo opustiti vsakršno dejanje, ki bi na zunaj kazalo, da kršimo nevtralnost. Vsekdo ima svoje simpatije na kaki strani ter jih lahko ima. Toda za državo in njeno nevtralnost bi bilo hudo napak, ko bi začeli javno dajati duška svojim simpatijam, kar bi dovedlo do raznih manifestacij, kar bo vlada odločno pobijala. Tega se zavedajmo, da tako najboljšo služimo miru, ki si ga vsi želimo ohraniti.

Sporazum, ki je bil sklenjen na Bledu, je še vedno v ospredju zanimanja, zlasti med Hrvatji in Srbi. Banovina Hrvatska je že začela delovati ter so se ugodne posledice sporazuma že javno pokazale prav v teh dneh. Ko je vsa država nad vse elovceno obhajala rojstni dan mladega kralja Petra II., se je v tem pogledu zlasti postavila Hrvatska. Na kraljev rojstni dan so bile v zastavi vse hiše v Zagrebu. Vsi zasebniki so izobesili hrvatske zastave, medtem ko so z javnih poslopj vihrale državne in hrvatske zastave. Hrvatski ban je kralju Petru II. poslal brzojavno čestitko. — Ob tej priliki in v zvezi s sklenjenim sporazumom, je vlada izdala obsežno amnestijo, to je pomilostitev vseh političnih krivcev in kaznivcev. Ko piše o tej pomilostitvi, pravi glavno belgajsko glasilo JRZ Samouprava med drugim v svojem uvodnem članku tudi to-le: »Poleg tega je vlada narodnega sporazuma z amnestijo pokazala tudi svoje prizadevanje, da bi čim prej izvedla v življenje eklenjeni sporazum, ki vsej državi ter vsem Srbom, vsem Hrvatom in vsem Slovincem zagotavlja pogoje za boljše življenje kakor pa so ga bili doslej deležni.« — Želimo torej tej vladi sporazum, ki so se Slovenci pod svojim voditeljem dr. Korošcem zanj nad 20 let borili, da bi v korist državne skupnosti ter skupne moči ta sporazum čim prej izvedla v blagor Hrvatov, Srbov in Slovencev!

Težave, ki so na potu izvržitvi tega sporazuma, prihajajo od tistih strank, ki so dolelej ali živele od naših sporov ali pa so v besedah sicer bile

za sporazum, pa ga same niso znale ali hotele skleniti. To so pred vsem nekatere stranke v Srbiji, ki so šle zadnjič na volitve skupaj z dr. Mačkom, ki pa sedaj stoji ob strani ter nergajo. Zoper ta sporazum je tudi znana JNS, ki hoče, da bi se naj čim prej izvedle tudi volitve na podlagi demokratičnega volivnega reda. Ta stranka, ki je edina odgovorna, da se je pri nas uveljavil nedemokratični volivni red, sedaj čez noč zahteva demokratične volitve. Lepo je tej stranki odgovoril zagrebški list »Obzor«, ki ji je pod nos podrobil njeno preteklost ter dejal, da so bili že doslej za demokracijo vsi Slovenci in Hrvati in da od te strani bi ne bilo težav z volitvami, če bo to dopuščal splošni položaj. Vsekakor, pravi »Obzor«, pa se bodo JNS in druge take stranke morale sprijazniti s tem, da sedaj velja načelo treh narodov, kar je JNS vedno zanikala. »Obzor« ima docela prav, saj vemo, da so nas zapirali zaradi tega, ker smo rekli, da smo Slovenci in da je bil dr. Korošec zaradi tega celo več let konfiniran od iste JNS.

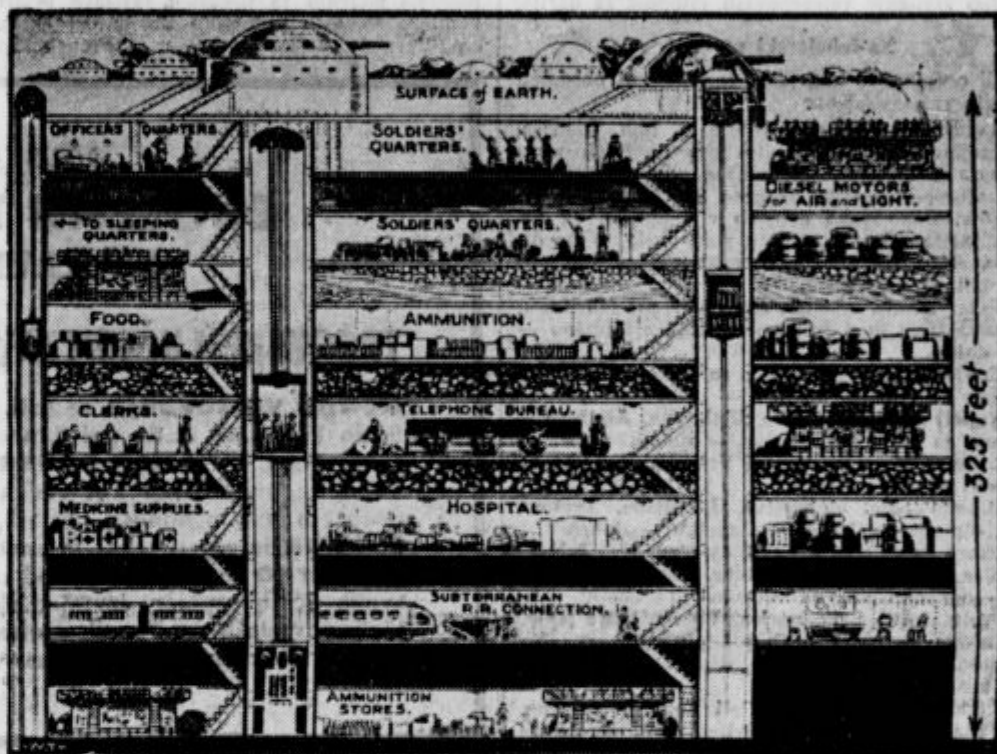
Z vso dušo stoji za sporazum JRZ, HSS ter srbska zemljoradniška stranka, ki je v tej vladi tudi dobila enega ministra. JRZ je imela važno sejo dne 2. in 3. t. m. ter je sklenila resolucijo, kjer med drugim pravi: »JRZ se zaveda, da na njej leži velik del odgovornosti za nadaljnje pravilo in uspešno izvajanje sporazuma v duhu popolne enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.« — Srbski narod pozdravlja sporazum. Zlasti se je oglašala Črna gora, ki po svojih listih in glasnikih

izjavlja, da bi tudi druge banovine bile deležne novih pravic.

Omeniti bi bilo še, da je vlada 7. t. m. izdala posebno uredbu, s katero ureja izplačila vlog pri denarnih zavodih, posojilnicah in hranilnicah. Hranilne vloge na knjižicah in tekočih računih se bodo izplačevale do 5000 dinarjev takoj, do 20.000 dinarjev na enomesečno odpoved, do 50.000 din na dvomesečno odpoved, kar je več, pa na trimesečno odpoved. To je bilo v sedanjih časih potrebno ukreniti, ker se ljudje brez potrebe preveč plaše, kar je v škodo njim samim in tudi gospodarstvu.

Odpuščen policijski uradnik je dne 6. t. m. v Skoplju iz maščevanja ustrelil skopljanskega bana Hajduka-Veljčkovića. Uradnik je bil odpuščen, ker je bil vdan pijati ter je tak v pijanosti napadel svojega predstojnika. Sedaj pa se je maščeval nad banom ter ga ustrelil vpricho njegove žene.

Kočeovski Slovenci, ki bijejo hud narodni boj za svoj obstanek, so se v nedeljo 3. t. m. močno postavili na svoji prireditvi v Mozlju pri Kočevju. Bil je tamkaj drugi slovenski dan na Kočevskem, ki sta ga priredila Slovenska Straža in Prosvetno društvo v Mozlju. Tega dne je bil blagoslovljen slovenski prosvetni dan v Mozlju. Pokrovitelj tega slovenskega dneva je bil naš voditelj dr. Korošec. Govorili pa so vseučiliški profesor dr. Lukman, župnik Skulji ter Slovencev urednik Franc Terseglav. Za kočevske Slovence je bil to pomemben dan.

Prerez skozi Maginotovo črto

Položaj na bojiščih

Na poljskem bojišču nemške armade še vedno prodirajo in še vedno nadaljujejo s taktiko obkoljevanja s severa in juga. Na jugu so v Galiciji zasedle važno železniško križišče Rzeszow, ki leži sredi poti med Krakovom in Lvovom. Na severu se bijejo hudi boji na reki Narev, kjer skušajo Poljaki preprečiti vdor nemških čet proti Bjalystoku. Velike bitke divjajo tudi na srednjem bojišču v pokrajini pred Varšavo in Lodzom. Glavna poljska armada pa se še vedno umika na položaje, ki bi ji omogočili uspešnejšo obrambo pred nemškim navalom. Vojaški poročevalci naglašajo veliko premoč nemškega topništva in pa zlasti letalstva. Zavezniki so napravili veliko napako, da niso pravočasno poslali na Poljsko velikega števila svojih letal, ki bi edini bili v stanju ščititi poljsko vojsko in njeno zaledje pred silnimi in neprestanimi napadi močnega nemškega letalstva. N emškemu letalstvu se je namreč posrečilo, da je v veliki meri porušilo železnice in druga prometna sredstva, kar silno otežuje gibanje in premikanje poljske vojske.

Na zapadnem bojišču zavzemajo borbe med zavezniški in Nemci vedno večji obseg. O teh borbah sicer ne vemo mnogo, ker francoska poročila sploh ne navajajo nobenega imena, Nemci pa o tej fronti na zapadu sploh ničesar ne poročajo, tako da nemški narod še niti ne ve, da se njih vojska vojskuje na dveh frontah. Francoske armade so po poročilih vojnih poročevalcev napadle močno utrjene nemške črte v onem delu francosko-nemške meje, kjer ta zapusti Ren in se obrne proti zapadu na Luksemburg. Sedanji boji divjajo v glavnem v Posaarju in Plalzi. Kako daleč so prišli Francozi s svojim napadom, iz vojnih poročil ni razvidno. Poročajo le, da se jim je posrečilo premagati prve utrjene črte na meji, ki je tu izredno utrjena in da so prišli do polji, ki so podminirana in ki varujejo glavni trdnjavski pas, takojimenovalne Siegfriedove črte. V teh bojih igra prvenstveno vlogo mehanično orožje na obeh straneh in težko topništvo. Francoska poročila javljajo o silovitih nemških protinapadih, ki pa do sedaj niso mogli ustaviti francoskega prodiranja. Po drugih poročilih so baje bili Nemci že prisiljeni s poljske meje pritegniti nekaj motoriziranih divizij za obrambo zapadne meje.

Kakšna naj bi bila bliskovita vojna?

Član italijanske akademije Tomasio Sillani je izdal knjigo, ki obsega 342 strani in v katero so posamezne odstavke napisali višji častniki italijanske generalnega štaba. Predgovor je napisal maršal Badoglio in načelnik italijanskega generalnega štaba general Pariani je napisal članek o tem, kako bi se naj izvedla bodoča bliskovita vojna. Po njegovem mnenju bo v bodoči vojni pehota odločila prodor skozi sovražno fronto, pehota pa bo že morala biti tako moderno opremljena, da bo prodor in bliskovito zmago morala takoj doseči. General Pariani priznava, da poleg modernih ofenzivnih sredstev tudi obramba že ima najmodernejšo napravo, vendar pa bo bliskovit prodor mogoč.

Med svetovno vojno bliskovita zmaga zmaga in hiter prodor ni bil mogoč zaradi tega, ker vojske niso imele primernih sredstev. Večinoma so razna poveljstva poskusila izvesti prodor tam, kjer to strateško ni bilo mogoče. Prav tako poveljstva uspehov ali prodorov niso izrabila z rezervami, predvideni prodori pa tudi niso bili zasnovani tako obsežno, da bi se vsa vojska lahko gibal po načrtu takega prodora.

Vse to se bi pa danes lahko nadomestilo s tem, če bi danes pravo orožje ob pravem času postavili v razvoj operacij. Če bi se sovražne postojanke ves čas brez odmora obstreljevale, lahko pridejo čete prav v bližino sovražne črte in jo zasedejo. Sovražnike v strelskih jarkih ali na postojankah bi nato lahko pregnali s strojnimi ali z ročnimi granatami. Vzporedno pa se ogenj topov ves čas nadaljuje.

Admiral Cavagnari pa je objavil članek o tem, kako bi naj postopala vojna mornarica, da bi dosegla nenadno zmago. Za Italijo je važno to, da njena vojna mornarica ne bo raztresena po vseh morjih. Mornarica bo branila takozvano »notranjo črto«. Italijo ne more motiti, da je premoč na morju na strani sovražnika. To premoč bo Italija prehitela s tem, da ima ob vsej obali ogromno oporišč. Od tam bodo odhajale v borbo podmornice. Glavno pa je, da bo vsaka italijanska vojna ladja, to je vsaka vojna edinica morala povsod postopati čisto samostojno in bo zato od poveljnika odvisno, kako bo naloga vsakega dela italijanske mornarice izpolnjena.

Poveljnik letalstva general Valle je objavil članek o nalogah italijanskega letalstva. Italijansko letalstvo bo moralo opravljati svojo nalogo na zelo razsežnem prostoru, kajti sovražnik bo podlegel šele tedaj, ko bo klonila tudi njegova morala. To pa bo mogoče doseči samo z zasedbo »prostorac in s »presenečenjem«. To pa je zopet mogoče doseči samo na ta način, da bomo imeli premoč v zraku. Zato bo moralo letalstvo napadati glavna središča sovražnega letalstva in industrije. Pri tem pa bo važnejši uspeh, če bo bomba padla na električno centralo in ukinila električni tok mestu kot pa bombardiranje in pobijanje prebivalstva v mestu, ki je ostalo brez luči.

Za letalstvo je glavni pogoj uspeha presenečenje. V ta namen se morajo izrabiti vsa sredstva. Sicer bo treba dragocena letala pametno uporabljati, kadar pa bo koristno, pa bo treba poslati v borbo tudi ogromno število letal.

državne meje

potek bojne črte 9. septembra

AZIJATI

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Najaktualnejša tema sedanjosti v filmu najodličnejših franc. umetnikov.
Kino Sloga Telef. 27-80

Slagerfilm po romanu O. P. Gilberta (Na vzhodu ni mir). Vela napetost — Napete večje borbe francoskih inženirjev z zloglasnimi kitajskimi banditi. Film, ki zabava od gledalcev izredno močno živce. — Charles Vanel, V. Inkišnov, Erich v. Stroheim

Gospodarstvo

Življenje na velesejmu

Zadnja nedelja letošnjega jesenskega velesejma. Po razburljivih dogodkih v prvih dneh velesejma so se ljudje že močno pomirili, kar se je opazilo tudi pri obisku velesejma in je zadnje tri dni sejmiki nudilo že skoro normalno sliko. Pričakovati je, da bodo posebno naši kmetovalci današnjo nedeljo izrabili za ogled velesejma in kmetijske razstave, ki je predvsem njim namenjena. Že smo imeli kmetijske razstave, ali tako lepe, bogate in tako skrbno urejene nemara še ne. Ne samo strokovnjaki in ljudje z dežele, še meščani so polni pohvale. Strokovnjaki, ki so organizirali razstave posameznih panog, radi dajejo pojasnila na vsa vprašanja in obiskovalci odhajajo z zadovoljstvom, poučeni in informirani o vsem, kar jim lahko koristi v njihovem gospodarstvu in gospodinjstvu. Posebno ljudje z dežele naj izkoristijo današnjo nedeljo za ogled izredno zanimive, za naše kmetijstvo tako važne in poučne kmetijske razstave.

Danes imamo na velesejmu tudi še ukoreninjeno tekmo harmonikarjev za jugoslovansko prvenstvo 1939-40. Dopoldne bo izbirna, popoldne pa glavna tekma. Jutri, na zadnji dan letošnjega jesenskega velesejma, bo ob petih popoldne v navzočnosti notarja na sejmiki pred Kregarjevo gostilno žrebanje velesejskih vstopnic za darila.

Na čebelarški razstavi

so bili ocenjeni in nagrajeni razstavljeni predmeti sledečih razstavljalcev:

Tvrda Jan Strgar, Bitnje p. Boh. Bistrica, naj prejme za celotno razstavljenih predmetov zlato kolajno in diplomu — odlično. Za razstavljeni med, vosek in izdelke srebrno kolajno.

Slov. Čebelarstvo društvo v Ljubljani za celotno razstavljenih predmetov zlato kolajno in diplomu, za razstavljeni med, modele in stroje srebrno kolajno — odlično.

Kirar Franc, čebelar, Sv. Peter pri Mariboru, za razstavljeni med srebrno medaljo z diplomu — prav dobro.

Bradaška Matija, Kranj, za slikane končnice diplomu — dobro.

Kapelj Ivan, kolarstvo, Ljubljana, Aljaževa 4, diplomu za kolarstvo izdelke — dobro.

Grom Ignacij, mizarstvo, Vrhnika, diplomu za izdelane panje — dobro.

Mihelič Jože, kleparstvo, Ljubljana, Tyrševa cesta, diplomu za kleparstvo izdelke — dobro.

Okorn Jože, Skofja Loka, za med, žive čebele, končnice, slike in orodje, zlato kolajno in diplomu — odlično.

Drobnič Anton, Podgorica, Videm-Dobre polje, diplomu za razstavljeni med — dobro.

Košak Frate, Gropnice, diplomu za razstavljeni med — dobro.

Babnič Janko, podravatelj Tobačne tovarne, Ljubljana, diplomu za razstavljeni med — dobro.

Zelnik Miha, Cerklje pri Kranju, diplomu za razstavljeni vosek — dobro.

Freyer Robert, lektarja, Ljubljana, diplomu za razstavljeni pecivo — dobro.

Splošne pripombe: Med, razstavljen na razstavi, je v vsakem pogledu brezhiben in so v celoti prejeli razstavljalci po 100 točk. Vosek, ki ga je razstavil gospod Strgar, je prejel vseh 100 točk s pohvalo za odlično zunanjo obliko. Čebelarstvo stroji in orodje se odlikujejo po odlični brezhibni izdelavi, razstavljeni čebele so pa popolnoma čiste kranjske pasme.

Razstava cvetja na velesejmu

je en sam razkošen vrt. Barve cvetja se mavrično preliva ena v drugo, željno pijejo oči vso to lepoto. Razstavljeni cvetje je bilo 8. t. m. ocenjeno. Clani komisije so bili: Načelnik kmetijskega oddelka Kraljeve banske uprave dravske banovine in ž. Podgorica, ravnatelj velesejske uprave dr. Milan Dular, tajnik centralnega Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani Josip Strekelj in podpredsednica podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva Ljubljana Andreja Ključenko. Zapisnik je vodil tajnik centralnega vrtnarskega oddelka Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani dr. Joško Vavpotič. Cvetje in lončnice je ž. 4. t. m. ocenila odsekov komisija, v kateri so sodelovali Josip Strekelj, Josip Jermol, Andreja Ključenko in Oskar Kržišnik. Glavna komisija si je ogledala razstavo in je po svoji in na podlagi prvotne ocene dala sledečo dokončno oceno:

Josipina Adamič — odlično — za gomoljaste begonije, dalije, fuchsije in astre.

Kržišnik Oskar — odlično — za kakteje, dalije, gomoljaste begonije, astre.

Mrak Janez — odlično — za velkokovne križanteme in lavorje.

Kregar Josip — odlično — za gomoljaste begonije, glloxinije, lilije, fuchsije, dalije, gladijole, montbrecije, anemone, starice in mačehe.

Jermol Josip — odlično — za gomoljaste begonije, dalije, gladijole in vrtnice.

Vavpotič Joško — odlično — za Phylodendrom, chabaud nagelje, gomoljaste begonije, dalije, astre in calce.

Kaluža Anton — odlično — za gomoljaste begonije, dalije, Euphorbia heterophylla, astre in gladijole.

Ključenko Andreja — odlično — za vrtnice in dalije.

Vrtnarski odsek podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva Ljubljana-Viš — odlično — za dekorativne rastline, astre, dalije, einije, ciklame, gladijole, lantane, zajčke, montbrecije in galillardije.

Jenko Franc — prav dobro — za vrtnice.
Dolinsk Ivan — prav dobro — za vrtnice.
Trunkelj Franc — prav dobro — za vrtnice, gomoljaste begonije, valote in petunije.
Stojkovič Albina — prav dobro — za valote in mešano rezano cvetje.

Jenko dr. Andrej — prav dobro — za glloxinije, valote, astre in hoye.

Jager Albert — dobro — za montbrecije in astre.

Bolnica za duševne bolezni Ljubljana — prav dobro — za celosije, dalije, canna, datura arborea, coleus in floxe.

Zupan Meta — dobro — za mešano rezano cvetje.

Komisija je mnenja, da je razstavljeni prostor premajhen z ozirom na razstavljeni cvetje in zaradi tega precej gost. Hišica sicer ni v pravem kmetiškem slogu, kakor tudi vrtnice, kateri je preveč stisnjen. V splošnem je razstava smotrno urejena in bogata, izredno poučna in zanimiva. Z ozirom na vedno večji tujski promet Slovenije je razstava bila zelo potrebna in je želeli, da odsek slične razstave čimvečkrat prireja. Končna in splošna ocena razstave je ODLIČNA. Prav posebno pohvalo za ureditev razstave je izrekla komisija Oskarju Kržišniku, Josipu Kregarju, Josipu Jermolu, Jošku Vavpotiču in Francu Pirnatu.

SOLSKO NAZNANILO.

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ S PRAVICO JAVNOSTI

pri

TRGOVSKEM UČNEM ZAVODU V LJUBLJANI, Kongresni trg 2

Redno vpisovanje se vrši dne 9., 11., 12., 13. in 14. septembra od 9. do 12. in od 3. do pol 7. ure popoldne. (Na praznik in v nedeljo ni vpisovanja). **Pričetek pouka je dne 15. septembra ob 8. uri.** Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in nudi svojim učencem vse ugodnosti, ki jih imajo učenci državnih trgovskih šol. — **Šolnina je zmerna, ki jo zavod pridnim ali potrebnim učencem tudi primerno zniža.** — Zavod uživa zavoljo svoje vestnosti, discipline in svojih učnih uspehov izvrsten sloves in je po svojih pedagoških metodah ter prvovrstnih strokovnih profesorjih najmodernejši in najuglednejši zavod te vrste. Zavod kot odlično zaključno šolo najtopleje priporočamo.

Naša tekstilna industrija

Iz poročila Narodne banke o razvoju našega gospodarstva v prvem polletju tekočega leta posnemamo o tekstilni industriji sledeče:

Značilno za vse panoge te industrije je, da raste produkcija in število zaposlenih delavcev. Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu se je stanje v tekstilni industriji v prvem polletju zadnjih treh let zaposlenih delavcev gibalo sledeče:

leto	1937	1938	1939
zavarovani delavci	57.658	59.022	62.825

Največje težave povzročajo sedaj tekstilni industriji omejen uvoz surovin in polfabrikatov iz deviznih držav, zaradi česar je navezana na uvoz iz klirinških držav, ki pa same nimajo dovolj potrebnih surovin ali pa jih morajo prodajati za proste devize.

Po statistiki o zunanji trgovini se je uvoz tekstilnih surovin tekom prvega polletja zadnjih štirih let gibalo sledeče:

leto	1936	1937	1938	1939
ton	21.999	25.729	24.988	25.583

Zadnja tri leta je torej naš uvoz tekstilnih surovin precej stalen, pomanjkanje surovin obstoji le v kolikor je potreba po surovinah večja zaradi normalnega povečanega povpraševanja po tekstilnih produktih.

Uvoz surovin iz deviznih držav je proti lanskemu letu ostal skoraj neizmenjen, padel je le za 1.82%, narasel pa je uvoz iz klirinških držav za 9.94%.

Za presojo stanja naše tekstilne industrije je važno ugotoviti, da je uvoz tekstilnih strojev, ki je začel padati že v prvem trimesečju tekočega leta, padel tudi nadalje. Tako je uvoz tekstilnih strojev v prvem polletju letošnjega leta znašal 1384 ton v vrednosti 23.3 milij. din, dočim je bil lansko leto v istem razdobju 2400 ton oziroma 43.7 milij. din. Uvoz je torej naglo padel, kar je dokaz zmanjšanja investicijske delavnosti in lajšanja izkoriščanja obstoječih instalacij pri povečani produkciji.

Kontrola uvoza in izvoza

Finančni minister je izdal 6. t. m. sledečo odločbo:

»Počeniš od 12. septembra 1939 bo uvedena splošna kontrola uvoza blaga iz držav, iz katerih se uvoz plačuje v prostih devizah. Z ozirom nato od tega dne naprej ne bo mogoče uvažati v državo niti ocarinirani blaga, ako ne bo predhodno

preskrbljeno dovoljenje odbora za uvoz pri devizni direkciji Narodne banke.

Devizni odbor pri Narodni banki se pooblašča, da potom devizne direkcije uvede kontrolo izvoza posameznih predmetov tako za klirinške kakor za neklirinške države in sicer z omejitvijo izdajanja deviznih potrdil in podobnih ukrepov. Take omejitve bodo objavljene potom časopisja in potom pooblaščenih zavodov.

Kot pripominja k tej odločbi finančnega ministra »Jugoslovanski kurir«, je uvedba kontrole uvoza vseh predmetov iz neklirinških držav le ukrep iz previdnosti. Ta ukrep ima namreč namen, da se naše devizne rezerve ne preobremenijo z uvozom v sedanjem času nepotrebnih predmetov. Tako bo mogoče zagotoviti čim večjo rezervu v devizah za nabavo surovin, ki so neobhodno potrebne da se vzdrži gospodarska delavnost v državi. Pri svojih odločitvah z ozirom na prošnje za uvozna dovoljenja iz neklirinških držav za končne produkte, se bo devizni odbor ravnal po stanju dotoka deviz za naš izvoz v neklirinške države.

Taki ukrepi so v sedanjih razmerah potrebni. Tudi druge države, in sicer nevtalne, so izdale v zadnjih dneh deloma še mnogo strožje ukrepe glede ohranitve svojih deviznih rezerv, in celo take države, ki deviznih omejitev niso poznale.

Poleg kontrole uvoza bo uvedena tudi kontrola izvoza oziroma bo povečano število predmetov, ki jih bo mogoče izvažati le z dovoljenjem Narodne banke. Iz odredbe finančnega ministra sicer še ni razvidno, kateri predmeti bodo še prišli pod kontrolo. Bodo pa to najbrž predmeti, ki so potrebni za prehrano in za državno obrambo. V takih predmetih je potrebno, da si preskrbimo gotovo rezervo in dokler ta rezerva ne bo zagotovljena, izvoz ne bo dovoljen.

glede telefonske tarife vpeljalo. Vendar vprašanje telefonske tarife s tem še ni definitivno rešeno, ampak predstavlja ministrova odločba le prvi korak k tej ureditvi.

Zaenkrat ostane v veljavi sicer dosedanja telefonska tarifa, vendar je število telefonskih razgovorov za vsakega abonenta omejeno na določeno število mesečno. Vsak pogovor čez to določeno število bo posebej zaračunan ter bo stal 50 par.

Največje določeno število pogovorov za abonente I. skupine je 500, za abonente II. skupine 370, za abonente III. skupine 270, za abonente IV. skupine 170 in za abonente V. skupine 120 mesečnih pogovorov. Za vsak nadaljni pogovor bo treba plačati 50 par.

Za plačilo nove takse bodo šteli le tisti razgovori, ki jih zahteva abonent sam. Pogovori, ki jih ima abonent poklican, po drugi številki, se ne bodo šteli. V telefonski centrali je za vsakega abonenta avtomatičen števec, ki beleži vsak izvršen pogovor.

Omejitev telefonskih pogovorov v gornjem smislu ter plačevanje dodatne takse velja od 8. t. m.

Licitacije: Dne 12. septembra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani pisarna pogodba za dobavo lesenih sodov za vodo; 13. strojev za električno užiganje min, raznih kant za olje, becijskih svetilk, raznih merilnih pripomočkov, ključev, jeklenih ščetk, pil, strugal itd.

Borze

Dne 9. septembra 1939.

Zaradi uredbe o bančnih praznikih je bila tudi ljubljanska borza vse teden zaprta. Zagrebška in belgrajska borza sta pa v petek poslovili. Obe borzi sta seveda bili v znamenju sedanjih razmer.

Devizni promet je bil na zagrebški borzi minimalen, znašal je 2.3 milij. din, na belgrajski pa je bil večji, in sicer je znašal 7.5 milij. din. Promet je bil edino v nemških čeki, v svobodnih devizah ni bilo nikakega prometa. Vendar tudi za nemške čeke ni bilo na zagrebški borzi privatnih interesov ter je vso ponudbo prevzela Narodna banka. Tečaj čeka je bil isti kot do sedaj, to je 14.30.

Grški boni so notirali le ponudba, tečaj pa so bili slabši kot pred borznimi prazniki. Na belgrajski borzi so grški boni notirali 31 blago, na zagrebški pa 31.25 blago.

Državni papirji na zagrebški borzi v petek sploh niso notirali, dočim je bil na belgrajski borzi v efektni promet, ki je znašal 1.5 milij. din. Tečaji so slabši. Vojna škoda je bila zaključena po 444, 8% Blair po 97, 7% inv. pos po 96, 6% begluki 85.50, 6% dalm. agr. po 79, 4% agrarji po 59, 4% severni agr po 56.50 in 6% gozdni agrarji po 78—76. Delnice Paba so bile zaključene po 194.

Denar

Curih. 10, London 18, Newyork 445, Bruselj 75.75, Amsterdam 236.

Hmelj

Celje, 9. sept.

Zaradi mednarodnih političnih zapletov in nesigurnosti izvoza je v začetku tega tedna prišlo skoraj do popolnega zastaja v hmeljski kupčiji. Kupovali so se le še manjše količine hmelja za domače pivovarne. Ko pa se je ugotovilo, da bodo ladje nevtralnih držav zopet redno plule čez morja, je včeraj in danes postala hmeljska kupčija živahnjša. Danes se je hmelj kupoval spet v večjem obsegu po nespremenjenih cenah 38—40 din za kg. Glede izplačila kupnine bo pač treba nekoliko potpeti, kar so inozemska nakazila zakasnela in se tudi zaradi novih predpisov v našem denarnem prometu ne morejo več tako hitro vnovčiti. Nekateri brezvestni spekulanti pa že ekušajo izrabiti sedanje razmere ter kupujejo hmelj tudi globoko izpod gornjih cen. Vendar pa so pristojne oblasti že pripravile potrebne ukrepe, da preprečijo tako podlo izkoriščanje trenutne zadrege hmeljarjev.

Živalski sejni

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani, dne 7. septembra t. l.: Voli I. vrste 5.50 do 6 din, II. vrste 5, III. vrste 4—4.50; telice I. vrste 5.50—6, II. vrste 5—4.50; krave I. vrste 4—4.50, II. vrste 3.50—4, III. vrste 2.50—3; teleta I. vrste 6.50—7, II. vrste 6; prašiči, domači, speharki 9—9.50, pršutarji 8—9, prašiči, sremaki speharki 10.50 din za kg žive teže. Goveje meso I. vrste, prednji del 12, zadnji del 14, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10; svinjina 14—17, slanina 14—19; svinjska mast 20—21, čisti med 18—20; goveje surove kože 8—11, telčje surove kože 13, svinjske surove kože 10 din za kg. Pšenica 190 do 210, ječmen 195—220, rž 195—200, oves 195—230, koruza 165—185, fižol 320—400, krompir 100—125, seno 65—90, alama 50, jabolka I. vrste 400, II. vrste 300, III. vrste 200, hruške I. vrste 500, II. vrste 400, III. vrste 200, pšenična moka do 325, koruzna moka 240 din za 100 kg. Navadno mešano vino v gostilnah 8—10 din za 1, finejša sortirano vino v gostilnah 12—18 din za 1.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Laškem, dne 2. septembra t. l.: Voli I. vrste 5.75 din, II. vrste 5, III. vrste 4.50; telice I. vrste 5.25, II. vrste 4.75, III. vrste 4.25; krave I. vrste 4, II. vrste 3.75, III. vrste 2—3; teleta I. vrste 6, II. vrste 5, prašiči speharki 10, prašiči pršutarji 8 din za kg žive teže. Goveje meso I. vrste 10, II. vrste 8, III. vrste 6; svinjina 18, slanina 17, svinjska mast 17, goveje surove kože 10, telčje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za kg. Pšenica 200, ječmen 200—225, oves 200, fižol 300, krompir 100, seno 60, alama 30, jabolka I. vrste 150, II. vrste 100, hruške I. vrste 300 do 400, II. vrste 150 do 200, pšenična moka 325, koruzna moka 250, ajdova moka 400 din za 100 kg. Drva 65 din za 1 m³, jeca 0.75 za 1 komad, mleko 1.75 do 2 din za 1, surovo maslo 25—28 din za kg.

Ptujski živalski sejni, dne 7. septembra. Svinji: prignanih 135, prašičev, prignanih 53. Skupaj 188 komadov, prodanih 10 kom. — Cene: Prasi do 6—12 tednov 70—130 din kom. Pršutarji 7 din kg. Piemenake 6.50 din kg.

Mariborski živalski sejni, dne 7. septembra. Na svinjski sejni je bilo pripravljenih 151 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. 70—90 din, 7—9 tednov stari 95—120, 3—4 mesece 150—230, 5—7 mesece 300—420, 8—10 mesecev 430 do 510, 1 leto 700—900 din; 1 kg žive teže 6—8.50, 1 kg mrtve teže 8—11 din. Prodanih je bilo 26 svinj.

Ptujski živalski sejni, dne 5. septembra. Volov: prignanih 146, prodanih 58, cena 3—4.50 din. Krav: prignanih 283, prodanih 125, cena 2.25—3.75. — Bikov: prignanih 28, prodanih 12, cena 3.50—3.80. — Juncev: prignanih 26, prodanih 4, cena 3—3.75. — Telci: prignanih 60, prodanih 37, cena 3.50—5.50. — Telet: prignanih 2, prodanih 1. — Konj: prignanih 63, prodanih 15, cena 700—5000. — Skupaj 608 kom., prodanih 252 kom.

Kino Matica

Telefon 21-24

Ob 15, 17, 19 in 21

Zelo lep film po Gang-holterjevem romanu z Hansi Knoteck-om in Paul Richter-jem

„Kralj planik“

Danes si prav sigurno ogledajte Veliki valček

Luisse Rainer, Fernand Grave, Milica Korjus
Predstave ob 14.45, 17.19, in 21.15 uri

prekrasni, nepozabni film Straussovih valčkov, ljubezni, razkošja, zabave, stajne muzike in petja! Ta film iz dobe dobrosrčnega dunjskega humora Vam bo nudil 2 uri prijetnega užitka in razvedrila, katerega ste nujno potrebni!

Kino Union, tel. 22-21

Sprememba telefonske tarife

Svoj čas smo že poročali o načrtu poštnega ministristva, da vpelje spremembo telefonske tarife v tem smislu, da bo ta tarifa odvisna od števila telefonskih razgovorov. Sedaj je ministristvo za pošto, telegraf in telefon napovedano novost

Dom za učiteljiščne v Ljubljani - danes blagoslovljen

Danes ob 11 dopoldne bo ljubljanski škof dr. Rožman blagoslovil novi dom za učiteljiščne v Marijanišču v Ljubljani. Kakor smo pred meseci poročali, se je zgodilo: dom je letošnjo jesen dograjen in sprejema prve gojence. Štiridesetletna želja je izpolnjena! Poglejmo, kako se je to postopoma moglo izvršiti, da imamo danes zavod za vzgojo krščanskih učiteljev postavljen.

Društvo »Pripravniki dom«

Leta 1897 je bilo ustanovljeno društvo »Pripravniki dom« z namenom, da »zgradi učiteljskim pripravnikom hišo in da, kolikor mogoče, onim pripravnikom, katere podpira zunaj družbenega zavoda, poskrbi za zanesljivo stanovanje. Pravi ustanovitelj društva je bil tedanji profesor verouka na učiteljski Anton Kržiž. Ta je bil tajnik in blaginjak društva ter dejansko vodil društvo do leta 1917, to je skoraj do svoje smrti (1920). Do leta 1910 je društvo nabralo toliko denarja, da je lahko resno mislilo na uresničitev svojih namenov. Tedaj je stopilo v stik z Družbo sv. Vincencija, lastnico Marijanišča v Ljubljani, in ji posodilo 110.000 kron za dograditev novega dela Marijanišča, to je dijaškega konvikta. Za to pa je Marijanišče odslej sprejemalo tudi učiteljiščne. Že za leto 1911-12 je bilo sprejetih v Marijanišče 12 učiteljskih pripravnikov, v naslednjih letih pa po 14.

Vojška pa je kmalu višje letnike učiteljskega skoraj izpraznila. Nekoč sta bila v četrti, tedaj najvišjem letniku, samo 2 učenca. Marijanišče je Pripravniki domu posojeno vsoto med vojsko moglo vrniti. Društvo pa je ob razvrednotenju denarja prišlo skoraj ob vse premoženje. Od vsega imetja, ki je tedaj bilo 150.000 zlatih kron in bi danes predstavljalo z obrestmi več milijonsko premoženje, je ostala razmeroma neznatna vsota. Pripravniki dom ni več mogel misliti na lasten zavod. Podpiral je le učiteljiščne, ki so bili na njegovo prošnjo sprejeti v Marijanišče, manjše podpore je mogel dajati tudi dijakom, ki so stanovali zunaj zavoda. Največ oskrbovancev je imelo društvo leta 1930-31, namreč kar 17. Po letu 1931 pa so nastale za društvo v motnem in miselnem pogledu hude razmere, sredstev za podpiranje dijakov skoraj ni bilo več, padlo pa je tudi število učiteljskih, ki bi bili sprejeti v Marijanišče. Mnogi so prostovoljno izstopili. V letu 1935-36 so se začele razmere boljati. Društvo, ki je nekaj let šlo med dobrotniki le duhovnike, je našlo razumevanje v krogih, ki so mu mogli nakloniti toliko podpore, da je moglo delati za svoje namene spet v večjem obsegu. Danes zopet podpira 10 učiteljskih, ki bi sicer vobče ne mogli študirati.

Zadruga »Slomškov dom«

Društvo Pripravniki dom misli, ko bodo njegova sredstva izčrpana, prenehati. Misel na dom za učiteljiščne je namreč prevzela in na novo ponesla med ljudstvom stavbna zadruga »Slomškov dom«, za katero je dala pobudo Slomškova družba s svojim predsednikom nadzornikom Ivanom Štrukljem. Ta je ustanovitelj zadruge Slomškov dom, kakor je bil Kržiž ustanovitelj Pripravnikega doma. Zadruga je bila vpisana v trgovski register dne 7. avgusta 1926. V prvem načelstvu je bil predsednik dr. Josip Dermastia, ki še danes z vneto vodi zadrugo, podpredsednik je bil profesor dr. Gregorij Pečjak, odborniki upraviteljska ga. Sadarjeva, nadzornik Iv. Štrukelj, profesor dr. Josip Demšar. Spočetka je bilo delo za postavitev doma uspešno, zadruga je nabrala nekaj sredstev. Hude razmere pa so tudi njej delo zavrle.

Skupno delo s Kmečko zvezo in Vincencijevo družbo

Nove potrebe so misel na dom za vzgojo krščanskih učiteljev znova pobudile. Želje katoliških društev po učiteljskih-prosvetnih delavcih, želje kmečkega stanu, naj bi mu prav učiteljstvo pomagalo in čutilo z njim in še mnoge druge potrebe in želje so dosegle, da so se jeseni 1938 v Ljubljani sestali zastopniki zadruge Slomškov dom, Kmečke zveze, Vincencijeve družbe ter Pripravnikega doma ter še nekaj drugih, da se posvetujejo, kako bi izvedli davno željo po zavodu

za učiteljiščne. Vincencijeva družba, ki je tedaj že selila svojo ekonomijo iz Marijanišča na Bokalce zunaj mesta, se je izrazila, da je pripravljena dati za dom za učiteljiščne svet in svoje dosedanje gospodarsko posloje na razpolago; treba je le prezidati, dozidati in opremiti, pa bo dom narejen. Ta velikodušna ponudba je zidavo mnogo pospešila, ker jo je zelo zelo pocenila. Tako se je resno začelo z delom za tak dom. Že v začetku leta 1938 pa je na obnem zboru Kmečke zveze banovinski referent Ludovik Puš opozoril na potrebo doma za učiteljiščne kmečkega rodu, da bodo kmečki fantje mogli študirati in bo tako kmečko ljudstvo dobilo svoje učitelje iz sebe. Po mnogih sejah, kjer so se skupaj posvetovali odborniki zadruge Slomškov dom, Kmečke zveze, Pripravnikega doma in Vincencijeve družbe, je bil narejen načrt za nabiranje nadaljnjih prispevkov za postavitev doma, sprejeti so bili gradbeni načrti, ki jih je naredil inž. Anton Suhadolc, in sklenjeno, da takoj pomladi 1939 začne z deli. Kmečka zveza je na svojih taborih in obnih zbora ter v svojem glasilu misel na dom za učiteljiščne popularizirala — ljudje so jo res z veseljem sprejeli in nekateri tudi podprli. Zadruga Slomškov dom, v katero je poslala svojega odbornika Kmečka zveza, Slomškova družba in tudi Vincencijeva družba, je prevzela skrb za postavitev in opremo doma. Vincencijeva družba pa skrb za upravo, vodstvo in vzgojo ter je to poverila vodstvu Marijanišča, ki je njena last. Dom pa je bil od obeh spočetka že namenjen naprej kmečkim sinovom.

Ker zahteva zakon o učiteljiščih, naj se bodo učiteljišniki vzgajali v konviktih, je to delo za postavitev doma podprla tudi oblastva. Banovinski

preračun je določil za dom izdatno podporo, prav tako so bile prošene tudi občine, naj v lastnem interesu pomagajo ta dom postaviti. Mnogo občin se je temu pozivu, svoji finančni moči primerno, odzvalo, druge pa se še bodo. Tako se je moglo začeti z delom.

Z aprilem je stavbni mojster Karel Kavka začel zidati in do septembra so bila glavna zidarska, vodovodna, elektrotehniška, mizarska, parketarska, steklarska in druga dela končana.

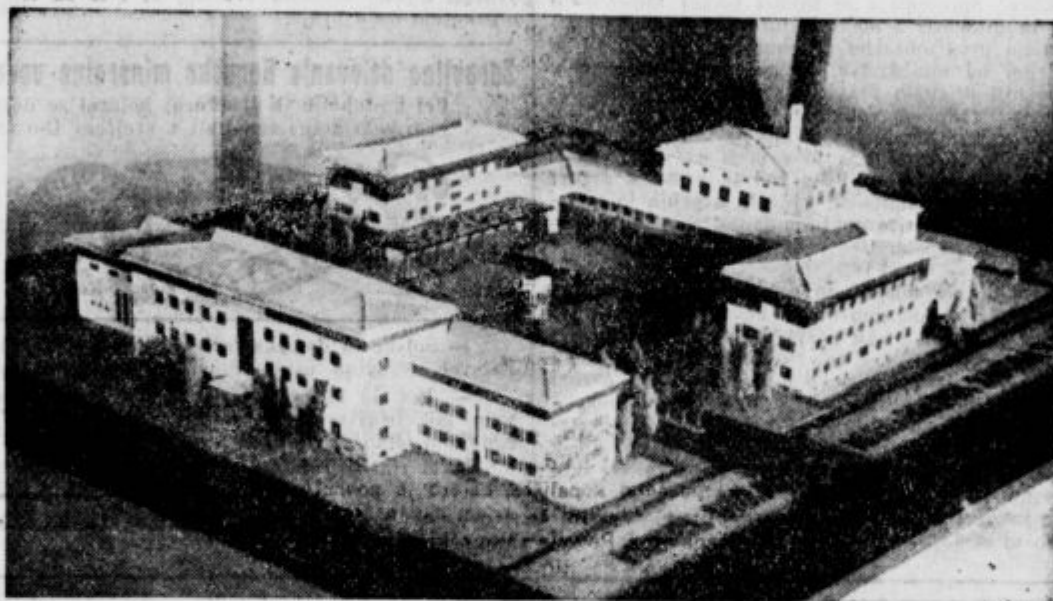
Zdaj dom stoji! In kako lep dom je to! Sredi marijaniškega vrta, odmaknjen cestnemu prometu, hrupu in prahu, med zelenim nizkim drevjem in cvetjem. Sončne sobe bodo zares dom mladim dijakom. Kdor pozna ljubljansko dijaško stanovanja in njihovo revščino, ki jo mora zlasti podeželski dijak najbolj okušati, bo znal ceniti vrednost takega doma, kjer se more dijak brez skrbi za kruh in streho posvetiti popolnoma učenju in pri tem ohraniti svoje zdravje nepokvarjeno. Povrh se v zavodu nudi dijaku nadzorstvo, vzgoja in varstvo pred nevarnostmi mesta, ki neizkušenega fanta, kaj lahko omami in pomehkuže, če ne kaj hušega.

Ta dom pa bo nudil duhovno zavetišče tudi drugim učiteljiščnikom, ki so doslej zelo pogrešali svoje ognjišče.

Preprosta oprava po učilnicah, spalnicah in stranskih prostorih je zdaj tudi že izdelana in postavljena v zavod. Tudi prvi gojenci so že tu. Kar 30 jih je. Na prvi in edini poziv v časopisu se jih je javilo nenavadno veliko. Letos bo pripravljeno za 40 dijakov, pozneje jih bo mogoče spraviti pod streho tudi do 60.

Tudi v Mariboru se snuje na pobudo Kmečke zveze in Slomškove družbe nekaj podobnega. Ven-

Največja mlekarska zadruga v Sloveniji

Model Državne mlekarske šole in Osrednje gorenjske mlekarne v Kranju

Ljubljana, 9. septembra.

Lepa kmetijska razstava na velesejmu obravnava tudi naše mlekarstvo, ki je posebno za malega kmeta in za kmečko prebivalstvo v okolici večjih naselij in mest izrednega pomena. V paviljonu »G« je precej prostora posvečenega mlekarstvu, najbolj zanimiv del pa je prav gotovo tisti, ki nazorno kaže priprave in načrte za veliko Osrednjo gorenjsko mlekarsko zadrugo.

Gorenjska mlekarska zadruga je bila na prizadevanje banske uprave, ki je podpirala naše mlekarstvo ne samo strokovno, ampak tudi gmočno, ustanovljena lani 17. novembra. V to zadrugo, ki naj združuje vse pomembnejše gorenjske mlekarke obrate, je vstopilo 12 že uspešno delujočih zadrug iz okrajev Radovljica, Kranj, Skofja Loka, Kamnik in Ljubljana-okolica. Ta nova zadruga je, potem, ko je tehnični oddelek banske uprave izdelal načrte za veliko mlekarstvo z vsemi potreb-

niimi upravnimi poslopi, najela pri Privilegirani agrarni banki posojilo 3 in pol milijona dinarjev, s katerimi so se začele v letošnji spomladi graditi že prve stavbe.

Mogočen zavod

Na razstavi so razstavljeni vsi načrti za veliko mlekarstvo, prav tako pa za državno mlekarstvo šolo, ki jo bo zidala država. Načrte je izdelal inž. arh. B. Culik. Na razstavi je tudi ličen model vseh zgradb. Osrednjo gorenjsko mlekarstvo gradijo na cesti od Kranja proti Čirčicam še v območju občine Kranj. Zemljišče meri 40.000 kvadratnih metrov in je od velikega lesenega mostu čez Kokro oddaljeno le 12 minut od mlekarne. Zemljišče leži na obeh straneh ceste. Na eni strani bo državna mlekarška šola, na drugi strani ceste pa bo mlekarstvo z drugimi poslopi. Priobčujemo sliko modela vseh zgradb. V ospredju na levi vidimo dolgo zgradbo, ki je v sredi dvonadstropna, ob krajih pa enonadstropna. Taka bo državna mlekarška šola. Model sam ne kaže zadosti resnične velikosti zgradbe. Šola bo namreč dolga 72 metrov, široka pa tam, kjer je dvonadstropna, 18 metrov, tam pa, kjer je enonadstropna, 11 metrov. Na drugi strani ceste vidimo v ozadju na desni trakt, ki gre vzporedno z mlekarško šolo. Ta trakt je v sredi nadzidan in enonadstropen. Je to trakt mlekarne. V ozadju na levi je dvonadstropno stanovanjsko poslopije mlekarne. V ospredju na desni pa je prav tako dvonadstropno preizkuševališče, ki bo sezidano za državno mlekarško šolo. Celotna ureditev je izredno smotrna in na zunaj arhitektonsko lepo rešena.

Veliki stroški

Stanovanjska hiša za zadrugo mlekarstvo je že dograjena in jo je zgradilo stavbno podjetje Čenčur iz Ljubljane. Obratno poslopije mlekarne gradi sedaj stavbno podjetje V. Bidovec iz Kranja. Za preizkuševališče je že razpisana licitacija za zidarska dela, ki so ocenjena na 400.000 din. Zgraditev stanovanjske hiše v surovem je stala 400.000 din, zidarska dela za zgraditev obratnega poslop-

Danes in jutri si oglejte na velesejmu bogate dobitke

TOMBOLE

ki bo

1. oktobra v Kranju

Dva avtomobila: prvi Opel „Capitän“ Din 59.500,-, drugi „Kadet“ Din 34.500,-.

dar je prav, da smo v Ljubljani pohiteli, zakaj ljubljansko učiteljišče je po številu dijakov običajno večje kakor mariborsko in je bila zato Ljubljana takega doma še bolj nujno potrebna.

Sredstev še ni dovolj. Zadruga Slomškov dom mora za kritje stroškov zidave in oprave najeti posojilo. Zato prosimo javnost, občine, denarne zavode, posameznike, naj olajšajo zadrugi to breme s prispevki. Za javen blagor je zadruga delala in zbiral, naj ji tudi javnost pomaga še dalje. In ko bodo stroški za dom poravnani, se bo zadruga spremenila v ustanovo, ki bo zbiral sredstva za šolanje revnih, zlasti kmečkih fantov v tem zavodu. Že letos je v dom sprejetih 20 učiteljskih, ki jim bodo študij omogočile podpore Pripravnikega doma in drugih ustanov. Prosimo tudi v tem sodelovanja in pomoči.

Vsem pa, ki so doslej kaj pomagali, da smo ta dom postavili, bodi tu izrečena zahvala.

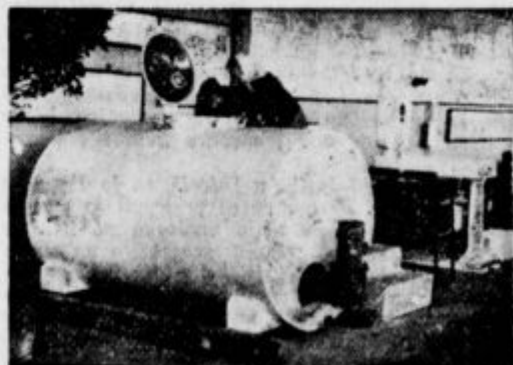
ja mlekarne pa so bila oddana za 900.000 din. Za državno mlekarško šolo pa se izdelujejo podrobni gradbeni načrti in bodo zidarska dela za šolo tudi v kratkem razpisana. Šola bo celotno urejena in opremljena etala okrog 3 milijone dinarjev. Obratno poslopije mlekarne pa bo z notranjo opremo in s stroji zahtevalo 3 in pol milijona dinarjev. Zgraditev vseh objektov in njih popolna ureditev pa je ocenjena na okrog 10 milijonov dinarjev.

Sodobna strojna oprema

Na razstavi vidimo nadele vse strojno opremo nove gorenjske mlekarne. Po srečnem naključju so bili stroji prav zgodaj naročeni in že sedaj dobavljani, tako da ima mlekarne že sedaj vse potrebne najmodernejše stroje, ki so stali skupno 350.000 dinarjev. S temi stroji bo mlekarne mogla za začetek na dan predelati 10.000 do 12.000 litrov. Maksimalna kapaciteta mlekarne pa bo znašala 30.000 litrov mleka na dan. Razstavljen je največji velik tank za 3000 litrov mleka. Za tem stoji sprejemna tehnika, na kateri se naenkrat lahko etehta 500 kg mleka. Razstavljeni sta še dve hidravlični črpalni in sodoben posnemalnik za mleko. Posebnost in prav draga naprava pa je aparat za pasteriziranje mleka. Stroj je najnovejša konstrukcija in je bil razmeroma drag. Poleg njega stoji velik hladilnik za pasterizirano mleko, ne manjka pa tudi ogromne pinje in stroja za gnetenje in formiranje masla. Vsi stroji so na električni pogon.

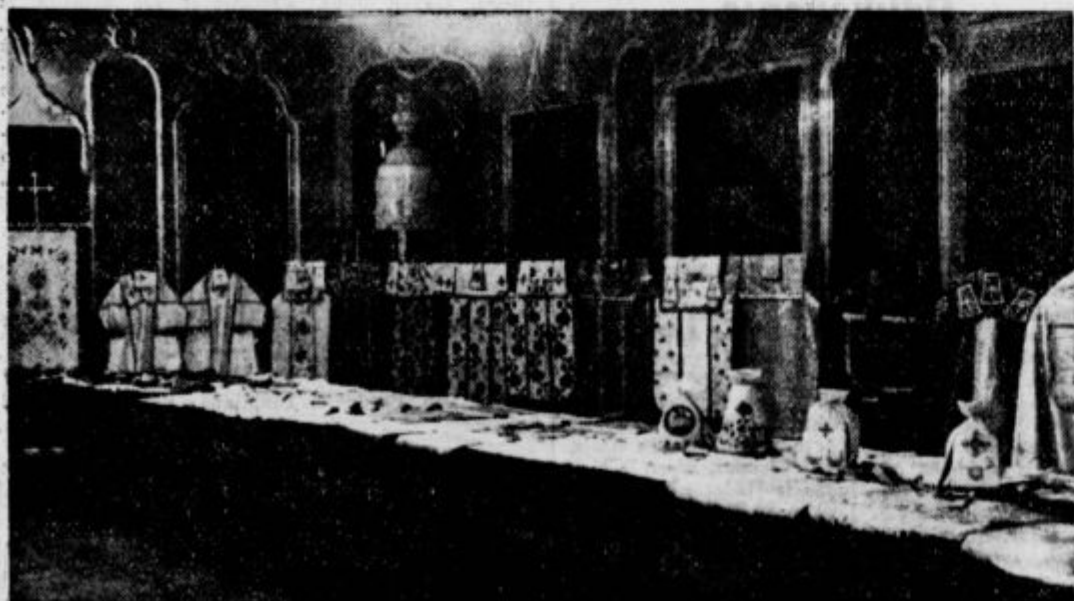
Že spomladi v obratu

Mlekarne bo začela obratovati že meseca maja 1940. Bo najlepša in najmodernejša urejena mlekarja na Balkanu in po izjavah zamejskih strokovnjakov ne sicer največja, ampak prav gotovo najlepša in najmodernejša naprava v vsej Srednji Evropi. Zasluga za to gre kmetijskemu oddelku banske uprave in njenemu referentu Erpiču, kakor tudi projektantu inž. Culku. Mlekarne bo tretjino nakupljenega mleka predelovala v maslo, drugo tretjino v sir, zadnjo tretjino pa bo svežo prodajala v Ljubljani. Ker so vse mlekarne, ki so doslej vsaka zase dovažale mleko v večjih količinah v Ljubljano, vstopile v Gorenjsko mlekarško zadrugo, bo z majem prihodnjega leta večina ljubljancev začela prejemati v rešnici prvovrstno, higijensko neoporečno in enotno mleko. S tem bo izpolnjena davna želja ljubljancev, omogočen pa bo hkrati lep napredek živinoreje in mlekarstva na Gorenškem. Pripominjamo, da namerava banska uprava v prihodnjih letih tudi še v drugih velikih okoliših organizirati take osrednje zbiralne mlekarne, ki bodo omogočile razvoj mlekarstva pri nas. Kdor ima le čas, naj si ogleda razstavo na velesejmu, ki nazorno kaže pomembnost te nove pridobitve.

Veliki kotel, ki drži 3000 litrov mleka

Razstava cerkvenih paramentov

Razstava cerkvenih paramentov v škofijiški palači v Ljubljani je bila tudi večeraj deležna prav obilnega obiska. Na razstavi so razna liturgična oblačila, med njimi 22 lepih mašnih plaščev. Veliko zanimanje vzbujajo ogrinjala za sv. Rešnje Telo (velumi), potem albe z lepimi kvačkanimi ali klekani čipkami, z vezanjem bogato okrašene pale itd. Vseh predmetov na razstavi je 264. Vsa razstava nudi krasen pogled v eno panogo delovanja bratovščine sv. Rešnjega Telesa, v skrb za lepoto bogoslužnih oblačil v ubožnih cerkvah. Bratovščina pa tudi v vseh župnijah organizira češčenje evharističnega Zveličarja. Tako nadaljuje delo, ki so ga verska združenja v ljubljanski škofiji izvrševala že pred 400 leti, ko so krivi nazori hoteli izpodrinuti skrivnost, naše ljudstvo pa se je zbralo v bratovščini sv. Rešnjega Telesa, da svojo vero v Jezusovo navzočnost v presveti Eucharistiji naglasi, poglobi in proslavi. Po protestantizmu in jansenizmu je bila prvotna oblika bratovščine in naših škofij zatrta. V sedanjih oblikah pa prelepa verska organizacija v ljubljanski škofiji obhaja prav letos svojo 80-letnico (ustanovljena je bila 11. marca 1859). Splošno hvaljena letošnja razstava dokazuje, da je bratovščina še vedno mladostno čila in neumorno delavna. Razstava traja le nekaj dni (letos še danes, jutri in v torek), delo bratovščine pa nikdar ne počiva.

Kirurgični paviljon dograjen

Z velikim veseljem smo pozdravili na jesen 1. 1936 novico, da se je začel graditi veliki prizidek h kirurškemu oddelku v ljubljanski splošni bolnišnici. Da so se tedaj pristojni činitelji omejevali in dali na razpolago najnujnejša denarna sredstva iz državnih kreditov, gre zasluga g. banu dr. Marku Natlačenju, ki je na vseh pristojnih mestih podpiral nujnost vsaj začasne rešitve stiske v ljubljanski bolnišnici. Spomladi 1. 1937 je bil prizidek v surovem dograjen in pokrit. Ker ni bilo več denarnih sredstev na razpolago, je kirurški paviljon nedograjen čakal vse do letošnjega leta.

Na prizadevanje banske uprave so se letos zopet odprli denarni viri in tako se končno veliki prizidek približuje svoji dovršitvi, 90 m dolgi in 13 m široki enonadstropni prizidek je zunaj že ves ometan. Znotraj je na hodnikih in vseh stranskih prostorih, kakor kopalnica in laboratorijih, že zbrusen teraco tlak. Notranost stavbe je že

vsa ometana, prebeljena in preslikana. Stopnišča in hodniki so tudi že dva metra visoko po stenah preslikani z oljnato barvo. Ograjena so okna in vrata. V oknih so šipe. Vsa ta mizarska dela so že prepleksana. Jasno je, da so opravljene že tudi vse instalacije, ki so pod ometom. Na znotraj je torej stavba že skoraj urejena in manjkajo le še malenkosti, kakor kljuke na vratih, ograje na stopniščih, svetilna telesa itd. Školjke za vodovode so že pripravljene za montažo, v kopalnicah so že kadi, stranišča skoraj že popolnoma urejena. Manjka le še parket v sobah.

Prizidek kirurškega oddelka bo ločen v dva dela, v sepični in aseptični oddelek. Imel bo 25 bolniških sob in prostora za 120—130 postelj. V kratkem bo popolnoma urejen in bo treba postaviti vanj le še opremo. Upamo, da bo tudi ta hitro na mestu, saj bi se vsa bolnišnica oddahnila, če bi kirurški oddelek že letos mogel začeti delno selitev v novi prizidek.

Droline novice

Koledar

Nedelja, 10. septembra: 15. pobinkostna nedelja. Nikolaj Tol. spoznavalec; Pulheria, ces.
Ponedeljek, 11. septembra: Prot in Hiacint, mučenca; Milan, škof.
Torek, 12. septembra: Ime Marijino; Macedonij, škof; Valerijan, spoznavalec.

Osebnostne novice

Spremembe pri eo. minoritih. P. Karol Jelut, župnik pri Sv. Vidu pri Ptuj, je imenovan za ravnatelja semenišča v Ptuj. Na njegovo mesto za župnika pri Sv. Vidu je postavljen p. Danijel Tomšič, od sedaj kaplan v Ptuj. Za kaplana k Sv. Vidu gre p. Inocenc Končnik, kaplan v Ptuj. Iz Sv. Vida je prestavljen za kaplana v Ptuj p. Alojzij Horvat. Enako je prestavljen iz Sv. Vida za kaplana na Ptujsko goro p. Gavdencij Golob, odkoder je prestavljen k Sv. Trojici v Halozah kaplan p. Božidar Glavač. Od Sv. Trojice v Halozah je prestavljen za kaplana v Sv. Vid z delokrogom v Ptuj p. dr. Marjan Gojkošek.

Poroka. V petek 8. t. m. sta se v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poročila g. univerzitetni asistent inž. Branimir Znidaršič in gđ. Fanči Dular, učiteljica. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Poroka. V cerkvi sv. Družine v Mostah v Ljubljani se je poročil g. Schulz Avgust, trg. sodnik, z gđ. Jane Heleno, hčerko posest. iz Sv. Petra pri Novem mestu. Mlademu paru prav iskreno čestitamo ter jima želimo obilo božjega blagoslova.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na Trgovskem učilišču RO-BIDA, Ljubljana, Trnovska ulica 15, se vrši vsak dan, tudi v nedeljo 10. sept. Učilišče je osnovano kot redna enoletna trgovska šola, potrjeno od ministrstva za trgovino in industrijo ter usposablja mlade ljudi po sodobnih metodah za samostojne trgovce in prvostarne pisarniške moči. Dijaki imajo ugodnosti pravice javnosti: veljavnost izprijčeval, rodbinske doklade in železniške vozne karte.

Dobra pisarniška moč bo vedno bolj potrebna. Usposobite se za to doma ali pa poleg službe s tem, da se vpikete v dopisne tečaje, ki jih prireja za vsako izobrazbo in potrebo Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vsa pojasnila brezplačno.

Lutz proizvod — najboljši!
— Ravnateljstvo škofijske klasične gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano naznanja, naj pridejo dijaki v zavod v ponedeljek, dne 11. t. m. Dne 12. t. m. se bo začela šola.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O.ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

Vsak model dobite takoj!

Zadružna šola v Ljubljani. Kot druga leta bo tudi letos odprta Zadružna šola na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. Šola ima dva tečaja. Prvi tečaj za začetnike, drugi tečaj za one, ki so že poprej obiskovali Zadružno šolo. Šola je namenjena predvsem tistim, ki hočejo ostati na domačih posestvih in se posvetiti v domačih drugih zadružnem delu. Prosilci naj pošljejo najkasneje do 25. sept. prošnje za sprejem na Zadružno zvezo v Ljubljani. S prošnjo naj pošljejo priporočilo katere izmed domačih združenj. Prošnja je priložiti zadnje šolsko izprijčevalo in rojstni list.

Običajen sejem v Smarjeti bo z dovoljenjem banske uprave 12. septembra.

Kaj pravite?

Dijaki list »Mi mladi borci«, ki je izborna urejevan, piše:

»V Franciji so prepovedani vsi komunistični listi. Začelo se je z dnevnikom »Humanité« in »Ce Soir«, potem pa je ista usoda zadela še vse komunistične tednike in mesečnike in sploh vse periodične publikacije.

Jasno je, da morajo biti za Francijo danes zelo težki časi, ko je vlada tako ostro nastopila. V teh težkih časih je francoski narod vedno vedel, kaj je njegova dolžnost. Ves narod se je postavil v bran kot en mož, vse je odločilo strankarske spore, prevladala je samo ena misel: Francija. To je ena najlepših potez francoskega naroda, ta nehinljiva ljubezen do domovine, ki je še eden od ostankov francoske katoliške preteklosti.

V teh težkih časih, v katerih se je Francija ponovno znašla, so komunisti pretrgali to sijajno tradicijo in uganjajo svojo umazano politiko še naprej. Ves francoski narod, brez ozira na strankarsko pripadnost, drži puške v rokah, komunistična sadra — boljšega imena ne zasluži — pa v skrivnih tiskarnah maže na papir komunistično hujekarijo. Policija mora v teh časih, ko jo čaka sto drugih nalog, zalezovati te skrivne tiskarne in pleniti komunistične časopise.

Komunizem se je do dobrega razgalil, da je protinaroden, brez ljubezni do domovine in države. In vendar je komaj nekaj tednov od tega, kar so komunistični agenti poskušali organizirati skupne fronte za obrambo domovine in klicali pod eno zastavo vse, ne glede na strankarsko in versko pripadnost. Obramba domovine jim pride prav samo tam, kjer napreduje s tem geslom dober lov za kominternom. Domovina, narod in država pa jim je deveta briga.

Zadržanje francoskih komunistov je zelo pomembno tudi za slovenske razmere. Če bodo zadnje dogodke vsi slovenski katoličani nepristansko premetrili, ni mogoče, da bi imeli različne nazore glede komunizma in sodelovanja z njim.

Prejeli smo: Pod zaglavljen »Kaj pravite« ste v našem listu objavili članek, v katerem se zgražate nad plesom in rojanjem v nekih gostilnah na južni strani Ljubljane ter zahtevate, da banska uprava z ozirom na resne razmere take stvari prepove. V redu in prav! Prav pa ni, da niti z besedico ne omenjate velošajev, kjer se vsak dan »raja do ranega jutra! Ali je velošajem izjema, kaj pravite?

— Za duhovnike bodo v Domu duhovnih vaj v Ljubljani duhovne vaje od 18 do 22. sept. in od 25. do 29. sept. (P. Ramšak.) Ker je prostora, prigrisite se! — Vodstvo doma.

— Prejemki za čas orožnih vaj. Podpisana zbornica objavlja predpise, po katerih imajo na orožne vaje vpoklicani delojemalci pravico na neokrnjeno plačo od svojih delodajalcev: Po § 221 obrtnega zakona ima delojemalac (delavec in namoščeneec), ki je bil pri enem in istem delodajalcu zaposlen neprekinjeno pred odhodom na orožne vaje najmanj leto dni, za čas orožnih vaj pravico na svojo plačo, in sicer največ za dobo 4 tednov. Za prvi teden orožnih vaj ne sme delodajalec od pripadajoče plače odtegniti nikakega zneska. Za nadaljnji čas orožnih vaj pa sme delodajalec odtegniti od pripadajoče plače oni denarni znesek, katerega prejme vojni obveznik od države. Opozarjamo na to določbo vse gg. delodajalce, da jo blagovoljno striktno upoštevajo in po končanih orožnih vajah prizadeje zopet sprejeti nazaj v službo, ker v smislu določb § 221 o. z. z odhodom na orožne vaje službeno razmerje ne preneha. — Delavska zbornica v Ljubljani.

— Ravnateljstvo drž. priznanega enoletnega trgovskega učilišča »Christofor učni zavod« s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, objavlja vsem vpisanim učencem in učenkam ter onim, ki se še nameravajo vpisati: 1. Šolsko leto se prične v torek 12. sept. Tega dne se zberejo vsi vpisani učenci (-nke) v šoli v svrhu porazdelitve v oddelke. — 2. Otvoritvena služba boja bo v sredo 13. sept. v cerkvi sv. Jožefa. Zbirališče ob 8 pred šolo. — 3. Redni pouk se prične v četrtek 14. sept. Tega dne se razglasi učencem urnik, učne knjige in ostalo. — 4. Vpisovanje traja še redno do četrtega 14. sept., naknadno pa je še v petek in soboto. Ker so v šolskem prostoru na razpolago novi učni prostori, se zaradi številnih prijav odprli še en oddelok. — Interesentom daje ravnateljstvo vsa pojasnila, osebno ali pismeno. Novi ilustrirani prospekti na razpolago. Šolnina je zmerna! Posebni oddelki za deklice! Sprejemajo se učenci (-nke) meščanskih šol in gimnazij z malo maturo. Za učence (-nke) z nižjo predizobrazbo poseben oddelok. Zavod je potrjen od ministrstva, ki mu je kot prvemu v Sloveniji priznalo pravico javnosti (veljavnost izprijčeval, rodbinske doklade, dijaške vozne karte). Edini zavod te vrste, ki ima lastno šolsko poslopje, ki se uporablja le v učne namene. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi znan po svoji solidnosti, odličnih uspehih in smeri šolnini. Vpisovanje tudi danes, v nedeljo, dopoldne in popoldne.

— Starše dijakov in dijakin opozarjamo naj prekrbijo svojim sinovom in hčeram dober verski list. Verski list dijakom pomaga živeti notranje življenje, reševati različne dvome, spremljati in smerjati sodobno njegovo življenje. Zato skrbni starši ne bodo pustili svojih otrok brez verskega lista. Sedanjemu dijaštvu je najbolj primeren verski list »Naša zvezda«, ki bo izhajala na 14 dni z bogato vsebino in lepimi slikami. Cena za vse leto je samo 10 din za nedeljske 15 din. Pisite takoj dopisnico na Upravo »Naše Zvezde«, Ljubljana, Streliška ulica 12/II.

Enoletni trgovski tečaj v Novem mestu

sprejema samo omejeno število učencev(enk). Nemščina dnevno. Šolnina 150 din. Dobra stanovanja 350 din. Vpisovanje dnevno. Začetek pouka 11. sept. Zahtevajte prospekt!

— 9. skupščina kongresa pravnikov kraljevine Jugoslavije, ki bi imela biti v Rogški Slatini v Mariboru v dneh od 25.—27. septembra 1939, je preložena na poznejši čas.

— Čudodelna Gospa Sinjska in sončna Dalmacija vas vabita na lepo in zanimivo romarsko-izletno potovanje z avtom v dneh 25. do 30. septembra: preko Karlovca na Plitvička jezera, v Knin, Sinj in Split; dalje v Trogir, Šibenik in k čudovitim slapom Krke pri Skradinu; preko ponosnega Velebita v Senj, Crikvenico, na Sušak-Trebat. Prijeten izlet z ladjo iz Splita na prekrasni otok Hvar; vesela trgatve grozdja. Najugodnejši čas, ko poneha huda vročina in je Dalmacija najlepša v zorečem grozdju, smokvah in oljkah. Ne pozabite tudi na priljubljeno romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg z izletom v Zagreb 23. in 24. septembra. Brezplačna navodila pošlje vsakomur uprava »Po bojem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. (Tehnična izvedba Tujkoprometne zveze.)

Odlični povodi — Lutz!

— Spomenik padlim Kamničanom. Članek, ki smo ga pod tem naslovom priobčili v Sloveacu: 8. septembra, na prošnjo g. Franca Iskre popravljamo v toliko, da g. Iskra ni zidarski mojster, ampak polir pri stavbeniku g. Znidaršču, ki mu je izročil v izvršitev dela pri spomeniku pod njegovim nadzorstvom.

— Odlična krščanska družina sprejme v brezplačno oskrbo deklico, staro od 1 do 4 let, ki je izgubila starše in nima nikogar, ki bi skrbel za njo. Pozneje, če bi bil otrok omenjeni družini po volji, bi ga vzel za svojega. Naslov pove uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 72. kosu od dne 9. septembra 1939 tole: 1. Uredbo o podpredsedništvu ministrskega sveta. 2. Uredbo o izdaji posebnih blagajniških zapisov pri Narodni banki. 3. Uredbo o odsvojevanju delne tiskarsko-izdajaljskih delniških družb, ki izdajajo dnevnike. — 4. Spremembe in dopolnitve uredbe o tekočem gorivu. — 5. Pravilo o opravljanju državnega strokovnega izpita v resoru ministrstva za trgovino in industrijo. — 6. Uvrstitev sodavice med umetne rudninske vode. — 7. Odločbe o kontroli uvoza. — 8. Spremembe o staležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

— Nova številka ilustrirane družinske revije »Žike« bo izšla te dni. Vsebuje: 1. Danica Gruđen, Uharica. 2. Anton Ingolič. Prepovedana ljubezen. 3. Nace Cvirn. Medveda je ubil. 4. Arkadij Bubov. Zavozlan primer. 5. Rafael Bažar. Hrepenenje po strupih. 6. Arnošt Adamič. Ljubezen knapa Frica. 7. Marjan Juvan. Tudi naše lončence so se vrnile s polčin. 8. David Haek, Mir, Optimist. Vedno in povsod. 9. Kako je Edgar Wallace proslavljal pomlad. 10. Ali je naša usoda v zvezi z nebesnimi znamenji? Sledi: »Zdravniška posvetovalnica za bolne otroke«, ki jo vodi primarij dr.

Dragaš in »Gospodinski kotiček«, kjer se nadaljuje recepti za preprosto kuhinjo. List je opremljen z lepimi slikami, med katerimi je mnogo posnetkov mladih prijateljev rišene kave Žike in Zikinega otroškega zdraha. O teh dveh prvostanskih domačih hranilih je tudi nekaj poučnih člankov. Kogar revija »Žika«, ki družji v svojem krogu odjemalce Zikinih proizvodov, zanima, naj pošlje svoj naslov Pražarni Žiki, Ljubljana-Vi. Dobi val bo list brezplačno.

Lutz peč greje — vse!

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Popularni izlet v Južno Srbijo. Slovenci prav radi potujejo. Priznati je treba, da poznajo skoro vsak kosček sveta, vendar se zdi, da gotovi predeli naše države do sedaj še niso zvedeli onega zanimanja, ki bi ga po pravici zaslužili. Eden teh predelov je gotovo Južna Srbija. Pa končno ni čudno. Potovati samo po krajih, kjer je treba dolge kilometre prevoziti z avtobusom, čakati na zveze tu in tam, kjer se v naprej točno ne ve, če bo prostor v hotelu, kako bo s prehrano itd., to je res predel, ki Slovencev do sedaj ni mogel v večji meri pritegniti. Zato smo pripravljeni, da se bomo v čim večjem številu odzvali izletu, ki ga prireje vse potovalne pisarne Putnika iz države v dneb 16.—25. septembra t. l. Zbirališče vseh izletnikov je v Belgradu dne 16. septembra, od koder se potuje s vlakom v rezerviranih vagonih prav do carskega Skopja. Naprej pa vodi pot po turistično izredno zanimivih predelih: preko Veleša in Babune v Markov Prilep, skozi bogato Paganonjo v Bitolj, k Prespanskemu jezeru in preko Resna v Ohrid do Sv. Nauma. Peldnevno bivanje v Ohridu bo nudilo izredno veliko možnosti za razne ogledne in izlete, na katerih bodo mogli izletniki dobera spoznati dušo naroda v Južni Srbiji. Tudi pot od Ohrida do Skopja bo nad vse zanimiva. Vozila bo preko Struga po dolini Črne Drine v Debar in po znameniti klisuri reke Radike do samostana Sv. Ivana Bigorskega ter v Mavrovo Hane, preko Gornjega in Dolnjega Pologa v dolino Vardarja, potem pa skozi Gostivar in Tetovo v Skopje. Cene izleta so zelo zmjerne, saj gre Putniku v prvi vrsti za propagando obiska naših domačih krajev. Za priključek do Belgrada velja 50 odstotni popust. Pričakovati bi bilo, da se bodo naši krogi vabili Putnika v čim večji meri odzvali. Čas je, da tudi Slovenci začnemo vračati obiske erbskim bratom, ki leto za letom obiskujejo naše kraje.

Zdravilno delovanje Rogaske mineralne vode:

Pri kostobolju in sladkorni bolezni se dosogajelo zelo dobri rezultati z vrelcem Donat

— Šolske in damske torbice, aktovke, kovčke. Erjavec, trgovina usaja, Stari trg 18, Ljubljana.

— Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moje dom« v Ljubljani, Dvorakova 8. Prospekti brezplačno.

— Z rjavim žebeljem se je zastupil 14 letni Albert Taskar iz Sv. Petra v občini Loka pri Zidalem mestu. V ljubljanski bolnišnici, kjer se zdravi, je dobil tetanuse injekcije.

Ljubljana, 10. septembra

Gledališče

Drama: V nedeljo, 10. Utopljenec. Znižane cene. Opera: V nedeljo, 10. Vse za šalo. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Nedelja, 10. sept.: 8 Godba »Zarja« — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz Iranč. cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Ciril Potočnik) — 10 Koncert slovenske pesmi: Zbor delavskega glasb. društva in kvartet sester Stritar ob spremljevanju harmonike (A. Stanko) — 11.30 Vesel drobiž (plošče) — 12.15 Pihalni koncert — 13 Napovedi 13.20 Koncert Radij. orkestra — 17 Kmet. ura: Obrestna miera in kmečko gospodarstvo (g. dr. Basaj) — 17.30 Prenos z velesejma: Tekma harmonikarjev — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Naše rudarstvo in topništvo nekdanj in sedaj (inž. Rad. Maksimovič, Bgd) — 20 Preženiimo skrb (plošče) — 20.30 Koncert. Sodelujejo: g. Iv. Rueh (tenor), g. prof. M. Lipovšek (spremljiva) in Radij. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plošče (plesna glasba).

Drugi programi

Nedelja, 10. septembra: Zagreb: 20 Ork. konc. — 20.45 Zab. konc. — Solija: 19.30 Vok. konc. — 20.50 Operna gl. — Budimpešta: 20 Stare romance in plesi — 22 Klavir — 23 Cig. ork. — Trst-Milan: 17 Simf. konc. — 21 Opera »Compagnacie in »Il castello del principe Barbabluc« — Rim-Bari: 21 Kvartet — Florencia: 20.30 Ork. konc. — Beromünster: 20.30 Igra — 21.30 Plesna gl. — Sottens: 20.05 Opereta — 20.45 Ork. konc. — 21.45 Plesna gl. — Monte Ceneri: 20 Slovenska gl. — Budimpešta: 19.40 Ork. konc. — 22.15 Lahka gl. — Luksemburg: 20 Londonska filharmonija — 21 Ork. konc. — Hürby: 19.30 Franc. gl. — 20.20 Igra — 22.30 Lahka glasba.

Kino

Kino Vič predvaja danes film Rose Marie. — Predstave so ob 4, 6 in 8 zvečer. Pridite!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selburgova ul. 7; v ponedeljek: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta št. 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

dr. Polenšek Marjan, župan v Novem mestu, Perko Franc, krojač iz Novega mesta, Perko Ivan, župan v Šmarjeti, Strojnik Ivan, župan iz Dolenjskih toplic, Gale Josip, župan iz Trebeljeva, štrubelj Franc, župan iz Vijeje gore, Prosenec Anton iz Zagorja ob Savi, Javornik Josip, župan v Krki, Rus Ignacij, župan iz Šmartna pri Litiji, Hren Ignacij, župan na Vrhniki, Ambrožič Alojzij, posestnik na Dobravi, Telban Rudolf, župan na Borovnici, Keber Ivan, župan pri Devici Mariji v Polju, Merzel Vinko, župan na lgu pri Ljubljani, Mordej Franjo, železniški uradnik iz Maribara, Štefancija Toni, šolski upravitelj v Donaški gori, Ravter Milko, učitelj v Mariboru, dr. Debeljak Tine, urednik »Slovenca« v Ljubljani, Cvrm Franjo, podpolkovnik v pok. v Mariboru, Borko Božidar, urednik »Jutra« v Ljubljani, Kocmut Drago, upravitelj Mestne hranilnice v Mariboru, Koser Tugomir, zasebni uradnik v Mariboru, Vavpotič Edo, podpolkovnik v pok. v Košakih, Zaklana Milan, let. kapetan v pok. v Mariboru.

Z zlato kolajno za vestno službo so bili odlikovani: Flis Valentin, uradnik banske uprave v Ljubljani, Pišar Luka, služitelj pri ban. upr. v Ljubljani, Erbežnik Jakob, uradnik banske upr. v Ljubljani, Lipuš Lavoslav, policijski uradnik v Mariboru, Petrovčič Tomo, zvičanik pri sodišču v Mariboru, Ravelj Anton, kaplan in katehet v St. Ilju v Slov. goricah, Feldin Mirko, trgovec iz Maribora, Gnišek Franjo, lesni trgovec v Mariboru, Šmon Anton, občinski uradnik iz Maribora, Zohar Drago, gostilničar na Tenzem pri Mariboru.

S srebrno kolajno za državljanske zasluge so bili odlikovani: Klemencič Vinko, trgovec v Mariboru, Korze Vinko, gostilničar v Cirkovcih, Zafra Ivan, krojaški mojster v Mariboru, Vagner Janko, mestni rač. sv. v Celju, Bijošček Franc, občinski uradnik v pok. v Novi vasi, Kuder Franjo, gostilničar v Mariboru, Sluga Ivan, trgovec in občinski svetnik v Mariboru, Celofaj Miroslav, posestnik iz Gor. Gorice, Cepak Karlo, lastnik avtotaksijev v Mariboru, Češnar Anton, posestnik iz Škledja, Črnka Just-Feliks, ekonom z Jeseniškega vrha, Horvat Franc, mizar v Košakih pri Mariboru, Kramberger Anton, obč. uradnik iz Maribora, Senčar Alojzij, železniški uradnik v pok. v Mariboru, Sindelfeld Alojz, narednik-vodnik v pok. v Mariboru, Amon Josip, višji carinski kontrolor v Mariboru, Šterman Alojz, polic. stržaržnik v Mariboru, Amalijeti Julij, sodni uradnik v Mariboru, Zorjan Matija, sodni uradnik v Mariboru, Lajnsič Albin, žel. uradnik iz Studencev, Rak Ivan, kolar žel. delavnice v Mariboru, Logar Blaž, vlakovodja iz Maribora, Gašček Miha, ključavničar žel. delavnice iz Maribora, Brili Josip, piononh v Rajhenburgu, Ogrine Franc, služitelj fin. kontrole v Zagorju, Šarc Janez, narednik-vodnik I. kl. v Mariboru, Svetek Ludovik, delavec v Studenčih pri Mariboru, (Cenjene odlikovance prosimo opoščanja, ako najdejo v pišavi svojih imen in priimkov, peklincev in krajev kakšno napako. Odlikovanja smo namreč sprejemali po telefonu in tu se prav lahko primeri kakšna pomota. Op. ured.)

Svinjsko mast

v originalnih zabojih po 25 kg ima stalno v zalogi Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska c. 73. Telefon 21-30.

Anekdota

Švedski kralj je nedavno zapazil na straži pred svojim dvorcem novega moža, katerega je hotel o priliki pozdraviti, kakor je to njegova navada. Prilika se je kmalu nudila.
»No, kako se pišete?« vpraša kralj.
»Svenson, Veličanstvo.«
»In krstno ime?«
»Andre.«
»To je slavno ime v zgodovini naše države. Ali kaj veste o tem velikem vašem soimenjaku?«
»Vojak je znal. Da, Veličanstvo! Gospod poročnik mi je pripovedoval, da je neki švedski Andre hotel v balonu odpotovati na severni tečaj, pa se ni vrnil.«
»Dobro,« pravi kralj in poda vojaku roko. »Ali je poročnik še kaj povedal?«
»Da, Veličanstvo! On je še rekel, da je velika škoda, ker me tisti Andre takrat ni vzel s seboj!«

LJUBLJANA

Češpljev teden v Ljubljani

Mestna občina ljubljanska priredi od prihodnje srede 13. t. m. pa do druge srede 20. septembra češpljev teden. Tako bodo imeli kmetje in tudi meščani kar tri tržne dneve, namreč dve sredi in soboto dosti prilike, da kmetje z vseh krajev pripeljejo na ljubljanski živilski trg čim največ zdravih in dobro zrelih sliv in češpelj in se z njimi bolj kakor druga leta mestne gospodinjstvo založe po najnižjih cenah. Mestna občina ljubljanska zato ves češpljev teden na uvožene češple ne bo pobirala nobene trošarine, ki znaša sicer 25 par od kilograma.

Ceprav je tudi v najširše kroge že prodrla prepričanje, da brez sadja ni zdravlja, vendar pri nas porabimo še vedno mnogo premalo svežega sadja, še mnogo manj pa vkuhanega in predelane nega za trajno porabo. Izvozna statistika naše države nam pa dokazuje, da drugje prav našo češpljevo marmelado ali naš pekmez že smatrajo za vsakdanji kruh. Če torej po drugih državah konzumirajo ogromne množine naših sliv in češpelj ter pri nas izdelane pekmeze, zakaj se ne bi s temi dobrotami in s to zdravo hrano okoristili tudi mi doma? Letos imamo izredno bogato letino sliv in češpelj in tudi druge razmere so vzrok, da so cene sadja, predvsem pa sliv in češpelj pri nas tako nizke, kakršnih nikoli ne pomni. Navzlic temu pa pri nas še velika večina gospodinjstev smatra češpljevo marmelado samo za poslastico in za luksuz. Menda jih ni več treba opozarjati na koristi uživanja sadja, saj vsi zdravniki brez izjeme priporočajo in tudi zahtevajo, da zlasti mladina mora dobiti čim največ sadja, če starši hočejo imeti zdravo in krepko decu. Cene slivam in češpljam so pri nas že tako padle, da so gotovo najcenejše živile. V drugih delih naše države ob tem času ljudje žive skoraj od samih sliv in vendar se prav ti kraji, kjer se ljudje preživljajo skoraj s samo rastlinsko hrano, ponajso z najbolj zdravim in najbolj krepkim ljudstvom. Naj se tudi pri nas starši naposled že otresejo predsodkov, da sadje otrokom kvari želodec, pač pa se sami prepričajo, da bodo otroci tudi pri sami rastlinski hrani vedno veseli, zdravi in krepki. Če si otroci nabašejo želodčke z grozjem in češpljami, na to pa napijejo vode, imajo matere seveda sitnosti in skrb. Kadar daste otrokom sadja, jih ne napajajte z malinovcem in vodo, saj je itak v sadju dosti vode za žejo.

Ker so cene češpljam in slivam že itak padle globoko pod normalno, bomo prihodnji teden v Ljubljani imeli dosti najlepših sliv in češpelj tako poceni, da se lahko vsaka družina založi s češpljevo marmelado za vse leto. Pri sedanjih cenah se bo 25 para pri kilogramu že prav mnogo poznalo, saj bodo trošarine oproščene prav vse slive in češple, naj pridejo iz bližnje okolice ali pa s katerekoli strani naše banovine in države.

Posebno pa opozarjamo kmete, naj izkoristijo lepo priliko, ko bodo slive in češple v Ljubljani oproščene trošarine, da jih z vseh strani čim največ pripeljejo na ljubljanski trg. Če se preukupcem izplača prevoz češpelj v mesto, se bo gotovo tudi producentu samemu izplačalo in bodo tako zaslužili tudi njegovi konji. Zaslužek, ki ga spravijo v žep preukupčevalci, naj si lepo razdele kmetje in mestne gospodinjke!

Ker so se pa zadnje dni nekatere gospodinjke pritoževale, da v Ljubljani po trgovinah ni mogoče dobiti sladkorja, opozarjamo trgovce, naj za svoje odjemalce pripravijo dovolj sladkorja po predpisanih nižjih cenah, da ne bo spet pritožb in nezadovoljnosti med gospodinjstvi, predvsem pa tudi ne najrazvostnejših neuteemeljenih in razburljivih novic. Mestni tržni urad je napravil vse korake ter najstrožje kontrolira prodajo živil, da se ne bi morda le kdo pregrešil proti silno strogemu zakonu o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije. Vsem spekulantom prete namreč prav hude posledice za kakršnokoli prikrivanje, kopičenje ali draženje blaga s kaznijo 6 mesecev in 50.000 din globe ter z zapleno vsega blaga.

Specialist za kožne in spolne bolezni dr. E. Hammerschmidt zopet redno ordinira

1 Zaradi pritožb o pomanjkanju sladkorja, kave, riža in drugih živil opozarja mestni tržni urad trgovce na zakon in pravilnik za izvrševanje zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije ter na posledice, ki prete vsem spekulantom s sodnim pregonom in s kaznijo 6 mesecev in 50.000 din ter zapleno vsega blaga. Zakon je veljaven za vse življenjske potrebščine, torej za vso živilsko hrano (jed in pižlo) in tudi za vso živilsko hrano, nadalje za obleko, obutev, kurjavo, razsvetljavo, poljedelske pripravke, poljedelsko orodje in sploh za vse one predmete, ki se smatrajo po načinu življenja v kraju za predmete nujne potrebe, med katere se šteje tudi material za izdelavo in ureditev zgradb. Vsak prodajalec mora imeti naprodaj vse življenjske potrebščine, ki jih je nabavil za prodajo. Uradno je ugotovljena zadostna količina zlasti tudi sladkorja, kave in riža v Ljubljani, zato pa opozarjamo trgovce na najstrožjo kontrolo, kozume pa vabimo, naj ugotovljene primere takoj in brez odlašanja osebno javijo mestnemu tržnemu uradu.

1 Prenovljeni in premeščeni spomenik vojnim žrtvam šempetrske župnije bo blagoslovljen v nedeljo, 17. septembra t. l. Slovesnost se bo začela ob 9. dopoldne. Poleg cerkvene svečanosti bo polaganje vencev, petje, govori in godba. Po blagoslovitvi bo bojevniki tabor na prostem. Združene bojevnike skupine Šempeter, Moste, Hrušica, Bizovik in Štepanja vas vabijo vse, da se slovesnosti udeležijo.

1 Obrtna šola na Ledini. Pozivamo vse vajence tukajšnje šole, da si danes, v nedeljo, in jutri, v ponedeljek, ogledajo na razglašni deski v veži šolskega poslopja novi raspored razredov in dni, v katere so dodeljeni.

1 Glasbena šola SLOGA še vedno vpisuje gojence za vse instrumente, kakor tudi za solo petje, teorijo, harmonijo in kontrapanct. Šola je namenjena prvenstveno za železničarske otroke, kolikor bo še prostora pa tudi za otroke drugih državnih uslužbenecov. Ukovina nizka.

1 Društvo slovenskih obrtnikov na Višu javlja cenj. občinstvu, da je svojo društveno slovesnost združeno z razvitim praporom preložilo na nedoločeni čas. Društveni prapor je interesentom na vpogled v nedeljo 10. t. m. v posebni sobi gostilne Pavlič.

1 Bolničarke in bolničarji Rdečega križa, praktične vaje bodo ob torkih in petkih, pričenši dne 12. t. m. ob 7 v samarjanski sobi, Stari trg 19. — Načelstvo.

1 Redno vpisovanje v enoletno trgovsko učilišče »Christofol učni zavod« — s pravico javnosti — se vrši do 15. septembra, ker je zaradi številnih prijav odprtosti še en oddelek. — Prijave se sprejemajo vsak dan.

1 Poroka. V cerkvi sv. Petra sta se v soboto poročila g. Ludvik Škof, uradnik mestnega magistrata, in gđ. Anica Finkova, uradnica »Putnik«, hčerka g. ravnatelja Finka. Iskreno čestitamo!

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da je vpisovanje v gostilniško strokovno obrtno nadaljevalo šolo v torek, dne 12. septembra od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne v pisarni šolskega upravitelja v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11. Pouk se prične v četrtek, dne 14. septembra ob pol 3 popoldne. Prosimo članstvo, ki zaposluje vajence, vajeke, da se drži točno navedenega roka.

Tombola Rdečega križa v Ljubljani je preložena na 15. oktober 1939

1 Šola Glasbene Matice v Ljubljani je začela minul četrtek na vseh svojih oddelkih in razredih z rednim poukom. Navzlic izredno težkim razmeram, v katerih živimo, se je tudi letos, kakor vsako leto, vpisalo lepo število gojencev za najrazličnejše predmete, ki so v učnem načrtu šole Glasbene Matice. Opozarjamo, da se novi gojenci še vedno sprejemajo. Matica vabi tudi vse bivše gojence, ki se do sedaj še niso prijavili, da store to čim prej v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici.

1 Redni pouk na Srednji glasbeni šoli (drž. konservatorij) v Ljubljani se bo pričel 18. t. m. Vsi stari in novi gojenci se lahko prijavijo še do 15. t. m. v konservatorijski pisarni v Gosposki ulici št. 8.

1 Motosekcija Avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije, priredi v nedeljo, 10. t. m. izlet na Rakitno. P. n. člani se vabijo na polnoštevno udeležbo. Odhod ob 13.30 izpred poslopja Avtokluba, Kongresni trg 1. Klubeke čepice željene.

Dr. Glušič Anton

univ. med. zdravnik javne bolnišnice v Brežicah
je otvoril privatno prakso.

Ordinira v hiši, kjer je ordiniral doc. dr. Josip Cholewa

1 Privatna realna gimnazija v Ljubljani. V Ljubljani se odpre privatna realna gimnazija za učenje in učenje I. in II. razreda. Sprejemalo se bo le omejeno število učencev, ki so izgubili: a) pravico rednega šolanja; b) padli pri sprejemnem izpitu; c) zaradi starosti odklonili. Da leto ne bo izgubljeno, bodo lahko obiskovali I. in II. razred istočasno. Poučevalo se bo po letnem učnem načrtu kakor na državnih zavodih. — Posebni tečaji bodo za dijake, ki so padli pri nižjem tečajnem izpitu. Nudila se bo tudi pomoč rednim učencem vseh srednjih šol. — Informacije in vpisovanje od 11. do 15. septembra dnevno od 9 do 12. — Zrinječkova cesta 7-II.

Spremembe v organizaciji italijanske Kat. akcije

Kmalu po nastopu Pija XII. je bilo zaupano vodstvo italijanske KA odboru trojice kardinalov. Tej komisiji je bila naložena naloga, da po zaslišanju vseh italijanskih škofov sestavi nov pravilnik italijanske KA. Komisija je delo opravila in odredila več sprememb, od katerih je najvažnejša ta, da je postala odvisnost KA od škofa njena bitna oznaka in da so zato škofje osebno prevzeli vodstvo KA.

Glavne točke te odredbe, ki jo je prejšnji mesec objavil »L'Osservatore Romano«, so:

1. Kardinalska komisija bo dajala splošne smernice, pospeševala razvoj in nadzirala delavnost KA v vsej državi in v posameznih škofijah.
2. Tajništvo komisije bo zbiralo podatke o delovanju KA v splošnem in v posameznih škofijah.
3. Kardinalska komisija imenuje cerkvene asistente in viceasistente ter predsednike oserdnih organizacij na dve leti, more pa jih po preteku dveh let znova imenovati.
4. Kardinalska komisija pregleduje in potrjuje letne delovne načrte posrednih narodnih zvez, njih polletna poročila o stanju organizacije in o opravljenem delu, njih preračune in obračune ter njih morebitne nove iniciative.
5. Tajnik kardinalske komisije postane generalni direktor KA v Italiji, v pomoč sta mu na dve leti imenovana vicedirektor in upravni delegat. Vsi predstavlajo Osrednji urad.
6. Generalni direktor sklicuje po primernosti generalni svet, ki ga sestavljajo cerkveni asistenti in predsedniki narodnih zvez. Svet preučuje splošne iniciative in skrbi za prirejenost dela v posameznih zvezah.
7. V vseh škofijah, kjer se doslej še ni ustanovil, se ustanovi škofijski urad za vodstvo KA. Načeljuje ga škof osebno ali poseben škofov zastopnik. Škof imenuje na dve leti cerkvene asistente in predsednike škofijskih zvez, ki sestavljajo škofijski svet KA. Sklicuje ga po primernosti škof ali njegov zastopnik, da preuči splošne iniciative in skrbi za prirejenost dela v posameznih zvezah.
8. V vsaki župniji vodi župnik osebno ali po svojem zastopniku, ki ga odobri škof, župnijski urad KA. Po primernosti sklicuje župnijski svet, ki ga sestavljajo cerkveni asistenti in župnijski predstojniki. Oboje imenuje škof na dve leti po zaslišanju župnika in predsedstva pristojne škofijske zveze, ko bo to ustanovljeno.
9. Predsedstva narodnih zvez, škofijskih in župnijskih odborov za posamezne zveze morajo biti v stiku le preko škofijskih uradov KA, kadar gre za nove pobude ali za izvajanje že odobrenih delovnih načrtov. Nadalje je izdala kardinalska komisija tudi nekaj določb glede nošenja znakov in članskih izkaznic, ki se odsele imenujejo pagella — vpisnica, namesto tessere — izkaznica, ker se tako imenujejo fašistične izkaznice. Te poslednje določbe so seveda posledica italijanskih političnih razmer.

Kaj piše »Osservatore Romano«

Pij XII. je že prvi dan svojega vladanja govoril o KA pod vodstvom škofov, kar je tudi vodilna ideja zadnjih sprememb. Škofje bodo prevzeli še bolj neposredno odgovornost in vodstvo KA v svoji škofiji. To ni nobena novost, ampak le poudarek temeljnega načela KA: Nihil sine episcopo, ki je dobilo tudi izraz v organizaciji italijanske KA. Tudi kardinalska komisija sama, ki je dobila svojo nalogo od sv. očeta, sestavlja le rezidenčni škofje. KA v posameznih škofijah je močno osredotočena okoli škofa in njegovega škofijskega urada za vodstvo KA in laiki so še tesneje navezani na hierarhijo.

Po tej novi uredbi postanejo škofje člani organizma italijanske KA. KA ni več škofova priborila sila, čeprav učilna in poslušna do smrti, ampak je naslovljena na škofa, ki prevzema njeno vodstvo.

1 Premiera »Azijator« v kinu Slogi. Danes ob 9 zvečer predvaja kino Sloga premiero francoskega filma »Azijator« (Les pirates du rail), ki je bil ponekod drugod predvajan pod naslovom »Na Vzhodu nič novega«. Film je napravljen po izredno napetem Gilbertovem romanu in obravnava izredno aktualno temo sedanosti, večne borbe in opasnosti, katerim so izpostavljeni Francozi in Angleži v mednarodnih koncesijah na Kitajskem. Kitajski banditi so strah in trepet narodov, ki širijo kulturo in civilizacijo v Aziji in mnogo poguma in odločnosti je treba, da dosežejo evropski narodi svoje cilje. Najboljši francoski igralci tega filma, kakor Charles Vanel, V. Inkašinov, Erich von Stroheim in lepa Suzy Prim jamčijo za prvovrstno kvaliteto tega francoskega filmskega dela, ki zahteva od svojih gledalcev izredno močne živce.

1 I. mestni otroški vrtec se je preselil s Tabora na Ledino. Vpisovanje vsak dan (izvzemši četrtek) od 9 do 11 in od 2 do 4 popoldne.

1 Prvovrsten klavirski pouk. Prof. Pavčič Jos., Trnovo, Zeleni plot 5. — Gre tudi na dom.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 »Veliki valček« triumfira v Ljubljani. Kljub najlepšemu jesenskem vremenu so predstave v kinu Unionu, kjer se predvaja prekrasen film »Veliki valček«, stalno razprodane. Straussova opojna muzika je zajela vso Ljubljano in tudi pri nas se lahko reče, da se je francoski naslov tega filma »Toute la ville danse« uresničil, kajti vse mesto pleše in poje. Ljudje občudujejo to filmsko umetnino in prihajajo po dvakrat, celo po večkrat. Zastopana je zlasti starejša generacija, ljudje, ki sicer ne zahajajo v kino, ljudje, ki se spominjajo pri tem filmu svoje mladosti, one srečne dobe, v kateri je kraljevala brezskrbnost, petje, valček, ples. Seveda najdemo tudi mladi ljudje pri filmu nepopisen užitek, kajti brezdomno je, da noben film kot ta ne nudi gledalcem toliko lepote, razvedrila, užitka in zabave. Film ostane še danes in jutri na sporedu kina Uniona in ga ne moremo dovolj priporočati v ogled.

1 Nesreče kolesarjev. 11 letna hčerka ševljarskega pomočnika Vida Dermastja iz Dravlj se je vozila s kolesom po Vodnikovih cestah, ko jo je podrl avto. Ima poškodovano nogo. — Na Masarykovih cestah je padla s kolesa 18 letna prodajalka Marija Tkavc in si zlomila nogo. — V bolnišnico so pripeljali 4 letno Jožico Lamberger iz Dobrunj, ki je stopila v kolo bicikla in si poškodovala nogo. — Prav tako je s kolesa padla 18 letna Štefanija Semrov z Vrhnike in si poškodovala desno roko.

1 Prehuda vročevrenost. 43 letna V. je v prepiru s svojim možem, ki je dokaj vročevren, doblila hude poškodbe po glavi. Tudi moževa sestra, starejša šivilja, ki je hotela pomagati ženi, je bila tepena od svojega brata. V preprič je poslegla policija, ki je odpravila obe v ljubljansko bolnišnico, moža pa v zapor.

A. P. dostavlja v Katoliški riječi, ki izhaja v Splitu.

»Rekli so mi tudi to, da so bili primeri, da so hoteli laiki, smatrajoč, da je KA »akcija laikov«, zapovedovati in voditi, da so s tem omejevali vpliv cerkvene oblasti. Čeprav so nekateri laični voditelji mnogo storili in žrtvovali — nekateri so celo zapustili zaradi svojega delovanja v KA stranko — je vendar smatral kardinalski zbor, ki je delal po navodilih svetega očeta za potrebno, da jih je žrtvoval, ker KA ni nič drugega kot »sodelovanje laikov pri apostolatu Cerkev«, ki jo vodi v škofiji škof in na svetu papež. Sedaj so torej vsi odstavljeni od vodstva in njih položaj prevzemajo škofje.«

Italijanska KA je po novi odredbi torej tudi organizatorična povezava s cerkveno hierarhijo, obenem pa je precej strogo centralizirana. Laiki več ne vodijo, ampak sodelujejo, ker »Sveti Duh je postavil škofe, da vladajo Cerkev, torej ni mogoče zamisliti Katoliške Akcije, ki se ne bi razvijala pod njihovim budnim vodstvom«, kot zastavlja »L'Osservatore Romano. In še: »Škof je v resnici pravi hierarhični pastir svoje škofije. Na tem apostolatu so udeleženi (participirajo) duhovniki in sodelavci (colaboratori) laiki KA.«

Kranj

Moški pevski zbor Prosvetnega društva Kranj ima prvo redno pevsko vajo v torek, dne 12. t. m. ob 20. Pevovodja.

Št. Vid pri Stični

Sejem za živino in blago bo v Št. Vidu v ponedeljek 11. septembra. Silnava je po vsej občini in v okolici prenehala. Zato so sejm spet dovoljeni. Pričakovati je velik dogon živine. Ker so kmetovalci letos nakosili malo sena in otave, so primorani precej živine odprodati.

Obeta se pa dobra sadna in vinska letina.

O pomenu in delu zaštite pred zračnimi napadi

V moderni vojni grozi nevarnost za življenje in premoženje državljanov od letalskih napadov. Obramba proti njim se dela v aktivno (vojaško) in v pasivno (civilno) obrambo. Cilj pasivne obrambe je v tem, da se prepreči oziroma zmanjša škodljiva posledice zračnih napadov. Ta obramba je mnogostranska. Treba je gasiti po vžgalnih bombah povzročene požare, odstranjevati po rušilnih bombah nastale ruševine ter reševati ljudi iz njih. Ako uporablja sovražnik strupene pline, moramo razkuževati po njih okuženi zrak ter nuditi ranjenecem, poškodovanim med napadi, prvo pomoč. O oddelkih (ekipah), ki vrše našete službe, in o njih opremljenosti, bo govora v enem prihodnjih člankov.

Civilna zaštita proti napadom iz zraka zahteva tudi maskiranje važnih objektov ter gradnjo rovov in posebnih zaklonišč, v katerih more najti prebivalstvo zadostno varstvo v primeru zračnih napadov.

Da je zračna zaštita potrebna, tega se zaveda danes že vsakdo, ni mu pa morda znano, kake dolžnosti nalagajo v tem pogledu zakoniti predpisi. Te smo dobili z uredbo o zaštiti pred zračnimi napadi z dne 13. aprila 1939, Sl. l. št. 195-36, ki ima zakonsko moč, in v pravilnikom o zaštiti pred zračnimi napadi z dne 26. aprila 1939, Služb. list št. 206-37.

Po določbah omenjenih zakonskih odredb je treba v vseh večjih poslopih, ki imajo kleti ali podprtljaj, te preurediti v zračno zaščitne vrhve. Kar se pa tiče novih večjih zgradb, se izza veljavnosti imenovanih zakonitih določb ne smejo

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Radi ogromnega zanimanja predvajamo še danes ob 8.30, 10.30 in 12.30 ter jutri ob 8 večer film v naravnih barvah z Dorothy Lamour

Ljubezen v džungli

Za dodatek prekrasna, ganljiva zgodba sodebne žene

Želja po večni mladosti

(Jean Pierre Aumont, Hugette Duflos)

Dol. Logatec

Na Mali Šmaren je bila blagoslovljena nova potrebna telovadnica v zvezi s popoldanskim javnim nastopom Fantovskega oddelka in Dekliškega krožka. Po večernicah se je iz farne cerkve razvil spreved 120 uniformiranih članov, članic in naraščajnikov domačega Fantovskega oddelka in Dekliškega krožka s društveno godbo na čelu pred slavnostno okrašeni Društveni dom, kjer je mnogostevilne goste pozdravil predsednik prosvetnega društva g. Škvarča. Z verskega stališa je pojasnjeval pomen prireditve in važnost telovadbe domači gospod župnik, duhovni svetnik g. V. Remškar, ki je tudi novo telovadnico blagoslovil. Končno je še g. Pirih iz Ljubljane vzpodbujal navzoče k vztrajni borbi za naše svetlinje in načela, ko so jih sodobnikom in potomcem postavili nepozabni narodni prvoborniki: Slomšek, Krek in Jeglič. — Po živahnem vzklizanju kralja in Jugoslaviji je godba zaigrala državno himno. Telovadne točke so bile izvajane strumno, najbolj pa so užigali mladi mornarčki z res pristrano in lepo vajo. — Le naprej — z božjim blagoslovom!

Naklo pri Kranju

Na Mali Šmaren ob osemih zvečer so nam naši dijaki in dijakinje napravili prav lepo prireditev. Pred odhodom v šolo so nam hoteli pokazati, da se zanimajo tudi za ljudsko prosveto in da sadove svojega šolanja radi uporabijo v korist svojih bližnjih rojakov. Najprej je akademik France Novak pozdravil občinstvo in razložil spored, ki je obsegal deklaracije, dekliške simbolične vaje in duhovno igro »Mrtvaški ples«. Izbrali so več različnih točk zaradi tega, da je moglo sodelovati večje število dijakov od prvotincev pa gori do spretnih abiturientov in akademikov. V vseh vlogah so nastopali zelo sigurno, kar je bilo uspeh dobre priprave, ki je bila v rokah akademikov Novaka in Marinka. Deklamatorji so različno in občutno povedali resnobne Gregorčičeve in Medvedove pesmi, dekleta so kot članice dekliškega krožka z lepo nežnostjo izvajale ožene simbolične vaje. S temi uvodnimi točkami so pripravili resno razpoloženje, ki je potrebno za pravilno umevanje duhovne igre »Mrtvaški ples«. Pred igro je še profesor Al. Strupi pojasnil pomen take duhovne igre in posamezne vloge, da so poslušalci mogli s tem večjim zanimanjem slediti atepijam in besedam Smrti, ki je po božjem naročilu na odru neusmiljeno kosila. Igralci so prav lepo igrali svoje vloge, nekatere zastopnike raznih stanov in poklicev, kazali veselje in žalost, uspehe in nadloge svojega življenja, a končno pretresljivo omahnili in objemu Smrti. Naši dijaki so nam pripravili lep večer in sebi napisali pohvalno izpričevalo o svojem delu.

Stična

Dne 17. septembra, na praznik Zalostne Matere božje, bo v Stični »Vzhodni dan«, posvečen molitvi in delu za krščanski vzhod. Ob tej priliki bo v Stični shod vseh dekliških Marijinih družb. Ob 10 bo med sv. mašo pridigal o krščanskem Vzhodu in cerkveni edinstvi g. predsednik Apostolstva sv. Cirila in Metoda vseuč. prof. dr. Snoj. Ob 2 popoldne bo cerkveni govor g. župnika Kogovška »Marija, mati cerkvene edinstvi«. Po litanijah bo zborovanje na dvorščici. Govoril bo o katoličanih med drugoverci g. Viktor Zakrajšek, kapitularni vikar škopljanske škofije. Po 10. sveti maši in popoldne po litanijah bo skriptično predavanje o češenju Matere božje na krščanskem Vzhodu. Popoldne po zborovanju bodo imeli duhovniki razgovor o podrobem delu za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in diasporo.

Po državi

* Uboj iz stare mrinje. V četrtek zvečer je prispel na kolodvor v Zdeneh pri Orahovici v Slavoniji občinski redar Franjo Orina, da poskrbi za potrebne vagona za vpočkane vojaške obveznike in konje, ki jih je bilo treba odpeljati na njihova zbirališča. Na kolodvoru je bilo več vpočkanih mož in fantov, ki so imeli z Orino stare račune. Prišlo je do prepira in pretepa, v katerem je Orina v samoozbambi zabodel z bajonetom v želodec kmeta Andrijo Hološa, starega 29 let in očeta dveh otrok. Hološ je v nekaj minutah izdihnil.

* Nov poljski konzul v Zagrebu. Namesto dosejanega generalnega konzula poljske republike v Zagrebu, Viktorja Pola, ki je pred kratkim zapustil Zagreb, je prispel v Zagreb novi konzul dr. Adam Swithowski, ki je bil doslej uradnik poljskega zunanega ministrstva.

niti graditi, niti se sme izdati gradbeno dovoljenje, ako ni v načrtih predvidena tudi gradnja zaklonišča proti zračnim napadom.

Dalje predpisuje uredba, da morajo zasebna in javna poslopja, naprave in uradi ukreniti še v miru vse, kar je potrebno za njih zaščito in doletiti tudi potrebna materialna sredstva za to. Za te obrate je torej predpisana postavitev posebnega odbora in ekip za službo v zdravstvenem pogledu, zaradi zavarovanja pred bojnimi strupi in pred požarom. Enako je obvezna gradnja zaklonišč, Paralelno s to zaščito je naloženo občinom, da poskrbijo tudi za splošno skupno zaščito svojega prebivalstva. V tem pogledu je ustanovljenih že v državi banovini 167 krajevnih odborov za zaščito pred zračnimi napadi. Potrebna je še naprava občinskih skupnih zaklonišč.

Državna uprava se bavi intenzivno z vsemi problemi, ki so v zvezi s civilno zračno zaščito. Točasnno je v dravski banovini med drugimi v delu sledeče:

1. izdane bodo odredbe, da se brezpogojno zadosi predpisom v pogledu zračne zaštite, zlasti z gradnjo zaklonišč v zasebnih in javnih poslopih ter da se zgrade tudi občinska skupna zaklonišča;

2. natisnjena bo nova brošura, ki bo obsegala navodila o tem, kako je graditi in opremiti zaklonišča. Ta knjižica bo v knjižarnah javno na prodaj;

3. sestavlja se tiskano navodilo, kako se je prebivalstvu ravnavati ob času letalskih napadov. To navodilo bo moralo biti nabito v hišah vseh večjih krajev, za kar bodo odgovorni hišni lastniki oziroma oskrbniki.

MARIBOR

Bojazljivim, lahkovernim in lahkomiselnim

Maribor, 9. septembra. Od kar traja mednarodna kriza, zlasti pa sedaj, ko je izbruhnila vojna med Nemčijo na eni, Francijo, Anglijo in Poljsko na drugi strani, je bilo že večkrat z najmerodajnejših strani povedano, da ostane Jugoslavija v sedanjih konfliktnih nevtralnica. Istočasno je bilo ljudstvo pozvano, da ohrani mirno kri, s čemer bo državnemu vodstvu najbolj pomagano, da bo moglo do kraja izvajati svojo miroljubno politiko.

Zdi se, da nekaterim komu besede naših voditeljev kar ne marajo v ušesa in da le prečesto radi nasedajo vznemirljivim vestem, ki jih trosijo neodgovorni in hudobni ljudje. Marsikdo kar noče ali ne more verjeti, da je zlasti naše redno gospodarsko življenje eden prvih pogojev za moč države, ki je zopet neobhodno pogoj za našo nevtralnost.

Ne le v mestu, ampak tudi po deželi so se pojavili bojazljivci, lahkomišelniki in lahkoverni, ki mislijo, da je nastopil trenutek, ko je postalo vestno, pošteno in gospodarsko delo nepotrebno, ker da ne bo mogoče uživati plodov takega dela. Porazno bi moglo postati mnenje zlasti na našem podeželju, kjer se že pojavljajo ljudje, ki mislijo, da polja ni treba več obdelovati, ne več sejati.

Vsem tem in takim je treba povedati: Imajte pamet in ohranite mirno kri! Nikar ne nasedajte lažnivim vestem. Bolje je, da v redu nadaljujete

s svojim delom, pa čim manj mislite na to, kaj da bi moglo iz konflikta med velikimi silami nastati, kakšne posledice bo to imelo za nas. Vaše uganjane ne bo imelo prav nobenega vpliva na razvoj dogodkov. Edina posledica takega premišljanja, govorenja bo ta, da boste opuščali svoje stanovske dolžnosti in s tem škodovali sebi, svojim družinam in državi, ki sedaj bolj kot kdaj potrebuje čim več pridnih in delavnih rok, pa zato toliko manj bojazljivcev, lahkovernih in hudobnih razširjalcev neumnih vesti.

V teh odgovornih časih naj storijo svojo dolžnost tisti, ki jim reši časi niso vzeli pameti! Ti naj s svojim neprekinjenim delom, vzgledom in pametno besedo vplivajo na obupance, jih spravijo k pameti in delu!

Vas to velja za naše kmetstvo, podeželsko ljudstvo, velja pa tudi za tiste bedaste mestne delojalce, ki v svojem neosnovanem obupu mislijo, da je treba pred nameščeni tarnati in izražati mnenja, da je najbolje, če vse pospravijo in se umaknejo.

Verjetno je, da se bodo vključ vsem opozorilom še vedno našli ljudje, ki bodo skušali namenoma ali pa iz bojazljivosti vzbuditi malodušje! Proti tem je treba nastopiti! Zlasti proti tistim, ki namenoma razburjajo ljudi! Tako početje je zločin proti narodu in državi. Zato z njimi pred pristojno oblast!

Vlomilci vdrli v zlatarsko delavnico

Povzročili so 100.000 din škode

Maribor, 9. septembra.

Ptujčane je danes na vse zgodaj presenetila vest o izrednem držnem vromu, ki je bil ponoči izvršen v zlatarsko delavnico in trgovino tvojde Akerman in Kingl v Prešernovi ulici. Trgovski lokal se nahaja v poslopiju ptujkega gledališča. Vlomilec se je podvig v polnem obsegu posrečil ter so uplenili različne dragocenosti v vrednosti 100.000 din.

Dosedanja preiskava je dognala, da sta bila na poslu najbrž dva vlomilca. Eden je bil na straži, drugi pa je z izredno spretnostjo ter s poznavanjem krajevskih prilik izvršil vlom na sledeč način: Vdril je skozi zadnja vrata v prostore ptujkega gledališča, pod katerimi se nahaja urarska delavnica in prodajalna omenjene trgovce. Iz gledališke veže se je vlomilec podal v gledališki bulet, ki se nahaja ravno nad urarno in zlatarno. Najprej je odrgal na podu buleta deske, nato pa je izkopal skozi strop luknjo v premeru 30 krat 40 cm. Spustil se je nato s pomočjo vrvi v trgovino. Vlom je bil izvršen okrog 3 ponoči, ko je ravno mimo trgovine patroliral policijski stražnik. Temu se je zadelo, da čuje nek šum, ker pa je potem bilo vse tiho, je mislil, da je bila to samo domišljija, pa je odšel dalje. Med tem pa si je vlomilec v trgovini polnil žepce z urami, zlatinino in raznimi dragocenostmi. Ko je pobral vse, kar se mu je zdelo primerno, je vzel letev, ki jo je našel v trgovini ter jo pristavil k luknji na stropu in tako spet odšel po stari poti na prostorišče.

Vlomilec se pa ni opravičil nad veliko blaginjo, ki se je nahajala v trgovini in v kateri so bile zaklenjene največje dragocenosti. Očividno ni imel primerne orožja, da bi jo navrtal, ali pa ni bilo časa, možno pa je tudi, da so ga ostrašili koraki stražnika, ki jih je gotovo ališal skozi zaprte oboknice v trgovino. S plenom je pobežal brez sledu.

Danes dopoldne je prišel iz Maribora policijski daktiloskop g. Grobin, ki je našel v trgovini sumljive prste odtise. Po teh odtisih je izvršil vlom zlikovec, ki je dne 13. avgusta vlomil v Slovenski Bistrici pri trgovcu Francu Kacu.

Em. klinična asistentka

med. univ. dr. Stana Leban-Klenc
specialistka za otroške bolezni

ordinira od 9—12 in od 2—4 v Meljski cesti 1-1.

m Križanska ženska zveza za Maribor in okolico priredi v nedeljo 17. septembra izlet v Kamnico. Zbirališče ob 2 pri zavodu č. št. 10. šolskih sester. Ob 3 popoldne pridiga, nato vs. blagoslov s darovanjem. Vljudo vabimo vse člane in članice ter prijatelje društva, da se tega izleta udeležijo v čim večjem številu. — Odbor

m Tehnični odbor Slomškovega fantovskega okrožja ima v ponedeljek 11. t. m. ob pol 8 zvečer sejo v Gledališki ulici. — Načelnik.

m Lovski gledališki abonenti, ki želijo obdržati svoje stare seje, se naprošajo, da se prijavijo do sobote 16. t. m. pri gledališki blagajni. Po tem roku bodo vsi sedeži na razpolago novim abonentom.

m Umrl je v Vel. Zabljah na Goriškem g. Josip Vrtovec, posestnik in gostilničar, oče mariborskega zdravnika in ravnatelja Zdravstvenega doma g. dr. Vrtočca. Svetila uglednemu pokojniku večna luč, svojem naše sožalje.

m Poročila sta se v franciškanski baziliki zdravnik mariborske bolnišnice dr. France Cundrč in gđ. Vera Pajtlar. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

Vse za šolo v Cirilovi!

m Jablana cvetijo drugič. V Kamnici obkudujejo sprehajalci več jabolčnih dreves, na katerih se poleg zrelih plodov belijo lepo razvite cvetje.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZO in njihovim svojem ima danes v nedeljo zdravnik dr. Stanko Pogruje, Tyrševa ulica 14-1.

m Prav je tako! Oblasti so dobile že več prijav proti osebam, ki so širile razne alarmantne vesti. Med temi prijavitelji je tudi znani gostilničar na Dravskem polju, pri katerem se rada zbira neoslovska družba. Vsi ti zaslužijo eksemplarno kazni, da bodo vedeli drugič držati svoj jezik za zobmi.

m Tlakovanje Frankopanske ulice preloženo. V letošnjem gradbenem načrtu mestne občine je bilo tudi tlakovanje Frankopanske ceste od železniškega podvoza do kadetnice s granitnimi kocami. Material za tlakovanje je že naveden ter bi se dela morala kmalu začeti. Zaradi nastalih razmer je prav sedaj Frankopanska cesta tako obremenjena, da je ni mogoče razkopavati, pa so dela preložena na prihodnje pomlad.

m Dobrim zrcem priporočamo v pomoč bedno družino Andreja Strmca v Hočah. V družini je mati težko bolna, štirje otroci so še povsem majhni, oče pa brez zaslužka. Darove sprejema tudi uprava Slovenske na Koroski c. 1.

m Iz bolnišnice. V noči na petek sta bila privešana v bolnišnico dva nevarno ranjena moža,

ki sta postala žrtve junakov noža. Na Ruški cesti je prišlo v gostilni do spopada med gosti, katerega žrtve je postal gostilničar Alojz Kuder sam. Mesarski pomočnik Franc Strnad je potegnil iz škornja dolg mesarski nož, s katerim je zadel Kudru tri nevarne rane. Kudra so takoj odpeljali v bolnišnico, napadalca, ki se zagovarja s silobranom, pa so prijeli stražniki ter ga zaprli. Drug usoden spopad se je zgodil v neki gostilni v Mlinski ulici. Tekstilni delavec Lovrenčev Svesek je ves večer pikal z raznimi zbadljivkami pekovaškega pomočnika Alojza Zadnika, ki se je držal čisto mirno. Ko pa se ga je hotel Svesek dejansko lotiti s stolom, ga je Zadnik položil na zemljo, nakar je Svesek odšel iz gostilne. Na poti pa si je premislil, pridrvel nazaj z odprtim žepnim nožem v roki ter zadel Zadnika zelo nevarno rano na vratu. Zadnik bi bil skoraj izkervan ter mu je le nagel prevoz v bolnišnico rešil življenje. Napadalca so zaprli.

BETKA LEŠNIK, MARIBOR, Glavni trg 17 a

priporoča lastno izdelavo dežnikov in sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno po nizkih cenah.

mDva kolesi sta bili ukradeni včeraj. Izginilo je 1000 din vredno kolo iz večje splošne bolnišnice, last ključavničarskega pomočnika Avgusta Pečarja. — Krojaškemu mojstru Janku Počniku pa je bilo ukraden 700 din vredno kolo na dvorišču poveljstva vojaškega okrožja.

m 3 leta robije za vlom v Nemčiji. Pred mariborskim malim senatom se je zagovarjal včeraj dopoldne star znanec sodnije 28letni kovaški pomočnik Jurij Rehar iz Zrkovcev. Pred sodnike je prišel zaradi vroma, ki ga je izvršil v Lipnici v Nemčiji. V družbi nekakega »Nacila« iz Gradenca je vlomil v noči na 4. junija t. l. v prostore okrajnega glavarstva v Lipnici. Spravila sta se v pisarni skrbatvenega urada nad 300 kg težko je kleno blaginjo. Ker je nista mogla odpreti, sta jo na predpražniku spravila iz prvega nadstropja po stopnicah na dvorišče, kjer sta jo naložila na ročni voziček ter spravila v bližnji gozd. Potem sta vlomila pri kovaču Plepelecu in mu vzela klavira ter razne sekače, s katerimi sta blaginjo odprla. Plen je znašal 648 nemških mark ter za 64 mark kolkov. Rehar je dejanje priznal ter je bil obsojen na tri leta robije ter tri leta izgube častnih pravic.

Ptuj

Dramsko gledališče v Ptuj bo odprlo v nedeljo 10. septembra ob 10 v mali dvorani Narodnega doma gledališko razstavo.

The English Club — Ptuj bo pričel v tem mesecu zopet s svojim delovanjem.

Vse za šolo v Cirilovi!

Mestno poglavarstvo v Ptuj razglasa: Da se številne talvine grozdja omeje, je kralj, banska uprava dravske banovine v Ljubljani odredila, da se morajo od nepoznatih prodajalcev grozdja zahtevati dokazi (po možnosti potrdilo od občine), da so prodajalci lastniki vinogradov oziroma upravičeni prodajalci grozdja. Za grozdje, dobavljeno izven dravske banovine, zadostujejo tudi železniške vozovnice ali potrdila prevoznih podjetnikov. Sumljivo grozdje se bo zaplenilo in prodalo. Prodajalci takega grozdja se bodo zasledovali in po zakonu kaznovali. Organi mestne policije in tržnega nadzorstva imajo nalog strogo nadzirati, da se bo ta odredba upoštevala ne samo na tržišču, temveč tudi v trgovinah, ki se bavijo s prodajo grozdja.

Smrtna motociklistična nesreča. V sredo se je ponesrečil s motornim kolesom 45letni orožniški narednik Jože Führer iz Sp. Brega pri Ptuj. Takoj so ga prepejali v ptujsko bolnišnico, kjer je pa umrl. Pokojnemu naj sveti večna luč, žalostim naše iskrene sožalje!

Koprivnica pri Rajhenburgu

Pogreb. 28. avgusta smo pokopali Lovrenca Sotoška, ki je celih 34 let opravljal službo cerkovnika v Vojniki pri Celju. Bil je v svoji rojstni fari poznan in ljubljani, kar so farani dokazali z udeležbo na njegovi zadnji poti. Spremljali so ga gasilci, in g. župnik Dobršček se je v cerkvi od rajnega ganljivo poslovil. Naj uživa plemeniti mož

Romunsko letalo pristalo pri Slovenjem Gradcu

Letalo razbito. — Pilot nepoškodovan

Maribor, 9. septembra.

Včeraj okrog 12 je vzbudilo pozornost Slovenj-gradcev letalo, ki je silno naglo prišlolet v smeri od Dravograda ter nato začelo krožiti nad mestom. Bil je to zelo hiter enokrilnik, ki je napravil nad Slovenjem Gradcem v višini kakih 150 m pet krogov. Očividno je bilo, da je pilot izgubil orientacijo, ker se je spuščal vedno nižje ter se je videlo, da išče mesto za pristanež. Na večjem travniku, kakih 300 m proč od mesta, se je letalo spustilo na tla. Pristanek pa je bil nesrečen, ker se je letalo tako poškodovalo,

večni pokoj na božji njivi pri koprivniški Mariji, kateri je toliko zaupal vse življenje.

Sedež občine so končno prenesli s Pokleka v Podsedro. Pretekli leden je bila selitev pisarne. Mi Podsedro privoščimo sedež, želimo pa tudi, da se zadovoljivo reši vprašanje koprivniške fara, ki je brez občine in bi imeli farani sedaj do občinskega urada še dalje kot prej. Upamo, da bo oblast upoštevala tudi naše interese.

Celje

c Hmeljska trgovina zastala. Zaradi mednarodnih dogodkov, je hmeljska trgovina v Savinjski dolini popolnoma zastala. Inozemski trgovci, odnosno njihovi zastopniki so sicer še ostali pri nas, vendar ne kupujejo. Upati pa je, da se bo čez kmalu umiril in hmeljska trgovina, ki je letos toliko obetala, zopet oživila.

c Sadna letina v celjskem okraju. Letošnja sadna letina v celjskem okraju je še kar povoljna. Posebno mnogo so obrodile slive, zlasti v krajih okrog sv. Pavla pri Preboldu, na Frankolovem in Vojniku. Večina posestnikov uporablja sadje za žganjekubo. Nekaj vagonov namiznih jabolk je bilo že prodanih, pretekli teden pa so se pojavili trgovci, ki kupujejo jabolka v industrijske vrste. V inozemstvo letos iz našega okraja še ni šlo veliko sadja.

c Staro mestno kopališče v Ipavčevi ulici je kupil od g. Batiča veletrgovca g. Benko. Hišo bo modernu preuredil.

c Nova sadna sušilnica bo te dni dokončana v Medlogu pri Celju. Je Stojkovičevega tipa in je veljala 13.000 din.

c Huda motociklistična nesreča na Polulab. 29letni delavec tekstilne tovarne v Senti Pavlu pri Preboldu Pšenič Drago se je peljal s svojim motornim kolesom proti Pečovniku pri Celju. Na cesti je hotel prehiteti biciklista 29letnega Pavla Matijo, rudarja iz Petrovc. Pri prehitevanju pa je tresel vanj, ga podrl in padel sam. Pšenič je dobil hude poškodbe po rokah in nogah ter glavi. Pavlić pa si je poškodoval hrbtnico in levo nogo. Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

c Nedeljski nogomet. Danes ob pol 5 popoldne bo na igrišču pri SK Olimpu v Gaberju podvezna nogometna tekma med SK Olimpom in Atletiki. Sod. g. Mehle. Ob pol 4 se bo pričela na istem igrišču prvenstvena nogometna tekma med mladima SK Olimpa in SK Celja.

c Dve nesreči. Kot posledica stanja, v katerem se nahajamo, sta se zgodili pri nas dve nezgodi s smrtnim izidom. V petek smo pokopali pet mesečnega dečka Antona Arha. Ko je v nedeljo odhajal njegov oče, se je tako težko poslovil, kot da je alutl, da se bo nekaj zgodilo. Mati je pustila v sredo otroka doma, sama pa je šla na delo. Nesreča je hotela, da se je mali Tonček prerinil na usta in se zadušil. Pokopali smo ga ob veliki udeležbi otrok. — Naslednji dan si je vzela življenje Franc Mihelič iz Brezja ob Sloma. Vedno je bil slabega zdravlja. Zadnje čase pa je bil živčno popolnoma ubit. Preden se je končal, je še molil pred razpelom v hiši. Zadnje čase sploh ni več

ŠPORT

Ljubljana : SAŠK (Sarajevo)

Danes se bo odigrala v Ljubljani druga ligaška prvenstvena tekma. Tekma se bo pričela ob 16.30 na igrišču Ljubljane in se bo igralo ob vsakem vremenu. Predtekma ob 15.15.

Za današnjo tekmo SK Ljubljana : SAŠK je določila uprava kluba znižano vstopnino za vojske in dijake.

SK Jadran : SK Kranj

Danes ob 10 se nam predstavijo Kranjčani. V predtekmi juniorjev se odprvi prvenstveno tekmovala s Hermesom. Obedve tekmi se vršita na igrišču Jadrana v Kolesiji.

SK Reka : SK Svoboda

Danes dopoldne ob 10 igrajo juniorji s Svobodo na igrišču Ljubljane. I. moštvo igra popoldne v Domžalah z Diakom. Vsi igralci naj dvignejo opremo v naši garderobi ob pol 9 dalje.

Če bo vojna, hočejo Finci olimpijske igre leta 1948. — Finska atletska prvenstva. — Novi odlični uspehi Mäkijsa

Zivljenje in mišljenje vseh narodov se vrta sedaj samo okrog ene stvari: ali bo vojna ali pa moramo naprej v miru živeti in delati. Trajne krize, ki se pojavljajo v vedno večji meri, etalno preizkušajo človeške živce in je zato povsem razumljivo, da vlada povsod ena edina želja, namreč ta, da bi nam bila vojna prihranjena.

In v tem razpoloženju so se vršila finska atletska prvenstva zadnje sobota, nedeljo in ponedeljek. Tudi tej prireditvi ni kriza prizanesla. Tudi na Finskem se danes debatira o tem, kako bo potem, če bo izbruhnila vojna. V tem primeru bodo Finci zahtevali olimpijske igre za leto 1948. To pa je zopet tako dolga doba, da se lahko do tedaj na svetu precej spremeni.

Na finskih prvenstvih je bil zopet junak cele prireditve Taisio Mäki, ki je dosegel izreden uspeh v teku na 10.000 m. Mäki je enostavno ušel odličnim tekačem kakor so Salminen, Isoholla in Heino. Po startu je tekel najprej s Salminenom skupaj, medtem ko se je za njima tvorila skupina treh, katero so tvorili Isoholla, Laihoranta in Heino. Mäki in Salminen sta tekla izredno ostro. Za 2000 m sta rabila 5:55, 4000 m v času 11:59,5. Mäki, ki je doslej vodil, je prosil Salmina, naj gre naprej, vendar ga je ta zavrnil, ker je imel bolečine v vratu in mu nasvetoval naj se sam bori. Mäki je tedaj potegnil kar je le mogel. 5000 m je pretekel v času 15:04,5, 7000 m v času 21:10.

govoril. Po dolgem iskanju so ga domači našli obsežnega na avlihi. Poročen je bil komaj eno leto. Uzlatočeni ženi naše sožalje!

c Iz ljubosumnosti je umoril svojo ženo. Pred velikim senatom okrožnega sodišča je bila včeraj dopoldne razprava proti 41letnemu posestniku Vovku Jožetu iz Sp. Dolin pri Slovenjem Gradcu. Vovk je 4. julija umrl s nožem svojo ženo. Svoje krvave dejanje je Vovk Jožef skesano priznal, zagovarjal pa se je a tem, da je bila njegova žena na sejmu v Slovenjem Gradcu in prišla šele zvečer s njegovim stricem 61letnim Pačnikom, ki je potem na njegovem skednju prenočil, vinjena domov, naslednjega dne pa ga je spravila v gostilno, da so popivali, se ljubimkovala s drugimi moškimi in imela tudi razmerje. To je moža raztogotilo, da se je spozabil tako daleč, da je zagrabil nož in ji ga zasadil v prsa, nato še trikrat ranil sebe in se onemestil. Ženo so pripeljali v bolnišnico, kjer je že naslednjega dne umrla. Sodišče se je prepričalo, da je mož storil to dejanje v efektu in da ga je njegova žena res varala celih 16 let, in ga obsodilo na 2 leti robije.

Ljubezenska žaloigra v Savinjski dolini

Celje, 9. sept.

Po vsej Savinjski dolini se je danes razširila vest o ljubezenski žaloigri dveh mladih ljudi. Pred dnevi je šel 28letni posestniški sin Jakob Zagožen iz Matke pri St. Pavlu pri Preboldu k vojakom. Težko se je poslovil od doma, najljubejšega pa od svoje 25-letne zaročenke Karline Prosinčeve, kočarjeve hčerke s Planina nad Matko. Zvečer se je Jakob še enkrat vrnil k svojemu očetu, ki je precej bolan, da bi se od njega poslovil. Ko se je vračal nazaj v Celje, je srečal Karline, s katero sta se dogovorila, da se pred slovesom še enkrat vidita. To erčanje pa je bilo za oboje usodno. Jakob Zagožen je bil namreč sin bogatejšega posestnika, ki je že več let bolehen. Oče Zagožen je nasproval ljubezni med Karlino in Jakobom ter je svojo aino vedno odvrčal od njegove izvoljenke. V četrtek dopoldne sta se Karlina in Jakob podala na Planino in sta tavalja po tamkajšnjih gozdovih. V mraku sta prišla na Prosinevo njivo in tu sta sklenila končati svoje življenje. Spila sta večjo količino ocetne kisline in sta nezvestna obležala na njivi. Dekletov oče je obiral včeraj v svojem sadovnjaku bruške in zagledal ob robu njive ležati Jakoba in Karlino. Najprej je mislil, da spita, in ju zato ni hotel motiti. Ko pa ju je proti večeru ponovno zapazil nepremično ležati, se mu je zdelo to čudno in je poklical svojo hčerko in njenega fanta. Toda ko se na njegovo klicanje ni nihče oglasil, je pristopil k njima ter s grozo ugotovil, da sta oboje mrtva. Poleg trupel je ležala prazna steklenica, iz katere je dišalo po ocetni kislini. Na kraj dogodka sta takoj prihitela orožniki poveljnik g. Cvetko iz St. Pavla pri Preboldu in banovinski zdravnik g. dr. Tajšek. Trupli so prenesli na njune domove.

Salminen pa je tedaj ostal kakih 40 m zadaj in v leti razdalji je bil za njim Isoholla, medtem ko so drugi popolnoma odrgali. V zadnji rundi je Mäki še močno pritnil ter je prišel na cilj v zelo dobrem času 30:09, v času, ki je najboljši v letošnjem letu in če bi bila progla boljša bi gotovo tekel v novem svetovnem rekordu. Salminen, ki je v končnem špurtu tolkel Isoholla je rabil 30:46,6, Isoholla pa 30:47,4.

Na 5000 m je zmagal Kurbi v času 14:32,2, ki ni ravno poseben za severnjake. Pekuri ni startal. Na 100 m je bil prvi Kronquist s časom 10,9 sek., na 200 m je zmagal Tammisto v času 21,9 sek. Kakor torej izgleda, so Finci dobili tudi sprinterje in bodo na prihodnjih olimpijskih igrah nevarni tudi na nefinskih progah. Na 3000 m čez zapreke, ki je domena Isoholla je zmagal v njegovi odsotnosti Lindblad v času 9:10. V ekoku v višino je bil prvi Kalima s časom 1,94 m. V klaviru je bil prvi Veirila z metom 50,68 m. Na 400 m čez zapreke je v novem državnem rekordu zmagal Virtas v času 53,2. V maratonskem teku je bil prvi Tarkainen s časom 2:37:31,2. V troskoku se je odlikoval Rajasaari, ki se je pognal 15,49 m daleč. Če ne bo Japoncev na prihodnje olimpijske igre, bo on zmagovalce v troskoku. V teku na 110 m čez zapreke je bil prvi Suivo s časom 15,1 sek. Reinika pa je zopet prišel na 4 m v skoku ob palici. V teku na 400 m je zmagal Tammisto v času 49,4 sek. Čas Peussasa 1:56,3 v teku na 800 m ni poseben dober. V metu kopja je topot zmagal Nikkanen s metom 72,66 m perd Jaervinenom, ki je prišel na 70,51 m.

Če pregledamo finske uspehe, moramo priznati, da so Finci že danes zelo dobro pripravljene. Povsod so zelo napredovali in še etalno napredujejo.

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom«
naloga letošnjega leta!

Iz jugoslovanske lahke atletike

Atletska podzveza v Zagrebu je zahtevala eklikanje izrednega obšnega zbora Jugoslovanske lahoatletike zveze, kar pa je upravni odbor JLAZ odklonil, ker je po pravilih potrebna za tako eklikanje ena tretjina v zvezi vključenih klubov. Zveza dalje noče delati klubov nepotrebnih stroškov, ker bo v decembru italik redni občni zbor. Poleg tega pa smatra zveza, da tudi iz sledečih razlogov ni treba eklikati obšnega zbora: 1. Ker še ni izdelana uredba o prenosu kompetence od ministra za telesno vzgojo naroda na poudine banovine in se torej niti v pravilih ne bi mogla točno označiti kompetenca med centralno zvezo in poudinimi narodnimi zvezami, dokler taka uredba ne izide.

2. Ker je bilo na zadnjem občnem zboru sklenjeno sprememba pravil ter je njihova izdelava prepuščena članom sedanjega upravnega odbora skupno s člani podzveze v Zagrebu. Prihodnji občni zbor zveze se mora vsakekor vršiti v mesecu decembru t. l. ter mora biti na dnevnem redu tudi točka: sprememba pravil. Z ozirom na to zveza ne smatra za potrebno, da bi zaradi razdobja dveh in pol mesecev delala nepotreben strošek svojim članom.

SK Grafika. Danes ob 14.30 morajo biti sledeči igralci na igrišču SK Mladiki: Bašak, Marn, Tomšič, Usenik, Zagar, Potrato, Drašler I. in II, Sognotič, Ronc, Bočan in Bončar.

Vedeljsko branje

VSILJENCI

Bilo je v mrazu ponoči, ko je v gozdu nekje kraj vzhodnih Karpatov stal nekdo na preži, kakor bi čakal, da mu pride na pogled in streljaj kakšna gozdna zver. Pa se ni tako željno razgledoval po divjačini, ki jo je dovoljeno streljati. Ulrik pl. Gradwitz je patroliral po temnem gozdu, da je stregel na človeka, ki ga je sovražil.

Obsežna lovišča Gradwitz so bila polna divjačine, le v tej pogodeni strmini je ni bilo dosti. Kljub temu so vel Gradwitz ljubosumno stražili ta manj vredni kos zemlje, ki ga je Ulrikov ded s tožbo izvil sosednjemu graščaku z manjšim zemljiščem. Razlašena stranaka se ni nikoli zmirla z razsodbo, in že tri rodove sta si sosedla grenila življenje, kakor sta le vedela in znala. Ko pa je pri Gradwitzih zagospodaril Ulrik, je prepričal z rastel v osebno sovražstvo. Ulrik ni nikogar na vsem evetu tako mrzil in nikomur želel toliko hudega kakor Juriju Znajmu, ki je neustrahovano hodil na lov v prepirni obrobni gozd. Sovražnost bi bila morda že minila ali se vsaj unesla, če bi si ne bila gospodarja osebno nasproti. Toda ta dva je že kot dečka želela po krvi drugega in kot moža sta oba goreče želela, da bi drugega zadela nesreča.

Noč je bila viharna, in Ulrik je tudi vsem svojim gozdarjem velel zalezovati lovske tatove, ker je sumil, da so v tem vihnem vremenu pač na poti semkaj. Brilo je silno ostro, toda snijad, ki se v viharju navadno zateče v zavetje po luknjah, je begala ko preganjana. Tudi ostale živali, ki temne ure drugekrat na miru prespo, so se kazale nenavadno vznemirjene. V gozdu je moralo biti nekaj, kar jih je plašilo. In Ulrik je sedel, da včlovek od kod se jemlje ta strah.

Čuvaje je bil razpostavil v zasado vrh griča in sam šel po gozdu. Po strmih obronkih si je utiral pot skozi gosto podrast navzdol in za drevesi oprezoval na roparje. V eter je tulil in veje so hreščale, da je bilo groza, toda njemu tega ni bilo mar. Napeto je le prisluškoval, ali je že čuti tatove. Mislil je, kako imenitno bi bilo, če bi se noč tu na samem srečala z Jurijem Znajmom — in obračunala brez priče. Ravno je stopal mimo velike buke, ko ga je tudi res zagledal iz oči v oči, kakor da ga je prikljal z željami.

Sovražnika sta dolg in tih trenutek srepela drug v drugega. Oba sta imela v roki puško, v arcu sovražstvo in v glavi umor. Priložnost ju je mamila, vendar nobenemu ni dalo ustreliti sosedu, ne da ga prej kakorkoli razžalil. V tem kratkem času, ko sta se obotavljala, pa je višja sila premagala oba hkrati.

Vihar je tedaj neznanosko zavil in podrli staro bukev tik za njima. Kot bi trenil, je silno truščeč zgrmela na oba sovražna človeka. Nobeden se ni bil ugnil umakniti. Ulrik se je znašel na tleh z eno roko vso mrtvičeno pod seboj, z drugo pa zapleteno med rogovi, da je tudi ni mogel rabiti. Noge je imel trito zagožene pod deblom, in le težkim lovskim čevljem se mu je bilo zahvaliti, da mu jih ni čisto zdrobilo. Da bi se bilo lahko še slabše izteklo in mu noge še huje polomilo, mu pa za zdaj ni bilo v tolažbo. Zakaj, bil si je na jasem, da si sam ne bo mogel nikamor pomagati in da mu ne kaže drugega ko potrpeti, dokler ne pride kdo mimo. Oči mu je zalivala kri iz prask od vej; nekajkrat je moral trenpiti z vekami, da jo je otresele s trepavk, preden je mogel oči odpreti in si nesrečo malo ogledati. Jurija Znajma je zagledal tako blizu, da bi se ga v navadnih okolištinah lahko dotaknil. Videl je, da je zagožen prav kakor on in kako se sili izviti se.

Oba sta bila ko ukovana sredi vse vprek nametanih polomljenih vej.

Vesel, da ga ni pobilo do mrtvega, in obupan, ker ni mogel nič, je Ulrik iznenada na glas zdaj zahvaljeval Boga za življenje, zdaj spet je klet. Jurij, ki mu je kri tudi silila v oči, da ni ekoraj nič videl, je ob tem prenehal napenjati se in je prisluhnil. Čez nekaj trenutkov pa se je rezko zasmejal in viknil:

»Torej te ni ubilo, kakor bi te moralo! Vse-kakor pa si v pasti. Res je za smeh, da te je zagrabila ravno v ukradenem gozdu. Samo da se ti je že zgodila pravica, ki ti gre!»

In spet se je grdo, posmehljivo zasmejal. »Nesreča je zadelo mene v mojem gozdu,« je burjasto zavrnil Ulrik. »Tebe pa bodi sram, ker te je doletela na divjem lovu. Da le pridejo moji ljudje in naju osvobodijo, se ti bo to še pošteno utepalo.«

Jurij je trenutek molčal in nato mirno odgovoril:

»Ali misliš, da bodo imeli tvoji ljudje kaj prida rešiti? Tudi jaz nisem šel nočjo sam v gozd, in moji spremljevalci niso daleč za menoj. Stavim, da bodo prišli prvi. Ko me bodo izvlekli izpod teh prekleth vej, bo s teboj kmalu pri kraju. Ne bo jih dosti zamudilo, da zavale deblo čisto na tebe. Tvoji gozdarji te bodo našli pod podrti bukvi po mrtvega. Zaradi lepšega bom jaz potlej še šel in izrekel tvoji družini sožalje.«

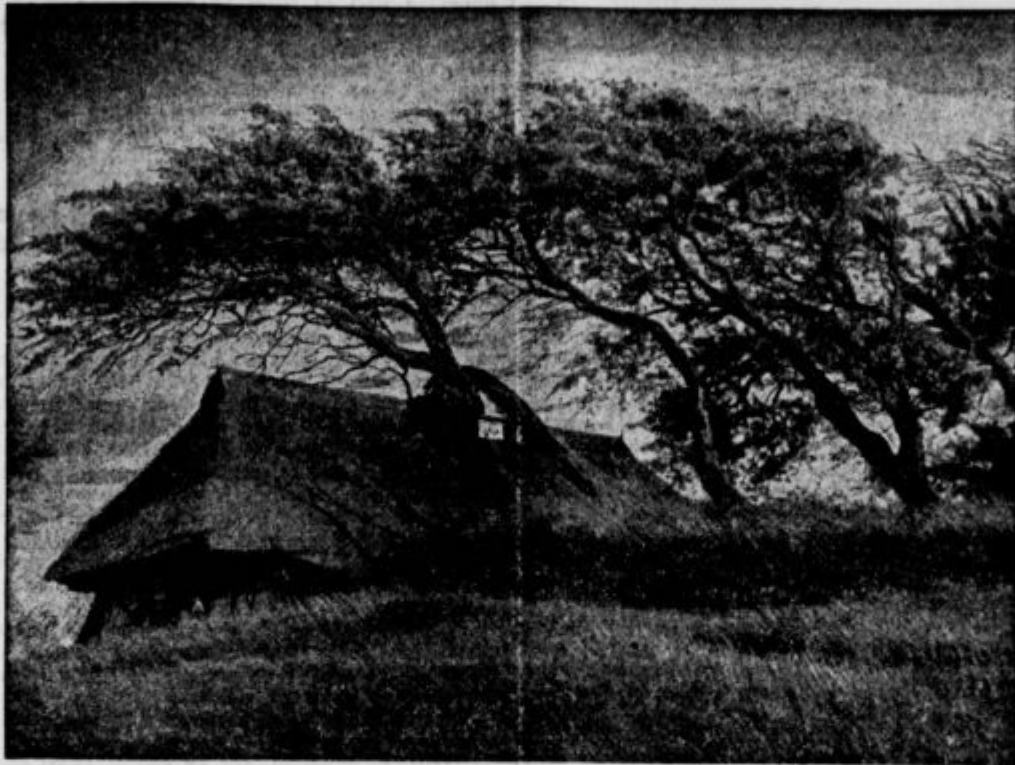
»Kar prav, da si mi to vnaprej namignil,« je besno izdaval Ulrik. »Gozdarjem sem ukazal priti za menoj v desetih minutah, in sedem jih je moralo že miniti. Pričakujem jih vsak čas, in precej, ko me dobe ven, se ti bo zgodilo, kar si namenil meni. Le tvoji družini, seveda, ne

bom mogel poslati sožalne izjave. Ne spodobilo bi se, ker boš storil smrt na divjem lovu v mojem gozdu.«

»Prav je zahropel Jurij. »Mem je prav, da se najina pravda izleče a smrtjo le vprčo najinih gozdarjev. Čisto po volji mi je, da ne bo zraven nobenih prekleth vsiljencev. Smrt in preklestvo naj pride nad tebe, Ulrik Gradwitz!«

»Enako želim jaz tebi, Jurij Znajm, nesnaga tatinska!«

Oba sta govorila zagrenjeno, ker sta se pri sebi zavedala, da se jima ne obeta skorajšnja rešitev, marveč najhuje. Zakaj, v mislih si nista skrivala, da utegne še dolgo trpeti, preden ju

Ko zapiha jesenska sapa...

pojdejo iskat. In vedi Bog, kateri ju bodo našli, kateri bodo prišli najprej!

Oba sta že nehala truditi se, da se sama izmotata iz vejevja, ki ju je prikljal k tlom. Ulrik si je le še prizadeval, da bi z nekoliko prosto roko dosegel vnanji žep suknjita in iz-vlekel svojo steklenko vina. Celo, ko se mu je to posrečilo, je bilo še dolgo, preden jo je od-mašil in dobil nekaj pijače po grlu. Požirek ga je poživil, kakor da mu ga je poslalo samo nebo. Na srečo je bila zima mila, in je dotlej padlo malo anega. Ujetnika nista trpela prehudega mraza, kakor bi ga sicer ob tem času. Vseeno pa je vino ranjencu dobro storilo in ga prijetno pogrelo. Celo nekako sošutno je pogledal tja, kjer je ležal osovraženi nasprotnik, ki se mu je

videlo, s kakšno težavo se premaguje, da od hu-dih bolečin ne tarna na glas.

Zdajci se je Ulrik nenadejano oglašil: »Ali bi mogel z roko do steklenke, če jo zalučim k tebi? Vino človeka pokrepča — in ne vem, zakaj bi si ga ne privoščil, če si ga moreš. Dajva, pijva, čeprav bo eden od naju nočjo umrl.«

»Ne, saj komaj kaj razločim. Preveč strjene krvi imam po očeh,« je odvrnil Jurij. »S sovraž-nikom tudi v nobenih okolištinah ne pijem.«

Ulrik je nekaj minut molčal in poslušal utrudljivo žvižganje vetra. V tem se ga je počasi začela lotevati neznana misel in mu ni dala, da se ne bi še naprej oziral v sosedu ki je ginil od bolečin. Zaradi slabosti, ki so tudi njega ob-hajale, se je Ulriku zdelo, da staro brezmejno sovražstvo pojemlje.

Na celem je Ulrik tedaj začel: »Sosed, če pridejo tvoji ljudje prvi, stori, kakor se ti bo

»Kako bodo ljudje strmeli in kaj bodo imeli govoriti, če bova skupaj prihajala na trg! Kar jih živi, nihče ne pameti, da bi videl kakega Znajma in Gradwiza razgovarjati se prijatelj-sko! — Kakšen mir bo med gozdarji, če se mi-dva nočjo pobotava! — Če je naju volja, se lahko sama domeniva, kako zmiriti najini družini. Tu-kaj se ne bo nihče vmešaval. Sem se nama ni bati nobenih vsiljencev. — Ulrik, na Silvestrov večer moraš priti k meni, da boš novo leto pričel pod mojo streho. Jaz bom pa kak drug poseben dan prišel praznovati v tvoj grad. — Če me ne boš sam povabil na lov, ne bom nikoli več streljal v tvojem. V moje barje bova za naprej skupaj hodila na divje rase. — Nikjer ga ni, ki bi na-eprotovale, če se midva le bočeva sprijateljiti se. — Vselej sem mislil, da te bom sovražil do kon-ca življenja. Toda te zadnje pol ure sem si tudi jaz premislil. — Ti si mi celo vino ponudil. — Ulrik, odlej ti bom prijatelj!«

Potlej sta nekaj časa molčala in vsak zase premišljevala, kako čudovito se bo vse spre-menilo, ker sta se spravila. Po mrzlem temnem gozdu se je veter še naprej divje zaganjal med gole veje in žvižgal okoli dreves. Gradwitz in Znajm pa sta zdaj čakala, da pridejo rešiti oba. Zdaj je eden ko drugi prosil Boga, naj pošlje na pomoč najprej njegove ljudi, da bo mogel no-vemu prijatelju častno uslužiti.

Ko je nekaj kasneje veter malo ponehal, je Ulrik predlagal:

»Jurij, kličiva na pomoč. Zdaj je mirno in morda naju bodo našli le slišali.«

»Skozi dreve in podrast ne bo neelo glasov daleč,« je menil Jurij. »Poskusiti pa včeno kaže. Skupaj torej.«

Oba hkrati sta se oglasila v dolg lovski klic.

Ko sta nekaj minut zastoj poslušala, ali jima bo kdo odgovoril, je Ulrik znova dejal:

»Se enkrat akupaj!«

Po kratkem molku je vzkliknil:

»Nekaj sem slišal to pot, se mi zdi.«

»Jaz pa nič. Meni samo ta nesrečni veter tuli na ušesa,« je potohl Jurij.

Spet je bilo nekaj minut mirno. Ne dolgo — in Ulrik je veselo kriknil:

»Nekaj jih že vidim prihajati med grmov-jem! Ubirajo prav tisto pot, ki sem jo jaz poprej!«

Oba sta ko zmenjena zaklicala na pomoč, kolikor se jima dale moči.

»Slišijo naju Postali so. Ugledali so naju. Ze-tečejo — naravnost k nama!« je vriskal Ulrik.

»Koliko neki jih je?« je pozvedoval Jurij. Za zdaj jih še ne razločijo. Mislil pa, da jih bo deset ali deset,« je pojasnjeval Ulrik.

»Torej so tvoji gozdarji,« je menil Jurij. »Z-menoi jih je bilo sedem.«

»Hiti, kar morejo! Vrli fantje so!« je vesel hitel Ulrik.

»Ali so tvoji gozdarji?« je hotel vedeti Jurij. In ko ni dobil odgovora, je nepotrpežljivo ponovil:

»Ali so tvoji gozdarji?«

»Ne, se je nazadnje le oglašil Ulrik in se tako strahotno zasmejal, kakor da ga duši nez-merna groza.

»Kdo torej prihaja?« je Jurij spraševal že vznemirjen in napenjal oči, da bi uzrl, kar bi drugi rajši ne bi zagledal.

»Volkovi!«

(Angleško: H. H. Munro.)

Zelena barva

Ko se mi je posrečilo, da sem se povzpel kvišku in da sem vstal, ni bilo na klopi nobene barve več. Barvo sem imel jaz na hlačah. No, sem si mislil, doma pri mojstru, kjer služiš, se je boš že znebil. A doma, ker ni bilo nobenega doma in na barvo nisem nič več mislil, sem se usedel na stol. Med sedalom stola in med menoj je bila blazina. Blazina je bila prilepljena na mojih hlačah. No, sem si mislil, blazino boš od-lepil in jo zalučal v kot. Ko sem jo zalučal v kot, se je iz mojih hlač odtrgalo dno. Dno se

je držalo na blazini. No, sem si mislil, zdaj boš dno previdno odlepil z blazine, nemara se bo dalo potem spet priskiti na hlače. Dno sem varno obesil na stoločo naslonilo. Blazino sem v drugo zalučal v kot. Priletolela je na mizico za cvetice. Tu ni bila na mestu Mojstrova žena bi jo zapa-zila. Zatorej sem se sklonil, pograbil blazino in jo zagnal v drug kot. Trije cvetlični lončki so se razbili na tleh, in z mizice je izginil beli prt. Prt se je držal blazine. Mislil sem si, vno,« pa sem koj drugo pogodil. Blazino sem si, vno,« pa sem okno vrzel. Pogledal sem za njo. Padla je neki dami na glavo in je ondi običajna Gospa jo je z obema rokama prestrašeno zgrabila in jo je zalučala proč. Blazina je obtežala v kanalu. Vrh nje pa klobuk. To je bil gospejin klobuk. Sklo-nila se je, ga odločila od blazine, sklonila se je še enkrat in pobrala tudi blazino. Blazina pa je bila njena. Ta gospa je bila namreč mojstra. No, sem si mislil, ta itak ni huda, in sem od-estopil od okna. A kdo je estopil v sobo, ko sem hotel izginiti v svojo sobo? — Mojster.

»Kaj pa imaš zadaj?« me je vprašal.

»Odvrnil sem: »Nič.«

»Vidim!« Ves divji se je sesedel na stol.

»Kako se je to zgodilo?«

»Z barvo.«

»Pa človek vendar pogleda prej, preden se kam usede!«

Zdaj mi je pretel a kazalcem, mi grozil, me svaril in je slovesno izjavil:

»Meni se kaj takega ne more pripetiti! To eploh ni mogoče! Kje je pa dno tvojih hlač?«

Rekel sem: »Na vašem suknju.«

»Na mojem suknju-k-nju!«

»Da — zdajle, ko ste vstali!« (L. Šribar.)

Lah

Pred nekaj meseci ustanovljeni Centralni šahovski klub je takoj po ustanovitvi pričel z de-lovanjem brez ozira na poletne mesece, ki pome-nijo tudi za šahovske klube običajno počitnice. Mnogo je člane vzpodbujalo k igranju tudi to, da eta člana Šiška in Šorli nastopila na amaterskem turnirju v Zagrebu. Klub je imel redno vsak teden igralne večere in vsak mesec klubski brzoturnir. V kratkem bo pričel tudi s drugimi prireditvami. Zelo zanimiv bo trojni match med Šiško, Šorliem in mnogo obetajočim klubovim članom Pucem, ki bo na ta način imel priliko za resno vajo. V kratkem bo pričel tudi splošni turnir. V programu je dalje več simultank najboljših igralcev v Ljub-ljani in turnir damake sekcije, ki se stalno veča. Redni igralni večeri so sedaj samo še ob torkih v klubovem lokalu v restavraciji Zvezda, kjer imajo člani na razpolago že tudi lepo šahovsko knjižnico, katera stalno raste in bo mnogo pripo-mogla k napredku zlasti mlajših članov. V krat-ke se bodo pričeli tudi redni tečaj za začetnike in že izvečanejšje igralce.

Letošnje prvenstvo USA je osvojil Fine, ki se je v zvezi z uspehi na mednarodnih turnirjih kon-čnoveljavno postavil v rang-listi pred Reševskym.

Mednarodni turnir v angleškem kopališču Bor-nementu je končal z zmago eks-prvaka dr. Euwe-a. Flohr se je moral zadovoljiti z delitvijo drugega in tretjega mesta z bivšim avstrijskim mojstrom Kleinom. Iz turnirja prinašamo partijo enega naj-boljših angleških mojstrov — Thomasa.

Thomas : Abrahams

1. c2—c4, c7—c5 (pridrževanje simetrije najbrž ni najboljši odgovor črnega na c2—c4. Bolj priha-

v pošteb Sg8—f6 ali tudi e7—e6, če že noče črni z e7—e5 dovoliti belemu, da igra e potezo več siliško obrambo; 2. Sb1—c3, g7—g6; 3. Sg1—f3, Lf8—g7; 4. d2—d4, Sg8—f6; 5. d4—d5 (nastala je neke vrste kraljevo indijska obramba, v kateri je po teoriji bolje izvesti potezo e7—e5 in e kmetom počakati na c7), d7—d6; 6. e2—e4, 0—0 (boljše bi bilo takoj Lc8—g4 z idejo, priložiti si polje e5 za konja); 7. Lf1—e2, e7—e6; 8. 0—0, e6×d5; 9. e4×d5, Tf8—e8; 10. Tf1—e1, a7—a6; 11. h2—h3, Sb8—d7; 12. Le2—d3, Sd7—e5; 13. Sf3×e5, Te8×e5; 14. Te1×e5, d6×e5; 15. a2—a4, Lc8—f5; 16. g2—g4, Lf5×d3; 17. Dd1×d3, Sf6—d7; 18. Sc3—e4, f7—f5; 19. g4×f5, g6×f5; 20. Se4—g5 (beli je ob-držal svojo prednost iz otvoritve in grozi odločiti z izkoriščanjem slabosti belih polj v poziciji črne-ga. Črni se je v nadaljnjem brani kolikor se more), Dd8—f6; 21. Sg5—e6, Kg8—h8; 22. Se6×g7, Ta8—g8; 23. Kg1—h2, Df6—g7; 24. Dd3—g3, Dg7—f6 (menjava dam ne bi bila dobra, ker bi imel beli s prostim d kmetom v končnici odločilno prednost); 25. Dg3—f3, Tg8—g7; 26. Lc1—d2, e5—e4; 27. Df3—f4, Df6×b2 (v težki poziciji ugrabi črni belemu še kmeta, kar ga pa tudi ne reši); 28. Ta1—c1, Sd7—e5 (zanimiva kombinacija, katero pa beli ovr-ze); 29. Ld2—c3, Se5×f3+; 30. Df4×f3 (seveda ne Kh2—h1 zaradi D×c3 in beli je izgubljen), Dd2×c1; 31. Df3—g3, Dc1—h6 (brani mat na g7, toda to je bila šele ena grožnja); 32. Dg3—b8 mat. Slavn-igralski mojster sir Thomas je vso partijo od-igral zelo energično in prezmo.

Kie je lovec na medveda?

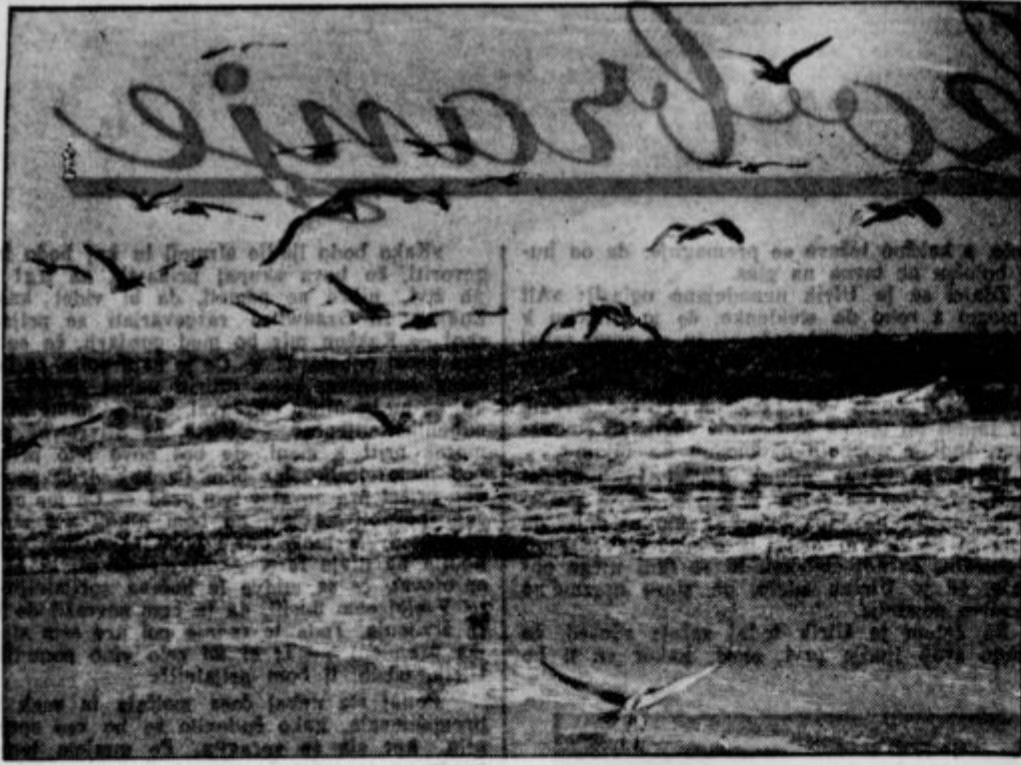
MRTVA DEKLICA

Na odru počiva
vsa bela kot angeli vrhu oltarja,
vsa mirna kot rožica v varnem zavetju...
Obrazek se droben utaplja ji v cvetju;
od luči voščenih se zlata ji zarja
čez lica razliva...

In tiho smehlja se —
vse lepše kot živa se dni je nekdanje...
Saj vsa hrepenenja kipeče mladosti,
samotne trenutke solza in bridkosti —
in vse neizpolnjene upe in sanje
zaprla je vase...

(Marija Brenčič.)

Z MALINSKE

Malinska je na zahodni strani otoka Krka v Kvarnerskem zalivu, s krasnim razgledom na Sušak, Reko in Opatijo ter na strmo lestrsko obalo s kraljevo istrskih gora — Učko. Od Sušaka je oddaljena s parnikom okoli dve uri. Podnebje v Malinski je zelo blago, podobno kot v Opatiji. Zavarovana je proti burji, zdravstvene razmere so zelo povoljne (ni komarjev).

Malinska ima dve lepo urejeni kopališči — Haludovo in Drago — s pesčnim morskim dnem, tudi s plitvo vodo, tako da sta pripravni kakor za plavalce tudi za neplavalce in otroke. Morska voda je kristalno čista, in zrak je zdrav. Tudi poleti ni prevroče, ker vročino blaži vetrič, ki nalahno pihava s morja. Med kopališči je 2 km dolga obalna promenada z lepimi prirodnimi zalivi, pripravnimi tudi za kopanje in ribolov.

V Malinski ni nikoli dolg čas. Iz Malinske so izleti po vsem otoku Krku, peš, z avtobusom, z barko, s parnikom. Jadranska plovitba prinese poceni izlete na Rab, Crikvenico, Novi, v Opatijo, v Benetke itd. Dragó tudi ni v Malinski. Vsa ohraba s sobo stane od 50 do 60 din, s kopališčno takso vred. Kopanje v kopališčih je brezplačno, a za kabino je plačati 1 din za ves dan za osebo.

V Malinski so številni pensioni in hoteli s tekočo vodo v sobah in z električno razsvetljavo. Od slednjih je zelo prijazen »Hotel Dragac« poleg borovega gozdička. Veliko Slovencev prihaja sem kaj vsako leto.

Nedaleč od »Hotela Dragac« (5 minut) je župna cerkev v Bubašnici, posvečena sv. Apoloniju (škol, mučenec — 23. julija). Z Malinske vred spada okrog 20 vasi (ca 2000 oseb) k tej župniji. Cerkev je prav obsežna in stara 83 let; zvonik stoji posebej.

V nedeljo, 13. avgusta, je bila tu lepa slavnost: križarski dom. Že na predvečer so okrasili cerkev ter naredili dva slavnostna odra za govore

in akademijo. Z največjim veseljem in vdanostjo so pričakovali svojega škofa dr. Srebrnič. Cerkev so na poseben način okrasili. Čez in čez so napeljali vrvi in na nje nanizali evlence pisane rute, ki so jih v ta namen pobrali po hišah. Ta dan so šle vse okoliške vasi, dekleta v lepih narodnih nošah, in fantje v krojih, na obalo čakati mnogoštevilne goste. V več parnikih in motorih so prihitali križarji ne samo z otoka Krka, temveč tudi z Vise in Paga. Uvrstili so se v lep sprevod s sušako godbo na čelu in krenili pred župnišče po svojega škofa. Škof dr. Srebrnič se je pripeljal z avtom s Krka. Procesija s škofom je šla v cerkev k slovesni sv. maši. Po maši je bilo zborovanje. Govoril je tudi sam škof. Po kosilu je bila ob 4 popoldne slavnostna akademija na prostem ob morju. Pisan sprevod je z godbo in praporji prihajal na prostor. Skupina za skupino je nastopila v narodnih nošah ali krojih, oziroma mornarskih majah, in izvajala spored. Ljubka so bila dekleta iz Vrhnika v krasnih nošah, ki so izvajala alegorijo na melodijo »Lepa naša domovina«. Nastopilo je več govornikov. Akademija se je zaključila z govorom in blagoslovom prevzisenega dr. Srebrnič, nakar se je množica takoj vkrcala na parnike in z vzklikom »Bog živi« odpovala domov. Ob tej priliki naj omenim, kako ljudstvo zelo ljubi in spoštuje svojega škofa.

Križarska organizacija, a centralo v Zagrebu, se imenuje »Veliko križarsko bratstvo«, ženska pa »Veliko križarsko sestrinstvo«. Vodja moške organizacije je dr. Protulipac, načelnica ženske organizacije pa prof. Marica Stanković, ki je tudi prisostvovala slavnosti v Malinski in imela lep nagovor. Moški člani imajo kroj, ženske pa narodne noše. Vsaka škofija ima svoje okrožje, tako tudi krška. Delovanje je podobno kot pri naših FO IN DK. Društveni pozdrav je kot pri nas »Bog živi«.

Krotilec kanarčka

So ljudje, ki jih njihov poklic popolnoma prevzame. Če jim vzameš ta opravke, se sediti sami vase in so za vsakršno drugo delo neuporabni. K njim spadajo mimo književnikov tudi še nogometaši, predvsem pa cirkuški igralci, in med temi v prvi vrsti krotilec.

Krotilec Alfonz, ki so mu rekali Alfonzo, gospodar živali in imenitna točka na sporednih potujočih cirku, je hudo premaknil čarodeja Giraldirja. Serpentina plesalka Anastazija se je bila preveč zagledala v lepi frak in briljantni prstan čarodeja in je zatorej postala v dvojnem pomenu žrtve sleparske umetnosti: izgubila je oboževanega čarodeja, ki so ga morali po tepežu odnesti v bolnišnico, in izgubila je prijatelja, krotileca, ki so ga obsodili in ga, kakor slehernega drugega smrtnika, odgnali v ječo.

In tu je zdaj želel. Ječa ga ni motila, — košičkrat je bil že spal v hlevih in na golih tleh! A med temi zidovi je tako čudno dišalo, in nekake dne je odkril strahotno zadevo, da tudi na njegovi koži ni ostalo nič več tistega duha po hlevih, da je torej izginil tudi poslednji cirkuški čar, — duh po zverinah. Besnel je in se

skrušil, in ta hrušt, ki je krotil leve kakor bi bili dojenčki, je dobil živčno mrzlo. Jetniški zdravnik, ki je bil uviden v preizkušni člo-

vek, kar se ne pripeti dostikrat v tem poklicu, je v akrobah po več ur poslušal psihološko zanimivo fantaziranje bolnika. Potem se je dolgo posvetoval z jetniškim ravnateljem. Pazniki so mo-

rali dati izrpana poročila. Nato sta trčila dva trda oreha skupaj: ravnatelj je zahteval temnico, a zdravnik se je skliceval na svojo pravico, da mora bolniku pomagati.

Alfonzo, gospodar živali, je počasi okrevail. V popolni brezbratnosti in molče se je dal odvesti nazaj v svojo celico, kjer se je ujedel na svoji pograbi in je bil čez tla. Njegovi levi! Njegovi plesoč! Šakali! Le kje so zdaj? Le kateri tepec mu zdaj kvari ta čudoviti, v desetih letih zbrani in vzgojeni material? In ta orjaški možakar je začel tiho ihteti, nože so mu polzele skozi prste, ki si jih je, skrite v post, pritiskal na oči, in ramena so mu drgetala. Ihtenje je pa moralo brez dvoma vzdriniti čut za družabnost v živalih, zakaj sploščka se je oglašalo »švck« prav tiho, nato pa »švck« bolj glasno. Ko pa človek še vedno ni nič ališal, je tako zagostolelo, da bi bil spričo teh gostolevk še kak operni pevec od zavisti prebledel. Alfonzo je ves prestrašen dvignil glavo in je zagledal majhno ptičnico, ki je bila obešena zraven okenca, kamor je moglo sonce komaj še posevno posijati; in ondi je skakljaj in gostolev rumen ptiček. Zdravnik je bil iztuhlat to zamisel, zagovarjal jo je in z njo prodir. Saj je, kakor smo že povedali, malec razumel, kaj je človek.

Alfonzo se potem ni več zmenil za živalce, a ostala je pri njem, in poleg njegove lučine je bil zmeraj še zraven majhen škričelj pičje piče, ki jo je, česar pa on ni vedel, kupoval zdravnik iz lastnega žepa. Alfonzo je moral, hočeš nočeš, skrbeti za vodo, hrano in pesek svojega sojetnika. Čez nekaj časa je pa že, prišedši s svojega vaskdanjega »sprehoda« v celico, zažvižgal, nakar je kanarček odgovoril. Tako so minevali dnevi in noči in tedni in meseci.

V vratih so okenca, ki je skozi nje moči opazovati jetnike, ne da bi ti to opazili. Na obodu je paznik nekoč poklical zdravnika: Na tleh je sedel Alfonzo, gospodar živali. Na pogradu pa je kanarček skakljaj sem in tja, in krotilec je ukazoval: »Haló — hop!« In ptiček je

Na kolodvor me spremiš

Poslavljati se je jako bridko, in zaresno slovo je kakor umiranje. Zatorej se mi zmeraj tako čudno zazdi in sem naravnost ogorčen zaradi tega, da se vprav slovo tolikrat in tako zlorablja. »Saj me spremiš na kolodvor?« O, ko bi vsaj ostalo samo pri tem, pri spremstvu na kolodvor! Toda ne: zmeraj nastane iz tega hkrati tudi slovo. In če poslavljanja ni, je brez dvoma kdo od prizadetih razočaran. In zato — pa le zato! — imamo poslovljivo komedijo. Vsaj tako imenujem prizor, ki si ga mnogo ljudi zaigra, ko kdo od njih odpotuje. Pa če se pelje samo za tri postaje daleč in se že čez tri dni vrne, vesele, poslovljna komedija mora biti! Le kako bi bil sicer kak odhod?

Začne se s tem, da si vsak od udeležencev v mislih na ločitev dopoveduje, da ga slovo mora gani. Če se mu to ne posreči, se mu zdaj spričo druge osebe dolžnost, da se vsaj tako ponareja, ko da mu je hudo pri srcu. Po teh pripravih se začne razvijati spored — kar tako, šablonsko:

Tisti, ki odpotuje, gre še enkrat skozi stanovanje in se poslavlja od predmetov, ki so mu pri srcu. To opravi tako, da ta ali oni predmet prime v roko, se otopo nazamehne in ga spet postavi nazaj. Potem se tistega, ki ga bo spremil na kolodvor, oklene krog vratu in oba se jokata dotlej, dokler se ne spomnita, da je zdaj nemara že zadosti. Nato drug drugega potrepjata po hrbtu, in to ju potolaži.

Temu sledi vožnja s tramvajem (ali vozom) na kolodvor. Tisti, ki odhaja, si še enkrat ogleduje ceste in hiše, jim prikimava in je poln bolečin. Drugi medtem plača obe karti, kar je poslednje darilo, katerega izroči odhajajočemu na pot.

Zdaj sta na kolodvoru — in tu se stvar jako poslabša: vlak, namreč, še ni prišel! Hodita gor in dol, in eden pravi: »Da boš pazil na kovčegel«, in drugi: »Saj, saj bom pazil,« in potem oba krčevito prevzela molčita.

Slednji prisopihata vlak. Odhajajoči mahoma pozabi na vse gorje — in skrb za sedež je v tem hipu močnejša. Tisti, ki ostane, ima zdaj tudi drugačne brige — ker mora tako dolgo tekati vzdolž vlaka sem in tja, dokler se obraz drugega udeleženca ne prikaže pri kakem oknu vagona. Za trenutek sta oba srečna, da sta spet našla drug drugega. Potem pa se spomnita, da se vendar poslavljata in obraza jima potemnita. Molče opazujeta raznašalca piva in potresčke, hkrati pa izrabita priliko, da oba skrivaj poškilita na uro.

Če zdaj zaradi vlnudnosti sploh še kdo spregovori, pridejo brez dvoma tile stavki na dan: »Imaš prostor pri oknu? Ne pozabi pisati takoj kako kartol Upam, da boš imel lepo vreme in glej, da se ne prehladiš! Pozdravi teto Emo prav priarčno! Zdej bo pa takoj odpeljal.«

S tem stavkom je dosednje tisto etanje, ko nimata nič več besed drug za drugega. Vsak od

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)
odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrači vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček račune: Belgija: št. 8064-84, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-65, Ned Dienst; Luksemburg: št. 6967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

obstal ko okamenel. Zavpil je to in ono povečje, in ptiček je prevračal kozolce, je pel, če je dobil ukaz, je stal na eni nogi, se je ulegel, kakor bi bil mrtev, na stran, da, Alfonzo ga je celo učil stoji na glavi, dalje še pozibavanja na sami kljunovi konici — vse pa s takšno priredno previdnostjo in nežno vztrajnostjo, da so zdravniku, ki je bil jako čuden človek, kot so dejali, stopile solze v oči. Pokimal je pazniku in šel brž dalje.

Pri svojem odhodu iz ječe, je Alfonzo zvedel, kdo mu je v ječi pripomogel, da je bilo tisto življenje spet vredno življenja. Šel je k zdravniku, zahvalil se mu je in je imel pičjo kletko pod pazduho. Pomenkovala sta se o tem in onem, in ker se Alfonzo ni hotel nič več vrniti v cirku, mu je zdravnik dal majhno vsto denarja. Zdej mu jo je že zdravnik vrnil, a v tistem mestu, čigar imena ne bomo izdali, moreš videti čedno, z raznimi piči natrpano trgovino z napisom:

»Ali že imate pička?«
Zoolška trgovina Alfonzo.
In ta trgovina dobro uspeva, zakaj vsi njegovi piči pojejo, in vse njegove papige znajo izvrstno govoriti, in celo bele miške slušajo na besedo. (V. Peršič.)

njiu se koprneče ozira na uradnika, kdaj bo dal znamenje za odhod in septetaje izgovarja vzdihljaje, da bi ga dal čim prej. Te minute so najhujše, in tudi večno stekanje rok nič ne zaleže.

Če se zdaj vlak odpelje, je vse dobro in slovo je uspelo. Oba si mahata. Zdej je vlak že izven kolodvora in nihče ne more vedeti, k kateremu robcu spada tisti, ki mu maha — pa navzlic temu maha kar naprej.

Dobro je, če vlak koj za kolodvorom izgine za ovinek, tedaj je slovesa že za ovinkom konec. Zato je želja mnogih, da bi bil za kolodvorom zmeraj kak ovinek.

Poslavljati se je jako bridko, in zaresno slovo je kakor umiranje... (H. J. V.)

»Tisti bo šel z menoj na sprehod, ki bo našel moja dva psička. Kje sta?«

Grobnice in spomenike
kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Sej še ni glih prou doug ud tega, kar sem brala u »Sluvenec«, de sta bla dva brata tam dol nek u Amerik, pisala sta se Humphrey in pa Hunter Moody, al tku nekak, kar celeh šternajst dni zmeri u tku, tu je prauzaprout že res lepu ud nh. Ampak, lepu vas prosem, al se eplača kej taga u časupise devat, ke nima nuben nē ud tega? Če b na mela ta dva gor u luft teh šternajst dni nē za pit in pa tud nē za jest, b že nič na rekla. Pol b že zasečila, de se jih u časupiseh uvekuveč. Kene, kar šternajst dni sam ud lufta žut, b na bla glih igrača. Ampak, mon verjemite, de sta prou gvišen uzela s eaba u lit tulk eneh reči za jest in pa za pit, de jima glih ni blu treha u luft žeje in pa lakate trpet. Ker prešla b lohka, de b blu glih treba, tku sem prepricana, de se usoga puiest in pa pupit ništa mogla, kar sta mela e saba. Veste, taka gospoda že tku gledata, de na prideta pr nuben reč prekrcati.

Puglejte! Jest puznam tiela pr nas precej tak-keh srumaku, ke msa sam šternajst dni, ampak že pu ene par let, kar zmeri na luft. Za jest in pa za pit pa tud nimaja nē družga, kakor tiet, kar jim usmilen ide šenkaja. In tu kar e celem

družinam. Pa jih na deneja u časupis. Jest mislem, de b tak lde bi zasležil, de b se jih u časupiseh uvekuveč. Tu je že res, de se te lde držeja u luft bi pr tleh, ke nimaja eruplanu. Pumiselst pa morma, de je luft pr tleh še velik elab-ši, koker pa gor u višavah. Kene, gor u luft še ni nuben ud jetka padu. Dol pr tleh pa jetka kar na debel ldi pubira, kakor de b bi abuniran najna. Tu sa prouzaprout junaki, ne pa tist, ke pu luft letaja sit koker pouhi.

Pa na emete miselt, de sem jest tistem fouš, ke pu lift letaja. Tu sem sam zatu tiela naprej prnesla, de b se začel časupisaj rajš mal bi za naše srumake brigat, ke morja bit na luft, že prou niška rad, kakor pa za tiste Amerikance, ke že tkuaišku rad pu luft letaja. De bote videl, de mam prout, ke se za srumake putegujem, vam bom prece dukazala.

Puglejte! Te dni enkat sem slučajan srečala na plac tistga pustrečka, al koker sma jim soje čase rekelt: dinstmona, ke pr mestnem pugrebem zavode križ nos, keder je kašen pugreb. Sej sva e neki u žlaht, pa na vem glih u kermu kulen, al u ta desnem al u ta levem. Pa se tu je mende tku useglih. Puznava se holt že ud mladeh nog. Zagledala sem ga tam za šenklauskja cerkuja, ke buče predajaja, ke je glih ena buča prou ugledovan.

»Ti, Frone, kuga pa ti tiela ukul pustopaš in buče ogleduješ, koker kašen milijuner?« sem ga ugovarila. »Al nimaš prout nē za upraut?«

»Veš, Neška, zdejja pulet, ke maja usi ta bulš lde, oja tak, ke maja kej pud paucem, pučitnice in greja rajš kam k muri al u hribe na uddih, koker de b tiela pu lbian brunda toukel, morma pa mi dinstmoni žajfa peglat, ke nimama družga

dela.« m je udguvuru in se mal za ušesom pustrasku.

»Tu se m pa le mal čuden zdi. Ti ja zmeri kej se pusebi zaslužet, ke tud pr pugrebah križ noseš. Lde pa mende pulet še rajš mrjeja, ke je taka uručina, koker pu zim, ke sa lepu na hladnem,« sem se jest začudila.

»Pejd se farbat, Neška. Ti se hedu moteš. Zdej, ke je taka uručina, že ene par dni ni blu prou nubenga pugreba. Kene, če u hribeh glih ker s kašne ekale tku naroden dol zdrži, de se ubije, ga e tistem vuzam, ke ga mama za mrličje vozot, kar naraunast gor k Svetmu Križe u tolenkamra pelega, pa je use upraulen. S takim, ke jih autumubili al pa motocički ukul prnesaja, pa tud drgač na naredaja. Duma u pojtel pa tku zdej, ke sa dohtari na pučitencah, noče skori nuben več umrt. Pol nej pa člouk še kej pusebi zasluž, če more.«

»A tku je ta reč? Pol t pa že rada verjamem, de moreš žajfa peglat. Sevede, če je tku, pa tud meentmu pugrebem zavode na more zdej glih ušemica evetel. Mal morte holt putpet. Sej zdej se boja mende tku dohtari hmal vrnil e pučitenc, pol boja pa tud bouniki tku kurajžen, de se na boja bal selitvo na un svet, in ti boš lohka spet pusebi kej zaslužu. Veš, sej tu men ni glih z ročcam pustlan. Usak krajcar morem desetkrat pred ukul ubernet, preden ga ven dam,« sem ga putu-lačila. Ke se nisem mela glih nē družga poseben- ga z nim za puguvoert, sem se pa pušlivila ud ne- ga in šla naprej pu sojeh upraukah.

Donek je holt križ na svet. Kene, lde sa zdej tku eskrlan, de brez dohtarja še umrt nuben več noče. Ud dohtarja še holt zvedet, kua mu fali. Ke tu jave, pa kar men nē teb nē zatiane uš. Tku je zdej svet. Ce bo šlu še doug tku naprej, bo pa še elabši.

Puglejte! Zdej se je še cju pupir pudražu. Zakua je spet tu dober, pa na vem. Kene, moj mož strašen eneh cigaret usak dan pukadi. Ke sa

elgarete u pupir zavite, boja pa tud cigarete prou gvišen draži. Jest s na bom veda drgač pumagat, koker de bom može prepuvedala kadit. Sej že zdej kumi ahajava. Kuku bova pa pol, če boja še cigarete draži. Men je kar za scagat. Jest pa tud na vem, na kua bom pisala soje puručila, če bo pupir tku drag. Na pupir že na bom mogla več pisat. Ce b mela telefon pr hiš, b naručnikom »Sluvenec« kar telefurala, keder b m kej pametenga u glava padel. Ke pa telefona nimam, s bom mogla pa na kašna druga viža pumagat. Če b mogla zvedet, kuku se tist piše, ke je pugruntu, kuku se iz moke euker naredi, koker sem brala zdej enkat u časupise, b mu prece pisala in ga prusella, de nej skus še kej taga pugruntat, ke bo cnej kej pupir, pa de bom na tist glih tku lohka pisala, koker zdej na pupir.

Ja, čakte no. Še neki b vam rada dons puvedala, ke sem glih pr pisajn.

Zadenč, ke je blu tulk eneh gasilcu tle pr nas u lbian, sem zagledala tam pred tistem epunenikam sluvenke matere, cele trume gasilcu, ke sa ta epunenik ubeduvai. Sevede, mene je prece ferbec gnou, kua boja kej rekelt gasilci o tem spumenike, pa sem stupila tud ke in se pumešala med gasilce. Guvuril sa tku en čuden jezek, de b jih prou gvišen na zastupila, že b h sreč na zastupila skori use jezike. Sevede, b mal. Ampak kulker holt člouk zastop kašen jezek, je bulš koker pa šla, koker zdej na pupir.

Sevede, jest vam na bom puvedala u tistem jezik, koker sta dva guvurila, ke b maha na zastupil. Zatu vam bom raj puvedala pu dumače. Reku je pa eden pr en glih tkula:

»Veš, prjatu jest glih na vem, kua je tu tle na kamne. Ampak tu pa lohka rečem, de maja Sluvenec res nedusegliva umetenke. De sa tist fegur, ke je skori glih taka, koker ena ženska, nus udbil, sa pa pukazal, de sa tud kulturen lde med nim.« Glih tkula je reku, pol sa pa ušli. K. N.

TEHNIKA

Zapornice ali avtomatski signali

Križanja prometnih potov so pri vedno hitrejšem prometu nevarne točke. To velja posebno tam, kjer je promet s hitrimi vozili. Nevarnosti bi se na takih križanjih izognili najlažje na ta način, da bi prometna pota tako speljali, da ne bi nikjer prisko do križanja v isti višini. Dvoje cest bi n. pr. speljali drugo nad drugo. Ta način dandanes tudi že marsikje uporabljajo. Glede na velike stroške, ki nastanejo pri izdelavi takih prometnih križanj, moramo marsikje osetiti pri prvotnem načrtu, kjer se križata dve prometni žili v isti ravnini.

Med prometnimi križišči zavzemajo posebno mesto križišča med cesto in železnico. Po cesti moramo računati, da prevozi križišče dnevno mnogo vozil, od katerih veliko število nima posebne hitrosti, medtem ko vozi po železnici v primeri s cestnim prometom mnogo manjše število vlakov s sorazmerno veliko hitrostjo. Razumljivo je, da moramo dati vlaku z ozirom na njegovo hitrost in z ozirom na to, da ga ni mogoče hitro ustaviti in zopet spraviti v tek, na križišču prednost. Varnost potnikov in cestnega prometa zahteva, da prehod čez progo zavaruje tako, da je promet čez križišče prekinjen v času, ko križa cesto vlak. Za tako prekinitev cestnega prometa so dandanes v uporabi dvojne naprave zapornice, ki jih ob prihodu vlaka zapira paznik, ali pa signalne naprave, ki se ob prihodu vlaka avtomatsko upravljajo in kažejo vozaču, ali je prehod čez tir prost ali ne.

Avtomatske priprave so začeli prvi uporabljati Američani. Prvotno se je ob prihodu vlaka posebna roka nad cesto postavila v položaj, ki je kazal, da je pot zaprta. Kmalu so avtomatske priprave izboljšali, da niso kazale samo, kdaj ni dovoljen prehod čez progo, ampak tudi, kdaj je pre-

hod prost. S tem so dosegli večjo varnost pri uporabljanju takih naprav, ker se ni moglo zgoditi, da bi naprava, ki bi se pokvarila, kazala samo, da je pot odprta ali obratno. Dandanes so take mehanizne znake na cestnih prehodih že zelo izpopolnile signalne svetilke, ki so tako napravljene, da dajejo v času, ko je prehod zaseden, močno bleščečo se rdečo svetlobo, ki je vozač ne more spregledati, medtem ko je prost prehod označen s mirno belo svetlobo. Često so signalne svetilke izdelane tako, da se obenem, ko svetli na cesto rdeča luč, pokaže slaba rumena luč, ki svetli proti prihajajočemu vlaku, tako da ima strojevodja kontrola nad tem, ali deluje signalna naprava pravilno, ali ne.

Avtomatske signalne naprave so zelo pripravne posebno za tisto križišče, kjer križa železnica cesto s hitrim, močnim avtomobilskim prometom. Pred zapornicami imajo veliko prednosti. Predvsem zapirajo cesto samo toliko časa, kolikor je potrebno, kar se pri zapiranju z zapornicami ne da nikoli doseči. Praksa je tudi pokazala, da je signalno upravljanje bolj zanesljivo kakor zapiranje zapornic, ki je odvisno od paznika. Ima pa tako upravljanje tudi svoje slabše strani. Signalno upravljanje ne napravi križišča ob času nevarnosti neprehodnega, kakor n. pr. zapornice. To je velikega pomena tam, kjer prehajajo čez železniško progo po večini vozniki, živina, šolski otroci itd. Izdelava avtomatskih zapornic na takih mestih bi bila zelo zapletena, ker bi morale biti zapornice tako izdelane, da ne branijo prehoda iz sredine navzven, če se slučajno ujame kako vozilo med zapornice.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da imajo avtomatski svetlobni signali veliko prednosti na velikih avtomobilskih cestah, kjer križajo cesto varjeni vozači in kjer se promet hitro razvija. Na podeželskih cestah, na cestah čez tire, po katerih se premika itd. pa ima prednost še vedno star način zapiranja ceste z zapornicami.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17				18				19		
20					21				22					
23				24		25		26		27				
28	29		30		31		32		33		34		35	
36		37		38		39		40		41		42		43
44			45		46		47		48		49			
50				51		52		53		54		55		
56	57		58		59		60		61		62		63	
64		65		66		67		68		69		70		71
72			73		74		75		76		77			
78				79		80		81		82		83		
84			85				86				87			
88					89			90				91		

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začnejo pri številkah, nehajo pri debelejših črticah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 4. velika štirinožna žival, 8. nekdanji ljudski bogataš in vladar, 12. del trdnjavijskih utrd, 16. druga beseda za vogel, 17. vrsta poldragega kamenja, 18. najmanjši del vsake snovi, 19. važen del glave, 20. soustanovitelj sedanje Jugoslovanske tiskarne, 21. brezbožni izraelski vladar, 22. vrsta okrasov, 23. vrsta trdega kamenja, 25. tuja moška krstno ime, 27. poglavar divjih Hunov, 28. vrsta divjih živali, 30. mesto v zahodnem delu Romunije, 32. nemško ime za nekdanje češkoslovaško mesto, 34. vrsta lagunskega otočja, 36. pripadnik izumrlega naroda, 38. potrebnost pri tehtanju, 40. naslov slovenskega kmečkega časopisa, 42. naslovna moška oseba iz Gotovčeve opere, 44. bivša češkoslovaška politična osebnost, 46. vrsta zdravilnega zraka, 48. tuja beseda za pripravo, 50. tovarniška znamka nerjavečih izdelkov, 52. pripadnik izumrlega naroda, 54. kraj severovzhodno od Kozjega na Štajerskem, 56. vrsta severnih živali, 58. vrsta nestrupenih kač, 60. vrsta sadnega drevja, 62. oblika stropa, 64. besedovni starogrški letalec, 66. skrajšana beseda za opojnino, 68. visok naslov arabskega velikaša, 70. Kristusova beseda na križu, 72. zaničljiva beseda za suha, 74. tuja beseda za delo, 76. slovenska beseda za katerih čutov, 78. stara beseda za prepad, 80. eden od paterih čutov, 82. industrijski kraj v Bosni, 84. posmrtno prebivališče izbranih, 86. najvišji vrh v zahodnih Karavankah, 88. večja ploskovna mera, 87. pristaniško angleško mesto v jugovzhodnem delu Arabije, 88. drug izraz za živalsko nogo, 89. veliki ruski knez, 90. višavje v srednjem delu Azije, 91. trgovski izraz za predplačilo.

Navpično: 1. vrsta maščobe, 2. prebivalec evropske države, 3. naslovna moška oseba iz Gogoljevega romana, 4. druga beseda za polža, 5. vrsta močvirskih rastlin, 6. predstojnik moškega samostana, 7. slovenska beseda za katar, 8. druga beseda za poplepuha, 9. otok v Jadranskem morju, 10. vseučiliško mesto v južnem delu Anglije, 11. slovenska beseda za dentista, 12. priprava za ometanje, 13. kemična prvina, 14. slonov zob, 15. tuja beseda za nagrado pri tekmovalstvu, 23. zadeje telesno prebivališče, 24. trdnjava v severnem delu Španije, 26. štajerska beseda za del njive, 29. nekdanje ime za reko na Pirenejskem polotoku, 31. grška sveta gora na polotoku Halkidiki, 33. tuja beseda za državno blaginjo, 35. pristaniška trdnjava v severnem delu Afrike, 37. grško božanstvo ljubezni, 39. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 41. umrli slovenski zgodovinar, 43. kraj pri Cerknici na Notranjskem, 45. reka v vzhod-

Skrivnostna ladja

Med Hongkongom in Rangoonom, ki je glavno mesto države Burme, je majhen kitajski parnik z imenom »Hongting«, lagodno in počasi rezal valove. Ladja je bila zgrajena v Angliji, bila je last angleške ladjedelnice, nato jo je ta prodala neki kitajski plovnici družbi. Kapitan in posadka so bili Kitajci.

»Hongting« je bila potniška ladja za srednje in ubožnejše sloje in je seveda prevažala tudi tovore. Izvažala je Kitajce v Singapore in Rangoon in je tujca nazaj v domovino druge Kitajce, ki so si v tujini marsikaj nabrali lepo premoženje. Mimo tega je imela ladja na vožnji domov na krovu tudi malec strahotne potnike, in sicer mrtlice. Saj je znano, da se ne dá noben Kitajec, ki ima količkanj pod palecem, pokopati v tujini, ker se more umrlj z duhovi svojih rajnih sorodnikov le tedaj eniti, če počiva njegovo truplo v domači zemlji. »Hongting« je torej prevažala mrtve Kitajce, ki so vsi rumeni in mrzli ležali v svojih krstah, v njih domovino. To je bil eden od poglavitnih tovorov na vožnjah v domače pristanišče.

S to ladjo nekaj ni bilo v redu. Zgodilo se je, da se je v Hongkong pripeljalo manj potnikov, kot se jih je bilo v Rangoonu vkrcalo. Pa kaj, saj se je mogel nemara kdo vreči v morje, ker je bil življenja sit, ali pa se je mogoče zgodilo, če je bila huda nevihta, da so valovi koga pobrali s krova in ga vzele s seboj! Vendar — nekak prevečkrat se so pa le na »Hongting« dogajale take nesreče. Razen tega pa so izginili zmeraj le tisti potniki, ki so se vozili domov, nikoli pa ne kdo tistih, ki so se peljali v svet. Brez dvoma so bili na tej ladji nekakšni skrivnostni vzroki, ki so povzročali take strahotne stvari. Ali kaj neki bi bilo? Ljudje so si prišepetavali, so govorili, preudarjali — vendar ni bilo najti nobene prave sledi. Britski pristaniški urad v Hongkongu se je potihem zavzel za to temno zadevo in je sklenil, da bo stvar razčistil.

Johnny Smith, eden najboljših zastopnikov britske tajne policije na Daljnem Vzhodu, se je dobro preobelečen, z dvema tovarišema vkrcal v Rangoonu na to zagonetno vozilo. Niti kapitan niti kdo od posadke ali izmed potnikov ni niti manj slutil, da so trije detektivni na ladji. Smith je opazoval potnike in uslužbence podnevi in po-

noči, a nič sumljivega se ni pojavilo. Na medkrovju je stalo kakih sto krst z mrtvimi Kitajci, v Singapuru pa so jih naložili še celo vrsto, tudi potniki so odšli in prišli drugi, ladja je puhala dalje po Kitajskem morju — vse v redu, nič sumljivega! Smith si je dejal: Tu ne bo moči ničesar izslediti, saj se tu v resnici prav nič izrednega ne dogaja. Žive in mrtve lepo in z lahno vožnjo odpravljajo v domovino — to je pa tudi vse! Pa je vendar še dalje z vsemi čutili pazil na vse, prav kot kak lovski pes na preži. Ponoči je skrivaj ležal s svojima tovarišema v rešilnih čolnih in je opazoval življenje na krovu. Tedajci pa — nekdo ponoči, se je vendarle nekaj zgodilo, nekaj prav podlega...

Potniki so bili odšli že vsi k počitku, le nekaj moških z rumenimi očmi, je slonelo še na ograji in uživalo mlačno, brezvetrno noč, ki jo je srebrna luč mesečine prekrasno razsvetljevala. Eden moških se je začel pogovarjati s pomorščakom, ki je bil prišel mimo. Precej časa sta se pomenkovala in slednjič sta ostala sama na krovu. Pomorščak je pokazal na ležalni stol in je dejal potniku, da naj se le uleže, če si želi prebiti to milo noč zunaj. On, pomorščak, da mu bo prav rad prinesel nekaj volnenih odevi. Potniku je bilo to všeč, in pomorščak je prinesel dve volneni odevi. Oni se je zavil vanje in se lepo zleknil po stolu in kmalu zaspal v božanju toplotnega ozračja.

Druga se ni nič zgodilo. A Smith je navzile temu občutil, da se bo zgodilo še kaj. In se je.

Čez nekaj ur namreč, se je prav varno pripelazilo dvoje postav skozi eno od onih lukenj, ki vodijo na medkrovje. Smith ni bil med vožnjo še opazil teh dveh obrazov. Varno sta se ozirala okoli in se ko dve mački brezlično splazila k potniku na ležalniku. Eden je vrzel volneno odejo na glavo, spečega potnika, in ga je zadel, drugi je potegnil nož in mu ga zabodel v arce. Napačenec je sploščal močno zadržal, potem je drgetanje ponehalo; bil je mrtel. Morilca sta natančno preiskala obleko svoje žrtve, mu vzela denarnico iz suknjice, mu odpeti telovnik in odrezala poln denarni mošnjček z motvoza na prsih. Ko sta si osvojila vse, karkoli se jima je zdelo kaj vredno, sta mrtveca dvignila in ga zagnala čez ograjo v morje. Eden je odšel po vedro, zbrisal s čunjno nekaj krvavih lis in je čunjno prav tako vrzel v morje. Potem sta se oba skozi isto odprtino splazila nazaj v notranjost ladje.

Johnny Smith se je odzval s tenkim, pisanim glasom. Piratska, morilska ladja? Vse drugo se bo našlo! Srebrna svetloba polne lune mu je omogočila, da si je čim bolj natančno ogledal obraza obeh morilcev. Drug dan se je brezbržno potikal skozi vse prostore na ladji, misleč, da bo zagledal obraza morilcev. — pa ju ni našel. Čudno: vse se je zdelo ko privid, ko strašne, pošastne sanje, — in vendar je bilo vse tako resnično! Na ladji je potekalo vse mirno in ko zmeraj. O zločincah ni bilo ne duha ne sluha, — zazdelo se je, ko da sta hkrati s mrtvecem izginila v morskih valovih.

Pa je bil Johnny Smith vendarle na konju. Saj se je moralo — ali čez dolgo ali malo časa — pojasniti vse, ves tisti grozni nočni prizor. Razmišljal je sem in tja in tuhtal in si je koprneče želel, da bi ladja že vendar pristala v Hongkongu.

Nekoga sončnega dopoldneva je »Hongting« pristala v domači luki. Na pomolu jo je pričakovala četa policistov. Smith je videl, kako se je kapitan ob pogledu na policiste v uniformi prestrašil in je nejevoljno sklenil nekaj skozi zobe. Oho, tudi ti si v zvezi s tolpo, si je dejal Johnny in se je smehljajal.

Ladja je pristala in nihče se ni smel izkrcati. Smith je policiji o vsem poročal. Vsa četa stražnikov je odšla na ladjo in je preiskovala z največjo skrbnostjo vse ladijske prostore, tja do najskrajnejših kamrie. Čudno — piratov ni bilo nikjer! Ko je Smith stopal mimo krat, mu je šinila tehtna misel v glavo. Potrkal je na prvo krsto, na drugo, na tretjo — brez uspeha. Ko je potrkal na peto, se je od znotraj odzvala trkanje. Obliče dobrega Johnnyja se je kar zjasnilo. Rešitev je bila tu! Krsto so odprli, — in razbojnik, ki je planil iz nje, je od strahu onemel videč, da je obkoljen. Naglo je hotel zbežati, pa so ga že držale močne roke. Odprli so vse krste osem piratov je bilo skritih v njih, med njimi sta bila tudi morilca iz one noči. Vseh osem so odgnali ven iz mesta in jih takoj obesili na veje prvega evkaliptovega drevca.

Potniki so smeli nemoteno oditi z ladje. Kaplana in posadko so vklebili in jih zaprli v jelo: vsi so bili člani morilske tolpe. Obesenci so se tri dni in tri noči gugalni na svojih vejah v vetru kot strahotno evarilo vsem roparsko nadahnjena pomorščakom.

Piratskih voženj »Hongting« pa je bilo enkrat za vselej konec. (H. Berthge.)

Rešitev križanke

z dne 3. septembra 1939

Vodoravno: 1. Poljska, 8. lep, 11. kalif, 16. Uda, 17. oko, 18. Mario, 19. opat, 20. mačka, 21. tek, 22. Oslo, 23. Vir, 24. avto, 27. tara, 29. sak, 31. Mars, 33. Jan, 35. koridor, 37. omlat, 39. Gdansk, 41. čaj, 42. Oralje, 44. okno, 45. Anam, 46. trn, 47. Heer, 49. vada, 51. Nin, 52. Joel, 54. igra, 56. Aheron, 58. pav, 59. Lublin, 60. rival, 62. posadka, 64. oka, 65. špik, 67. irt, 68. arak, 70. rman, 73. Ars, 75. Lvov, 78. Inn, 79. Usora, 82. vile, 83. ozara, 84. aga, 85. Ter, 86. Amand, 87. Ala, 88. Reymont.

Navpično: 1. puma, 2. oda, 3. last, 4. jok, 5. skat, 6. Kotar, 7. Američan, 8. lak, 9. Ero, 10. pisar, 11. kol, 12. atom, 13. Laval, 14. Ipi, 15. Forster, 25. vodka, 26. Okno, 28. Adam, 29. soj, 30. Korn, 32. raj, 33. igo, 34. Nande, 36. oca, 38. mah, 40. Knin, 42. ore, 43. leglo, 46. tovarnar, 48. erika, 49. Varšava, 50. ara, 51. Noli, 52. jasa, 53. luk, 54. Ibar, 55. Ana, 57. hip, 58. pot, 61. Viela, 62. proza, 63. Danae, 66. klen, 69. Kugy, 71. moto, 72. nart, 74. Rim, 76. vod, 77. val, 78. IRA, 80. Sam, 81. Ren.

Rešitev zlogovnice

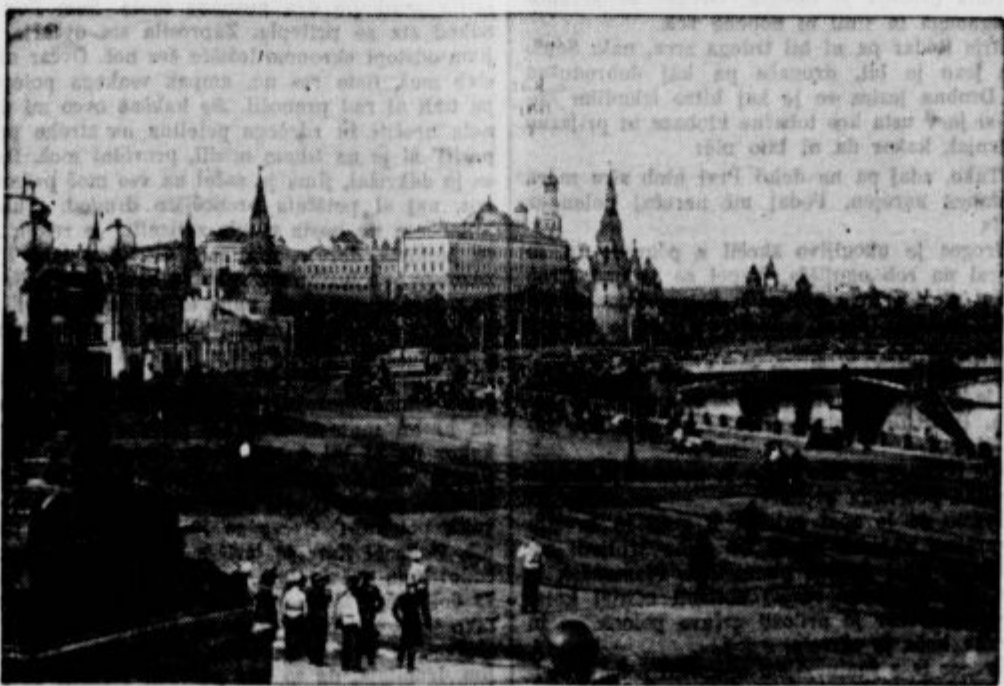
1. berilo, 2. Rimini, 3. tegoba, 4. Ingolič, 5. širina, 6. rižota, 7. telica, 8. Slovenec, 9. ovčica, 10. encijan, 11. carica. — Berite in širite »Slovenec«!

Zlogovnica

Iz sledečih 48 zlogov: a, a, ca, čle, e, e, e, gl, go, iš, iz, ja, ja, ke, ko, le, lost, ma, ma, miz, na, ner, ni, ni, nje, na, na, nu, o, poj, ra, re, ri, sa, sha, spe, ta, te, ten, tik, tor, tor, tost, tost, va, vi, vi, za — sestavi dvanaest besed z naslednjim pomenom:

1. del vojske, 2. tujka za silo, 3. zbiralec starega denarja, 4. razčlenjenost obrežja, 5. to, kar je izšlo, 6. enojnost, 7. alkohol, 8. znamenit angleški dramatik, 9. tuja beseda za napadalca, 10. tuja beseda za dvigalo za robo, 11. mesto v Španiji, 12. tuja beseda za snov.

Če si dobil pravilne besede, ti prve in četrte črke, brane od zgoraj navzdol, povedo slovenski pregovor o vojski.

Pogled na sedanjo Moskvo, ki je v zvezi z zadnjimi političnimi dogodki spot stopila v ospredje. V osadiju Kremlj, kjer stoluje Stalin.

ZOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT OAJ proti solčnim kamenčkom in bolečinam solčnega mehurja se dohva pri glavnem zastopniku: Križotška Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. — Prospekte o zdravljenju pošiljamo zastonj.

O. r. S. br. 27870-1994. Ra. 3487.

MLADI SLOVENEČ

Lov na slone v Afriki

Sonce je zašlo. Skrivnostno hitro se je spuščala tropična noč na naše taborišče. Ognji so zaplapolali in iz bližnje vasi je zazvenelo otožno petje. Udobno sem se zleknil po zaslimem ležišču. Tedaj se je zganila zavesa, ki je zakrivala vhod v šotor in izza nje se je prikazala kodrolasa glava mladega zamorca. Radovedno so se njegove črne oči uprle vame. Vprašal je:

»Bvana (gospod), ali te spite?«
»Ne, kar stopi noter, fant! Kaj pa je novega?«
Bil je Juma, 16 letni mladeč, uren kot srnjak, gibčen kot veverica, nekoliko častihlepen, a zelo prikupen in zanesljiv. Iztaknil sem ga neke med potjo. Na vsak način je hotel iti z nami v notranjščino dežele.

»Bvana, tja,« pokazal je z roko v temo, »prihajajo vsako noč sloni k jezeru.«
Skočil sem pokonci in moje lovsko srce je zadrželo v nepopisni radosti.

»Ali to dobro veš?« sem ga nestrpno vprašal. Juma je pokimal.
»Dobro,« sem rekel, »potem se pripravi za pot! Zjutraj na vse zgodaj odrinemo.«

Ob prvi jutranji svetlobi smo bili že na potu. Vzeli smo s seboj še tri domačine. Juma je nosil eno od svojih dveh pušk. Komaj dobro uro smo tako hodili, ko je Juma nenadoma dvignil roko in jo položil na usta. Njegovo bistro oko je zapazilo na tleh sveže sledove slona. Molče smo se pomikali dalje. Bršljan in gosto grmičevje sta nam zapirala pot. Previdno smo stopali čez trhla debela dreves in odmikali rastline ovijalke na stran.

Nenadoma smo odreneli. Zaslišali smo iz bližine zamolklo brundanje in cmokajoče grgranje. Vedeli smo takoj: to so sloni. Gasili so si pri mlaki žejo. Nismo jih še videli, ker nam je gosto vejevje zatiralo pogled.

Juma je stresel iz prazne patrone suho moko, da bi takoj dognal, v katero smer piha veter. S strahom smo ugotovili, da piha prav tja, odkoder je odmevalo lomastenje in brundanje slonov. Hoteli smo počakati, da se smer vetra spremeni, zato smo se splazili nekoliko na levo. Toda »umaknili« smo se tako nerodno, da smo se slonom približali še bolj: komaj dvajset korakov smo bili oddaljeni od njih. A videli jih tudi tedaj še nismo.

Goščava je oživila. S preglušajočim tuljenjem so zdiralji sloni od mlake. Streljati nisem mogel, ker sem videl samo upodabljajoče se veje. Škoda, zaenkrat so nam ušli. Toda zasledovanja nisimo opustili. Sled je vodila iz goščave na prosto stepo. Toda tudi tod je bilo zasledovanje težko, ker nas je visoka trava ovirala pri hoji in nam zastirala pogled.

Nenadoma je Juma pridružen kriknili:

»Tembo, bvana, tembo!« (Slon, gospod, sloni!)

Nekaj korakov pred nami sta se prikazala dva dolga siva slonova okla. Dvignil sem puško, pomeril in sprožil. Slon se je obrnil in se spustil v beg. Ustrelil sem še dvakrat za njim. Tedaj se je slon nepričakovano obrnil in se zakadil proti meni. Ko se mi je tako približal na šest metrov, sem mu pognal strel naravnost v čelo in bliskovito skočil na stran. Pobesnela žival je prilomastila tako blizu, da bi jo bil lahko prijel za rilec. Ustrelil sem znova — in ostal mi je samo še en naboj. Obrnil sem in zakričal:

»Patrone, Juma!«

»Bvana, jaz jih nimam! Nosači jih imajo!« je zahropel Juma.

Moj Bog, kje so nepridipravi? Gotovo so pobegnili. Kaj zdaj? V puški sem imel zadnji naboj. Če ta ne pogodi cilja, sva izgubljena.

Slon je neke v visoki travi divje rjovel. Mor-da je bolan in ne more dalje? Moje upanje je takoj splahnelo, kajti slonovo rjovenje je prihajalo čedalje bliže. Toda orjak je postal previden in zvit. Ni slepo drvel proti nama. Bližal se je počasi, z grozeče dvignjenim rilecem. Vztrepetal sem: Samo čudež naju more rešiti.

Juma je čepel poleg mene. Bil je bled, a pripravljen na vse. Vedel je, da gre za življenje in smrt.

Slon se nama je približal na deset korakov, toda še zmerom naju ni videl.

V tem trenutku se je Juma v velikanskem skoku pognal mimo mene in tekel visoko vzravnano — naravnost slonu nasproti. Že je bil čisto blizu njega.

Slon je okrenil glavo v ono smer. Zagledal je zamorca in razkačeno dvignil rilec, da bi predz- neža zgrabil.

Tedaj pa sem jaz dvignil puško, hladnokrvno pomeril slonu nekaj centimetrov pod uho in pritisnil. Kakor od strele zadet, se je slon zrušil na tla. Oddahnil sem se. Nekaj kot gora težkega se mi je zvalilo od srca. Hitri korakov sem pohitel zamorcem nasproti.

»Bvana, to ste imenitno naredili!« je zaklical ves srečen in vesel. Brezskrbno je skakal po ogromnem trupu ubitega slona in me ni razumel, ko sem mu s trepetajočimi prsti hvaležno pobožal kodrolaso glavo.

Slikanica za god

Izrežite zgornjo risbo in jo nalepite na bel karton. Potem vzemite v roko čopič in barvice ali pa barvaste svinčnike in pobarvajte risbo čim lepše.

Deklica naj dobi zlato-rumene lase, zagorele nožice, ročice in obraz, modro oblečko z rdečimi okraski spodaj in zgoraj ter črne čevljičke. Šopek, ki ga drži v roki, naj ima rdeče in rjave cvetove, liste pa zelene. Kužek, ki stoji ob njenih nogah, naj ostane bel, lise pa naj ima rjave. Srce, na katerem deklica stoji, naj bo temnordeče. Lahko pa pobarvate risbo tudi drugače — po svojem okusu.

Tri najlepše slikanice bodo nagrajene. Pošljite jih najpozneje do četrtka, 14. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

Medved in komar

(Slovaška pravljica)

Sešel se je medved s komarjem.
»Ti, komar, sedita na aleherno živo stvar in sesaj iz nje kri,« je rekel medved. »No, povej mi, katera kri je najslajša?«

»Človeška!« je odgovoril komar.
Tedaj se je medved odločil, da pojde za človeško krvjo. Srečal je dečka in ga vprašal:

»Stoj! Ali si ti človek?«

»Sele bom!« je odločno odgovoril deček, kakor da bi hotel biti v tem hipu dorasel človek.

»Niš se ne usti,« je zamrmral medved. »Kar šele bo, mi niš mar.«

Hlače je dalje in srečal berača.

»Stoj! Ali si ti človek?«

»Sem že bil,« je zaključil prosjak in se je skrčil, da bi ga ne bilo videti.

»Le krči se,« je zamrmral medved. »Kar je bilo, ni zame.«

Šel je dalje in dalje in je srečal vojaka na konju.

»Stoj! Kdo si?«

»Človek z glavol!« je odgovoril vojak in pogljal konja.

Ali medved se je pognal za njim in grdo rohnel nad njim.

Vojak se je razjezil. Potegnil je sabljo in mahnil po medvedu, da je iz njega brizgnila kri.

Medved ni umel takšne šale in je začel bežati. Vojak pa je zgrabil puško in ustrelil za njim.

Ko se je medved spet sestal s komarjem je pravil:

»Morda je res človeška kri najslajša, ali nikdar več me ne zvašči nanjo!«

»I, zakaj ne?« se je zasmejal komar.

»Zato, ker človek ne pozna šale. Komaj sem planil nanj, je iztegnil jezik, tako dolg in oster, da je segel do kosti. Ko sem se pa obrnil od njega, je pljunil za menoj in mi brizgnil svetlo strelco v bok, da sem se od bolečine opotekel. Zdaj me boli tudi pod kožo.«

Zivahni komar se je smejal nerodnemu medvedu. Kar počil bi bil od smeha. A to se ni moglo zgoditi, ker komar nima masti, ko pa pije vsem živim stvarjem samo kri.

V deželi poštenjakov

Gospod Kovač se je napolil v deželo poštenjakov.

Šel je prenočevat v neki hotel. Preden je zlezal v posteljo, je hotel zakleniti vrata svoje sobe. Toda ključa ni bilo v ključavnic. V deželi poštenjakov ključev sploh ne poznajo. Čemu tudi — ko so pa tam sami poštenjaki doma! Niti enega vlomilca in niti enega tatu ni med njimi. V deželi poštenjakov je človek pred tatovi v nezaklenjeni sobi bolj varen, kakor v katerikoli drugi deželi — v aeroplanu, 10.000 m visoko nad zemljo!

Gospod Kovač je nekega dne pozabil dežnik ob ribiški koči na obali. Šele čez pet dni se je spomnil nanj. Ko ga je šel iskat — glej čudo: dežnik je še vedno slonel tam! Neverjetno kaj? Pa je le živa resnica. Gospod Kovač bi bil prav lahko pustil vrečo cekinov na onem mestu in nihče se je ne bi dotaknil do konca dni. Takšni poštenjaki so ljudje v deželi poštenjakov.

Preden je gospod Kovač odpoštoval iz dežele poštenjakov, si je privoščil izdatno kosilo. Natakaj mu je predložil račun in gospod Kovač je plačal. Potem je vzel dežnik in plašč ter odhlačal iz hotela. Toda ni bil še tri korake oddaljen od hotelskih vrat, že je na vso sapo pritekel za njim natakaj in kričal na ves glas. Kaj se je zgodilo? Gospod Kovač je pri odhodu iz hotela položil na mizo droben novček — napitnico za natakarja. In ta novček mu je v tem hipu natakaj vrnil, tako je bil pošten!

Kajne, res lepo, prelepo mora biti življenje v deželi poštenjakov? Škoda, da nihče ne ve, kje ta čudovita dežela leži...

ca Ródarja. Prvič v življenju je videl, kako se izdeluje sir.

Ovčar je našel v kotel tri polne golide mleka. Potrpežljivo je počakal, da se je začelo iz kotla kaditi. Preden pa je mleko utegnito zavreti, je žerjavico skrbno razgrebel na stran. Stopil je k polici, vzel z nje nekaj sirša in ga vrgel v kotel. Potlej se je oborožil z lesenim trkačem in začel mleko nad razgrebeno žerjavico mešati. Mešal je in mešal, da pa bi jima med mešanjem hitreje minil čas, je začel Gregcu pripovedovati storijo iz davnih dni:

»Prav na tem kraju, kjer jaz zdajle garám kot črna živina, ti pa zijala prodajáš in lenobo paseš, je nekoč stala pastirka koča. Tako lepa in prostorna, kakor je ta, kakopak ni bila, tisto res ne, ampak kar dobra je bila za tiste dni. V koči je živel ovčar, ki je znal delati takšen sir, da bi si celo zlojed vseh deset krempeljev obližnil, če bi ga samo povohati smel. Pa sta nekega večera prilazila semkajle dva neznanca moža. Sam Bog vé, odkod sta se pritepla. Zaprošila sta ovčarja, naj jima odstopi skromno ležišče čez noč. Ovčar ni bil slab mož, tisto res ne, ampak vsakega potepuha pa tudi ni rad prenočil. Še kakšno ovco mi utegneta uročiti in rdečega petelina na streho pripeljati! si je na tihem mislil, previdni mož. Da bi se ju odkrižal, jima je začel na vso moč prigovarjati, naj si poiščeta prenočišče drugod. »Tukajje niti očesa ne bosta mogla zatisniti,« je rekel, »ker se jagnjeta derejo vso noč.« — Eden izmed neznanec je zamahnil z roko in se zarežal: »Naj se kar derejo, prav niš naju to ne bo motilo!« Kaj je hotel ovčar? Sprevidel je, da bi bilo vse prigovarjanje zaman. Preden je moža spravil k počitku, jima je še z mlekom in žganci postregel. Eden izmed možakarjev je ves čas molčal, kakor da bi bil mutast, drugi je pa ves čas gobezdal, kakor da bi bil s klepetuljo Ropotuljo v sorodu.

Ko je zadnji bližljaj popravil vase, je odločil žlico in veselo rekel: »Bog in sveti Duh, jaz sem velik potepuh!« Ovčar se je zgrozil, rekel pa ni nič. Odkazal jima je ležišče v ovčiji staji. In glej čudo: tisto noč so bila jagnjeta tako mirna, kakor že dolgo ne. Mož sta jima na nekakovo piščalko tako lepo zadrževala, da so jagnjeta zavzeto poslušala in se kar pozabila dreti. Tako dolgo sta jim drumlala, da so kar po vrsti blaženo zaspala. — Ob zori sta bila moža že na nogah. Zahvalila sta se ovčarju za gostoljubnost in mu začela prigovarjati, naj gre z njima v Vivlje, da mu po-

MLADA NJIVA

Darinki v slovo

Ob svežem grobu sem slonela, nazaj v daljavo hrepnela. Takrat so bili dnevi rajsko lepi, kot spevi še nikdar izpeti.

Takrat pomlad je bila kakor zarja, ki z jutrom rožnatim se pogovarja, takrat se plette amo si venčke bele, z metuljčki v soncu rajale vesele.

Zdaj ni te več... Kot drobna roža v logu samotni si zvenela, odhitela k Bogu. Na tvojem grobu kakor svečka bela v jesenskem vetru bolno sem vzdihnila...

Olga Kurčova, Zagorje ob Savi.

Metka in muc

Muc je pouzmal in pohrustal meso, ki ga je mati skuhala za kosilo. Namesto mesa je morala potem postaviti na mizo ocvrta jajca. To pa Metki ni bilo všeč, ker ocvrtih jajc ni marala.

Ko so sedeli pri mizi, je mati rekla:

»No, Metka, ali danes ne boš molila?«

»Nak,« je rekla Metka. »Kar muc naj molí, saj je tudi meso on pohrustal!«

Kratka povest

Janežek povpraša mater: »Mama, ali kaj rada poslušáš povesti?«

Mati: »Rada jih poslušam, rada.«

Janežek: »Ali hočeš, da ti eno povem?«

Mati: »Kar povej jo.«

Janežek: »Ampak bojim se, mama, da ti ne bo všeč.«

Mati: »Zakaj ne? Kar povej jo.«

Janežek: »Ampak veš, mama, ta povest je zelo kratka.«

Mati: »Niš ne dé, kar prični.«

Janežek: »Pa bom. Torej poslušaj! Nekoč je v kuhinji na polici stal lonček, ki je bil poln sladkega mleka za sestro Mico — to mleko sem jaz popil, lonček pa razbil!«

Vožnja čez reko

Neki tujec se je zmenil s čolnarjem, da ga bo prepeljal čez reko za dva dinarja. Čolnar pa je bil kaj neroden: eredi reke je prevrnil čoln in tujec je štrbunknil v vodo. Ker pa je znal dobro plavati, se je rešil na breg. Takoj za njim je priplaval na breg tudi čolnar.

Tujec ga je začel zmerjati:

»Neroda, pojdite raje česte pometat! Zdaj se za dva dinarja kar obrišite pod nosom!«

Čolnar pa je rekel:

»Oho, gospod, tako se pa nisva zmenila! Dvanajst dinarjev mi boste dali, nič več in nič manj!«

»Nesramnež! Ali si nor?« je zakričal tujec.

Čolnar pa je mirno rekel:

»Da, dvanajst dinarjev. Za prevoz dva dinarja, za kopanje pa deset!«

Listnica Kotičkovega strička

Majdica Kadunc, Bled. — Za srčkane pozdrave iz kraja, ki ga pesnik imenuje »otok bleški, kinč nebeski«, se Ti prav lepo zahvaljujem. Prijeto presenečen sem bil, da si se po dolgem času spet oglasila. Le škoda, da mi nisi kaj več pisala. Včasih si bila bolj gostobesedna. In kakšne slike si mi pošiljala! Še danes jih imam živo v spominu, tako imenitne so bile. Ali si zdaj slikanje čisto opustila? Škoda, velika škoda. Nemara bi v alikarski umetnosti prekosila vse slikarje, ki se zmerom pričkajo med seboj, kdo izmed njih je najslavnejši in najznamenitejši. Tako se pričajo med seboj, njihove barvice in čopiči pa lepo v miru počivajo na kakšni zaprašeni polici...

Daj, daj, loti se spet slikanja!

Kotičkov striček.

Mirko Kunčič

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Pastirček Gregec in zmaj

(Pripovedka za mlajše)

(Nadaljevanje)

V glavo mu je šinila stavega misel: Zmaj! In on nima sabljice s seboj... Če ga pošast goreča zdajle zgrabi, bo po njem. Preden bo utegnili reči: Zbogom, ti preljubi svet! — bo že izginil v zobatem žrelu.

Kar odneslo ga je iz jame. Sam ni vedel, kdaj in kako je prital ven. Ubral je po grušču navzgor, da mu je jemalo sapo in vid. Na oštrnem bodičevju si je opraskal roke in noge in še plateno srajco si je na rokavu raztrgal. Tik pod vrhom Graničnice se je spodtaknil ob rogovilasto korenino in nemilo dregnil z nosom v pečeno tla. Desna koklja je obhitala pod korenino kot v kačjem precepju. Strah mu ni dal, da bi jo bil zvlekel na beli dan. Z eno samo dokljo na nogi je bežal dalje.

Tako je do smrti upehan in bled pridrvel do koče sredi Zrnovih Ravni in planih čez prag. Kar sesedel se je na pograd. Nobene besede ni mogel stisniti iz sebe, tako ga je imela groza v oblasti.

»Za božjo voljo, kaj pa je?« se je vznemiril stric Ródar.

Gregec je obupno hlastnil po sapi in posrečilo se mu je, da je spet dobil dar govora.

»Zmaj!« je planilo iz njega.

»Béži no, béži!« je revsknil ovčar in ga močno neumno pogledal.

»Naj se mi jezik posuši, če ni res!« se je Gregec rotil. In začel mu je na dolgo in široko razlagati, kaj je v jami doživel.

»Čemu pa rineš vanjo, trepč!« ga je ozmerjal stric Ródar. »Ali ti nisem rekel: Fant, ne draži mi zmaja, če ti je življenje ljubo!«

»Takisto pa že niste rekli!« se mu je Gregec uprl.

Stric Ródar je zacepetal z nogami in očeto vsko strogro zarobantil:

»Preklemski fant, ali te ni mati učila: Ne ugovarjal starim ljudem! Še eno mi zini, pa ti jo prisolim, da boš videl sto gorečih pošasti na mah!«

Huda grožnja je zalegla. Gregec se je čutil premaganega in zinil ni nobene več.

Stric Ródar pa ni bil trdega srca, nak. Samo nagle jeze je bil, drugače pa kaj dobrodušen mož. Drobna jezica se je kaj hitro izkadila. Zatlčil si je v usta kos tobacne klobase in prijazno zagodrnjal, kakor da ni bilo nič:

»Tako, zdaj pa na delo! Prvi hleb sira mora biti danes narejen. Podaj mi naročaj polen iz glist!«

Gregec je ubogljivo skočil s pograda in se skobacal na rob ognjišča. Vzpel se je pod strop in začel vleči grčava polena izza tramovja ter jih podajati ovčarju. Zmaj v Blaščevi jami je bil pozabljen...

Stric Ródar je podrsnil žveplenko ob hlačnico. Malo je zasmrdelo po žveplu, a žveplenka ni zagorela. Podrsnil je drugo, tretjo in nazadnje zarental!

»Le počemu je bilo treba te novotarije, ko pa ni vredna počenega groša!«

Zvesto se je spet zatekel h gobi in kresilu ter spretno ukresal ogenj. Iz suhe trhljadi na ognjišču je šinil droben plamenček. Plamenček je zrasel v plamen in veselo obližnil očrnel kotel nad seboj. Ovčar je priložil grčava polena — in pastirska koča je oživila.

Gregec je z zanimanjem opazoval početje stri-

* Gliste = tramovje pod stropom, kjer se suše drva.

kazeta kraj, kjer leži zakopan zaklad. Če vesta zanj, zakaj ga ne odkopljeta sama?« jima je ovčar zabrusil pod nos. »Eh, midva imava zlata že dovolj!« se je pobahal mož gofliča. Ovčar pa je bil pobožen človek. Misli si je: »Bog ve, Bog ve, ali nista potepuha s samim zlodejem v zvezi? Ostal je trden in ni šel z njima. In tako je v Vivljah še danes zakopan zaklad.«

Zaklad! Kakšno čudovito moč ima ta beseda na človeško uho. Tudi Gregca je vsega prevzela. Ze je hotel odpreti usta in predlagati stricu Ródarju, da bi zakopani zaklad poiskala. Pa mu je stric Ródar besede kar snedel z jezika. Robato je zaklinal:

»Ne zijaj kot preklana klada! Tistole posodo mi daj!«

Gregca je kar vrglo k polici. Vzel je zaželeno posodo in jo pomolil ovčarju.

Mleko v kotlu se je bilo med ovčarjevim pripovedovanjem dobro zgostilo. V njem se je napravila zajetna kepa in se potopila na dno. Ovčar je usledilo dvignil in jo varno položil v širok obod. Obod je odnesel v temen prizidek koče, ki mu je služil za shrambo. Skozi ozko lino je uhačala vanjo le medlo svetloba. Vse polno širokih polic za sirnate hlebe je bilo v njej. Položil je prvi sveži hleb sira na eno izmed polic in ga močno potresel s soljo, da se ne bi do njega prikradle muhe in izlegle vanj svojih jajčec. Svoj prvi sirarski izdelek je nazadnje skrbno pokrnil, potlej pa se je vrnil k ognjišču in svečano rekel:

»Sir vsa naredila, zdaj pride na vrsto skutale!«

V kotlu je ostala vodeno bleda brozga. Po njej so kmalu začele plavati rahle kepice. Ovčar jih je začel loviti z zajemalko in polagati na lesen pladenj. — To je bila skuta. Ovčar jo je strokovnjaksko poskusil, zamokljal z jezikom in zadovoljno rekel:

»Kar dobra je!«

»Kaj boste pa naredili z vodo, ki je v kotlu ostala?« je povprašal Gregce.

»Trepč, to ni voda, to je sirotka!« ga je počul ovčar.

Nalil mu je zvrhan lonček sirotke in še kos skute mu je na krožnik poveznil. To je bilo nekaj za Gregca! Pospravil je vase oboje — sirotko in skuto — preden bi kdo utegnili šteti do sto.

* Obod: model za sir.

(Dalje prihodnje nedeljo.)

ZA DRUŽINO

Poslednja dva s počitnic

Alkohol na svetlem

Opozorilo!

Svarim vsakogar, da nisem plačnik dolgov svoje žene I. I., ki bi jih storila v mojem imenu.

Take vrstice v časopisih gredo vedel brez zanimanja mimo nas, dasi se večkrat, kar prevečkrat pojavljajo v listih in je v njih ozadju skrito veliko, socialno vprašanje. Te vrstice nam govorijo o razpadu najbitnejše celice vsakega naroda, to je družine, in namesto da bi ta razkroj skrili očem javnosti, se s svojim razjednim obličjem bahaško ponaša v oglasnem oddelku časopisa. Imena prizadetih se nam razprto tiskana blečijo v obraz in nam kažejo, kako more človek svetost zakona opijuvati in svojega zakonskega druga ali zakonsko družico izročiti javnemu zasmehovanju. Take vrstice predstavljajo zaključek družinske žaloigre. Kakšen bo končni obračun te žaloigre, smo morali, žal, že večkrat doživeti. Kolikokrat vodi ta pot za jetniško obzidje ali v smrt. Strahotno je že število ločenih zakonov pri nas. Koliko domačih ognjišč se zruši in pokoplje pod seboj spoštovanje in čast zakoncev in morale.

Po poročilih odvetnikov je skoraj v vseh primerih alkohol pravi povzročitelj zakonskih ločitov. V drugih primerih pa ima precejšen kos bremena na vesti. Jasno misleči ljudje, ki niso omračeni po alkoholu, so si že pred zakonom svesti nalog zakonskega stanu in se zavedajo dalekosežnih posledic svojega sklepa, in v kasnejšem življenju se vedejo s svojim zakonskim drugom s tistim razumevanjem, ki je za skladno skupno življenje neobhodno potrebno. Niti malo jim ne pride na misel, da bi si podrl svojo življenjsko srečo. Brezalkoholni ljudje vsebujejo toliko moči, da iz svojega duha iztrebijo razvratna, pregrešna nagnjenja in imajo smisel za čednost in srce za lepoto in plemenitost. Drugače pa je s tistimi ljudmi, ki je njih duhovno življenje spričo vseh vtisov in pregreh že otopelo, otopelo večkrat tako, da ta otopenost niti ni več vidna. Te otopenosti se človek najlaže in najtrajnejše nalezne z rednim, čezmernim uživanjem alkohola.

Majhna slika:

Mlad človek »solidnih« nazorov se ne more premagati, da ne bi svoje nedelje preplezal. Pri tem ne pozabi biti »cel mož«, po geslu: »Kdor ni bil še nikdar pijan, ta ni cel mož.« Že napol v omotici, ves razbitchan po erotičnih melodijah jazza, vrti »mladenkoc« v krogu s seboj. Vpliv alkohola na obeh straneh in pa vsa okolica, ki nima nič opravka s pravo resničnostjo, pa še »nesolidni« nazor — privedejo oba v zakon. »Kar je Bog privedel skupaj, tega naj človek ne loči,« pravi pregovor. A pri tej izbiri ni imel Bog nobene velike vloge. Sploh ga ni bilo zraven. Potem, polagoma, vstaja zbujenje. Ona ne zna kuhati, ne gospodinjiti, ne varčevati. Zna samo plesati, se zabavati — in to izborni. On si ne zna pomagati, hodi samo h kegljanju, v krčme itd. Pomoči je prepirl. Psavke frčijo sem in tja, slednjš tepež, konec pa beremo v razprtih črkah:

»Svarim vsakogar...«

Oprane rokavice - nove rokavice

Slabo pranje pokvari celo najlepše rokavice. Pravilno pranje pa je kar umetnost zase. Predvsem voda ne sme biti strda, ampak naj bo deževnica ali pa vsaj prekuhana voda.

Vzemi torej malo te vode, segrej jo in raztopi v njej primerno količino milnih drobecov. Ko to dobro premešaš, da se pění, vlakneš vanjo rokavice, ki si jih daš na roke. Zdaj »roka roko umiva«. Madeže odstraniš s ščetko in posebnim čistilnim sredstvom. Ko to opravimo, strkljaj rokavice skupaj tako, da je prišla notranja stran na vzven, nakar očistimo notranjo stran. Paziti je treba, da ne natezamo koncev prstov, da potem niso razvlečeni.

Potem vodo nalahko iztisnemo (ne ožmemo!), nakar rokavice dvakrat v mlačni vodi izperemo in vselej iztisnemo, in sicer začeni pri prstih in navzgor. Da bo usnje čim bolj mehko, dajmo rokavice po pranju namazati s milom. Navadno pa ostane usnje mehko s tem, če damo v zadnjo vodo polno žlico glicerina.

Za sušenje zvijemo rokavice v brisalico, ki posrka vlago. Pri tem jih močno napihnemo in jih položimo na brisačo tako, da so konci prstov obrnjeni k tebi, nakar jih zavijmo. Potem pa brisačo previdno ožmimo, da iztisnemo še zadnjo kapljico vode.

Zdaj se začne že pravilno sušenje, pri čemer rokavice vzamemo spet iz brisače, jih napihnemo in jih previdno natezamo, da dobijo pravilno obliko. Nato jih dajmo v sobi sušiti, nikoli na sonce ali k peči!

Ko so že skoraj suhe, je treba rokavice dobro zgnesti, da so prožne; vsakršno gubico je treba izgladiti.

Sipek v jesihu in sladkorju

Skuhaš do čistega 40 dkg sladkorja na 1 litru vode (10 minut), jemlješ pene proč in ohladiš. Potem primešaš tri četrti kg opranih brusnic in 1 liter tropinovec. To daš v steklenico, buniš, da stoji na toplem 4-5 tednov, nato liker precediš in ga daš v steklenice.

Liker iz brusnic

Na prtju obribaš 1 kg zrelih šipkovih jagod, odrežeš jim vrh in izbrskaš z žlico peške. Nato prevreš pol litra vinskega jesiha, 75 dkg sladkorja, kosček cimeta in nekaj žlic. Jagode kuhaš v tem 10 minut. Vse skupaj daš v kozarec, čez dva dni pa sok malo prevreš in jagode še enkrat zavreš, daš nazaj v kozarec, in ko se shladi, zavežeš.

Najlepši namen zakona

Kaj je čisto na koncu konca namen zakona — to smo v dosedanjih izvajanjih o zakonu omenili nekajkrat le mimogrede. Na to vprašanje odgovarjajo razni razno. Romanopisci — bralci in — bralke, tisti, ki gredo bolj za čustvom kot za hladno mislijo, pravijo: »To, da sta taka dva »endlich allein« (vendar naposled sama),« češ da je medsebojna zakonska ljubezen največji namen in največja dobrina zakona. Drugi, ne tako čustveni in bolj miselni, odgovarjajo pravilno: »Ta zadnji namen so, kakor vse kaže, otroci.« Tretji se pa tudi s tem odgovorom še ne zadovolje in pravijo: To nikakor še ni vse, če so otroci prišli, tudi še ni vse, da te otroke hraniš in oblačiš — vse, kako se človek rodi in razvija, kaže, da je končni cilj zakona le vzgoja otrok. Ostanimo za trenutek pri teh tretjih, kajti — res! — prav imajo.

Po svetu so cele skladownice vzgojne literature. Pa tudi: koliko raznovrstnih vzgojnih načinov (metod)! Od nekdanje »spartanske« pa do najnovejših amerikanekih metod — vsaka hoče biti najboljša in skoraj edino prava. Dasi pa tako različne — v eni stvari se strinjajo vse: najvišja življenjska naloga zakoncev je vzgoja njih otrok.

Treba je samo odpreti oči zdravega razuma, gledati in opazovati, pa je razum o tej resnici takoj jasno prepričan.

Ze dejstvo, da pride človek na svet kot pravi neboljence, da potrebuje leta in leta nege in domače oskrbe — če ne, otrok umrje! — kaže, da morajo zanj skrbeti drugi. To je božja, Stvarnikova naredba! In kateri drugi, če ne starši? Zato je Stvarnik združil s ljubeznijo očeta in mater, dal obema ljubezen do otroka in določil že v začetku, da mora ostati zakon nerez-družen — vse to meri v prvi vrsti na rojstvo in ohranitev otroka.

Človek pa je čisto svojevrstna božja stvar: Je vsakdanje hrane si išče drugače kot katerakoli žival — že zato ga je treba vzgajati. Ali glavno je: človek je umno bitje in je božja njiva, v kateri je nasejano vse polno božjega semenja, pa tudi plevla, ki ga je zasejal v to njivo »sovražni človek«. Sam od sebe pa nima človek nikdar tiste moči, da bi mogel ruvati ta plevel in gojiti vztrajno to božje seme v sebi — tu je treba staršev, ki ga uče, in ga, če je treba, prisilijo s strogo disciplino, da vse božje v njem res raste ter zamrje vse vražje. Drugače raste človek kakor gaber v hosti, sebi in drugim v nesrečo!

Ta vzgoja mora biti od staršev samih, vsaka druga je bolj ali manj slab nadomestek. Staršem je dal Stvarnik v srce ljubezen do otrok, otrokom ljubezen do staršev — vzgoja pa, ki jo narekuje, in vzgoja, ki jo sprejema ljubezen, je najboljša. Saj vemo, da tu vzgoja zahteva od gojenca včasih težkih odgovorov: te so pa mogoče samo v ozračju ljubezni: če ljubezen vé, da jih naklada ljubezen.

Danes se posebno izrazito proslavlja materinstvo. Po mislih člankarja preveč in včasih od takih, ki nimajo v tem pogledu jasnih pojmov. Misli se preveč samo na materialno plat materinstva, kakor da je že v tem vsa veličina matere. Proslavljajo se žrvice, ki so združene z materinstvom, proslavljajo se materinska, četudi čista naravna ljubezen, ki jo je materi brez kakih njenih zaslug položil v srce Stvarnik. Ne v žrtvah za otroka, ne v naravni ljubezni do njega — ne, v tem ni veličina matere, pač pa v njeni skrbi za vzgojo otrok, zlasti pa v skrbi za njih vzgojo v božje otroke. Take matere so po lepi besedi nekaterih cerkvenih očetov naravnost »Kristusove matere«, ker vzgajajo svoje otroke v brate in sestre Kristusove.

Primerna oblačila za šolo

Obleka ima bolero, ki je — kakor obleka — okrašena z belimi našitki. Plašč je iz volnenega blaga sitastega vzorca in s kapuco.

Takšnele kapuce, ki je za razne prilike, si narediš iz trikota, pri čemer je zadnji vogal obrnjen na sprednjo plat in pritrjen.

Domáci vrt

Zelenjadni vrt

mora biti posebno skrbno prekopan in pognojen. Razen glavnih poti, ki jih nalahko utrdim, ne delamo nobenih drugih, ker so nam pota pozneje pri prekopavanju in pri preurejanju vrta le v oviro. Površino skrbno izravnamo in če je prevelika in neprimerna, jo razdelimo v terase in v brežine. Tako lahko vsako ploskev izravnamo in pripravimo za saditev. Posamezne površine zelenjadnega vrta razdelimo v primerno široke grede in pota zahodimo. Ob straneh pustimo majhne gredice za cvetje.

Zelenjadni vrt razdelimo na 3 večje in 1 manjši del, kjer pridelujemo vso zelenjavo menjaje. S tem prihranimo mnogo na gnoju in do dobra izrabimo zemljo. Vsako leto pognojimo en del vrta, nanj pa nasadimo v prvem letu rastline, ki potrebujejo mnogo hranilnih snovi. To so: vse vrste zelja, solate, kumare, paradižnike itd. V naslednjem letu pridelujemo na tem prostoru, ne da bi gojili, radič, špinado, repe, peso, zeleno, por, poljsko solato in črni koren. V tretjem letu pa kultiviramo na tem mestu le rastline, ki ne potrebujejo svojega gnojenja: fižol, grah, čebulo, česen in druge.

Pri takem menjalnem gospodarstvu ne pridejo bolezni tako do veljave, porabi se mnogo manj gnojila in se kar najbolje izkorišča zemlja. Prihodnje leto gnojimo drugi del, tretje leto pa tretji del vrta. Če je zemlja bolj slaba, ji primešamo v drugem in tretjem letu po gnojenju še malo komposta ali pa jo pognojimo s primernim umetnim gnojilom.

Na manjši, četrti, del vrta pa nasadimo šparglje, rabarbaro, vrtno jagode, kuhinjska zelišča: majaron, timijan, drobnjak, žajbelj; kratko vse, na istem mestu več let rastoče zeli.

Zelenjadni vrt pa mora imeti tudi prostor za kompost. Kompost postavimo v čimbolj oddaljen kot vrta, preden pa nasadimo grmovje, da tako krhljemo nelepi, a zelo potrebni prstov. Tudi topla greda spada v zelenjadni vrt, kjer lahko sejemo že v rani pomladi zelenjavo, čez zimo pa hranimo v njej razne pridelke.

Glavna pota naj bodo vsaj en meter široka, stranska pol metra, grede pa razdelimo s 30 cm širokimi stezami. Gredice naj bodo široke 1,20 m. Ta širina je najprimernejša za obdelavo in pletev. Stezica in greda imata skupno 1,50 m širino.

Ako nima vrt pravilnih oblik, ga moramo razdeliti na priprave dele, ostanke pa nasadimo s trajnimi rastlinami kot s šparglji, rabarbaro,

vrtnimi jagodami itd. Prav tako lahko postavimo na te dele toplo gredo, kompost, ugo; ali pa zasadimo grozdje, kosmulje itd.

Neobhodno potrebna za zelenjadni vrt je vodna naprava, kad ali bazen. Vodo iz vodovoda natočimo najprej v posodo, da se nekoliko ogreje in šele nato jo smemo uporabiti za zalivanje. Zelenjadni vrt zalivamo le zvečer, ko sonce zaide. Čez noč se rastline naskrajo vode in osveže. Na 1 kvadratni meter porabimo 1 škropilnico vode. Tako zalivanje zadostuje za več dni. S tem, da vsak večer ali pa še celo dvakrat dnevno zalivamo gredice in porabimo, kot je v navadi, le eno škropilnico za vso gredo, rastlinam nič ne koristimo, sebi pa vzamemo mnogo dragocenega časa.

Narobe znanje o prirodi

Mnogo ljudi trdi, da žirafa krične, ko ji preti smrt. A to naziranje spada v isto vrsto kakor menjen, da noj glavo vtiakne v pesek, češ da ga ne bi nihče videl. Res pa je, da se noj, ko mu grozi nevarnost, uleže plosko na pesek, a glavo dvigne za nekaj centimetrov kvisku, da opazuje okolico. Večkrat govorijo, da slon nikoli ne pozabi, če mu je kdo kaj hudega prizadejal. Tudi ta domneva spada k narobe znanju. Resnično je pač, da imajo sloni izvrsten epomin, in znano je, na primer, da cirkuski sloni še čez leta natančno vedo za kako pot, po kateri so že kdaj šli, pa čeprav jih v drugo njih ne vodi. Narobe je tudi menjenje, da kače, če vidijo, da grozi njih mladim, čem nevarnost, te mladice požro in jih potem spet nepoškodovane izgoltajo. Brez dvoma se pripeti, da kače svoje mladice požro —, a da bi ti mladici še kdaj prišli na dan, to je pač čedna storija, resnica pa ne.

Kako oznažiš dežnik

Umazanega dežnika ne smeš nikoli subega osnažiti. Ko je še moker, ga kol razpni in ga umij s čisto, mlačno vodo, v kateri je za žlico salmijaka. Potem ga dobro izperi z jesihovo vodo, da se barva ne izgubi.

Prav stari dežniki navadno nič več ne držijo vode. A nepremišljivi postanejo, če pomešajo žlico parafina s 30 žlicami petroleja. To mešanico dobro pretreseš, dokler ni parafin nič več viden, in dežnik temeljito izplakneš s to raztopino. Za to delo moraš imeti majhno gobo, ki je pa ne smeš preveč zmočiti. Nato daš razpet dežnik na srak, a ne na sonce.

»Gospodična, povejte mojemu možu cene, po tej se ne bo več tako režal!«

Naš domači zdravnik

H. P. R. Zaradi krčnih žil se vam je napravila rana na nogi. Koža je posivela. Stari ste 65 let, tehtate 120 kg. Kaj bi napravili, da bi se rana čimprej zacelila? — Rane, ki se pojavljajo zaradi krčnih žil, se le počasi zaceljujejo. To pa zaradi tega, ker so ti deli tkiva slabo preplavljeni s krvjo, torej slabo hranjeni. Nogo morate razbremeniti. To se pravi, da morate počivati in nogo visoko podložiti. Če imate vnetje okoli rane, si morate devati obkladke. Po navadi se v okolici rane napravi ekcem, suh ali moker. Treba je ozdraviti ta ekcem. Zdravljenje je drugačno pri suhem in zopet drugo pri mokrem lišaju. Pri ranah, ki se le nerade celijo, si pomagamo z obsevanjem s kremenovo lučjo. Zelo priporočljivo je cinkov lepilni povoj. Tega pa napravimo šele takrat, ko se je rana že izčistila in je vnetje okoli rane prešlo. Zdravljenje je individualno. Nekateremu pomaga to bolj, drugemu zopet drugo. Trajno pozdraviti pa je težko, ker se rane rade ponavljajo. Ozdravljenje je trajno le v primeru, če smo odpravili krčne žile. Obrnite se na zdravnika, ki vam bo najbolje svetoval, ko vas bo videl. Prav je, če si daste pregledati tudi vodo. V teh letih se rade pojavi sladkorna. Rane se potem še bolj nerade celijo.

I. G. Na neimenovanem mestu vas že nad 10 let močno arbi. Tako hudo je, da se večkrat razpraskate od krvi in ne morete spati po cele noči. Mažete se z različnimi mažami in tekočinami. Odele vam je za kratek čas. Večkrat so vas preiskali, našli niso ničesar: ne glist, ne sladkorne bolezni, ne kakšne kužne bolezni. Srbenje pa postaja vedno hujše. Stari ste 40 let. — Dostikrat je srbenje esencijalnega značaja, to se pravi, da se pojavlja, ne da bi mu vedeli za vzrok. To so najtežje in najbolj trdovratni primeri za zdravljenje. Menim, da bo to tudi pri vas vzrok. V teh primerih priporočajo zdravljenje z histaminom. Drugi pa priporočajo zdravljenje s kalomelnim praškom. Navodila za zdravljenje vam bo dal zdravnik. — Tudi na tem mestu se lahko pojavi rak v obliki različnih bul, ki se večajo in končno razpadejo.

Milena. 28 let ste stari, poročeni, imate 6 mesecev staro punčko. Do sedaj ste bil vedno zdravi. Zadržite čase pa se vam večkrat stemni pred očmi. V glavi tik nad očmi čutite pritisk in hude bolečine. Lahke, tope bolečine čutite tudi na levi strani prsnega koša. Nič ne kašljate. Tudi temperature nimate. Bojite se jetike, čeprav ni bilo v Vaši družini še nobenega primera. — Obrnite se na zdravnika, ker je potrebna preiskava. Bolečine v čelu nad očmi govorijo za to, da čelne dupline niso v redu. Jetike, menim, da se vam trenutno ni bati. Vendar pa prav storite, da si daste pregledati tudi pljuča in to tudi rentgenološko.

Ista. Punčka gleda nekoliko križem, desno lice ima malo debelejšo od levega. Vprašujete, če bo to samo po sebi prešlo. Nesite otroka k okužetu, da ugotovi, kaj je na stvari. Skušnja namreč uči, da je zdravljenje tem uspešnejše, čim prej se začne. Nesorazmernost obraza opažamo zlasti v primerih, kjer imajo otroci že od rojstva vrat postrani. Tudi v tem primeru je potrebna zdravniška pomoč in to čim prej.

S. F. F. P. O. Sorodnico imate, ki ima pobešen želodec. Kako naj se hrani, da ne bi preveč oslabele, zdaj ko je toliko dela. Teko nima pravega. Po ušesih ji šumi. — Prehrana za take bolnike mora biti taka, da na eni strani ne obtežuje želodca, na drugi strani pa taka, da se v tkivu

nahere čim več maščobe, ki nudi želodcu oporo. Jesti mora večkrat in po malem, najbolj vsaki dve uri. Pitje med jedjo in po jedi je prepovedano, da tekočina ne poveča že zaužite hrane. Lahko pa pije na tešče. Na tešče zaužite tekočina namreč hitreje zapusti želodec. Hrana mora biti pripravljena v čim finejši in drobnejši obliki, da hitreje zapusti želodec. To pa dosežemo s kašasto hrano. Hrana mora biti čim bolj raznovrstna, da bolj prija in vzbuja tek. Najbolj izdatna je mastna hrana. Ker je pa mast težko prebavljiva, zato jo moramo poživiti v taki obliki, ki je telesu najbolj dostopna. Je naj torej mlečni riž, zdrob, krompir v kašasti obliki, sočivje itd. Vse pa zabeljeno s finim maslom. Šumenje v ušesih spremlja različne bolezni. Kaj je pri njej vzrok, je težko povedati. Morda je v zvezi to z bližajočo se meno.

I. K. D. Hudo znojenje vas muči tako, da to spravi celotno v zvezo s tem, da zaradi tega ni potomec. — Umivajte se večkrat, posušite, potem pa se potresejte s smukcem. Z drugo nadlogo pa znojenje ni v nobeni zvezi. Kdo je tu kriv, ne morem ugotoviti. Na preiskavo morata oba. Šele potem se bo vedelo in pomagalo.

J. K. L. Menim, da ste preveč tankovestni. Nadloga, ki jo opisujete, ni odvisna od vaše volje. Opazujte se, pa boste sami doznali, kaj vam škoduje, in tega se morate potem ogibati. Vzrokov je več. Potrebna bi bila preiskava Vašega živčevja. Recepta vam ne morem napisati. Obrnite se na zdravnika. — Zaradi rane, ki so vam jo zašili, ne bodite v skrbeh. Zaccila se vam bo tako, da se bo sled komaj še poznala. Nekateri so res naginjeni k temu, da se jim napravijo močne brazgotine. Menim pa, da to pri vas ne bo.

J. I. J. Leta 1923 ste bili operirani na desni nogi. Imeli ste vnetje kostnega mozga. Ležali ste eno leto. Ko pa se vam je rana zacelila, ste bili v kratkem zdravi. Nič vas ni oviralo ne pri hoji, ne pri vožnji s kolesom. Pred enim letom pa ste začutili nad desnim kolonom bolečine. Noga vam je na tem mestu čez dan zatekala, ponoči pa splahnela. Rele so vam pojavljale se zdaj. Dali ste nogo slikati. Rekli so vam, da se bo predrla in bo prišel košček kosti ven. Kmalu zatem se vam je nad kolenom res predrla Kosti pa ni ven. Rana vam stalno po malem izceja gnoj. Drugače ste popolnoma zdravi. Vprašujete, če je to za nogo nevarno. — Trenutno za nogo ni kakšne resne nevarnosti. Rana pa se toliko časa ne bo izčistila in zaprla, dokler se ne izloči del kosti, ki je odmrli. Zato vam svetujem, da se obrnete na kirurga, ki vam bo košček odstranil. Tako boste najhitreje ozdraveli.

M. H. G. 32 let ste stari, dobro rejeni. Eno leto opažate, da vam bujno poganzajo koccine po nadležih, ramah in hrbtu. Na glavi pa opažate, da vam lasje izpadajo. — Menim, da bo vzrok temu pojavu motnje v delovanju žlez z notranjim izločenjem. Obrnite se na zdravnika, ki vam bo predpisal zdravljenje, v katerem so ženski hormoni.

B. G. S. Neprijeten duh razširjate. Sami sicer tega niste opazili, opozorili pa so vas drugi na to. Sicer ste popolnoma zdravi. — Povedali ste malo, zato morem le težko kaj točnega povedati. Dostikrat, zlasti pri ženskah, so pazduhe izvor, ki razširja neprijeten duh. Ni niti potrebno, da bi se morali taki ljudje močno znojiti. Nekateri menijo, da so posebne klice, ki razkrajajo znoj in tako razširjajo neprijeten duh. Morda je to tudi pri vas vzrok.

Pravni nasveti

Španski bezeg na meji. C. M. B. B. Sosed je posadil letos pomladi tik za vašo leseno ograjo živo mejo — španski bezeg, ki se je razbohotil tako, da vam zapira prost razgled iz vašega stanovanja. Sicer je sosed obljubil, da bo bezeg obrezoval v višini plota, kar pa ni storil. — Seveda ne morete prisiliti, da živo mejo odstrani, niti da jo obreže v višini plota, da bi zopet imeli razgled. Na svojem svetu in v svoj zračni prostor lahko sosed sadi, kar hoče. Le če bi vi imeli priposesovano služnostno pravico neoviranega razgleda preko sosedove parcele, to je, če bi že pred 30 leti sosedu prepovedali povisati plota z živo mejo in bise tedaj sosed tej prepovedi uklonil, potem bi to pravico priposesovali in bi smeli sedaj zahtevati neoviran razgled.

Obljuba zakona in dajatve za otroka. M. T. K. Sodišče vas je obsodilo na plačilo mesečne preživnine za nezakonskega otroka in te dajatve morate vsakokratno v varu otroka redno plačevati. Otroka bo oskrbovala mati sama. Brez tehtnega razloga materi sploh ne boste mogli odvzeti otroka. O tem bo vselej odločalo le varstveno sodišče. Če mislite, da mati ne skrbi zadosti za otroka, da ga zanemarljivo, da je njegov uspešen razvoj v nevarnosti, lahko pri sodišču predlagate, da se materi otroka odvzame in vam izroči. Sodišče bo odločilo po izvršnih poizvedbah. Če ste materi pred sodiščem obljubili, da jo boste poročili, je prav, zaradi vas, otroka in matere, da obljuba izpolnite. Vendar vas mati ne more na izpolnitev dane obljube prisiliti. Mati ima pravico od vas s tožbo zahtevati odškodnino, če dokaže, da ste jo zapeljali pod obljubo zakona. Odškodnina ji gre zaradi tega, ker je pač nezakonški materi težje dobiti moža kot pa neoporečnemu dekletu.

Odpoved odsojnih stranki. I. T. M. Pred dvema mesecema je stranka odšla po opravih v inozemstvo in rekla, da se v 14 dneh vrne in poravnajo najemnino. Stranke ni nazaj in na od nje označen naslov poslana pisma vrača pošta z opomba, da je nepoznana. V stanovanju pušče pohištvo pa je brez vrednosti. — Svetujemo vam, da v prisotnosti organa policije stanovanje opredate, najemnikove stvari popisate in prevzamete v shrambo in stanovanje v tem času popravite. Če se vam pa ne mudi s popravilom stanovanja, odpovedajte stanovanje najemniku na roke oskrbnika, ki ga bo imenovalo sodišče in po preteku odpovednega roka predlagajte prisilno izpraznitev, in bo v tem primeru skrbnik odgovoren za pohištvo.

Rodbinska doklada za otroka, ki študira. M. A. - Po predpisih uredbe o osebnih in rodbinski dokladi državnih uslužbencev pripada rodbinska doklada za otroka, ki se ženi v državi ali v inozemstvu, v javnih ali priznanih privatnih

šolah obžnega ali strokovnega pouka, in sicer samo za tisti čas, ko ga vodi pristojna šolska uprava kot svojega rednega učenca, najdalj pa do dovršenega 23. leta starosti, razen če se otrok pred tem časom omoži, odnosno oženi, ali če nastopi odslužitev obveznega roka v vojski. Pohajanja večernih tečajev glede pravice do rodbinske doklade za otroka ni smatrati za šolanje.

Ločeno gospodinjstvo. N. S. - Mož je nastavljen v drugem kraju kakor žena. Večkrat se pripelje k njej na obisk in seveda se tedaj tudi pri njej hrani. Vprašate, ali se v takem primeru more smatrati, da zakonca živita v ločenem gospodinjstvu? Občina namreč trdi, da živita v skupnem gospodinjstvu. — Če imata mož in žena vsak v drugem kraju službo in vsak v drugem kraju redno stanujeta in se le od časa do časa obiskujejo, se po našem mnenju lahko smatra, da ločeno živita. Če je občina drugega mnenja in rabite o tem kakšno potrdilo, naj vam izda občina tako potrdilo. Če boste smatrali, da občinsko potrdilo ne odgovarja dejstvu, vložite obrazloženo pritožbo na okrajno načelstvo. Zaradi napačnega naziranja pa izdajatelj potrdila ne morete ovajati.

Sprejem v finančno službo. Z. I. C. - Če ste že vložili prošnjo za sprejem v finančni kontroli in ste jo opremili z vsemi potrebnimi prilagami, ni potreba ponovno vlagati take prošnje. Če je dala finančna oblast razglasiti, da sprejema kandidata za to službo, pošljite na določeno oblast vlogo, s katero poveste, da ste prošnjo vložili, in kdaj, ter da jo ponavljate. Če vam je pa bivi poslanec kaj drugega povedal in kaj obljubil, se obrnite na njega, da posreduje.

Odložitve vojaške službe. J. S. - Leta 1937 ste bili potrjeni k vojakom. Zaradi šolanja se vam je nastop vojaške službe odložil do 1. 1940. Ker ste pa zdaj dobili službo, bi radi še dosegli nadaljnjo odložitve. Vprašate, ali in kako bi bilo postopati, da bi bila vaša prošnja uspešna. — Po zakonu o ustroju vojske se sme rekruti, ki je reden dijak kake državne ali privilegirane šole v državi ali v inozemstvu, ki daje pravico do dijaškega roka, odložiti služba v stalnem kadru, da dovrši študije. Vendar pa sme segati ta odlok najdalje do dovršenega 27. leta starosti. Iz razloga, ker ste dobili službo, se vam po predpisih navedenega zakona vojaška služba ne more odložiti.

Pogoji za trgovino. O. O. - Vprašate, ali bi lahko z meščansko šolo z maturo ali z enoletno trgovsko šolo in polletno prakso v trgovini dobili pravico za izvrševanje trgovinske obrti in kam bi bilo vložiti prošnjo? — Za izvrševanje trgovinskih obrti je potreben dokaz posebne izobrazbe. Za dokaz te izobrazbe velja dveletno učenje kot učenje in dveletna zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obratu. Dovoljeni štiri razredi meščanske srednje ali nje enake strokovne šole nadomeščajo ueni rok in enoletno zaposlitev. Če ste torej dovršili štiri razrede mešč. šole, vam je potrebna le še enoletna zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obratu. Nato pa lahko zaprosite pri okrajnem načelstvu, da se vam dovoli izvrševanje trgovinske obrti.

Prenos dolga na kmeti. E. R. - Po poklicu ste železnikar in ste lastnik hiše, ki pa je za dolžena. Radi bi dosegli zaščito na ta način, da bi dolg preneli na svojega sorodnika, ki je kmet.

Vprašate, ali je mogoče na ta način dobiti zaščito? — Na ta način ne boste dosegli zaščite. Kmet, ki želi doseči zaščito, mora dokazati, da je dolg nastal njemu pred 20. aprilom 1932 leta, in da je obstojal še 26. septembra 1936 leta.

Vojnica. M. F. Letos ste bili pri četrtim naboru potrjeni. Lani ste prvič plačali vojnico za 1. 1938. Letos pa ste zopet dobili poziv, da plačate vojnico za 1. 1939, čeprav ste potrjeni. Vprašate, ali bi se pritožili, ali bi pa enostavno pustili, da stvar zapade? — Vojnico morajo plačevati tudi začasno nesposobne osebe. Očividno terjajo od vas vojnico za tisti čas po prvem naboru, ko ste bili začasno nesposobni za vojaško službo. Če pa jo terjajo za čas, ko ste bili že spoznani za sposobnega, se zoper pogrešno odmero pritožite na poveljstvo vojaškega okrožja.

Ugotovitev meje po zemljemeru. V. G. - Občina je več lastnikov sosednih parcel tako rekoč prislila, da so podpisali izjavo, da bodo priznali mejo med svojimi parcelami in občinsko parcelo, ki jo bo določil geometer z merjenjem na kraju samem. Tako je geometer zamejil parcele. Nezadovoljni ste s to določitvijo in vprašate, kako bi uspešno uveljavili svoje pravice? — Če ste podpisali izjavo, da boste priznali mejo, ki jo določi geometer, je izjava za vas obvezna in morate mejo priznati. Glede zamejnika, ki stoji na meji, pa niste povedali, kaj bi radi, zato vam ne moremo ničesar odgovoriti na vaše vprašanje.

Sadno drevje na tujem vrtu. G. A. M. Kot upravitelj hiše ste uživali tudi majhen vrtič, kjer ste na svoje stroške zasadili nekoliko drevesc in brajdo. Če se niste ob saditvi drevesc kaj posebej dogovorili s hišnim lastnikom glede lastnine teh drevesc, so postala drevesca in brajda pritlikline zemlje in jih sedaj brez privoljenja hišnega gospodarja ne smete odstraniti.

Cigava je njiva? F. M. V. Sorodnica je napravila oporoko. V tej oporoki je določila, da vam zapusti njivo. Pisec oporoke, ki dobro pozna vašega moža, pa je v oporoki napisal kar vašega moža kot dediča za njivo. Vaš mož pa je nena doma umrl, še dva dni pred sorodnico. Glavni dedič trdi, da je njiva sedaj njegova, vi ste pa mnenja, da je vaša, ker ste po možu dedič. — Res je, da ste vi po možu dedinja, ki ni imel ob smrti niti lastnih otrok niti staršev ali bratov in sester. Vendar v možovo zapuščino ne spada navedena njiva. Vaša sorodnica je sicer kot zapustnica volila njivo vašemu možu. Ker pa je vaš

Preživite prijetno jesen v RADENSKEM KOPALIŠČU

ki zdravi z uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, žolodca in notranjih žlez.

Septembar - oktober pavsal 10 dni 750 din.

Vračunano 150; stanovanje (vsaka prosta soba po lastni izbiri), hrana, 1 zdravniški pregled ter po njem predpisane naravne oglikove ali mineralne kopeli, zdravilišča, godbena in občinska taksa, velika analiza seči, sobna postrežba ter zdraviljenje s pitjem naše zdravilne vode. — Godba, dancing in tonkino izmenoma vsak dan. — Obširne prospekte dobite na zahtevo od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

mož pred njo umrl, še ni mogel pridobiti nobene pravice do njive, niti ni mogel prenesti še nedodeljene dedne pravice na svoje dediče. Njiva je pa ostala do smrti zapustnice njena last, po njeni smrti pa spada v njeno zapuščino, ki je v celoti pripadla oporoknemu dediču, ker je vaš mož kot voliljojemnik pred zapustnico umrl. — Če mislite, da je sorodnica z usno oporoko vam volila njivo, potem bi morali dokazati najprej neveljavnost pisemne oporoke, potem pa veljavno usno oporoko, kar pa po vaših navedbah samih ne bo mogoče dokazati.

Invalidnina. K. P. D. Č. Sami uvidite, da so dišče ne zmore vseh invalidskih spisov naenkrat rešiti. Vsak upravičenec bo pa dobil novo invalidnino od 1. aprila t. l. naprej, ne glede na to, kdaj bo izdana odločba. Urgenca po občini v posebno nujnih primerih bo po našem mnenju pospešila rešitev posameznega spisa.

Prisojena odškodnina ne ugane. B. V. M. S. kazensko sodbo je bil pred 10 leti obsojen posestniški sin, da vam plača 2000 din odškodnino za zlomljeno nogo. Dosejel se za to niste brigali, sedaj bi pa potrebovali ta denar. Vprašate, če ga lahko in kako bi ga terjali, ker nima nikjer zaslužka in tudi dediščine še ni dobil od doma. — Dokler je vaš dolžnik brez sredstev, ga ne kaže prisilno izterjati. Saj na temelju kazenske razsodbe priznana odškodnina lahko uveljavite z izvedbo še tekom 30 let! Čim boste izvedeli, da ima vaš dolžnik kaj zarubljivega, ali pa, da mu je kdo kaj dolžan izplačati (ko bodo doma izročili enemu posestov, drugim pa določili dediščino), takrat predlagajte pri sodišču izvršbo proti dolžniku.

Kmetijski nasveti

Lesna goba v podu. A. C. D. — V stanovanjski hišici pod lesenim podom se je razrasla goba tako, da ga je popolnoma uničila. Bil je zamenjan z novim, pri čem je bila zemlja pod njim izkopana in nadomeščena z gručem in prodrom. Vkljub temu se je goba pojavila znova in ponovno razjedla tla, da si je gruča suh. Želite vedeti, kako je možno odpraviti to lesno gobo. — Lesna goba se razvija tam, kjer je mnogo vlage. Ko se je za zaredila v steni, jo ni tako lahko odpraviti. Četudi ste obnovili pod in osušili pod njim z gručem, so vendar ostale v podu klice te gobe, ki so potem napadle nove deske. Morali bi novo lesovje namazati s karbolinjem ali z oljem za mazanje poda, katere sredstva preprečujejo, da se les ne more navzeti vlage in istočasno vničijo tudi vse klice in podgobje lesne gobe. — Kot izborno obrambeno sredstvo proti tej gobi priporočajo tudi navadno kuhinjsko sol, kjer se je goba pojavila. Izkušnja so dokazala, da s soljo potrošeni pod ni več napaden po tej škodljivki. — Pogosto prezračevanje prostorov pa že samo na sebi veliko pripomore, da se lesna goba ne pojavlja v stanovanjih.

Kuhanje žganja iz brinovih jagod. K. N. P. — Želite pojasniti, kakšen je postopek pri kuhanju žganja iz brinjevih jagod. Koliko vode je potrebno za 50 kg teh in koliko časa se morajo namakati, v mrzli ali topli vodi? — Brinjeve jagode dobite v nakup pri žganjarnah, ki ga nakupijo iz južnih krajev v vagončkih množinah ali pri trgovcih, ki se bavijo s tem. Posušene stare jagode so manj uporabne za žganjekuho kot pa sveže. Neprecenljive. Kuhanje brinjevca ni tako enostavno kakor kuhanje žganja iz drugega sadja in tropin, ampak je treba za to imeti nekoliko vaje in izkušnje, da se dobi neskvareno žganje in dobro brinjevo olje. Postopek je sledeči: K temu vzamemo popolnoma dozorele brinjeve jagode in jih zmeljemo na mlinu z gladkimi valji ali jih pa stotčemo v stopah. Tako dobimo brinjev zdrob. Denemo ga v kad in zalijemo z vodo, da ga pokriva. Kad postavimo na to-

Davčni nasveti

B. A. v M. Vaša žena vrši pridobitni zavazano trgovino. Pridobitninsko prijavo ste podpisali sami in ne vaša žena. Davčna uprava vam je zato predpisala davčno kazni iz člena 137 zakona o neposrednih davkih. Ali je to v redu?

Odgovor: Ako vrši žena kakšno pridobitni zavazano trgovino ali obrt, mora ona sama vložiti prijavo za odmero pridobnine. Mož jo sme v tem oziru zastopati le tedaj, ako je v to od žene izrečno pooblaščen. Tako določa izrečno pravilnik k členu 106. zakona o neposrednih davkih.

Ako ste pridobitninsko prijavo sami podpisali in niste istočasno prijavi priložili zgornaj omenjenega pooblastila vaše žene, je bila vaša prijava neveljavna in je predpis davčne kazni v temeljen. Pred davčnim odborom pa smete vašo ženo tudi brez pooblastila zastopati, ako vas člani davčnega odbora poznajo oziroma, če je davčnemu oblastvu znano, da ste moža zavezane. Glej zadevno člen 11. pavilnika k določbam finančnega zakona za leto 1937-38.

Uslužbeni davek. Davčne uprave in organi finančne kontrole imajo po določbah člena 102. zakona o neposrednih davkih pravico, da pregledujejo davčne knjižice delojemalcev. Zato so službodajalci zavezani, da skrbno hranijo pravar navedene davčne knjižice in jih dajo na zahtevo organov davčne uprave oziroma članov finančne kontrole tem v pogled. Te dolžnosti vežejo službodajalce za vso dobo zaposlitve posameznih uslužbencev. Službodajalci, ki zgornaj navedenim organom preprečujejo vpogled v davčne knjižice, se kaznujejo z globo od 1000 din do 20.000 din. (Čl. 139. odstavka četrtega zakona o neposrednih davkih).

Kmetovalci in obdačba prevoznitva. Kmetovalci so zavezani pridobitni in splošnemu davku na poslovni promet, kolikor opravljajo vožnje redno in obroma eksozi pretežni del leta. V nasprotju primeru, t. j. v primeru, da kmetovalci izvršuje vožnje samo od časa do časa, kadar to dopušča redna kmetijska dela, je pa prevoznitvo smatrati za postranski posel v kmetijstvu, ki ni zavezan niti pridobitni niti davku na poslovni promet. Glej člen 45. I. zakona o neposrednih davkih oziroma člen 1. in 3. zakona o splošnem prometnem davku.

pel prostor, v klet ali v kako primerno shrambo, ki mora imeti vsaj 15 do 20 stopinj toplote. Le v taki toploti delujejo kipele glivice. Mrzlejši prostori zadržujejo vrenje, zato traja leto predolgo in se brozga kaj rada skisa. — Ko je brinjeva brozga tako pripravljena, pokrijemo kad s pokrovom in v večerami ter jo pustimo 24 ur na miru. Drugi dan prihranimo brozgo premešavati s lesenim drogom tako, da pridejo spodnje plasti na vrh. To premešavanje ponavljamo veak dan dvakrat, zlasti temeljito pozneje, ko prične vrenje, ki je podobno vinsekemu kipenju, le da ni tako burno. Premešavanje se vrši zaradi tega, da se zgornje plasti ne osuše, oziroma ne skisajo. Kipenje traja 12 do 14 dni. Ko je prenehalo, se začne jagode potapljati. Brinje je popolnoma pokipelo takrat, ko se je ves trop potopil. — Sedaj je nastopil čas za kuhanje brinjevca in brinjevega olja. Kuhamo ga po dvakrat. Privrčimo dobimo iz hladnilnika prekapino, ki vsebuje olje in neprečiščeni brinjevec. To imenujemo »nangar«, ponekod tudi »belinar«. Olje ee, ker je lažje, naliva na vrhu, »nangar« pa spodaj. Da lažje ločimo olje od »nangar«, vložimo prekapino v poseben vrč, ki je podobno izdelan kakor vrček za maslinovino: ima namreč cev za odlivanje, ki sega do dna vrča. Po tej cevi odlivamo »nangar«, ki se zbira in čisti na dnu, tako dolgo, dokler ne seže olje do dna. Brinovo olje je dragoceno zdravilo, ki ga lekarne rade kupujejo in dobro plačajo. — »Nangar« se enkrat prekuhamo in šele sedaj dobimo žganje — brinjevec.

Naš živinozdravnik

Prezgodnji pojav mleka pri breji telici. Z. F. B. S. - Vaša telica je po šestih mesecih brejosti nenadno zbolela, postala trda v nogah in vratu, vime ji je zelo otekel in se napolnilo z mlekom, vime ji je samo kapljalo iz vimena. Pričeli ste telico izmolzavati, naker je oteklina vimena popustila. Vprašate, ali naj telico še naprej izdajate, saj ima dnevno 3 do 4 litre mleka. Zanima vas usoda teleta, za katerega ne veste, ali je živo ali ne, skrbi vas tudi, ali bo imel prezgodnji pojav mleka slabe posledice za kravo. — Vime je v tesni zvezi s spolnimi organi, predvsem z maternico in jajčniki, ki vplivajo na delovanje mlečne žleze. Pri vaši telici so se morale odigrati v teh dveh organih neke spremembe, ki so povzročile prezgodnje izločevanje mleka. Najverjetnejša je domneva, da je foetus (plod) v maternici odmrli, za kar govori tudi pojav, da je telica v vratu in nogah otrdela, kar se vseh opaža ob porodih, če se žival dobro ne očisti in pride nekaj iz vsebine maternice v kri. Potrebno je na prejši ugotovitvi s pomočjo podrobne preiskave, jeli plod živ ali mrtev. Ako je mrtev, je treba izvršiti eplav, sicer je nevarnost, da telica ne oboli na gnojnem vnetju maternice, ki bi ga povzročilo razpadanje odmrlega plodu, kar se navadno dogaja v primerih, ko se maternica toliko odpre, da morejo do ploda gnilobne bakterije iz zunanjega sveta. Gnojno vnetje maternice pa pusti na živali veliko težkih posledic, od katerih je najmilejša trajna ali pa vsaj začasna jalovost. Svetujemo vam, da se čimprej obrnete na strokovnjaka-veterinarja, ki bo po točnem pregledu maternice ugotovil dejanski položaj ter vam dal vsa potrebna navodila. — Mleko pa redno izmolzavajte, ker začetno mleko zelo kvarno vpliva na vime in njegovo sposobnost izločevanja mleka.

Povezana hoja konja. F. K. Lj. - Vaš konj se je lanske leto vzpel na zadnje noge ter udaril z zadnjim koncem ob tla. Čez približno mesec dni ste opazili, da je konj v početku gibanja precej zapet, to je, da z zadnjimi nogami ne more narediti normalnega izdatnega koraka. Ko se nekoliko razohodi, gre boljše, ali vendar ne povsem dobro. Kaj je vzrok tej povezanosti in kako bi jo odpravili? — Vaš konj trpi najbolj na posledicah vnetja pokostnice hrbteničnega vretenca, ki je najbolj nastalo ob priliki onega pada. Posledica vnetja pokostnice je namreč rast tzv. mrtve kosti, ki povzroča ob trenju na polohi dotikanja dveh vretenca znatno bol, ta pa brani konju izdatnejše sodelovanje hrbtenice pri uporabi zadnjih nog. — S konjem prenehajte delati ter si poiščite strokovno pomoč, ker brez nje se zadeva ne bo dala popraviti, posebno še, ker je stvar zastarana.

Zahtevajte povsod naš list!

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 10. septem. 1939

V južni Afriki izumrlo mesto s 143.000 prebivalci

Doslej najbolj kratkotrajno mesto na svetu
Vzdržalo se je dobrih pet let

Kakor so rudna bogastva na Aljaški in nekaterih polarnih pokrajinah čez noč priklicala z vseh delov sveta tisoče in tisoče iskajočih ljudi, ki pa so se spet vsi razkropili na vse strani, kakor hitro je v zemlji zmanjkalo rudnin, nekaj podobnega se je dogodilo tudi v južni Afriki. Po svetu se je razvedelo, da so odkrili nova diamantna ležišča in množice so se vsele tja.

Bilo je to v Transvaalu. Neki angleški rudar Woodrow Whitman je nekaj slišal, da so tam diamantna ležišča in se je odpravil iz Pensilvanije tja. Spomladi l. 1925 je začel iskati v tej zapuščenosti pokrajini, popolnoma sam. Pred njim jih je tu že bilo veliko, ki so kopali in iskali, pa so obupali in odšli, ker niso nič našli. Tudi Whitman je kopal po pesku tedne in tedne, pa ni bilo nič, niti enega diamanta ni našel. Slednjič pa mu je vzšla zvezda sreče. Zašel je na novo polje, kjer še nihče ni iskal. Tam je našel dragocenih kamnov, kakor jih človeško oko še zlepa ni videlo. Neznani rudar, ki je prišel sem na slepo srečo, je odkril največje najdišče diamantov na vsem svetu — ne da bi vedel, kako daljnosežna je njegova najdba. S tem je pa nehote postal tudi ustanovitelj novega, velikega mesta, ki je zrastle na tleh diamantov in iz njimi vred tudi izginilo.

Whitman se je z nekaj diamanti vrnil v Pensilvanijo, kjer je tudi povedal, na katerem polju jih je našel in da jih je tam silno lahko dobiti. Vest je zašla na svetovne borze, šla je po Ameriki in Evropi kot ognjena iskra. In ko se je Whitman vračal v Transvaal, že ni bil več sam. Vse sto jih je šlo z njim in komaj se so dobro naselili v novi zemlji in so potrdili prvotne Whitmanove napovedi, se je iz Afrike, Amerike in Evrope vdrila tja silna množica ljudi — takih, ki love srečo tu in tam in se vse življenje selijo za njo. V treh tednih jih je pridrlo v Transvaal nad 30.000. Vsi so se zariji v zemljo, kopali in iskali in — sijajno zaslužili. Ko so videli, da je v prejšnjem in zapuščenosti pokrajini zacvetelo novo življenje, so poklicali svoje ljudi, žene, otroke, znanke in val prieljevanja se je znova odprl. Prišli so ne samo taki, ki so bili pripravljeni kopati, ampak tudi vsi drugi poklici, ki vedno potujejo z množicami: krojači, zidarji, stavbeniki, gostilničarji in kavarnarji, igralci, godci in pevci — začelo se je življenje, ki ga skoro ni bilo mogoče več dohajati. Tako je proti koncu l. 1925 v Transvaalu že zrastle novo mesto, ki mu je vlada dala ime »Grasfontain«. Bilo je to mesto betona, železa in jekla, nagel sad moderne tehnike, brez nasadov in eve-

tja, ker narava ni dohajala betona in cementa, toda polno ljudstva. Po dveh letih je mesto že štelo 143.000 prebivalcev! V enem letu so v najdiščih nakopali diamantov v vrednosti za pol-drugo milijardo din, l. 1928 za celo za 3 milijarde. Trgovina je cvetela in »Grasfontain« je bilo geslo vseh borziancev. Woodrow Whitman si je v novem mestu zgradil lepo vilo, v kateri je živel s svojo družino in še naprej stikal za diamanti kot toliko drugih — nobene prednosti ali ugodnosti ni imel za svoje odkritje.

Ko je bilo življenje v Grasfontainu še v polnem cvetju in je obetalo najlepši razvoj, so se oglašali resni glasovi, ki so napovedovali njegov konec. Toda prebivalstvo je bilo gluho za taka svarila. Navadilo se je hitro zaslužiti težke tisočake, ki so jih pa tudi znali »spraviti v promet«. V ležiščih diamantov so gledali neusahljivi vir svojega bogastva in takratnega blagostanja. Brezskrbno, razkošno in zapravljivo življenje se je nadaljevalo kljub svarilom »ernogledom«, ki so opozarjali na pamet. Toda konec l. 1928 je bilo mesto zapisano že poginu. Število najdenih diamantov je padalo in padalo, l. 1929 je zdrknilo že na polovico in v letih 1930-31 na četrtino. In

ko iz tal ni bilo mogoče več dobiti dragocenih kamnov, ki so prej šli po vsem svetu, so kavarnarji začeli zapirati svoje prostore, restavracije so obmolknile in po ulicah se je začel plaziti mir, ki je bil dokončno znamenje pravega konca. Kakor se je mesto v nekaj mesecih napolnilo, tako se je v nekaj mesecih izpraznilo. Diamantov je bilo vedno manj, prav tako pa tudi ljudi v Grasfontainu. Drug za drugim so odhajali, večinoma revni, kakor so revni prišli, le v Grasfontainu so živeli bogato. Sedem let so samo odhajali, prišel ni niti eden; 143.000 jih je odšlo v procesijah, ki se niso nikdar prekinile. In letos poleti je mesto Grasfontain izumrlo. Nihče ni ostal v mrtvem mestu, ki je izginilo z diamanti vred. Med samotnimi stenami iz mrtvega cementa so ostali štirje: družina rudarja Woodrowa Whitmana, ki je videl še prazno ravnino in videl tudi rojstvo kratkotrajnega mesta. Dejal je: »Tu hočem umreti, v mojem mestu.«

Tako je v Južni Afriki čez noč zrastle iz tal mesto s 143.000 prebivalci in čez noč izginilo, ne da bi mi v Evropi kaj vedeli za to. Vedo samo brusarji diamantov, ker Grasfontain ne pošlje nobenega materiala več.

Pogled na kolodvor v Tarnovu na Poljskem po hudem topniškem ognju.

Les in luna

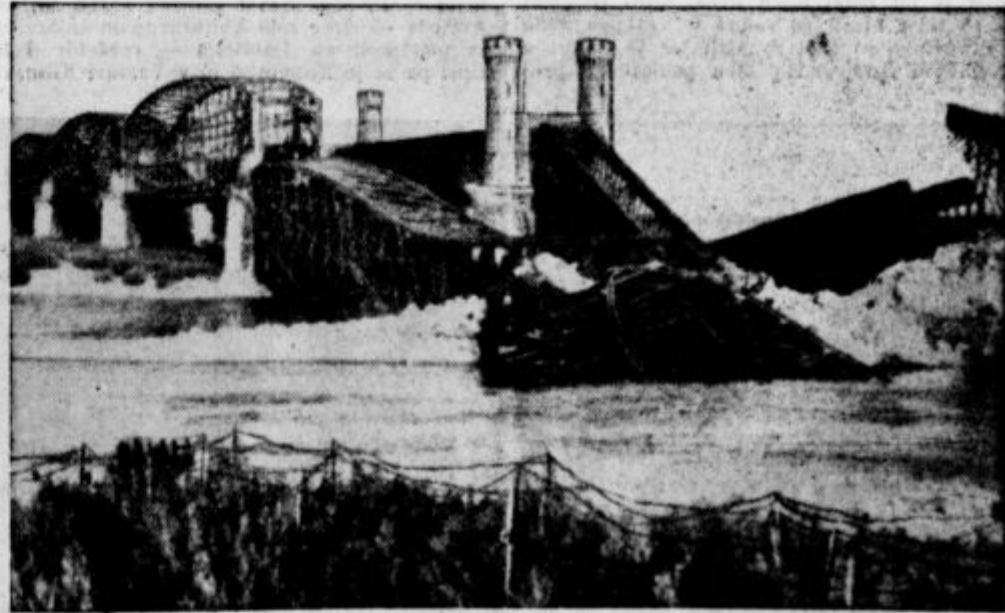
Skrivnosti luninih vplivov na rastlinstvo

V stari, nepisani kmečki modrosti zasledimo tudi pravilo, da se drevice sme podirati samo ob pojemači luni. Znanost na to vprašanje še ni dala pojasnila, toda skušnjava ga v resnici pojasnjuje. Les, ki je bil podrt ob rastoči luni, hitreje začne trohneti. Nekaj podobnega je mogoče tudi opaziti pri setvi. Setev bolje uspeva, če se seje ob rastoči luni in seme je trajnejše, če se žito požanje ob pojemači luni. Nekateri je vse to »prazna vera«, toda razširjena je po vsej Evropi in Ameriki in tisti, ki imajo veliko opraviti z lesom ali vrtnimi nasadi, se je drže kot starega pravila. Morda so pa le tu zadaj kakšne skrivnostni vplivi tiste lune, ki tako vztrajno spremlja zemljo in v kateri je še toliko ugank.

V resnici to staro vero potrjuje več dejstev, ki jih ni mogoče kar tako zavreči. Skušnja namreč kaže, da se staro, srednjeveško pohoštvo, leseni kipi in leseni deli stavb iz davnih dob dobro drže, dočim mnogo mlajše pohoštvo, n. pr. iz druge polovice 19. stoletja, ki ni staro niti sto let, mnogo hitreje razpada. Ta pojav je zelo zanimiv, da bi človek verjel v staro modrost in obsojil »prosvetljeno stoletje«, ki je opustilo stare izkušnje in si s tem nakopalo posledice, ki se kažejo danes. Farmarji v Braziliji so opazili, da se lesa, ki je bil podrt ob rastoči luni, zelo hitro lotijo hrošči in razni drugi zajedavci. Društva vrtnarjev v zahodni Evropi potrjujejo, da sadje, ki je bilo obrezano ob pojemači luni, poženo mnogo krajše poganjke, kot pa, če je bilo obrezano ob rastoči luni. Žive meje, ki so bile obstrižene ob rastoči luni, kažejo veliko večje veselje do rasti. Potemtakem bi luna v svoji rasti in pojemanju enako vplivala tudi na rast in pojemanje oz. zadrževanje rasti na zemlji. V starih zdravniških knjigah najdemo tudi navodilo, da se kri ne sme puščati ob rastoči luni, ampak ob pojemači. V nekaterih deželah je tudi navada, da se čas striženja las ravna po luni.

Ceprav moderna botanika (rastlinoslovje) še ne ve zadovoljivega odgovora na te pojave, oendar tu in dajo nekaj slutiti. Morda je to nekaj podobnega kot pri naši solati, ki »strelja« ali — kakor ponekod pravijo — »znorja«. Dolgo so se znanstveniki ukvarjali s tem vprašanjem, da bi si razložili tako skromno za devico kot običajna solata in so slednjič prišli na to, da se ta pojav pri solati opaža pač zato, ker je — dolgodnevna rastlina, t. j. potrebuje veliko svetlobe in čim več svetlobe ima, tembolj njen notranji razvoj prehiteva njeno rast. Povsem nekaj drugega pa opažajo pri fižolu, ki je znan pod imenom »sora« in je ena izmed tistih rastlin, ki kmalu postanejo zelo pomembne za narodno gospodarstvo. Soja daje seme kot fižol, olje, moko — vse na njej je porabno. Je pa kratkodnevna rastlina in prav zato je pri njej ni mogoče zasadi in gojiti na veliko. Raste pri nas, razvija pa se v temi. To je tisto znanstveno vprašanje »fotoperio-

dizma«, menjaajo se svetlobe in teme, ki ga danes preiskujejo v rastlinskih vrtovih. S poskusi so prišli že tako daleč, da umelno lahko pospešijo zorenje, kar je velik uspeh, ker je človek tako rekoč gospodar, kdaj bo želez. Zrna se pred setvijo umetno pripravijo v temi. Poskusi so namreč pokazali, da s tem obdelana in pripravljena zrna vzcveto oz. dozore do osem mesecev prej kot navadna zrna. Zadostovalo je, da so vsakdanje osvetljevanje skrtili od 15 ur na 12 ur in soja je dozorela dva meseca prej. Pač nenavadno odkritje za nas, ki mislimo, da rastlina tembolj uspeva, čimveč ima svetlobe in sonca. Toda ti pojavi kažejo pomembne izjeme. Še bolj nenavadno pa je, da se ta lastnost predčasnega kaljenja in dozoritve v umelno obdelanem semenu podeduje — do četrte setve! In kar je dodajanje teme pri kratkodnevni rastlinah, to je dodajanje svetlobe pri dolgodnevni rastlinah. — Tako se spet vračamo k luni in njenim vplivom: Ali ni rastoča luna za nekatere vrste rastlinstva nič drugega kot dodajanje svetlobe, pojemačaja luna pa dodajanje teme in ta »fotoperiodizem« vpliva na rast in zorenje? Dolgo je že človek na svetu, pa se naleti na skrivnosti, ki si jih ne zna razvozlati, čeprav se dan za dnem giblje med njimi in uživa njihove sadove.

Most čez Vislo v Tezewu v koridorju.

Tudi Paris je ponoči v temi. Da pa se promet kljub temu mora razvijati — sicer počasi in previdno — so pločnike ob roboh poharvali s belim pasom, da je širina ulice bolj vidna

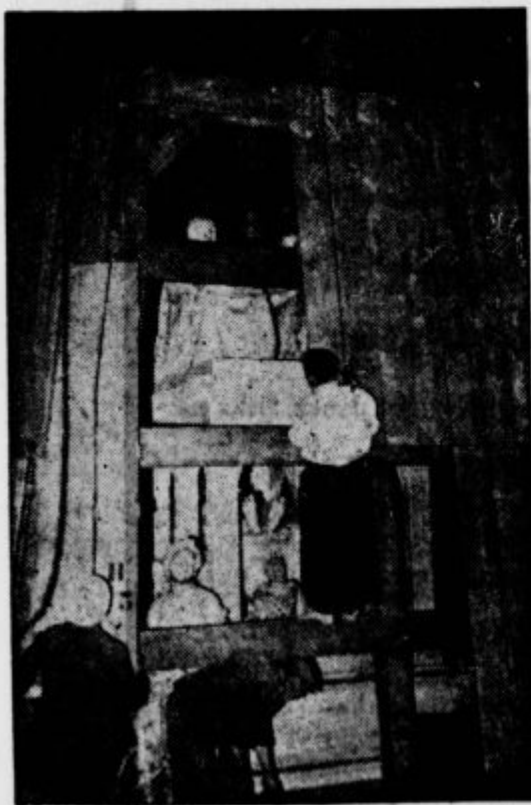
— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz Josefa« grenčice.

Iz prve svetovne vojne se je vrnil — v drugo

V majhno vasico Monastyrac v Galiciji je tik pred izbruhom vojne med Nemčijo in Poljsko prišel neki Jan Sliwka, ki je odšel od doma pred 25 leti, ko je izbruhnila vojna med tedanjim Avstro-ogrsko monarhijo in tedanjim carsko Rusijo. L. 1914 je bil v bitki pri Krasniku ranjen in je prišel v rusko ujetništvo. Ko si je v Rusiji opomogel, je ostal tam in se oprijel kmetijstva. Ko pa so prišli na oblast boljševiki, je vas, v kateri se je naselil, začela okusati nov režim, ni znal držati jezika za zobmi. Zaradi kritiziranja novih razmer je prišel pred sodišče, ki ga je obsodilo na deset let zapora. Odpeljali so ga proti vzhodu v taborišče kaznivencev, odkoder pa se mu je po šestih letih posrečilo uiti. Prišel je na Kitajsko, kjer je na novo začel živeti. V razmerah, ki so tam nastale po vpadu Japoncev, pa je porabil vse svoje prihranke in sklenil je, da se vrne v domovino — peš. Hodil je eno leto, doživel med potjo marsikaj, ob nekem bombardiranju japonskih bombnikov ga je drobna bomba tudi lažje ranil, in slednjič prišel v svojo rojstno vas Monastyrac. V vseh teh 25 letih je skušal največ vojske, preganjanja in revolucije in ko je prišel domov, je videl, da se je veliko izpremenilo, ostala je le — vojska.

Najsamotnejši otok v Atlantskem oceanu

Daleč v Atlantskem oceanu, trideset milj od irske obale, leži otok Aran. Prebivalci otoka so ribiči od pamtikeva in so znani kot drzni in izkušeni mornarji, poleg tega pa so globoko verni, v tradiciji živo povezani s preteklostjo svojega rodu. Rod za rodom se neprestano bori z divjimi elementi oceana, da se preživi. Tako žive sami svoje življenje daleč od sveta, sveto koraj neznani. Pred kratkim je eden izmed irskih škofov šel na tridnevno potovanje po tem otoku, da bi posvetil cerkev, ki so si jo prebivalci otoka sami pozidali. Stavbeni material so dobili na otoku samem: skalnate sklade in ilovico. Može so dan za dnem po končanem ribolovu na hrbljih prenašali težke skale, da je počasi zrastle iz tal novi zid — božji hram otoka. Škof Walsh, ki se je odpravil na ta otok, so je odpeljal do samotnega koščka suhe zemlje sredi morja z motornim čolnom. Toda čoln zaradi močne oseke ni mogel pristati. Zadnji košček poto je moral škof opraviti v lahkem čolničku. Naproti mu je prišlo 30 čolnov, ki so bili vsi slovesno okrašeni. Po končanem obredu posvetitve cerkve je bila na otoku tudi — sv. birma, prva po letu 1890, ki jo pomnijo le še najstarejši otočani, vsi ostali prebivalci pa so prvič v življenju videli, kako se deli zakrament sv. birme.

Tudi v Parisu so poskrbeli za dragocene umetnine, da ob morebitnih napadih sovražnega letalstva ne bi bile poškodovane. Na sliki: zgodovinsko cerkev St. Denis oblagajo z vrečami peska

Najcenejše in kvalitativno najboljše grastove in bukove

PARKETE

stole, vrtno in pisarniško pohištvo Vam najceneje nudi

REMEC-CO
DUPLICA PRI KAMNIKU
Ljubljana, Kersnikova 7 (poleg Slamiča)

Varšava - druga prestolnica Poljske

Pogled na Varšavo.

Boji za Varšavo, drugo kraljevsko prestolnico davne Poljske ter središče nove republike, v trenutku, ko to pišemo, še divjajo in ne vemo, kako se bodo končali. Sedaj je v kleščah dveh napadajočih armad in težko ji bo uiti usodi, ki jo je delila že večkrat v svoji slavi in tudi kruti zgodovini. Toda tudi pred dvajsetimi leti je bila Varšava v enakem položaju kot sedaj, ko se je že selila prva povojna vlada iz mesta in je stala boljševiska armada tik pred zidovjem, pred predmestjem Prago, ko jo je Pilsudski premagal in dosegel tako imenovani »čudež nad Vislo«, s katerim je rešil Poljsko ruskega vdora v Evropo in s tem zavril pot boljševizmu na zapad. Danes Varšava utripa v krčih in nam se zdi, kakor da utripa srce Poljske v največji bolečini, ki jo more čutiti narod, ko vidi, da je prestolnica v nevarnosti in da že pada v roke sovražniku. In tedaj se človek spominja tega velikega milijonskega mesta, vselega in razgibanega, popolnoma drugačnega kot Krakov, pobarvanega s pariško lahkonostjo in rusko širokogrudnostjo, tega vse bolj živahnega trgovskega in diplomatskega življenja Poljske, dočim je Krakov obdržal značaj duhovnega središča in znanstvenega. (Akademija znanosti in umetnosti.) Velike trgovine in palače še bolj dojmljivo tuja v Varšavi, kakor pa kulturne ustanove, ki jih je tudi veliko zlasti v zadnjem času, ko je Varšava prevzemala od Krakova tudi njegovo prosvetno tradicijo (Poljska akademija za literaturo). Lepi parki, široke ulice, kakor Maršalovska, Ujazdowska, velik most čez Vislo Poniatovskega ter številna in mogočna gledališča itd., vse to pade popotniku v oči bolj kakor skriti spomeniki zgodovine in poljske slave, ki jih tudi v Varšavi ni malo (dvor, katedrala, Belvedere, Lazienki). Toda če je Krakov bil pozorišče največje poljske slave iz njene plemiške dobe, je z Varšavo zvezan razvoj poljskega meščanstva; pa tudi propad Poljske in junaki boji za rod mrtvih vstajencev, kakor pravijo Poljaki lepo narodnemu osvobodjenju. Zadnji dve stoletji je vodila Poljsko Varšava, kjer je bil od leta 1596 tudi dvor poljskih kraljev poleg krakovskega, in od koder so prišli vsi sunki za novo moč velike Poljske.

Danes, ko gre zopet za obstanek mesta in predajo v nove roke, se človek ozira nazaj v zgodovino in vidi, da je prav Varšava v zadnjih stoletjih prehajala iz rok v roke ter se prepričamo, da nič, kar je izgubljenega, ni izgubljenega za vedno. Vse pride s časom zopet nazaj v prave roke.

Varšava se je razvila v zvezi z Mazovskimi vitezji, ki so tudi dobili svoja posestva, kakor pišejo v aktih XII. stoletja. Polagoma je postajala trgovska postojanka med zahodom in vzhodom in se razvijala v večjo vas in mesto trgovskega značaja. V ta čas so padali razni napadi — tako nemških križarjev, Litavcev, Rusinov itd., vendar pa so mesto hranili še za nekaj stoletij mazovski knezi, dokler niso v letu 1526 propadli. Tedaj je Varšava za poljskega kralja Zigmunda I. prišla pod Poljsko. In tedaj se je začel tudi njen razvoj, ki jo je dvignil na stopnjo največjega poljskega mesta (skoraj poldrug milijon prebivalcev) ter med največje v Evropi. Poljski kralji so dajali Varšavi vedno večje privilegije, povzdignili jo v mesto in utrdili, prenesli tja zborovanja plemiških skupščin, sejmov, zidali samostane in bolnišnice, mostove. Deloma so stanovali v tem mestu, ki je bilo tedaj v sredini poljske države, kar je bila njegova prednost pred obmejnimi Krakovem. Tako so zadnji poljski kralji slavne jagielonske dinastije postavili temelje Varšave, tako Zigmundova hči Ana, ki je tudi najrajši živel v tem mestu, v katerem je bil tedaj lesen dvor. Novo izvoljeni kralji so sicer bivali še vedno v Krakovu, toda tudi v Varšavo so radi zahajali ter je Batori v Varšavi 1578 sprejemal poklon podložnega pru-

skega kneza, kar se je ponavljalo do leta 1641, ko se je ustanovitelj Pruske, Friderik Viljem Elektor zadnjikrat poklonil polskemu kralju Vladislavu. Čez dve leti bo tega tristo let in radi bi vedeli, kako bodo Poljaki praznovali ta jubilej! Matejka ga je ovekovečil za vedno v svoji veliki podobi, ki visi — ali pa je do zadnjih dni visela — v krakovskih Sukiennicah.

Ko je pogorel dvor v Krakovu (1596), je kralj Zigmund III. prenesel dvor v Varšavo in skoraj stalno prebival v tem mestu, ki ga je posebno vzljubil ter ga tako dvignil, da ga imenujejo »očeta Varšave« in stoji njegov spomenik na vi-

Trg Zamkowy s spomenikom kralja Zigmunda III. V ozadju na levi katedrala, na desni kraljeva palača.

sokem stebru pred kraljevo palačo na Glavnem trgu. Ta Zigmund je doživel v Varšavi, da so se mu klanjali tu pruski knezi ter da je po bitki pri Smolenskem hetman Zulkovski peljal v triumfu ujetega ruskega carja Vasilija Šujskega pred njegov prestol. Toda odslej pa se je že bližala Varšava svoji strašni usodi in propadu.

Leta 1655 so jo zavzeli Švedi, jo izropali in uničili, zlasti še, ko so jo vzeli Poljaki nazaj, pa jo zopet kmalu izgubili. Kmalu za njimi pa so prišli še roparske tolpe Rakočega in pobile desetino prebivalstva. Kuga in bolezní so naredile svoje. Vendar pa se je Varšava kmalu toliko opomogla, zlasti pod vladavino kralja Sobieskega, ki je tudi rad vladal tu in postavil v zahvalo za zmago pri Dunaju novo cerkev ter sebi najlepši dvor v Wilanovu pri Varšavi. Sobieski je bil tudi zadnji žarek velike poljske slave, preden je začela s saskimi kralji zapadati in končno propadla v treh delitvah. Najprej so Varšavo zavzeli Švedi (1702) ter car Peter Veliki, ki jim je pomagal (1707). Ta je v njej grabil bolj kot Švedi in pustil v mestu kozaške tolpe, ki so tudi opravile svoje. Ko pa se je z ustavo 3. maja 1791 začela Poljska dvigati in je kazalo, da bo postala zopet mogočna, tedaj so sosede zaradi slabosti kralja Stanislava Avgusta — sicer zelo kulturnega in izobraženega in umetnostnega ljubitelja — razdelili Poljsko. Upri pa se je Kosciusko in v Varšavi Kilinski ter

sta skupaj branila Varšavo tri mesece, dokler ruski general Suvorov ni preko 8000 trupel zavzel mesto, kjer je takoj pomoril 23.000 Poljakov! Leta 1795 ob tretji delitvi je prišla pod rusko oblast.

Novo hrepenenje je stopilo v Varšavo in Poljske z napoleonskimi vojskami, ki so jih spremljali z največjimi simpatijami. Leta 1806 so prišli in ustanovili Varšavsko kneževino v majhnem obsegu, toda s poljsko oblastjo, ki je vztrajala kljub kratki avstrijski zasedbi. Z navdušenjem je knez Poniatowski popeljal poljsko vojsko z Napoleonom na Rusko, kjer ga je doletela katastrofa, ki je bila tudi poljska nesreča: z mrtvim truplom kneza Poniatowskega so se vrnili Poljaki. Mir na Dunaju jim je leta 1815 priznal sicer poljsko kraljestvo, toda pod osebno zvezo z Rusijo z enotnim monarhom. To pa je pomenilo vlado Rusov, ki so v osebah velikega kneza Konstantina ter zlasti carja Nikolaja I. izvajali nad Poljaki največje nasilje, kar je pripeljalo do prvega upora leta 1830, ki se je zlasti za Varšavo končal zelo slabo. Po dolgem obkoljevanju so jo zavzeli Rusi ter z ognjem in mečem in visilicami postavili red: sezidali so citadelo trdnjavo nad Vislo, kjer so obešali in streljali kar neprestano. Preluknjana drevesa in zidovi so še danes spomenik poljskega trpljenja in oblasti generala Paskiewicza. Poljska sama pa je po tem uporu prišla pod direktno vlado Rusije. Preganjanja v Sibirijo in streljanje doma je pripeljalo do novega upora leta 1863, ko je bila Varšava zopet središče poljske narodne vlade, katere predstavniki pa so zopet našli mesto na vrvi varšavske citadele. Zadnji upor v Varšavi je bil v času rusko-japonske vojne leta 1905, ki pa je kmalu bil zaduščen. Vžeten pa je bil zaradi tega, ker se ga je že udeležil Jozef Pilsudski, poznejši osvoboditelj.

Prav do svetovne vojne je vladalo rusko nasilje v Varšavi ter nasilno poruševalo poljsko me-

Pročelje varšavske katedrale sv. Jana.

je prehajala iz rok v roke. Ko so jo leta 1915 zapustili Rusi, so jo okupirali leta 1916 Nemci, ki so tedaj proglasili tudi nekako formalno »poljsko samostojnost«. Toda prava samostojnost je prišla šele po porazu Nemcev na Marni. Tedaj je po generalu Beselerju prevzel Varšavo s svojimi legijami Pilsudski, ki je postal tudi pravi gospodar Poljske. Toda prej je še moral premagati boljševike, ki so prišli prav do Prage, varšavskega predmestja, odkoder jih je pregnal Pilsudski, prvi rešenik Poljske. Od tedaj se je oblikovala nova poljska republika, ki zdaj doživlja nov napad na meje ter Varšavo, svojo prestolnico in voditeljico vseh dogajanj zadnjih stoletij.

Toda Varšava, ki je v zadnjih stoletjih doživela toliko zmag in porazov, je Poljakom tudi zibelka, ne samo grob.

117 letni starček pred sodiščem

Najstarejši mož v vsej Evropi bo najbrž neki Sunnuf Chabit, Turek po rodu. Ko je že izpolnil 117 let in je začel leeti v 118, je na svojo nesrečo spet zašel pred sodišče, s katerim je bil sicer že dobro znan, ne zaradi kakih zločinov ali velikih pregreh, ampak zaradi majhnih sporov, preprirov in tudi pretepov. Do svojega 90. leta mož ni nikoli videl sodišča, bil je miren in pošten državljan, da ga nihče skoraj opazil ni. Ko pa je zašel v zadnje desetletje pred stoletnico svojega rojstva, mu je gotovo ta visoka starost stopila v glavo in začel si je domišljati, da je nekaj več in da mora tudi njegova beseda nekaj več veljati. In, kakor prej nikdar ni imel spora z oblastmi, jim je zdaj začel delati preglavice. Kjerkoli je nastal med sosedi kak spor, ee je že vmešal vmes in kot nekaj razsodnik razsojal med razprtimi strankami. Če pa niso marali poslušati njegove »stare modrosti«, je vzrojal in svoje mnenje podprl tudi z gorjačo (eksekutivna oblast). In čim bolj je lezel v leta, tem bolj ljubosumen je postajal na veljavnost svoje besede. Tako v vasi nikdar ni bilo miru, če ni prej prišlo do prepira, je pa takrat, ko se je vmešal zraven stari Sunnuf Chabit. Do svojega 117 leta je bil zaradi takih sporov in pretepov že več kot stokrat pred sodiščem. Zares pa je izkupil šele na prvi dan svojega 118. leta. Prej je vedno odšel z manjšimi denarnimi kaznimi ali po nekaj dni zapora, ob zadnjem primeru pa je sodnik hotel napraviti mir v vasi in je starčka obsodil — na izgon v neko zaveščišče za onemoglo. Toda proti razsodbi se je nena doma uprla vas, ki ni marala dati živahnega in prepirlivega starčka, katerega so hodili gledat in poslušati ljudje od daleč in je večkrat padel marsikak »bakšiš«.

I. mednarodne motociklistične dirke v Beogradu

Zmagovalec Janez Šiška na NSU 350 ccm

Najhitrejši čas dneva enega kroga dosegel Janez Šiška na

NSU

Sledite tudi Vi znamenitim dirkačem in vozite NSU motorno kolo

Veletrgovina z motornimi kolesi in nadomestnimi deli

IGN. VOK

LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica 7

Belvedere v Varšavi, sedež Pilsudskega in njegovega naslednika Rydz-Smyglea.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

PRESELITVENO NAZNAILO!

PRESELILI SMO SE NA

**TYRŠEVO
CESTO 15**
(POLEG KAVARNE EVROPA)

Sortirani smo z najnovejšimi modeli za jesensko sezono v priznani dobri kakovosti po zelo ugodnih cenah

Alstina

čevlji

Službe iščejo

Modistka

starejša, moč isče mesta v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Spretna« št. 14800. (a)

Gospodična

trgovsko šolo, z znanjem arborhvaščine in nemščine želi primerne zaposlitve. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14862.

Vrtnar

perfekten za vsa dela na vrtu, želi službo. Ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« na Jesenicah pod št. 14787. (a)

Gospodična

poštena in skromna z malo maturo, vešča pisarniškega in blagajniškega poslovanja, išče primerne zaposlitve. Ponudbe na: Mira Selan, Trnovo, Koseskega 30. (a)

Starejša kuharica

zanesljiva, želi zaposlenja v dopoldanskih urah k majhni družini. Plača postranska stvar. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kuharica« 14864. (a)

Starejša gospodična

gre takoj kamor koli k starejši dami kot družabnica (Gesellschafterin) - govori nemško in nekaj italijansko, pogoj zelo skromni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Osamljena« št. 14804. (a)

Ženitbe

Mizarski mojster

in posestnik, 42 let star, invalid, dobro situiran - išče primerno kmečko dekle zaradi ženitve. Ponudbe (elika zaželjena) v upravo »Slovenca« pod »Delavno kmečko dekle« št. 14769. (z)

Ljubezen

moža si zagotovi, ako mu postrežeš z dobro, okusno hrano. Zato kuhaj po preizkušenih receptih, zbranih v knjigi poklicne kuharice. Knjigo dobavlja: Mizerit Deziderij, Zidani most. Cena v predplačilu 10 din.

Službo dobe

Čevlarskega pomočnika

sprejem takoj. Miklavčič, št. Vid nad Ljublj.

Služkinjo

za delo v sobah išče hotel Strudel. (b)

Snadžica

pri baru in hlapca h konjem išče hotel Strudel. (b)

Sobarico

ki zna šivati, sprejem. Drogerija Hermes, Miklošičeva cesta. (b)

Trgovski pomočnik

pošten, zmožen, dobi stalno službo. Franjo Soper, Hrastnik. (b)

Hlapca

za skladišče in konjem za prevoz špecerije rabi takoj Franjo Soper, trgovec, Hrastnik. (b)

Kuharico

ki opravlja vsa hišna dela, sprejem. Plača 400 din. Drogerija Hermes, Miklošičeva cesta. (b)

Več čevljar. pomočnikov

za vse vrste dela te stroje, sprejem. Anton Ješe, izdelovalnica čevljev, Tržič. — Istotam sprejme tudi trgovsko naobraženo žensko moč, ki je verzirana v korespondenci in knjigovodstvu. (b)

Mlado dekle

z nižjo srednjo šolo, ki zna tudi nekaj šivati — se sprejme s 15. septembrom k dvema otrokoma. Zahteva se skrajno poštenje. Plača po dogovoru in zmožnosti. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 14506

Elektrovarilci

(elektrosvaerji)! Sekcija za graditev belgrajškega savskega pristanišča sprejme za dalj časa več prvostopenjskih elektrovarilcev. — Varilci, ki bodo zadostili predpisani skušnji, bodo dobivali do okoli 100 din dnevno in tudi eventualno nagrado za povečano produkcijo. Prijave pošljite v Beograd, Karadjordjeva ul. št. 6/L. (b)

Šivilja

gre šivat na dom. Strojarska 1. (a)

Postrežnico

za dopoldne, pošteno — sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« 14893. (b)

Več tesarjev

se takoj sprejme pri podjetju inž. Dukič, Gorenja vas pri Škofji Loki. (b)

Več mizar. pomočnikov

takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14769. (b)

Mlajšo služkinjo

pridno in pošteno, sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobro srce« 14889. (b)

Hlapca

20—25 let starega, sprejem takoj k enemu konju in za domača dela. Feiertag, Betnavska 43, Maribor. (b)

Strojnika

spodobnega montaže, struženja in vseh strojnih popravil, z daljšo prakso, sprejem. »Zora«, parna žaga, Črnomelj. (b)

Več prodajalk

in prodajalec za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejem. Vprašati na »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova št. 8. (b)

Prodajalko

za špecerijo in galanterijsko trgovino sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe z navedbo pričelav upravi »Slovenca« pod »Prosta« št. 14807. (b)

Hlapca

ševč. tudi oženjenega, ki se razume na vsa poljedelska dela, iščemo za 40 oravno posestvo za takoj. Za pridnega stalno mesto. Grad Loka pri Zidnem mostu. (b)

Korespondentijo

perfektno za slovenski, arborhvaški in nemški jezik, absolventinjo trgovske akademije z najmanj triletno prakso — išče podjetje v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra plača« št. 14832. (b)

Pletiljo in vajenico

sprejme strojna pletarna. Dravska ul. 10, Maribor.

Prodajalko

za slaščičarno — iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« 14790. (b)

Hlapca

za kmečka dela, sprejem. Ivan Burkelja, Zdobrova 3, p. D. M. v Polju. (b)

2 mizarska pomočnika

sprejem takoj za pohištveno masivno delo Kladnik Cvetko, mizar, Mokronog. (b)

Služkinjo

pridno, pošteno in čisto sprejme boljša družina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14828. (b)

Pletiljo

samostojno — sprejem proti dobri plači za stalno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14840. (b)

Služkinjo

spretno, pošteno, ki zna kuhati in nekoliko šivati, takoj sprejem. Naslov v upravi »Slov.« 14859. (b)

Otroško varuhinjo

zanesljivo in pošteno — sprejem k enemu otroku. Burger, Tavčarjeva 8, Celje. (b)

Mlajše dekle

pridno in pošteno, ki ima veselje do trgovine in gostilne, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14827. (b)

Služkinjo

za vsa gospodinjinska dela išče boljša družina na deželi. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Vestna« 14845. (b)

Dekle

katera zna opravljati hišna dela in zna streči gostom, sprejme Marija Štiglič, gostilna in mesarija, št. 113 v Sl. gor. (b)

Vajenci

Trgovskega vajenca

za špecerijo in delikateso z oskrbo pri starših — sprejme Verbič, Stritarjeva. (v)

Vajenca

ki je dovršil vsaj dve meščanski šoli, sprejem. Martin Plut, trgovina z mešanim blagom, Črnomelj. (v)

Boljša parna pekarna

na Gorenjskem potrebuje pekovskega vajenca, pridnega in poštenega. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe v upravi »Slovenca« pod »Gorenjska« št. 14778. (v)

Učenca

poštenih, kmečkih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, sprejem. Dopolne upravi »Slovenca« pod »Veseli do trgovine« št. 14784. (v)

Slaščičarskega vajenca

sprejem takoj. Prednost imajo z dežele. Naslov v upravi »Slovenca« 14858.

Učenko

za špecerijsko trgovino sprejem. — Naslov v upravi »Slov.« 14885.

Pekovskega vajenca

ki bi raznašal tudi kruh, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pošten« št. 14789. (v)

16 leten fant

se želi izučiti mehanične ali avtomehanične obrti. Anton Zbontar, Zali log št. 21, Zelenik. (v)

Izučiti se želi

električne, mehanične ali ključavničarske stroke 16-letni maturant. Naslov v upravi »Slov.« 14847.

Mlinarskega vajenca

poštenega, iščem. Hrana in stanovanje v hiši. — Alojzij Bizjak, mlinar v Zirovnici, Gorenjsko. (v)

Zasluzek

Dober zaslužek

nudimo vsaki osebi v mestu in na deželi. Pišite na »Moj dom«, Ljubljana — Dvorčakova ulica št. 8.

Denar

Vaši prihranki

so varno in plodonosno naloženi v domačem zavodu »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova št. 8.

Hranilne knjižice

vrstnostne papirje kupujemo stalno po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 13

Posojila

iščete samo pri domačem solidnem zavodu. Pišite ali pridite osebno. »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova ulica št. 8.

Posojila

različna, preskrbim hitro in brez kakage predplačila

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 13 Znamka 3 din

Ureditev premoženja

Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkasoterjatev, (tudi kmetijskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje sodelavcev, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Jože Oražem, ml., Ljubljana-Moste, Ciglarjeva 22a

zastopnik za Slovenijo
MODERNE TRGOVINE PISARNISKIH STROJEV

J. GLAD - MERCEDES ZAGREB

NIKOLIČEVA 14 / TELEFON 22-614

MERCEDES
PRIMA, SUPERBA, SELECTA polni pisalni stroji
MERCEDES
EXPRESS in FAVORIT normalni pisalni stroji
MERCEDES
ELEKTRA električni stroji

POLEG TEGA VSE VRSTE RAČUNSKIH STROJEV
ZAHTEVAJTE PONUDBE IN BREZOBVEZNI OGLED STROJEV

Posestva

Stavbišče

za trinadstropno hišo — ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 14809.

Posestvo

z gostilno in mesarijo, ob glavni cesti, en četrt ure od trga Šmarje pri Jelšah, poceni naprodam. — Izve se v trgovini Plut.

Manjšo hišico

ali stavbno parcelo kupim na Gorenjskem blizu vode, primerne za kopačje. Ponudbe z navedbo cene in s točnim opisom na upr. »Slovenca« pod »Letovišče« 14838. (p)

Hiša

pol ure od postaje, štiri sobe, kuhinja, predstava, tri kleti — naprodam za 16.000 din. — Informacije pri Grahl, Suhadol 1, Zidanimost. (p)

Stavbne parcele

v bližini kolodvora št. Vid-Vizmarje, s vodovodom in elektriko, prodam po ugodnih pogojih in v poljubni velikosti po 20 din in več kv. meter. Pojasnila Vizmarje 69.

Lepa stavbišča

blizu kolodvora št. Vid-Vizmarje ob državni in banovinski cesti, gramoz, vodovod in elektrika na parcelah. Poljubna izmera, od 14 din naprej napredaj. Pojasnila: Vizmarje 31. (p)

Valjčni mlin

na močni stalni vodi v dobrem stanju ter posestvo z gospodarskim poslojem na prometnem kraju tik Slovenj Gradca, prodam za 220.000 din. Vprašati je: Matko Vostner, Slovenj Gradec. (p)

Stavbne parcele

Najbolj varno naložben denar v današnjih časih je v stavbnih parcelah — tudi najbolj plodonosen, ker vrednost stavbnih parcel raste hitreje kakor obrestovanje hranilnih virov. Naprodam so lepe stavbne parcele pod Rožnikom po zmernih cenah. Naslov se poišče v upravi »Slovenca« pod št. 14.082. (p)

Kmečko posestvo

ali mešano travniško-gozdno parcelo, kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj gotovina« 14844. (p)

Pol hiše

v najlepšem delu Celja prodam za 39.000 din. — Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Savinja« 14908. (p)

5000 m² zemljišča

naprodam. Plačljivo tudi dve tretjini v knjižicah Mestne hranilnice Ljubljanske. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »5000« 14879. (p)

Hiša

popolnoma nova, pripravna za obrtnika, četrt ure od postajališča, zraven 14 orlov gozda in njive, takoj naprodam. — Vprašati: gostilna »Vilson«, Maribor, ali Weinberger Marija, Selnica ob Dravi. (p)

Hišo ali majhno posestvo

na deželi, pripravno za letovišče, po možnosti ob vodi, primerno za upokojenca, takoj kupim za gotovino. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dolenjska stran« 14861.

Krasno posestvo

vinorodno, z vinskimi pridelki do 60 hl, doraščeni gojdoni, sadovnjaki — naprodam. Poslopja krita z opeko. Redi se do 12 glav živine. Ponudbe pod »Ugodno naložite denar« št. 14766 v upr. »Slov.«

Kmečko posestvo

z boljšo hišo in z urejenim gospodarstvom v bližini prometnih zvez, na Dolenjskem ali na Štajerskem, kupim. Ponudbe s točnim opisom velikosti, lege in značaja posestva poslati na upravo »Slovenca« pod »Upokojenec« št. 14826. (p)

Poceni naprodam

zaradi preselitve enonadstropna stanovanjska hiša ob glavni cesti, z lokalom, veliko senčnato dvorišče, na dvorišču še majhna parterna hiša s hlevom, kletjo in shrambami, poleg velik vrt z zelenjavo, v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14700. (p)

Hišo

v Ljubljani ali posestvo pri Ljubljani do 150.000 din kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Domačija« 14819. (p)

SOBE

ISČEJO:

Opremljeno sobo

v moderni hiši, s souporo kopalnico, išče gosposd za 1. oktober. Event. kosilo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Točen« 14892. (s)

ODDAJO:

Veliko sobo

prazno s stedinikom, oddam s oktobrom. — Nove Jarše 58. (s)

Sobo

lepo, novo opremljeno, za dve osebi, takoj oddam. Priškovce 6. (s)

Prijazno sobico

oddam pošteno uradnici ali visokoškoli v Riharjevi 17-L, Trnovo.

Sončno sobo

z eno ali dvema posteljnima, s posebnim vvhodom, oddam. Tržaska c. 26/L. levo. (s)

Opremljeno sobo

s posebnim vvhodom oddam v centru Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14802. (s)

Lepo sobo

novo opremljeno, v villi, blizu Sv. Kristofa, oddam solidni dami. Poseben vvhod. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14806.

Poslovno sobo

Prodamo

Otroške vozičke
najugodnejše kupite pri
»Tehnik« Banjal, Ljubljana, Miklošičeva 20. (f)

Najugodnejši nakup
moških oblačil nudijo
Prošek, Sv. Petra 6. 14.
Ljubljana. (f)

Solske torbice
in aktove v veliki izbiri
priporočila Kravos, Maribor,
Aleksandrova 13. (f)

Ž A G E

original Domicus
Remscheid
izberete najceneje pri
»Jeklo« - Stari trg

Razprodaja sira
po izredno ugodnih cenah
bo v nedeljo in v ponedeljek
na mlekarški razstavi
na velesejmu, paviljon
»G«. Ne zamudite
prilike! (f)

Anker šivalne stroje
prvovrstna znamka, tudi
rabljene stroje, krojaške
in čevljarne od 300 din
naprej prodaja

Triglav, Resljeva 16.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan — se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI
Ljubljana, nasproti »Nebo-
učnika«.

VINA

Centralne vinarne
v Ljubljani
bodo zadovoljila Vaše
pivce najbolji
TELEFON ŠTEV. 25-73

Ugodna prilika!

Vsak obiskovalec Ljubljanskega velesejma, naj ne zamudi obiskati tudi
velike razstave otroških
vozičkov vseh najnovejših
modelov po izjemnih
cenah ter lanskega leta
modelov po znižanih cenah,
kakor tudi dvokoles, motorjev,
šivalnih strojev, pneumatike
itd. pri tržnici »Tribuna«, Ljubljana,
Karlovska cesta 4.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne
obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Pierre L'Ermitte:

Ljubezen - soprog ali Bog?

Iz francosčine s dovoljenjem avtorja
Taki in slinjeni pogovori so se večkrat razpletli
med očetom in hčerko. Zdelo se je, da so pomir-
jali Lucijo.

Zadnje dni pred 15. oktobrom so Bertramovi
preživeli v Parizu. Bilo so zavzeti s poslednjimi
pripravami za poročni dan.

Lucija se je miznično vrgla na delo, da bi za-
topila teške misli, ki so se ji neprestano vsilje-
vale. Toda vsak večer, ko se je znašla sama v
svoji dekliški sobi, si je ponavljala: »Le še deset
dni! Le še štirje, trije, končno le še dva...«

In nekega večera, večera, ki se ga bo večno
spominjala, se je zdržnila. Jutri!

Vedela se na postelj in se prepuščala toku
svojih turobnih misli.

Noga ji je zastala na križišču, kjer se je pri-
čenjala od dotedanjega tako različna pot. Mikalo
jo je, da bi se uprla močim v ostala še naprej
pri stariših. Brezdomno bi bilo to zelo enostav-
no! Toda žena je ustvarjena, da dela družbo
možu in da vzgaja deco. Prepozno je, da bi se
vrnila.

Bila je kot tisti popotnik na ladji, ki kole-
bač menca po krovu, ne da bi se mogel odlo-
čiti, ali naj zaprosi kapitana ali ne, naj okrene
ladjo proti luk, in medtem ko se brezplovno
ukvarja s tem vprašanjem, zapljuje ladja baš v
to luk in se popotnik znajde pred gotovim
dejstvom.

Medtem ko se je Lucija tako prerekala sama
s seboj, je čas mineval. Zdal se je deklica usta-
vila pred novim pomislekom: Kaj, če me nevidna,
naklonjena mi moč tako vznemirja, da bi me v
poslednjem trenutku odvrnila od poroke?

Otvorilveno naznanilo!

Velečenjenim damam in gospodom s tem uljudno nazna-
njam, da sem otvorila

ново trgovino s čevlji

v hiši banke »Slavija«, Galeva ulica 2

Postregla bom s krasnimi, najmodernejšimi modeli pariške in
angleške novitete v jako solidni izdelavi in zelo solidnih
cenah. — Blagovolite si ogledati izložbe!

Priporočam se cenjenemu občinstvu za nadaljno naklonjenost
Viktorija Zmaga

Orehova jedra

med in vosek dobite naj-
ceneje: Medarna, Ljubljana,
Židovska ulica 6.

Košnjo

otave, 4—5 tisoč kg. po-
ceni prodam. Fr. Iskra, Vič 16. (f)

Zapravljivček

in kočijo, skoraj novo,
poceni prodam. Vzemem
tudi stare v račun. —
F. Iskra, Vič 16. (f)

Izdelujem

vence in šopke
po najnižjih cenah. Prepri-
čajte se in gotovo boste za-
dovolili. Imam tudi v zalogi

alpske rastline
Yunipera, Chamaecyparis
itd. Se pripravite!

ADOLF VATOVAC
splošno vrtnarstvo pri šent-
peterskem mostu.

Cvetličarna Tyrševa c. 9.

Otroško posteljico

železno, prodam. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 14763. (f)

Kolesa

kupite najceneje tudi na
obroke v trgovini

Triglav, Resljeva 16.

Ia suhe bosanske slive
zaboji 10 kg 65 din, za-
boji 25 kg 135 din, vreča
50 kg 245 din franco po-
staja pošilja G. Drechs-
ler, Tuzla. (f)

Objave

Poziva se Franc Klun
bivši mesar, naj se takoj
javi pri Miškec Mirko,
Medvedova 38, Ljubljana,
zaradi likvidacije inven-
tarja. (o)

Javna zahvala!

Najlepše se zahvaljujem
prihvaljenemu dr. Janku
Osoliniku za njegovo ve-
liko skrb doma in v Leo-
nišču, kajti on me je re-
šil zadnji trenutek goto-
ve smrti, ko so že vsi
obupavali nad mojim živ-
ljenjem zaradi dobljenih
strašnih opeklin. Še en-
krat stotera zahvala! —
Enako č. sestram iz Leo-
nišča, katere so mi tako
lepo stregle. Jakob Ali-
brecht, mojster kemične
tovarne v Ljubljani. (o)

Kupimo

Kupim
borovo smolo. Ponudbe
poslati v vzorcem na Sa-
mojlo Bekić, Beograd —
Kralja Aleksandra ul. 91.

Vsakovrstne

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolova ulica št. 3

Kupim

pisalno mizo in register
omaro, novejši sistem. —
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Priložnost« št.
14803. (k)

Zlato

srebro, briljante in anti-
kvitete kupuje v vsaki
količini trdnica A. Božić,
Ljubljana, Francišanska
ulica št. 3. (f)

Storo zlato,

zlato zobovje
in srebrne kronc
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJPEŽ

Gunje

krojaške odrezke, star
papir, tekstilne odpadke
ter ovejno volno, govejo
diako (arovec) — kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska 15. (k)

Razno

Damsko kolo
novo, poceni prodam ali
zamenjam za radio. —
Gmajnar, Stari trg 24.

Diplomirana maserka

za revmatizem, išias ter
zdravilne masaže se pri-
poroča. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Maser-
ka« 14866. (a)

Gumbike, gube, plise,

monogrami, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Francišanska ulica
Vezenje perila, krasna
predtiskana žen. roč. dela

Obri

Mreže
za postelje najceneje pri
Andlovic, zaloga pohištva
Komenskega ulica 34. (f)

Že za 10 din

dobite 3 legitimacijske
slike na film. Foto Pav-
lovčič, Poljanska 12. (f)

Glasba

Brezplačen pouk v igračah
Mali tovarni avtomobil
TEMPO nosilnost 750 do 1000 kg
tri in štirikolesni, skromni
v uporabi goriva in trpežni
so idealno prevozno sredstvo
za vsako podjetje. Informa-
cije pri zastopstvu
TEMPO-avtomobilov »LUSTRA«

V. LAZNIK

Ljubljana, Gosposvetska 8.

Športni motor NSU

250 ccm, model 1939 —
skoraj nov, prodam pod
ugodnimi pogoji ozir. za-
menjam za manjšega. —
Vidovec, Celovška 72. (f)

Gramofonske plošče

slagatelj, pisane, narodne
harmoniko in petem samo
Din 38. — Slike vzemem v
račun.

Elektroton

PASAŽA NEBOUČNIKAR

Specijalna izdelovalnica

HARMONIK
JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA, Tyrševa 36

Klavirje

vijoline
saksofone - trompete -
harmonike in druga
glasbila od šolskih do
prvovrstnih instrumen-
tov - strune in vse po-
trebščine v veliki izbiri
in najceneje kupite pri
WARBINEK
Ljubljana, Miklošičeva 4
telefon 35-59

Pouk

Ga. Roza Gallatia
prične s klavirskim po-
ukom 15. septembra. Po-
ljanska cesta 18-I. (g)

Priden dijak

zelo reven, išče inštruk-
cije za nižjo srednjo so-
lo. Honorar nizek! Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 13546. (D)

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola
za poklene šoferje in
amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šofer-
ske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon 28-28

Auto-motor

»DKW« NZ 250
brezhiben, napredaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 14801. (f)

Tempo

Mali tovarni avtomobil
TEMPO nosilnost 750 do 1000 kg
tri in štirikolesni, skromni
v uporabi goriva in trpežni
so idealno prevozno sredstvo
za vsako podjetje. Informa-
cije pri zastopstvu
TEMPO-avtomobilov »LUSTRA«

V. LAZNIK

Ljubljana, Gosposvetska 8.

Športni motor NSU

250 ccm, model 1939 —
skoraj nov, prodam pod
ugodnimi pogoji ozir. za-
menjam za manjšega. —
Vidovec, Celovška 72. (f)

Avtomobili Opel

mali, in avtomobilski deli,
pnevmatike, zobniki, sve-
tčke, osi itd. nujno raz-
proda Belič, Rupenaltz,
Ljubljana VII. (f)

Zivali

Krasno psitko
prilikevke pasme, pro-
dam. Kupim pisalni stroj,
radio. Ponudbe na upr-
vo »Slovenca« pod št. 14842.

Brezplačno stanovanje

majhno, v Kamniku od-
dam mali posteljni družini
(ev. upokojevcu), proti-
dajatelj: nadzorstvo ma-
lega obrata in zemljišč,
postranski zaslužek mo-
goč. Vprašati v Ljubljani,
Puharjeva 14, I. nad.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

Radio

Modeli 1. 1940
radioaparati Blaupunkt,
Mediator, Lorenz so pri-
speli. — Velika izbira!
»Tehnik« Banjal, Ljub-
ljana, Miklošičeva c. 20.

Vnajem

ODDAJO:
Trgovske lokale
na prometni cesti v Ljub-
ljani, oddam. Naslov v
upravi »Slov.« pod 14742.

Stanovanja

ISCEJO:
Enosobno stanovanje
iščem za 1. oktober. Po-
nudbe na uprvo »Slov.«
pod »Oktober« 14850.

Sobo s kuhinjo

iščeta starejša zakonca.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Ljublj. okolica«
št. 14796. (s)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
oddam 1. oktobra, Glince,
c. VI. št. 4. (f)

Sobo

štedilnik za postaviti, ta-
koj oddam. Cesta na Lo-
ko 22. (s)

Trisobno stanovanje

lepo, sončno, z vsemi
prilikami, oddam s 1.
oktobrom. Vodnikova 126.

Dva enosobna stanovanja

s pritlikinami, oddam s
1. okt. mirnima stranka-
ma po 180 din. Sojerjeva
ul. 106, Dravje. (f)

2 stanovanji v Kamniku

manjši, po dve sobi in
kuhinja, v lepi vili, od-
dam. Poizvedbe pri Ma-
horič, Ljubljana, Puhar-
jeva 14-I nadstropje, po
400 mesečno. (f)

Brezplačno stanovanje

majhno, v Kamniku od-
dam mali posteljni družini
(ev. upokojevcu), proti-
dajatelj: nadzorstvo ma-
lega obrata in zemljišč,
postranski zaslužek mo-
goč. Vprašati v Ljubljani,
Puharjeva 14, I. nad.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno
nadzorstvo, za 450 din
mesečno. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 14834.

1 do 2 dijaka

sprejem v veliko sonč-
no sobo in na dobro do-
mačo hrano. Vrt, vestno

Za naše odjemalce!

Naša obutev ne bo dražja. Cene naše obutve ostanejo iste. Cene, ki so v tovarni vžigosane na podplat, veljajo še naprej.

Odjemalci lahko kontrolirajo cene pri nakupovanju.

Ostali bomo še nadalje zvesti našim načelom: postreči odjemalcem čim bolje in čim ceneje!

Rata

Nekaj o dežniku

Dežnik je menda edino orodje, ki je znano in v rabi med preprostimi in visokimi krogi, med reveži in bogatini. Slavo pa so mu dali angleški državniki, ki so le redkokdaj ločijo od njega. Sicer je tudi o Slovencih znano, da gredo širom sveta z dežnikom v roki, čeprav so povsod drugod cenejši kot pri nas, toda Angleži imajo zgolj kolonije, Slovenci pa izseljenske kolonije, zato slovenska navada po svetu ni toliko znana kot navada angleških državnikov. Chamberlainov dežnik je postal že stalen predmet zbadljivega tiska in karikatur. Preden je spor med vesilami prišel do sedanjega viška, ko je bilo v svetu še nekaj smisla za smeh, smo opazili v nemških listih karikatur: na sliki se vidi vhod v podmornico, po krovu je razpeta radijska antena, na njej pa visi nekaj dežnikov — karikatura pa je imela podpis: angleški državniki si ogledujejo podmornico. Dežniki po anteni naj bi bili znamenje, da so v podmornici angleški državniki. (Seveda so Angleži Nemcem odgovarjali spet z drugačnimi karikaturami — takrat, ko je še bil čas za politično zbadljivko.)

Vendar pa dežnik ni tako novodobno orodje, tudi ne zgolj angleška iznajdba, da bi jo smeli danes pripisovati samo njim. Znan je bil že v starem veku, saj je upodobljen na starih asirskih, egiptovskih in grških reliefih in rimski pesnik Martial ga omenja v svojih verzih. Res pa je, da se za Evropo omenja najprej v Angliji, v dramatičnem delu pisatelja Ben Johnsona, ki so ga igrali v letih 1614—1616 in je imelo naslov »Hudič je velik orel«. O vojvodu Wellingtonu pripovedujejo, da je ob neki bitki opazil nekaj častnikov, ki so se z dežniki branili pred dežjem. Pa jim je dejal: »Straža pred Saint-James se lahko poslužuje dežnika, če jo že ravno veseli, nositi dežnik po bojnem polju pa ni samo smešno, ampak izrazito nevojaško.« Zgodovinarji pravijo, da so od takrat vojaki na pohodih opustili dežnik, straže pa so se ga še dolgo posluževale na svojih mestih. Ker smo že pri dežniku, moramo omeniti še kitajski pregovor iz desetega stoletja pred Kr., ki pravi: »Četudi je nebo jasno, vzemi dežnik s seboj, četudi si sit, vzemi nekaj zaloge.«

Starši!
Dijaki!

Nova založba
v Ljubljani

Kongresni trg 19

Vam ob začetku šolskega leta nudi vse, kar potrebujete za šolo!

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine, kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini.

Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Turševa 52

Otroški ktiček

SLON SAMBO

(31) Otroci, ki so bili Filipovi in Janovi sošolci, bi bili obema tako radi pomagali S časopisom v roki, kjer je bil tisti poziv, so tekali po vsem mestu in vsakogar vprašali, ali ni kdo videl Sambo. Pa je bilo vse zaman.

(32) Dolgemu Janu je bilo neizrečeno hudo, da je bil njegov ubogi prijatelj doma zaprt, in mislil si je, da bo brez dvoma bolje, če bi šla skupaj iskat Sambo. Dajal je Filipu znake, naj pride ven, in Filip ga je razumel.

OTOMANE

kauče, naslanjače vseh vrst dobavlja najceneje
»OBNOVA« F. NOVAK, Jurčičeva 8.

Posestvo

13.000 kvad. metrov, ob državni cesti v Savinjski dolini, s stanovanjsko hišo, s 6 prostori in novo enonadstr. stavbo, prikladno za manjšo industrijo (30x10 m), z vodno pravico in blizu električ. voda, napredaj. Ugodni plačilni pogoji. - Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenec« pod št. 14909.

V globoki žalosti naznanjamo, da nas je danes zapustil naš nadvse ljubljeni mož in očka, gospod

Gerkman Jože

davčni uradnik.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 10. septembra ob 4 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča.

Celje, dne 9. septembra 1939.

Zalujoča soproga Ladislava s hčerko ter ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je 5. septembra v 71. letu starosti umrl, previden s sv. zakramenti, naš predragi oče, gospod

JOSIP VRTOVEC

posestnik in gostilničar v Vel. Zabljah na Goriškem

Pogreb nepozabnega pokojnika je bil 7. septembra na domačem pokopališču. Vam, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, vsem, ki so oktili: grob s cvetjem in venci, ter posebej še č. duhovščini, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Vel. Zabljah na Goriškem - Maribor.

Zalujoči: Antonija roj. Vidmar, soproga; dr. Josip in Roman, sinova; Anica roj. Rudolf, in Verica roj. Bratina, snahi; vnuki in ostalo sorodstvo. - N. v m. p.

Brez posebnega obvestila

Mestna elektrarna ljubljska

OBRTNIKOM priporočamo našo stopnjevalno obrtno tarifo z zniževanjem cene od din 2'50 do din 1'25 za kilovatno uro, odvisno od porabe toka in uporabe motorjev

GOSPODINJAM nudimo električni tok za kuhanje po 90 para za kilovatno uro, že pri porabi 60 kwh mesečno pri tri-sobnem stanovanju

NUDIMO posebno tarifo za električne peči s ceno toka 90 para za kilovatno uro na poseben števec, ne glede na porabo. Števnina samo din 4'— mesečno

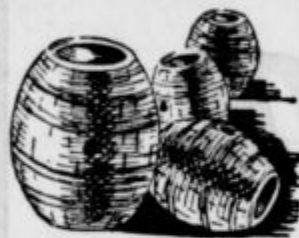
NUDIMO izredno nizko tarifo za nočni tok v ogrevalne svrhe, posebno pripravno za električno opremljene kopalnice in pralnice. Cena toku samo 60 para za kilovatno uro; priklopiljanje z avtomatično stikalno uro

Vsa pojasnila dobite pri

Ravnateljstvu Mestne elektrarne
Krekov trg 10/II.

Preden se odločite za nakup pohištva in opremo Vašega lokala, trgovine, gostilne itd., zglasite se pri tvrdki **VENTURINI LUDVIK - MIZARSTVO** Uršičev Stradon št. 50, LJUBLJANA-BARIJE. Lastni načrti in osnutki v strokovni izvedbi. Cene zmerni!

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

FRANC PIRC strojno
Dravljje - Ljubljana sodarstvo

Velika izbira in zaloga transportnih sodov. Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih sokov, barve in olja. Kadi za namakanje, specialne kadi za mlekarnice in kemično industrijo. IMPREGNIRANJE sodov. Strojovna popravila. Nizke cene. — Točna in solidna postrežba.

Javna dražba

6.000 m² zemljišč in
približno 1.000 m² stanovanjskih prostorov in skladišč

Dne 16. septembra 1939 bo ob pol 11 dopoldne pri okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 16 javna dražba nepremičnin vl. št. 618 k. o. Sv. Peter-predmestje I. del, parc. št. 320-2, ki je stavbišče ob Šmartinski cesti.

Cenilna vrednost zemljišča znaša 759.535.— din; najmanjši ponudek pa 379.667.50 din. — Varščino po 75.954.— din je vložiti v tuzemskih državnih papirjih, v drugih na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, v katerih se smejo po predpisih, veljajočih o tem, nalagati novi varovanci, v drugih tuzemskih na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, ki nudijo po sodnikovem preudarku zadostno varnost — po preudarku sodišča zlasti tudi o vložnih knjižicah kake tuzemske hranilnice ali kake tuzemske posojilnice.

Varščino je treba položiti ob začetku dražbe v roke sodnika.

Pri nakupu izgotovljenih oblačil je važno, da veste, katera trgovina je najbolj ugodna za Vas?

Tvrdba F. I. Goričar
na Sv. Petra cesti

je edina konfekcija v Ljubljani, ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založeno z najmodernejšimi blagovi za moške in damske obleke, površnike in kostume. Trgovina ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri.

Ako torej izgotovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiro vsakovrstno blago na metre ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvovrstno izdelavo in dober kraj se jamči! — Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brez konkurenčne!

Zahvala

Ob prebriski izgubi svoje matere se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste se je spominjali v molitvi, ji darovali cvetja, jo pokropili in spemili k večnemu počitku. — Bog vam vsem obilo povrnil Sv. maša zadušnica v osemni se bo brala v trnovski župni cerkvi v torek, 12. septembra ob 7 zjutraj.

Ljubljana, dne 9. septembra 1939

Dr. Andrej Gosar

Gnojilne črpalke GAMA
brzoparilniki
štedilniki

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabl, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Kolesa Najnovejši otr. vozički

Igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, kolesa deli
TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA
Podružnica: MARIBOR

Najlepše darilo!

Barometer zastoji!

Krasno izdelan, velik 13x16 cm, kaže vreme 24 ur v naprej, patentiran, pošlje proti povračilu stroškov Din 5'— v znakah Barometer Ljubljana I poštni predal 18. Nešteto zahvalnih pisem!

Pozor! Kupci nepremičnin, ne pozabite obiskati dolgoletne in poznane tvrdke

Triglav-Slovenec v Beogradu
Marivogova 3/I. — Tel. 26728

Palate in hiše za rento, vile za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda.

DOLENJSKE TOPLICE

Radio terma 38° C

Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst nevralgijah, išiasu, posledicah zlomljenin, rekonvalescenti i. t. d., obiščite že iz starega veka poznano kopališče, katero je povrnilo zgubljeno zdravje že tisočim bolnikom. Znižane cene. Penzija z vso oskrbo in kopeljo od 45'— do 65'— din. Zahtevajte prospekte

Za nego lica in rok
rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri Sv. Trojici

F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 6332/1937 i. S. Er. 959/1937

Strojovno zastopstvo najboljših svetovnih znamk:

RUDOLF HROVAT
Zagreb, Ilica 49

Ako hočete najboljšo harmoniko dobiti poceni, kupite pri nas!

H. SUTTNER
Brezobvezen ogled!

KOLESA

kupite dobro in poceni tudi na obroke pri

Ljubljana
Aleksandrova 6.

Vse šolske potrebščine

kakor zvezke, beležnice, mape, svinčnike, navadna in nalivna peresa, peresnike, peresnice, radirke, risalna orodja, risalne bloke in deske, ravnila, trikotnike, tuše, črnilo, nahrbtnike, aktovke itd. nudi po najnižji ceni trgovina

H. Ničman, Ljubljana

Kopitarjeva ul. 2, tel. 40-01

STOLI tako-le trdni

in ostala oprava SAMO pri specijalni tvornici upognjenega pohištva

THONET-MUNDUS
d. d. Varaždin

ZA: KAVARNE, GOSTILNE, HOTELE, TERASE, KINOMATOGRAFE, PISARNE, SOLE IN PRIVATNA STANOVANJA

Zahtevajte v vseh trgovinah pohištva izključno samo **Original „THONET“ stole**

MODERNO OKOVJE

za nove zgradbe
v veliki izbiri, po ugodnih cenah
v trgovini z železnino

Mervar i Hodniković, Zagreb
Petrinska 3

Lesni premog

v vagonih množinah kupujemo. — Ponudbe na Rudarsko udruženje Talionica, Zagreb, Mihanovičeva ulica 14.

Zahtevajte povsod naš list!

Vzajemna posojilnica

F. Z. S. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7
poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Za vse ustmene in pismene dokaze iskrenega sožalja, ki sem jih prejela povodom težke izgube mojega ljubljanskega soproga, brata, strica in avaka, gospoda

Karla Cerkenika

strojevodje drž. žel. v pok.

kakor tudi za poklonjene vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujem.

Posebno zahvalo sem dolina izreči č. duhovščini, gđ. zdravnikom otolskega oddelka obč. drž. bolnišnice za njihov trud ob boleznih, č. sestram usmiljenkam za strežbo, Udruženju strojevodij za spremstvo ter končno vsem, ki so blagega pokojnika v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, Trst, dne 9. septembra 1939.

Globoko žalujoča soproga ANA in sorodstvo.

LJUBLJANA

Češpljev teden v Ljubljani

Mestna občina ljubljanska priredi od prihodnje srede 13. t. m. pa do druge srede 20. septembra češpljev teden. Tako bodo imeli kmetje in tudi meščani kar tri tržne dneve, namreč dve sredi in soboto dosti prilike, da kmetje z vseh krajev pripeljejo na ljubljanski živilski trg čim največ zdravih in dobro zrelih sliv in češpelj in se z njimi bolj kakor druga leta mestne gospodinjne založe po najnižjih cenah. Mestna občina ljubljanska zato ves češpljev teden na uvožne češplje ne bo pobirala nobene trošarine, ki znaša sicer 25 par od kilograma.

Cevraj je tudi v najširše kroge že prodirlo prepričanje, da brez sadja ni zdravja, vendar pri nas porabimo še vedno mnogo premalo svežega sadja, še mnogo manj pa vkuhanega in predelane za trajno porabo. Izvozna statistika naše države nam pa dokazuje, da drugje prav našo češpljevo marmelado ali naš pekmez že smatrajo za vsakdanji kruh. Če torej po drugih državah konzumirajo ogromne množice naših sliv in češpelj ter pri nas izdelane pekmeze, zakaj se ne bi s temi dobrotami in s to zdravno hrano okoristili tudi mi doma? Letos imamo izredno bogato letino sliv in češpelj in tudi druge razmere so vzrok, da so cene sadja, predvsem pa sliv in češpelj pri nas tako nizke, kakršnih nikdo ne pominja. Navzlic temu pa pri nas še velika večina gospodinj smatra češpljevo marmelado samo za poslastico in za luksuz. Menda jih ni več treba opozarjati na koristi uživanja sadja, saj vsi zdravniki brez izjeme priporočajo in tudi zahtevajo, da zlasti mladina mora dobiti čim največ sadja, če starši hočejo imeti zdravo in krepko decu. Cene slivam in češpljam so pri nas že tako padle, da so gotovo najcenejše živilo. V drugih delih naše države ob tem času ljudje žive skoraj od samih sliv in vendar se prav ti kraji, kjer se ljudje preživljajo skoraj s samo rastlinsko hrano, po našajo za najbolj zdravim in najbolj krepkim ljudstvom. Naj se tudi pri nas starši naposled že otresejo predsodkov, da sadje otrokom kvari želodec, pač pa se pa sami prepričajo, da bodo otroci tudi pri sami rastlinski hrani vedno veseli, zdravi in krepki. Če si otroci nabašajo želodčke z grozdem in češpljami, na to pa napijejo vode, imajo matere seveda sitnosti in skrbi. Kadar daste otrokom sadja, jih ne napajajte z malinovicem in vodo, saj je itak v sadju dosti vode za žejo.

Ker so cene češpljam in slivam že itak padle globoko pod normalo, bomo prihodnji teden v Ljubljani imeli dosti najlepših sliv in češpelj tako poceni, da se lahko vsaka družina založi s češpljevo marmelado za vse leto. Pri sedanjih cenah se bo 25 para pri kilogramu že prav mnogo poznalo, saj bodo trošarine oproščene prav vse slive in češplje, naj pridejo iz bližnje okolice ali pa s katerekoli strani naše banovine in države.

Posebno pa opozarjamo kmete, naj izkoristijo lepo priliko, ko bodo slive in češplje v Ljubljani oproščene trošarine, da jih z vseh strani čim največ pripeljejo na ljubljanski trg. Če se prekupecm izplača prevoz češpelj v mesto, se bo gotovo tudi producentu samemu izplačalo in bodo tako zaslužili tudi njegovi konji. Zaslužek, ki ga spravijo v žep prekupecvalci, naj si lepo razdele kmetje in mestne gospodinjne.

Ker so se pa zadnje dni nekatere gospodinjne pritoževale, da v Ljubljani po trgovinah ni mogoče dobiti sladkorja, opozarjamo trgovce, naj za svoje odjemalce pripravijo dovolj sladkorja po predpisanih nižjih cenah, da ne bo spet pritožb in nezadovoljnosti med gospodinjmi, predvsem pa tudi ne najrazvostnejših neuteleljih in razburljivih novic. Mestni tržni urad je napravil vse korake ter najstrožje kontrolira prodajo živil, da se ne bi morda le kdo pregrešil proti silno strogemu zakonu o pobiranju dražje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije. Vsem spekulantom prete namreč prav hude posledice za kakršnokoli prikrivanje, kopičenje ali dražjenje blaga s kaznijo 6 mesecev in 50.000 din globe ter z zapleno vsega blaga.

Specialist za kožne in spolne bolezni dr. E. Hammerschmidt zopet redno ordinira

1 Zaradi pritožb o pomanjkanju sladkorja, kave, riža in drugih živil opozarja mestni tržni urad trgovce na zakon in pravilnik za izvrševanje zakona o pobiranju dražje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije ter na posledice, ki prete vsem spekulantom s sodnim pregonom in s kaznijo 6 mesecev in 50.000 din ter zapleno vsega blaga. Zakon je veljaven za vse življenjske potrebščine, torej za vse človeško hrano (jed in pijačo) in tudi za vsa živalska hrano, nadalje za obleko, obutev, kurjavo, razsvetljavo, poljedelske priprave, poljedelsko orodje in sploh za vse one predmete, ki se smatrajo po načinu življenja v kraju za predmete nujne potrebe, med katere se šteje tudi material za izdelavo in ureditev zgradb. Vsak prodajalec mora imeti napredaj vse življenjske potrebščine, ki jih je nabavil za prodajo. Uradno je ugotovljena zadostna količina zlasti tudi sladkorja, kave in riža v Ljubljani, zato pa opozarjamo trgovce na najstrožjo kontrolo, koku, mome pa vabimo, naj ugotovljene primere takoj in brez odlašanja osebno javijo mestnemu tržnemu uradu.

1 Prenovljeni in premeščeni spomenik vojnim žrtvam šempetrske župnije bo blagoslovljen v nedeljo, 17. septembra t. l. Slovesnost se bo začela ob 9. dopoldne. Poleg cerkvene svečanosti bo polaganje vencev, petje, govori in godba. Po blagoslovlitvi bo bojovniški tabor na prostem. Združene bojovniške skupine Šempeter, Moste, Hrušica, Bizovik in Štepanja vas vabijo vse, da se slovesnosti udeležite.

1 Obrtna šola na Ledini. Poslamo vse vajence tukajšnje šole, da si danes, v nedeljo, in jutri, v ponedeljek, ogledajo na razglasi deski v veži šolskega poslopja novi raspored razredov in dni, v katero so dodeljeni.

1 Glasbena šola SLOGA še vedno vpisuje gojence za vse instrumente, kakor tudi za solo petje, teorijo, harmonijo in kontrpunkt. Šola je namenjena prvenstveno za železničarske otroke, kolikor bo še prostora pa tudi za otroke drugih državnih uslužbenecv. Ukovina nizka.

1 Društvo slovenskih obrtnikov na Višu javlja cenj, občinstvu, da je svojo društveno slovesnost združeno z razvijem prapora prelazilo na nedolgočas. Društveni prapor je interesentom na vpogled v nedeljo 10. t. m. v posebni sobi gostilne Pavlič.

1 Bolničarke in bolničarji Rdečega križa, praktične vaje bodo ob torkih in petkih, pričene dne 12. t. m. ob 7 v samarjanski sobi. Stari trg 19. — Načelstvo.

1 Redno vpisovanje v enoletno trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«. — s pravico javnosti — se vrši do 15. septembra, ker je zaradi številnih prijaviteljev se en oddelk. — Prijave se sprejemajo vsak dan.

1 Poroka. V cerkvi sv. Petra ata se v soboto poročila g. Ludvik Škof, uradnik mestnega magistrata, in gđa. Anica Finkova, uradnica »Putnikar«, hčerka g. ravnatelja Finka. Iskreno čestitamo!

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da je vpisovanje v gostilniško strokovno obrtno nadaljevalno šolo v torek, dne 12. septembra od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne v pisarni šolskega upravitelja v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11. Pouk se prične v četrtek, dne 14. septembra ob pol 3 popoldne. Prosimo članstvo, ki zapeljuje vaje, vaje, da se drži točno navedenege roka.

Tombola Rdečega križa v Ljubljani je preložena na 15. oktober 1939

1 Šola Glasbene Matice v Ljubljani je začela minuli četrtek na vseh svojih oddelkih in razredih z rednim poukom. Navzlic izredno težkim razmeram, v katerih živimo, se je tudi letos, kakor vsako leto, vpišalo lepo število gojencev za najrazličnejše predmete, ki so v učnem načrtu šole Glasbene Matice. Opozarjamo, da se novi gojenci še vedno sprejemajo. Matica vabi tudi vse bivše gojence, ki se do sedaj še niso prijavili, da store to čim prej v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici.

1 Redni pouk na Srednji glasbeni šoli (drž. konservatorij) v Ljubljani se bo pričel 18. t. m. Vsi stari in novi gojenci se lahko prijavijo še do 15. t. m. v konservatorijski pisarni v Gosposki ulici št. 8.

1 Motosekcija Avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije, priredi v nedeljo, 10. t. m. izlet na Rakitno. P. n. člani se vlijudno vabijo na polnoštevno udeležbo. Odhod ob 13.30 izpred poslopja Avtokluba, Kongresni trg 1. Klubke čepice željene.

Dr. Glušič Anton univ. med. zdravnik javne bolnišnice v Brežicah je otvoril privatno prakso.

Ordinira v hiši, kjer je ordiniral doc. dr. Josip Cholewa

1 Privatna realna gimnazija v Ljubljani. V Ljubljani se otvori privatna realna gimnazija za učence in učenke I. in II. razreda. Sprejemalo se bo le omejeno število učencev, ki so izgubili: a) pravico rednega šolanja; b) padli pri sprejemnem izpitu; c) zaradi starosti odklonjeni. Da leto ne bo izgubljeno, bodo lahko obiskovali I. in II. razred istočasno. Poučevalo se bo po istem učnem načrtu kakor na državnih zavodih. — Posebni tečajji bodo za dijake, ki so padli pri nižjem tečajnem izpitu. Nudila se bo tudi pomoč rednim učencem vseh srednjih šol. — Informacije in vpisovanje od 11. do 15. septembra dnevno od 9 do 12. — Zrinjskega cesta 7-11.

Spremembe v organizaciji italijanske Kat. akcije

Kmalu po nastopu Pija XII. je bilo zaupano vodstvo italijanske KA odboru trojice kardinalov. Tej komisiji je bila naložena naloga, da po zaslišanju vseh italijanskih škofov sestavi nov pravilnik italijanske KA. Komisija je delo opravila in odredila več sprememb, od katerih je najvažnejša ta, da je postala odvisnost KA od škola njena bitna oznaka in da so zato škofoje osebno prevzeli vodstvo KA.

Glavne točke te odredbe, ki jo je prejšnji mesec objavil »L'Osservatore Romano«, so:

1. Kardinalska komisija bo dajala splošne smernice, pospeševala razvoj in nadzirala delavnost KA v vsej državi in v posameznih škofijah.
2. Tajništvo komisije bo zbiral podatke o delovanju KA v splošnem in v posameznih škofijah.
3. Kardinalska komisija imenuje cerkvene asistente in vicesistente ter predsednike osrednjih organizacij na dve leti, more pa jih po preteku dveh let znova imenovati.
4. Kardinalska komisija pregleduje in potrjuje letne delovne načrte posrednih narodnih zvez, njihov polletna poročila o stanju organizacije in o opravljenem delu, njih preračune in obračune ter njih morebitne nove iniciative.
5. Tajnik kardinalske komisije postane generalni direktor KA v Italiji, v pomoč sta mu na dve leti imenovana vicedirektor in upravni delegat. Vsi predstavljajo Osrednji urad.
6. Generalni direktor aktivuje po primernosti generalni svet, ki ga sestavljajo cerkveni asistenti in predsedniki narodnih zvez. Svet preučuje splošne iniciative in skrbi za pripravnost dela v posameznih zvezah.
7. V vseh škofijah, kjer se doslej še ni ustanovil, se ustanovi škofijski urad za vodstvo KA. Načeluje mu škof osebno ali poseben škofov zastopnik. Škof imenuje na dve leti cerkvene asistente in predsednike škofijskih zvez, ki sestavljajo škofijski svet KA. Sklicuje ga po primernosti škof ali njegov zastopnik, da preuči splošne iniciative in skrbi za pripravnost dela v posameznih zvezah.
8. V vsaki župniji vodi župnik osebno ali po svojem zastopniku, ki ga odobri škof, župnijski urad KA. Po primernosti sklicuje župnijski svet, ki ga sestavljajo cerkveni asistenti in župnijski predsedniki. Oboje imenuje škof na dve leti po zaslišanju župnika in predsedstva pristojne škofijske zveze, ko bo to ustanovljeno.
9. Predsedstva narodnih zvez, škofijskih in župnijskih odborov za posamezne zveze morejo biti v stiku le preko škofijskih uradov KA, kadar gre za nove pobude ali za izvajanje že odobrenih delovnih načrtov. Nadalje je izdala kardinalska komisija tudi nekaj določb glede nošenja znakov in članskih izkaznic, ki se odsele imenujejo pagella — vpisnica, namesto tessera — izkaznica, ker se tako imenujejo fašistične izkaznice. Te poslednje določbe so seveda posledica italijanskih političnih razmer.

Kaj piše »Osservatore Romano«
Pij XII. je že prvi dan svojega vladanja govoril o KA pod vodstvom škofov, kar je tudi vodilna ideja zadnjih sprememb. Škofje bodo prevzeli še bolj neposredno odgovornost in vodstvo KA v svoji škofiji. To ni nobena novost, ampak le poudarek temeljnege načela KA: Nihil sine episcopo, ki je dobilo tudi izraz v organizaciji italijanske KA. Tudi kardinalska komisija sama, ki je dobila svojo nalogo od sv. očeta, sestavljajo le rezidenčni škofje. KA v posameznih škofijah je močno osredotočena okoli škofa in njegovega škofijskega urada za vodstvo KA in laiki so še tesneje navezani na hierarhijo.

Po tej novi uredbi postanejo škofje člani organizacije italijanske KA. KA ni več škofova pribitna sila, čeprav učilja in poslušna do smrti, ampak je naložena na škofa, ki prevzema njeno vodstvo.

1 Premiera »Azijatov« v kinu Slogi. Danes ob 9 zvečer predvaja kino Sloga premiero francoskega filma »Azijati« (Les pirates du rail), ki je bil ponekod drugod predvajan pod naslovom »Na Vzhodu nič novega«. Film je napravljen po izredno napetem Gilbertovem romanu in obravnava izredno aktualno temo sedanjosti, večne borbe in opasnosti, katerim so izpostavljeni Francozi in Angličani v mednarodnih koncesijah na Kitajskem. Kitajski banditi so strah in trepet narodov, ki širijo kulturo in civilizacijo v Azijo in mnogo poguma in odločnosti je treba, da dosežejo evropski narodi svoje cilje. Najboljši francoski igralci tega filma, kakor Charles Vanel, V. Inkašinov, Erich von Stroheim in lepa Suzy Prim jamčijo za prvostavno kvaliteto tega francoskega filmskega dela, ki zahteva od svojih gledalcev izredno močne živce.

1 I. mestni otroški vrtec se je preselil s Tabora na Ledino. Vpisovanje vsak dan (izvzemši četrtek) od 9. do 11 in od 2. do 4. popoldne.

1 Prvovrsten klavirski pouk. Prof. Pavlič Jos., Trnovo, Zeleni pot 5. — Gre tudi na dom.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 »Veliki valček triumfira v Ljubljani. Kljub najlepšemu jesenskem vremenu so predstave v kinu Unionu, kjer se predvaja prekrasen film »Veliki valček«, stalno razprodane. Strausova opojna muzika je zajela vso Ljubljano in tudi pri nas se lahko reče, da se je francoski naslov tega filma »Toute la ville danse« uresničil, kajti vse mesto pleše in poje. Ljudje obdujujejo to filmsko umetnino in prihajajo po dvakrat, celo po večkrat. Zastopana je zlasti starejša generacija, ljudje, ki sicer ne zahajajo v kino, ljudje, ki se spominjajo pri tem filmu svoje mladosti, one srečne dobe, v kateri je kraljevala brezskrbnost, petje, valček, ples. Seveda najdemo tudi mladi ljudje pri filmu nepopisen užitek, kajti brezdomno je, da noben film kot ta ne nudi gledalcem toliko lepote, razvedrila, užitka in zabave. Film ostane še danes in jutri na sporedu kina Uniona in ga ne moremo dovolj priporočati v ogled.

1 Neurete kolesarjev. 11 letna hčerka ževljarskega pomočnika Vida Dermastaja iz Dravclje je vozila s kolesom po Vodnikovi cesti, ko jo je podrl avto. Ima poškodovano nogo. — Na Masarykovi cesti je padla s kolesa 18 letna prodajalka Marija Tkavc in si zlomila nogo. — V bolnišnico so pripeljali 4 letno Jožico Lamberger iz Dobruni, ki je stopila v kolo blekila in si poškodovala nogo. — Prav tako je s kolesa padla 18 letna Štefanija Semrov z Vrhnike in si poškodovala desno roko.

1 Prehuda vročevrnost. 43 letna V. je v prepiru s svojim možem, ki je dokaj vročevrten, dobila hude poškodbe po glavi. Tudi moževa sestra, starejša živilja, ki je hotela pomagati ženi, je bila tepena od svojega brata. V prepri je poselga policija, ki je odpravila obe v ljubljansko bolnišnico, moža pa v zapor.

Kino Kodeljevo tel. 41-64
Radi ogromnega zanimanja predvajamo še danes ob 1/2 3, 1/2 6 in 1/2 9 ter jutri ob 8 velefilm v naravnih barvah z Dorothy Lamour
Lubezen v džungli
Za dodatek prekrasna, gauljiva zgodba sodobne žene
Želja po večni mladosti
(Jean Piere Aumont, Hugette Duflos)

Dol. Logatec
Na Mali Šmaren je bila blagoslovljena nova prepotrebna šolavarna v zvezi s popoldanskim javnim nastopom Fantovskega odeska in Dekliškega krožka. Po večernicah se je iz larnie cerkve razvil spreved 120 uniformiranih članov, članic in naraščajnikov domačega Fantovskega odeska in Dekliškega krožka z društveno godbo na čelu pred slavnostno okrašenim Društveni dom, kjer je mnogoštevilne goste pozdravil predsednik prosvetnega društva g. škvarca. Z verskega stališča je pojasnjeval pomen prireditve in važnost telovadbe domači gospod župnik, duhovni svetnik g. V. Remskar, ki je tudi novo telovadnico blagoslovil. Končno je še g. Pirih iz Ljubljane vzpodbujal navzoče k vztrajni borbi za naše svetline in načela, ki so jih sodobnikom in potomcem postavili nepozabni narodni prvoboritelji: Slomšek, Krek in Jeglič. — Po živahnem vzdikanju kraju in Jugoslaviji je godba zaigrala državno himno. Telovadne točke so bile izvajane strumno, najbolj pa so užigali mladi mornarčki z res prisrčno in lepo vajo. — Le naprej — z božjim blagoslovom!

Naklo pri Kranju
Na Mali Šmaren ob osemih zvečer so nam naši dijaki in dijakine napravili prav lepo prireditev. Pred odhodom v šolo so nam hoteli pokazati, da se zanimajo tudi za ljudsko prosveto in da sadove evogega šolanja radi uporabijo v korist svojih bližnjih rojakov. Najprej je akademik France Novak pozdravil občinstvo in razložil spored, ki je obsegal deklaracije, dekliške simbolične vaje in duhovno igro »Mrtvaški ples«. Izbrali so več različnih točk zaradi tega, da je moglo sodelovati večje število dijakov od prvokolcev pa gori do spretnih abiturientov in akademikov. V vseh vlogah so nastopali zelo sigurno, kar je bilo uspeh dobre priprave, ki je bila v rokah akademikov Novaka in Marinske. Deklamatorji so razložili in občuteno povedali resnobne Gregorčičeve in Medvedove pesmi, dekleta so kot članice dekliškega krožka z lepo nežnostjo izvajale oboje simbolične vaje. S temi uvodnimi točkami so pripravili resno razpoloženje, ki je potrebno za pravilno umevanje duhovne igre »Mrtvaški ples«. Pred igro je še profesor Al. Strupi pojasnil pomen take duhovne igre in posamezne vloge, da so poslušalci mogli s tem večjim zanimanjem slediti stopinjam in besedam Smrti, ki je po božjem naročilu na odru neusmiljeno kosila. Igralci so prav lepo igrali svoje vloge, nekatere zastopnike raznih stanov in poklicev, kazali veselje in žalost, uspehe in nadloge svojega življenja, a končno pretresljivo omahnil v objemu Smrti. Naši dijaki so nam pripravili lep večer in sebi napisali pohvalno izpričevalo o svojem delu.

Stična
Dne 17. septembra, na praznik Zalostne Matere božje, bo v Stični »Vzhodni dan«, posvečen molitvi in delu za krščanski vzhod. Ob tej priliki bo v Stični »shod« vseh dekliških Marijinih družb. Ob 10 bo med sv. mašo pridigal o krščanskem Vzhodu in cerkveni »ednosti« g. predsednik Apostolstva sv. Cirila in Metoda vseuč. prof. dr. Snof. Ob 2 popoldne bo cerkveni govor g. župnika Kogovška »Marija, mati cerkvene edinstva«. Po litanijah bo zborovanje na dvorišču. Govoril bo o katoličanih med drugoverci g. Viktor Zakrjašek, kapitularni vikar škopijske škofije. Po 10. sveti maši in popoldne po litanijah bo skioptično predavanje o češenju Matere božje na krščanskem Vzhodu. Popoldne po zborovanju bodo imeli duhovniki razgovor o podrobnem delu za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in diasporo.

Po državi

* Uboj iz stare mrtnice. V četrtek zvečer je prišel na kolodvor v Zdencih pri Orahovci v Slavonski občinski redar Franjo Orina, da poskrbi za potrebne vagona za vpoklicane vojaške obveznike in konje, ki jih je bilo treba odpeljati na njihova zbirališča. Na kolodvoru je bilo več vpoklicanih mož in fantov, ki so imeli z Orino stare račune. Prišlo je do prepira in pretepa, v katerem je Orina v samoobrambi zabodel z bajoneto v želodec kmeta Andrijo Hološa, starega 29 let in očeta dveh otrok. Hološ je v nekaj minutah izdihnil.

* Nov poljski konzul v Zagrebu. Namesto dosedanjega generalnega konzula poljske republike v Zagrebu, Viktorja Pola, ki je pred kratkim zapustil Zagreb, je prišel v Zagreb novi konzul dr. Adam Swithowski, ki je bil doslej uradnik poljskega zunanega ministristva.

O pomenu in delu zaštite pred zračnimi napadi

V moderni vojni grozi nevarnost za življenje in premoženje državljanov od letalskih napadov. Obramba proti njim se dela v aktivno (vojaško) in v pasivno (civilno) obrambo. Cilj pasivne obrambe je v tem, da se prepreči oziroma zmanjša škodljiva posledice zračnih napadov. Ta obramba je mnogostranska. Treba je gasiti po vžgalnih bombah povzročene požare, odstranjevati po rušilnih bombah nastale ruševine ter reševati ljudi iz njih. Ako uporabljajo sovražnik strupene pline, moramo razkuževati po njih okuženi zrak ter nuditi ranjencem, poškodovanim med napadi, prvo pomoč. O oddelkih (ekipah), ki vrše našteje službe, in o njih opremlj, bo govora v enem prihodnjih člankov.

Civilna zaštita proti napadom iz zraka zahteva tudi maskiranje važnih objektov ter gradnjo rogov in posebnih zaklonišč, v katerih more najti prebivalstvo zadostno varstvo v primeru zračnih napadov.

Da je zračna zaštita potrebna, tega se zaveda danes že vsakdo, ni mu pa morda znano, kake dolžnosti nalagajo v tem pogledu zakoniti predpisi. Te smo dobili z uredbo o zaštiti pred zračnimi napadi z dne 13. aprila 1939, Sl. l. št. 195-36, ki ima zakonsko moč, in s pravilnikom o zaštiti pred zračnimi napadi z dne 26. aprila 1939, Služb. list št. 206-37.

Po določbah omenjenih zakonskih odredb je treba v vseh večjih poslopih, ki imajo kleti ali podprtilice, te preurediti v zračno zaščitne evrhe. Kar se pa tiče novih večjih zgradb, se izza vjavnosti imenovanih zakonitih določb ne smejo

niti graditi, niti se sme izdati gradbeno dovoljenje, ako ni v načrtih predvidena tudi gradnja zaklonišča proti zračnim napadom.

Dalje predpisuje uredba, da morajo zasebna in javna poslopja, naprave in uradi ukreniti še v miru vse, kar je potrebno za njih zaščito in določiti tudi potrebna materialna sredstva za to. Za te obrate je torej predpisana postavitev posebnega odhoda in ekip za službo v zdravstvenem pogledu, zaradi zavarovanja pred bojnimi strupi in pred požarom. Enako je obvezna gradnja zaklonišč. Paralelno s to zaščito je naloženo občinam, da poskrbe tudi za splošno skupno zaščito svojega prebivalstva. V tem pogledu je ustanovljenih že v dravski banovini 167 krajevnih odborov za zaščito pred zračnimi napadi. Potrebna je še naprava občinskih skupnih zaklonišč.

Državna uprava se bavi intenzivno z vsemi problemi, ki so v zvezi s civilno zračno zaščito. Točasnno je v dravski banovini med drugimi v delu sledeče:

1. izdane bodo odredbe, da se brezpogojno zadosti predpisom v pogledu zračne zaštite, zlasti z gradnjo zaklonišč v zasebnih in javnih poslopih ter da se zgrade tudi občinska skupna zaklonišča;

2. natiskana bo nova brošura, ki bo obsegala navodila o tem, kako je graditi in opremiti zaklonišča. Ta knjižica bo v knjižarnah javno na prodaj;

3. sestavlja se tiskano navodilo, kako se je prebivalstvu ravnati ob času letalskih napadov. To navodilo bo moralo biti nabito v hišah vseh večjih krajev, za kar bodo odgovorni hišni lastniki oziroma oskrbniki.

Vesti sprejete ob 12. uri popoldne:

Kaj pravi Göring

Berlin, 10. septembra. Danes je imel maršal Göring obširen govor, v katerem je med drugim dejal, da Nemčiji nihče nič ne more. Na zapadu se dviga silno zidovje našega obmejnega trdnjavskega sistema. Popolnoma izključeno je — in to je dobro znano tudi nasprotniku — da bi sploh kdo mogel prebiti naš trdnjavski pas na zapadu. Pa poglejmo druga bojišča — morje. Angleži zelo dobro ve, da je zaliv, skozi katerega gleda Nemčija na morje, tako zaščiten, da je popolnoma izključeno, da bi mogel kdaj prodreti vanj. Niti tukaj ne more Anglež neposredno zagroziti Nemčiji. Baltičsko morje pa je samo po sebi zaprto, kajti vedeti je treba, da je nemška vojna mornarica že sedaj zadosti močna, da lahko za vsako ceno prepreči vsak prodor nasprotnika v Baltičsko morje.

Glede Poljske je Göring dejal, da se je Nemcem posrečilo, da so vsega skupaj v osmih dneh zavzeli ogromen prostor in prodrli v sovražnikovo prestolnico. Ali mar ni to podvig, ki ga niti sami nismo smatrali za mogočega? Ena stvar je, ki bi jo po pravici smel poudariti s posebnim ponosom. Zelim povedati, da je Poljakom prizadejala največ gorja tista vrsta orožja, ki ji stojim sam na čelu (letalstvo). V tem trenutku so vse poljske vojske sile zajete v tri velike obročje, ki smo jih sklenili okoli njih. Po zadnjih poročilih, ki sem jih dobil iz največjega teh treh zaletih prostorov v pokrajini Radoma, se je že začelo v poljskih vrstah razsulo. Poročajo, da tam na tisoče in tisoče vojakov že meče proč orožje in da se je vojska začela udajati. Takšnega Tannenberga še ni bilo v zgodovini vojn. Obkoljena poljska vojska v tej pokrajini se ne more več niti premakniti. Po naši oceni vojna na Poljskem, če računamo tu tudi zadnje krajevalne akcije, ne bo trajala niti polne štiri tedne. Naj vsi oni, ki mislijo, da morejo napasti Nemčijo, razumejo kot resen opomin to, kar se dogaja. — Morda je Anglež mislil, da bo mogel napadati naša domača pristanišča na zahodu in severozahodu, medtem ko bomo mi zaposleni v bojih na Poljskem. To pričakovanje je bilo neupravičeno. Če Angleži danes trdijo, da so pri tem napadu dosegli velike uspehe nad neko nemško vojno ladjo, morem pod častno besedo trditi sledeče: Točno je, da je bila zadeta neka ladja. Toda ni bila zadeta z bombami, pač pa je nanjo padlo eno streljenjeto letal. Zdalj Angleži samo pomečijo v veliki višini delajo sprehode po nemškem letalskem prostoru ter mečejo propagandne letake. Toda težko bi bilo zanje, če bi le enkrat po pomoti namesto letakov spustili bombe. V tem primeru bodo videli, kaj se bo zgodilo. Naše vojno letalstvo je na Poljskem v zadostni meri dokazalo, da zna dajati tudi povračilo. In potem ko bo končno strla Poljska, bo prišel konec ogrožanja Nemčije z dveh strani. Če bi nas nasprotnik tedaj napadel, bo moral računati le z eno samo fronto, in sicer s fronto, na kateri bo vsa moč

nemške oborožene sile. A kakšna je ta moč, bodo gospodje zvedeli, če bodo butnili vanjo.

Glede blokade je Göring dejal, da je angleški obroč nepopoln in slab, veliko slabši kot v minulih svetovni vojni, ko je Nemčija imela sovražnike, ki so danes njeni prijatelji. Obroč se razteza od Basla do Danske na severu. Ne morejo nas blokirati od vzhoda. Ni samo to, da nas morejo od vzhoda blokirati, pač pa smo na tej strani pred nedavnim celo sklenili zelo ugodne sporazume. In če že mislijo, da nimamo surovčin, za Rusijo niti pri najboljši volji ne morejo trditi, da jih ona nima. Veste pa, da se v tem primeru resno dela za resničen in zanesljiv sporazum. Naj v notranjepolitičnem oziru vsak ureja svojo državo kakor mu je volja. Mi prakticiramo svoj narodni socializem, oni prakticirajo svoj boljševizem. Na tem polju ne bomo imeli dotikajočih se točk. Kar pa se vsega ostalega tiče, smo se mi zdaj pogodili in bomo ta mir tudi ohranili. Glavno pa je, da naša dva naroda nista toliko nespametna, da bi pristala na to, da drug drugemu razbijata glavo na račun Anglije.

Kar se tiče prehrane in sirovine je Göring dejal, da ima Nemčija vsega zadosti in da se zelo varajo tisti, ki menijo, da jo bodo izstradali.

Nadalje je dejal, da je Nemčija v vsakem oziru prva država na svetu v oborožitvi, tehniki in organizaciji vsega, kar je potrebno za vojsko in za preskrbo civilnega prebivalstva.

O jugovzhodnih državah je Göring dejal, da tam danes ne vlada več takšno stanje, kakršno je vladalo za časa svetovne vojne in da se tam najbližji narodi ne žele boriti za druge. Za časa svetovne vojne smo morali braniti 3800 km fronte. Danes jo moramo braniti samo 230 km. Razen tega je treba poudariti, da od Francozov nimamo ničesar iskati. Enkrat za vselej smo jim zagotovili meje. Če Francija smatra, da se mora do poslednjega Francoza boriti za Anglijo, je to njena stvar, ne naša. Branili se bomo, a zakaj bi napadali?

Göring je končal svoj govor z besedami: »Naj nasprotniki vedo tole: Nemčija ljubi mir in si miru želi. Toda za Nemce si ni mogoče zamisliti miru, katerega cena bi bil naš voditelj. Uničiti voditelja, bi pomenilo uničiti nemški narod. Mi smo namreč pomečili vsem in vsakomur: Nemčija — to je Hitler, Hitler — to je Nemčija. Če se žele vtičati v to stran, se bomo branili do skrajnih meja. Če mora tako biti, naj kar lepo tako bo! V tem primeru se bo začela vojna, kakršne svet še ne pomeni, vojna, ki si je ni mogoče predstavljati. Je pa še nekaj, česar si ni mogoče niti zamisliti — ni si mogoče zamisliti, da bi mi mogli kapitulirati. Pristanemo na vse žrtve, na vse odpovedi, na vse nesreče. Toda nikdar ne bomo za nobeno ceno več pristali na kako novo versajsko pogodbo.«

Ali so Nemci res že vkorakali v Varšavo?

Rim, 9. sept. Stefani: Posebni dopisnik rimske Tribune, ki je bil poslan na vzhodno bojišče, poroča iz Varšave: Nemške čete so vkorakale v poljsko prestolnico večeraj ob sončnem zatonu. Vse glavne varšavske ulice so polne oklopnih avtomobilov in vojaštva. Vse ostalo mesto je popolnoma tiho in skoraj zapuščeno. Zidje iz gmeta, ki tvorijo skoraj 50% varšavskega prebivalstva, so skoraj vsi zapustili mesto, dočim je skoraj vse drugo prebivalstvo ostalo.

Poljske čete niso pri vkorakanju nemških čet dale skoraj nikakega odpora. Edini odpor so bili strelji posameznih četnikov, skritih pod strehami. Toda boj s temi četniki je trajal samo nekaj ur, poslej pa je zavladal spet popoln mir.

Frankfurt, 9. sept. Tukajšnji radio poroča, da so v Varšavo vdrle nemške čete. Poljsko prebivalstvo je nudilo odločen in skrajni odpor in napadalo nemške tanke.

London, 9. sept. Semkaj prispela poročila pravijo, da je ob 11 dopoldne Varšava bila še vedno v rokah Poljakov.

Bojzljivim, lahkovernim in lahkomiselnim

Maribor, 9. septembra.

Odkar traja mednarodna kriza, zlasti pa sedaj, ko je izbruhnila vojna med Nemčijo na eni, Francijo, Anglijo in Poljsko na drugi strani, je bilo že večkrat z najmerodajnejših strani povedano, da ostane Jugoslavija v sedanjih konfliktnih nevtralnica. Istočasno je bilo ljudstvo pozvano, da ohrani mirno kri, s čemer bo državnemu vodstvu najbolj pomagano, da bo moglo do kraja izvajati svojo miroljubno politiko.

Zdi se, da nekaterim besede naših voditeljev kar ne marajo v ušesa in da le prečesto radi nasedajo vznemirljivim vestem, ki jih trojijo neodgovorni in hudobni ljudje. Marsikdo kar noče ali ne more verjeti, da je zlasti naše redno gospodarsko življenje eden prvih pogojev za moč države, ki je zopet neobhoden pogoj za našo nevtralnost.

Ne le v mestu, ampak tudi po deželi so se pojavili bojzljivi, lahkomiselnim in lahkoverni, ki mislijo, da je nastopil trenutek, ko je postalo vestno, požrljivo gospodarsko delo nepotrebno, ker da ne bo mogoče uživati plodov takega dela. Porazno bi moglo postati mnenje zlasti na našem podeželju, kjer se že pojavljajo ljudje, ki mislijo, da polja ni treba več obdelovati, ne več sejati.

Vsem tem in takim je treba povedati: Imejte pamet in ohranite mirno kri! Nikar ne nasedajte lažnim vestem. Bolje je, da v redu nadaljujete s svojim delom, pa čim manj mislite na to, kaj da bi moglo iz konflikta med velikimi silami nastati, kakšne posledice bo to imelo za nas. Vaše uganjanje ne bo imelo prav nobenega vpliva na razvoj dogodkov. Edina posledica takega premišljanja, govorjenja bo ta, da boste opuščali svoje stanovske dolžnosti in s tem škodovali sebi, svojim družinam in državi, ki sedaj bolj kot kdaj potrebuje čim več pridnih in delavnih rok, pa zato toliko manj bojzljivcev, lahkovernih in hudobnih razširjalcev neumnih vesti.

V teh odgovornih časih naj storijo svoje dolžnosti tisti, ki jim resni časi niso vzeli pameti! Ti naj s svojim neprekinjenim delom, vzgledom in

pametno besedo vplivajo na obupance, jih spravijo k pameti in delu!

Vse to velja za naše kmetsko podeželsko ljudstvo, velja pa tudi za tiste bedaste mestne delodajalce, ki v svojem neosnovanem obupu mislijo, da je treba pred nameščenci tarnati in izražati mnenje, da je najbolje, če vse pospravijo in se umaknejo.

Verjetno je, da se bodo vključili vsem opozorilom še vedno našli ljudje, ki bodo skušali namenoma ali pa iz bojzljivosti vzbuditi malodušje! Proti tem je treba nastopiti! Zlasti proti tistim, ki namenoma razburjajo ljudi! Tako početje je zločin proti narodu in državi. Zato z njimi pred pristojno oblast!

Ptuj

Dramsko gledališče v Ptujju bo odprlo v nedeljo 10. septembra ob 10 v mali dvorani Narodnega doma gledališko razstavo.

The English Club — Ptuj bo pričel v tem mesecu zopet s svojim delovanjem.

Vse za šolo v Cirilovi!

Romunsko letalo pristalo pri Slovenjem Gradcu

Letalo razbito. - Pilot nepoškodovan

Maribor, 9. septembra.

Včeraj okrog 12 je vzbudilo pozornost Slovenjgradčanov letalo, ki je silno naglo priletelo v smeri od Dravograda ter nato začelo krožiti nad mestom. Bil je to zelo hiter enokrilnik, ki je napravil nad Slovenjem Gradcem v višini kakih 150 m pet krogov. Očitno je bilo, da je pilot izgubil orientacijo, ker se je spuščal vedno nižje ter se je videlo, da išče mesto za pristanek. Na večjem travniku kakih 300 m proč od mesta, se je letalo spustilo na tla. Pristanek pa je bil nesrečen, ker se je letalo tako poškodovalo,

Vlomilci vdrli v zlatarsko delavnico

Povzročili so 100.000 din škodo

Maribor, 9. septembra.

Ptujčane je danes na vse zgodaj presenetila vest o izrednem drznem vladu, ki je bil ponoči izvršen v zlatarsko delavnico in trgovino tverke Akerman in Kingl v Prešernovi ulici. Trgovski lokal se nahaja v poslopiju ptujškega gledališča. Vlomilcem se je podvig v polnem obsegu posrečil ter so uplenili različne dragocenosti v vrednosti 100.000 din.

Dosedanja preiskava je dognala, da sta bila na poslu najbrž dva vlomila. Eden je bil na straži, drugi pa je z izredno spretnostjo ter s poznavanjem krajevnih prilik izvršil vlom na sledeč način: Vdril je skozi zadnja vrata v prostore ptujškega gledališča, pod katerimi se nahaja urarska delavnica in prodajalna omenjene tverke. Iz gledališke veže se je vlomilec podal v gledališki bufet, ki se nahaja ravno nad urarno in zlatarno. Najprej je odtrgal na podu bufeta deske, nato pa je izkopal skozi strop luknjo v premeru 30 krat 40 cm. Spustil se je nato s pomočjo vrvi v trgovino. Vlom je bil izvršen okrog 3 ponoči, ko je ravno mimo trgovine patroliral policijski stražnik. Temu se je zazdelo, da čuje nek šum, ker pa je potem bilo vse tiho, je mislil, da je bila to samo domišljija, pa je odšel dalje. Med tem pa si je vlomilec v trgovini polnil žepce z urami, zlatninami in raznimi dragocenostmi. Ko je pobral vse, kar se mu je zdelo primerno, je vzel lestev, ki jo je našel v trgovini ter jo pristavil k luknji na strop in tako spet odšel po stari poti na prosto.

Vlomilec se pa ni spravljal nad veliko blagajno, ki se je nahajala v trgovini in v kateri so bile zaklenjene največje dragocenosti. Očitno ni imel primerne orodja, da bi jo navrtal, ali pa ni bilo časa, možno pa je tudi, da so ga ostrališki koraki stražnika, ki jih je gotovo slišal skozi zaprte obkone v trgovino. S plemom je pobegnil brez sledu.

Danes dopoldne je prišel iz Maribora policijski daktioskop g. Grobica, ki je našel v trgovini umisljive pralne odtise. Po teh odtisih je izvršil vlom zlikovec, ki je dne 13. avgusta vlomil v Slovenski Bistrici pri trgovcu Francu Kacu.

Ljubezenska žaloigra v Savinjski dolini

Celje, 9. sept.

Po vsej Savinjski dolini se je danes razširila vest o ljubezenski žaloigri dveh mladih ljudi. Pred dnevi je šel 28-letni posestniški sin Jakob Zagožen iz Matke pri Št. Pavlu pri Prebodu k vojakom. Težko se je poslovil od doma, najtežje pa od svoje 25-letne zaročenke Karline Prosinčeve, kočarjeve hčerke s Planine nad Matko. Zvečer se je Jakob še enkrat vrnil k svojemu očetu, ki je precej bolan, da bi se od njega poslovil. Ko se je vračal nazaj v Celje, je srečal Karline, s katero sta se dogovorila, da se pred slovesom še enkrat vidita. To srečanje pa je bilo za oboje usodno. Jakob Zagožen je bil namreč sin bogatejšega posestnika, ki je že več let bolehen. Oče Zagožen je nasprotoval ljubezni med Karline in Jakobom ter je svojega sina vedno odvrčal od njegove iz-

Zadnje poročilo iz zapadne fronte

Paris, 9. sept. AA. Havas: Uradno poročilo 9. septembra zvečer: Sovražnik daje odpor na vsem bojišču. Poročajo o raznih krajevnih protinapadih z njegove strani. Z močnim napadom naše divizije nam je bilo omogočeno osvajanje in važno premikanje čet po terenu. Sovražna artiljerija je reagirala. Čez dan smo kljub posredovanju sovražnih letal nadljevali z izvidniškimi poleti.

voljenke. V četrtek dopoldne sta se Karline in Jakob podala na Planino in sta tavalja po tamkajšnjih gozdovih. V mraku sta prišla na Prosinčevu njivo in tu sta sklenila končati svoje življenje. Spila sta večjo količino očetne kisline in sta nezavestna obležala na njivi. Dekletov oče je obiral večeraj v svojem sadovnjaku bruske in zagledal ob robu njive ležati Jakoba in Karline. Najprej je mislil, da spita, in ju zato ni hotel motiti. Ko pa ju je proti večeru ponovno zapazil nepremično ležati, se mu je zdelo to čudno in je poklical svojo hčerko in njenega fanta. Toda ko se na njegovo klicanje ni nihče oglasil, je pristopil k njima ter z grozo ugotovil, da sta oba mrtva. Poleg trupel je ležala prazna steklenica, iz katere je dišalo po očetni kislini. Na kraj dogodka sta takoj prihitela orožniški poveljnik g. Cvetko iz Št. Pavla pri Prebodu in banovinski zdravnik g. dr. Tajnshek. Trupli so prenesli na njune domove.

Koprivnica pri Rajhenburgu

Pogreb, 26. avgusta smo pokopali Lovrenca Sotoška, ki je celih 34 let opravljal službo cerkovnika v Vojniku pri Celju. Bil je v svoji rojstni fari poznan in ljubljen, kar so farani dokazali z udeležbo na njegovi zadnji poti. Spremljali so ga gasilci, in g. župnik Dobšek se je v cerkvi od ralnega ganljivo poslovil. Naj uživa plemeniti mož večni pokoj na božji njivi pri koprivniški Mariji, kateri je toliko zaupal vse življenje.

Maribor

Em. kliniška asistentka

med. univ. dr. Stana Leban-Klemenc

specialistka za otroške bolezni

ordinira od 9—12 in od 2—4 v Meljski cesti 1-I.

Vse za šolo v Cirilovi!

BETKA LEŠNIK, MARIBOR, Glavni trg 17 a

oriporoča lastno izdelavo dežnikov in sprehajalnih palic. Popravlja točno in solidno po nizkih cenah.

ŠPORT

Ljubljana : SASK (Sarajevo)

Danes se bo odigrala v Ljubljani druga ligaška prvenstvena tekma. Tekma se bo pričela ob 16.30 na igrišču Ljubljane in se bo igralo ob vsakem vremenu. Predtekma ob 15.15.

Za današnjo tekmo SK Ljubljana : SASK je določila uprava kluba znižano vstopnino za vojake in dijake.

SK Jadran : SK Kranj

Danes ob 10 se nam predstavijo Kranjčani. V predtekmi juniorjev se odpravi prvenstveno tekmovalca Hermesom. Obvede tekmi se vršita na igrišču Jadrana v Kolesiji.

SK Reka : SK Svoboda

Danes dopoldne ob 10 igrajo juniorji s Svobodo na igrišču Ljubljane. I. moštvo igra popoldne v Domžalah z Diekom. Vei igralci naj dvignejo opremo v naši garderobi ob pol 9 dalje.

Če bo vojna, hočejo Finci olimpijske igre leta 1948. — Finska atletska prvenstva. — Novi odlični uspehi Mäki

Zivljenje in mišljenje vseh narodov se vrtili edaj samo okrog ene stvari: ali bo vojna ali pa moremo naprej v miru živeti in delati. Trajne krize, ki se pojavljajo v vedno večji meri, etalno preizkušajo človeške živce in je zato povsem razumljivo, da vlada povsod ena edina želja, namreč ta, da bi nam bila vojna prihranjena.

In v tem razpoloženju so se vršila finska atletska prvenstva zadnja sobota, nedeljo in ponedeljek. Tudi tej prireditvi ni kriza prizanesla. Tudi na Finskem se danes debatira o tem, kako bo potem, če bo izbruhnila vojna. V tem primeru bodo Finci zahtevali olimpijske igre za leto 1948. To pa je zopet tako dolga doba, da se lahko do tedaj na svetu precej spremeni.

Na finskih prvenstvih je bil zopet junak cele prireditve Taisto Mäki, ki je dosegel izreden uspeh v teku na 10.000 m. Mäki je enostavno ušel odličnim tekačem kakor so Salminen, Isohollo in Heino. Po startu je tekel najprej s Salminenom skupaj, medtem ko se je za njima tvorila skupina treh, katero so tvorili Isohollo, Laihoranta in Heino. Mäki in Salminen sta tekla izredno ostro. Za 2000 m sta rabila 5:55. 4000 m v času 11:59.5. Mäki, ki je doslej vodil, je prosil Salminena, naj

gre naprej, vendar ga je ta zavrnil, ker je imel boletine v vratu in mu nasvetoval naj se sam bori. Mäki je tedaj potegnil kar je le mogel. 5000 m je pretekel v času 15:04,5. 7000 m v času 21:10. Salminen pa je tedaj ostal kakih 40 m zadaj in v isti razdalji je bil za njim Isohollo, medtem ko so se drugi popolnoma odtrgali. V zadnji rundi je Mäki še močno pritisnil ter je prispel na cilj v zelo dobrem času 30:09, v času, ki je najboljši v letošnjem letu in če bi bila proga boljša bi gotovo tekel v novem svetovnem rekordu. Salminen, ki je v končnem špurtu tolkel Isoholla je rabil 30:46,6, Isohollo pa 30:47,4.

Na 5000 m je zmagal Kurbis v času 14:32,2, ki ni ravno poseben za severnjake. Pekuri ni startal. Na 100 m je bil prvi Kronquist s časom 10,9 sek., na 200 m je zmagal Tammisto v času 21,9 sek. Kakor torej izgleda, so Finci dobili tudi sprinterje in bodo na prihodnjih olimpijskih igrah nevarni tudi na nefinskih progah. Na 3000 m čez zapreke, ki je domena Isoholla je zmagal v njegovi odsotnosti Lindblad v času 9:10. V skoku v višino je bil prvi Kalima s skokom 1,94 m. V kladivu je bil prvi Veirilae s metom 50,68 m. Na 400 m čez zapreke je v novem državnem rekordu zmagal Virtas v času 53,2. V maratonskem teku je bil prvi Tarkainen s časom 2:37:31,2. V troskoku se je odlikoval Rajasaari, ki se je pognal 15,49 m daleč. Če ne bo Japoncev na prihodnje olimpijske igre, bo on zmagovalac v troskoku. V teku na 110 m čez zapreke je bil prvi Suivuo s časom 15,1 sek. Reinika pa je zopet prišel na 4 m v skoku ob palici. V teku na 400 m je zmagal Tammisto v času 49,4 sek. Cas Peusasa 1:56,3 v teku na 800 m ni poseben dober. V metu kopja je topot zmagal Nikkanen s metom 72,66 m perd Jaervinenom, ki je prišel le na 70,51 m.

Če pregledamo finke uspehe, moramo priznati, da so Finci že danes zelo dobro pripravljeni. Povsod so zelo napredovali in še stalno napredujejo.

Iz jugoslovanske lahke atletike

Atletska podzveza v Zagrebu je zahtevala sklicanje izrednega občnega zbora Jugoslovanske lahkoatletske zveze, kar pa je upravni odbor JLAZ odklonil, ker je po pravilih potrebna za tako sklicanje ena tretjina v zvezi včlanjenih klubov. Zveza dalje noče delati klubov nepotrebnih stroškov, ker bo v decembru itak redni občni zbor. Poleg tega pa smatra zveza, da tudi iz sledečih razlogov ni treba sklicati občnega zbora: 1. Ker še ni izdelana uredba o prenosu kompetence od ministra za telesno vzgojo naroda na poedine banovine in se torej niti v pravilih ne bi mogla točno označiti kompetenca med centralno zvezo in poedinimi narodnimi zvezami, dokler taka uredba ne izide.

2. Ker je bilo na zadnjem občnem zboru sklenjeno sprememba pravil ter je njihova izdelava prepustena članom sedanjega upravnega odbora skupno s člani podzveze v Zagrebu. Prihodnji občni zbor zveze se mora veeakor vršiti v mesecu decembru t. l. ter mora biti na dnevnem redu tudi točka: sprememba pravil. Z ozirom na to zveza ne smatra za potrebno, da bi zaradi razdobja dveh in pol mesecev delala nepotreben strošek svojim članom.

SK Grafika. Danes ob 14.30 morajo biti slededil igralci na igrišču SK Mladici: Bašak, Marn, Tomazič, Usenik, Zagar, Potrat, Drašler I. in II, Ščavnič, Rone, Bežan in Bončar.